

8670

శ్రీ రస్తు.

భైరవకవిప్రణీత మగు

శ్రీ రంగమహత్త్వము.

ఇది

నవపర్తిస్థానాధీశ్వరులగు

నవై రాజారామేశ్వరరావు

బహిరీబల్వంతుమహాభూపాలరావుబహద్దరువారి

యాజ్ఞానుసాగముగా

మా. రామకృష్ణకవిగారిచే

బరిష్కరింపబడి

చెన్నపురి

జ్యోతిష్కతిముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

1912.

1

2

3

శ్రీరంగమహాత్మ్యము గారుడవురాణాంతర్గత మైనది. దీనిని గౌతమగోత్రుఁడును గౌరనామాత్యపుత్రుఁడు నగుభైరవకవి విరచించెను. ఇతఁడు శ్రీశైలముల్లికాష్టకస్వామి దేవి యగ్రద్రుమరాంకికి కృపచేత సాహస్యతస్థిఁ బొందినవాఁడు. తుదిగద్యమున “శ్రీమద్భీమరాంబావప్రసాదలబ్ధసాహస్యతఃసాగరవ గౌరనామాత్యపుత్ర...భైరవ” అని వ్రాసికొనెను. రత్నకాస్త్ర మనుచిన్నకృతిలో, “భ్రమరాంబికామహావర । సముదితనిఃపద్యహృద్యసాహిత్యకళా । క్రమవిమలప్రతిభాసం । క్రమణాఁడ మలికాలి యైన గౌరనసుతుఁడే” అనియు, “భైరవుఁడ నుభయభాషా । పారీణాఁడ లోభిభవభవ భూమవ్యా । పారసవికారదుష్కవి । ఘోషికాచమ లదల్పకొనుభైరవుఁడే” అని చెప్పెను. కవిరాజగజాంకుశ మనుగ్రంథమున రత్నకాస్త్రములో నుండి నేనుదాహరించిన రెండుపద్యములును గలవు ; మఱియు, “శ్రీమత్సమశివానన । తామరసవికాసలీల దనరసభ్రమరాం । బామధుమ త్తభ్రమరిక । నామానససరిసింహమునక వసియించుక” అని యాటక్షుఁడగ్రంథమును బ్రారంభించెను. కావున నీమూఁడుకృతులకుఁ గర్త యొక్కఁడే యని నేను వేఱ చెప్పనక్కఱలేదు. శ్రీరంగమహాత్మ్యమున,

మ. కృతవిద్యాఖురభీషరిశ్రమక శాశీభీషలాసుం బన

స్తుతచాత్రుని గౌతమాన్వయపరిత్రుం గౌరనామాత్యసత్పుతుఁ గల్యాణకవిత్వలక్షణసమర్థుక్ నూక్తిముక్తాఫలా తతికాంతిస్ఫుటచంద్రికోల్లసిరవిద్యత్రైగ్రవుక్ భైరవుక్

అని తనగోత్రాదుఁ జెప్పకొనెను. గౌరనామాత్యసత్పుతుఁ డనుటచే నియోగి బ్రాహ్మణుం డని కొందఱు చెప్పదురు. ఆమాత్యశబ్దము కేవలము నియోగలయందును భట్టిశబ్దము వైదికులయందే ప్రయోగింపఁబడుచుండే ననునిజుల నేటికాలపుకవిచరిత్ర కారులకే కాని శ్రీనాథభట్టాదలయందు వర్తింప దని నేను తలంచెదను. ఈభైరవుఁ డే కాలమునం దుండెనో గుత్తిఱుఁగవలసియున్నది. ఇతనిశ్రీరంగమహాత్మ్యములోనుండి యిప్పుకవయు ముద్దరాజు రామనయు వసంతరూపగ్లనపద్యము బుదాహరించుచున్నారు. మఱియుఁ బాండ్యభూపాలుం డగుముద్దళగిరిభూపాలునకు విద్యావతీదండకము రచించిన ప్రఖ్యాతుఁడు గణపవరపువేంకటకవి భైరవునిఁ జేర్చినాఁడు. తత్పాండ్యభూపాలిని జయించిన కళు వె-వీరభూపాలుఁడు తన వీరభూపాలీయును భైరవునిఁ బ్రామాణికునిగాఁ జెప్పెను. వీరందఱుఁ గ్రీ-శ 1660 ప్రాంతముల నుండినవారు. వీరిలోఁ బూర్వఁడు ముద్దరాజు రామన్న. ఆతఁడు తనకవినఁజీవనిలోఁ గవిగజాంకుశముగోనిపద్యములు గూర్చెను. మఱియు లింగముగంటి-లిమ్యకవి సులక్షణసాగమునఁ గవిగజాంకుశమునుండి

పెక్కుపద్యము లుదాహరించెను. ఈలిమ్యుకవి క్రీ-శ. 1600 కుఁ బూర్వమే యున్న వాఁడు. ఇతఁడు తెనాలిరామకృష్ణుని యక్కొమారుఁ డని యొకరు చెప్పిరి గాని నిక్కము తెలియరాదు. అట్లయినచో భైరవుఁ డంతకుం బూర్వుడే యగును. పట్టత్ర వర్తిచరిత్రను రచించినకామినేనియల్లారెడ్డి లిసంవత్సరార్థోత్సాఖండ మనగ్రంథమున,

సీ. కడుగతాగతి యని కందు డిందఁగ మోది శకికె గతాశాస్త్రసూటి బెలుపు

మందబు ద్ధిని యని ముందె చెక్కిలిఁగొట్టి కవిగజాంశశ మింద్రకరికె జూపుఁ

బసులకాపరి యని వెనఁ గోక నైకొని హరికి హలాయుధం బెలమిఁ గలుపు

అని శ్లేషవైచిత్రి చూపుమఁ గలఁజాంతుశమును జేర్కొనెను. ఈయల్లారెడ్డియన్న యగుకామిరెడ్డి,

కా. శ్రీరాజత్సులుతానసంస్థితమహాశ్రీకృష్ణి బాంకాదర

స్ఫారాజేదులఖానరాడఖరుత్పాపాలసింహాసమో

దారాశ్రాంతనితాంతసన్నతచరిత్రప్రాధివోద్దామకా

మారెడ్డితివాధహృజలజధామా సిద్ధరామేశ్వరా.

అని సంవత్సరార్థోత్సాఖండమున ద్వితీయాశ్వాసాంతపద్యమున సూచింపఁబడినట్లు లఖబరుకాలమునను ఏమిలఖానకాలమున నున్నచో మల్లారెడ్డియుఁ దత్కాలము వాడే; “అఖబరుత్పాపాలసింహాసమోదారాశ్రాంతనితాంతసన్నతచరిత్ర” యనటచే; నక్కగు చక్రవర్తి కింమకసహాయ మొసంగి యుండవచ్చును. అట్లు క్రీ. శ. 1556-నుండి 1605 వఱకుఁ బరిపాలించెను. వైఁ బ్రస్తావించిన కామిరెడ్డితమ్ముఁ డగునెల్లరెడ్డి కంకిత మిఁబడిన బ్రహ్మాత్మరథంబు మనుకృతిలోఁ దత్కర్త యగుపట్టచెట్టసోమనాథకవి కామారెడ్డిని వర్ణించుమఁ దదాస్థానకవులు తత్కాలపుశాలివాహనశకవర్షము లెన్నియో యందఁజని జిత్రముగాఁ జెప్పెను. “కలిమి విక్రమవోలి శ్రీకామిరెడ్డి । భూమివిభు నాశ్రయించిన బుధులు నిజము । శాలివాహనశకవర్షసంఖ్యఁ బదియు । వైదినురైనవర్తమానాబ్జము లుగ.” ఈ బ్రహ్మాత్మరథంబునకుఁ బూర్వమే పట్టత్రవర్తిచరిత్ర మల్లారెడ్డి రచించె నని తానే చెప్పకొనెను. వైయంశము లాలోచించి చూడ క్రీ. శ. 1570 వఱకును భైర వునికాలము నిశ్చయ మగుచున్నది. భైరవనితండ్రి గౌంఁ; వీరు గౌతమగోత్రులు గదా. గౌరన యనుకవి గౌతమగోత్రుఁడు హరిశ్చంద్రకథాద్వీపదయు నవనాథచరిత్రయు నవ గ్రహస్తుతియు రచించియున్నాఁడు. ఈకవిని గూర్మపురాణము విరచించినరాజలింగకవి పూర్వముగా వర్ణించెను. ఇతనితండ్రివెదతండ్రులు రాజన్నసోతన్నలు రేచన్ల సింగభూ నాయకుని యొద్ద మంత్రులుగా నుండిరి గౌరన యాధికార్యములు గాక సంస్కృత

మున లక్షణాదీపిక యనుభందశ్చాస్త్రమును రచించెను. దానిలో సంస్కృతాంధ్రములఁ బ్రఖ్యాతియు లగుభంధోగ్రంథములు దాహరింపఁబడినవి. శ్రీధరాచార్యులందుమును ధర్మసూరి ప్రణీత పగుసాహిత్యోత్పాకరముగూడ నుదాహరింపఁబడియున్నవి. ఈ గౌరవ భావుని తండ్రి యా యనుసంజ్ఞామాను కలుగుచున్నది. గౌరవ సింభూపాలనిపుత్రుఁ డగుమాధవుని కాలమున నుండెను. లక్షణాదీపికలో, “అస్మి ప్రశస్తావనిపాలనాని రత్నాకరీంజిత పాదశీః రేచన్తమలశ్చాన్తపూన్తనంద్రో మహాబల స్సింహయ మాధవేంద్రః” అని చెప్పఁ బడియున్నది. ఈ మాధవునితాత యగుమాధవేంద్రుఁడు శ్రీమద్రామానుజావాగ్యాన్ని రచించె నని యీక్రిందిచాటు స్లోకమునందున్నది.

శా. శాకాప్త్య నిధివార్ధిరామశశిగేఽప్యబై స్థవంగ శుభే

మాసేప్యాక్ష్వియుజే రఘూద్వహవదే గౌ రాఘవీయాహ్వయాం

టీకా మగ్ధపటుప్రబోధఘట నామాణిక్యపుష్పంజలిం

కృత్వా రాజలి రావుమాధవస్వసో రామానుజస్య క్రియః

అనఁగా నీమాధవేంద్రుఁడు క్రీ. శ. 1427 లో నుండెను. అతనిమన మఁడు 1500. లలో నుండుట యాశ్చర్యము కానేరదు. కావున గౌరవ 1500 లో నుండియుండును మఱియు, మల్లారెడ్డి శివధర్మోత్తరఖండమున :—

సీ. మానితమాధరామగటలతిలకంబు గౌతమగోత్రాభి కల్పశాఖి

మల్లికార్జునపండితోల్లసద్వృతుండు గౌరనారాధ్యశేఖాసుతుండు

శ్రీమల్లమాగర్భస్థినిర్మణితకరుండు గంగమాంబామనఃకంబభాను

సకలాగ్రహహాన పారథా రేయుండు పరివాదిదుష్కృతినిజయండు

చలగ గురుదక్షిణామూర్తిసద్గురులను | గౌరనారాయణదేవమఁ గన్నతండ్రి

ప్రవిమలాస్త్రక్రూరలోద్భవ నారాధ్యుఁ బుణ్యై ర్మౌక్తికరనారాధ్యలింగ నారాధ్యుఁ డలఁతు.

అనిచెప్పటచే లింగనారాధ్యుఁడు గౌరనపుత్రుఁడట. పైచెప్పినగౌరవయు నీ గౌరవయు విద్వాంసులు, గౌతమగోత్రులు ననూచానసంతానులు మల్లికార్జునపండితాదులు వనించునుండిఁ శ్రీతైలప్రాంతములవారు. రేచన్తభూమిపాలు రేలినజటప్రోలు మొదలగుసంస్థానములు శ్రీతైలప్రాంతములలోనివే. ఈయంశము లిందున దీర్ఘముగా నాలోచింప నిద్దలుగౌరవలను నేకపురుష నామములే యనియు క్రీ. శ. 1500 ల కాలములో నతఁడుండె ననియు నూహింపవచ్చును. భైరవకవికులగోత్రములను గౌరవకులగోత్రములను వాసస్థానములు గాలుమును సరిపోవుచున్నవి గావున భావుఁడు లక్షణాదీపికానిగ్రంథములు రచించినగౌరనపుత్రుఁ డని తలంచవచ్చును. అట్లునునచో నితఁడు క్రీ. శ. 1500 లో

నుండవచ్చును. ఈసిద్ధాంతమునకుఁగూడ నొకబాధకము గలదు. ఏదనఁగా, గ్రౌరవ తన
 లక్షణదీపికలోఁ గవిగజాంకుశముననుండి నాల్గవద్యము లాంగ్రము లుదాహరించెను, పు
 త్రునిలక్షణగ్రంథమునుండి యుదాహరించెనా యనునదీ సందియము. లక్షణదీపికాప్రతులు
 నాయొద్దను బ్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారమునను గలవు. కవిగజాంకుశప్రతులు భిన్న
 దేశప్రతులు నాయొద్ద నాల్గుగలవు. చెన్నపురియడయారుసంస్కృతపుస్తకశాలలో నొ
 కటి గలదు. లక్షణదీపికలో నన్నప్రతులలో నా నాల్గవద్యములు గవిగజాంకుశములలోని
 వనియే యున్నవి. కవిగజాంకుశప్రతులలో నా నాల్గవద్యములలో నేదియుఁ గానరాదు.
 ఈయంభయగ్రంథములను బ్రతులన్నియు సంపూర్ణములై శుద్ధములుగా నున్నవి. కావున
 లక్షణదీపికలో నుదాహరింపఁబడినకవిగజాంకుశము భైరవప్రణీతము గాక మఱియొక
 ప్రాచీనకవిరచితమై యుండునేమో. భైరవుడు గ్రంథాంతమునఁ గవిరాజగజాంకుశ
 మని నామ మిచ్చెను. అవి భైరవునివే యయిన క్రీ. శ. 1500 లకుఁ బూర్వమే యగును.
 ఇతఁడు గొప్పలాక్షణికుడు. ఇతఁడు తనకవిరాజగజాంకుశము కేవలము సూత్రగ్రంథము
 గాఁ గూర్చెనుగాని పూర్వకావ్యలక్ష్యము లిచ్చినవాఁడు కాఁడు. ఇతనిశ్రీరంగమహా
 త్త్వమును లాక్షణికు లందఱుం జదివియున్నట్లు నాహృతపద్యములే ఘోషించుచున్న
 వి. ఈకృతి పునఃపారమై శైలిపాటవములచే “ఎక్కవిఘోరపితృశాపముల” నదల్పు
 నట్లున్నది. భైరవునిపదబంధము ప్రాఢమై యొక్కొకమొదల శ్రీనాథస్వైరలఁ దలపించు
 చున్నది. రెండవయాశ్వాసములలోనిఋతుకన్దనమును నాల్గవమొదల చూశ్వాసములఁ బుర
 వర్ణనమును గఽప్రతిభారచితములుకాని మూలమునఁ గానరావు. ఉభయభాషాసాండిత్య
 ము చూపుచున్నయాపట్లు స్వగచితాన్ధసంపత్తిమై మెఱయుచున్నది. దీనిలోనిపద్యములు
 1600 క్రీ. శ. లో నుండినజగన్నాథకవిచే రిత్నాకరమునను బ్రబంధమణిభూషణమునను
 దత్తతృణభాగములకు ననుకూలముగా నున్నవి గ్రహింపఁబడినవి.

దీనిలోని కథ ప్రఖ్యాత మగుశ్రీరంగక్షేత్రమహాత్మ్యము. ఇది మూలమున నూ
 టధ్యాయములుగలది. ఈదీప్యచరిత్రమును బెక్కండ్రుకవులు రచించి తమభిక్షినిగల్పంత
 ఘాయనిగా లోకమున నెలకొల్పిరి. అనేకదీప్యక్షేత్రములలో శ్రీరంగము చాలముఖ్యమై
 నందున నాల్గురుకవులు దీనిఁ దెలిగించిరి. శ్రీనాథుని కాశీఖండభీమఖండములకుఁ బదప
 ష్టక్షేత్రమహాత్మ్యముల నింతప్రాఢముగాఁ దెలిగించినకవి యన్యుఁ డెవ్వఁడు గానరాదు.
 వేంకటాచల సింహాచల కాళహస్తి హాలాస్య మంగళగిరి గోకర్ణ శ్రీశైలాదిమహాత్మ్యము
 లింత ప్రాఢము లయినవి కావు. శ్రీరంగమహాత్మ్యముఁ దెలిగించినవారిలోఁ గందాళియ
 ప్పశాచార్యునిశిష్యుఁ డగుముకుందయోగి ద్విపదరూపమున రచించె నయ్యది స్త్రీబాలక
 జనంబున కత్యంతోపయోగి యని తలంచెదను. కొంగునాటిలో రాజమంత్రిగా నుండిన

వరమల నరసాత్యునిచే గండపద్యములలో విరచిత మగుక్రీరంగమహాత్మ్యముగూడ నప్రసా
 థమైనదే. ఇతఁ డక్కినవానిలో భైరవునికవితతో నిమిత్తవానికి రచ్చనది కట్టా
 వదరాజకవిప్రణీత మగుకావ్యమే. అతఁ డభియంతరాసురములపెదతల్లికుమారుఁడు.
 అతఁడు దీనిని పదియాశ్వాసములలో మనోహరముగాఁ దెనిగించెను. అత్యుని మృదు
 పదవిన్యాసమై వైదర్భిరీతి నెలకొనుచున్నది. వీ రిరువురును మూలమును కొఱవడనీయక
 రసపోషణమునకై యచ్చటచ్చట వర్ణనలఁ జేర్చుచుఁ దమవిద్యావిలాసమును నెలకొ
 ల్పిరి గాని యఖండమహాప్రవాహిని యగుభైరవునిశైలికి సుకమార పదబంధము గల
 వగదునికవిత యాకాశగంగకును సమతల ప్రవాహిని యగు కావేరికి గల యంతరి మేచాపు
 చున్నది. భైరవుఁడు వేదాంతశాస్త్రమునఁ జక్కఁగాఁ బరిశ్రమించినట్లు తన్మృగింధపరిమయ
 వలనఁ దెలియుచున్నది గాని కృతిపతియగురాఘవమంత్రి వైష్ణవుఁడో లేక మౌన్యవంతుఁడో
 కావున నతఁడు విష్ణుధిక్తాగ్రేసరులు త్రేతరాజ మగుక్రీరంగమును హృదయఁ నన్నిధాన
 మున సదా కొలుచుచుండుటకై భైరవునిచే దీనిఁ దెనిగింపఁజేసెను. వరదరాజు వైష్ణ
 వుఁడు; భైరవుఁడుశైవుఁడు; అయినను దీనిలో వివక్షపాతి మగు నంశములేవియు లేవు
 భైరవునిక్రీరంగమహాత్మ్యములలోని దని లాక్షణికులచే నుదాహరింపఁబడినక్రింది
 పద్య మందులలో గానరాక భోజరాజవిభూషణ మనునీతిగ్రంథమునఁ గలదు.

ఉ. ఆమలవృత్తి రాఘవుశరాగ్రమునందుఁ దృణాగ్రలగ్ననీ
 రాకృతి వార్ధి నిల్చుట దశాననుఁ డ్బొట మిథ్య గాదె వా
 శ్రీకులు చెప్పకున్నఁ గృతిలేనినరేశ్వరవర్తనంబు ర
 త్నాకర కేషితావని విసంబడ దాతఁడు మేరు వెత్తివెళ్.

క్రీరంగమహాత్మ్యము గారుడపురాణమున నూఱధ్యాయములుగా బ్రహ్మాండపురా
 ణమునఁ దొప్పదియధ్యాయములుగా నున్నది. భైరవుఁడును వరదరాజకవియు గరుడపు
 రాణాంతర్గత మగుకృతినే తెనిగించిరి. భాగవతుల- రామకవి ముకుందయోగి మొదలగు
 వారు బ్రహ్మాండపురాణాంతర్గతకథనే యనువదించిరి. వరదరాజకవనశ్లోకణి తెలియుట
 కై భాగవత్కృతిలో మూడవయాశ్వాసమున 729-వ పద్యమునుండిగల కథాభాగము
 ననుసరించి వరదునికృతిలో నుదాహరించెద; సహృదయులు కవనశైలునిశేషమును
 గ్రహింతురు గాక.

ఉ. మేళము ఘుమ్మనక శ్రుతి సమేళముగాఁ జతగూర్చి మద్దెలలో
 తాళము లావబంబులును దండెలుఁ జెంగులు నొక్కఁమ్రోతగా
 నాలతి నేసి దృష్టిపరిహారితకై మును తుంబురుండు దా
 గౌళవంశి నాటలము గాయనరూఢికిఁ బూడి మాపనక

క. గాంధర్వమేళసంగతి । గంధర్వనరుండు వీణ వైకొని దివిమ
ద్గంధేభి గామినీమణి । సంధించిననునకతిత్తి జత రాణింపజ్.

సీ. ఒక రాగమునకంటె నొక రాగ మందమై బయకారులను సిగ్గుపఱచుచుండె
నొక తానమునకంటె నొక తాన మొలుపులు వెదచల్లి వీనులవిందుసేయ
నొక గీతమునకంటె నొక గీత ములిచిత్రనిదనామిహ్వన గంగుమీఱ
నొక తానమునకంటె నొక తానమున శుద్ధస్థైర్యతేజ్జల కుదాహరణములుగ
నొక్కతాళంబునకు మీఱ నొక్కతాళ । మొకప్రబంధంబునకు మించ నొకప్రబంధ
మొక్క నానూనళికి మీఱ నొకటి గాంగ । వీణ వాయింప వేలుపు గాఢ యపుడు.

క. ఆమీ యొకనిచేతికి । నావల నందిచ్చి దండె యందుక పాడెన్
రావళింకగ నానద । పాననిముఖ్యులకు నోజబంతి యనంగన్.

క. ఘనదేశశుద్ధవైఖరి । వినిపించిన చిత్రసేనువీణానాదం
బున మూచ్చనల మునింగిన । జరుల నచేతనులు గా నిజంబున బాడెన్.

సీ. ఘనవిధంబుల బాడ గారుడ స్తంభంబు తొగరుంజారుల గ్రాత్రచిగురు లొత్తె
బంకుమార్గంబున బాట వాడిన గుడ్డనగుణిపుత్రకలకుఁ జెప్పటలు వొడమె
దేశవైఖరి బాడువో శిరోవళము కే తెత్త శయ్యాభోగి యొత్తగిల్లె
దగుహారంగములు వింతగ బాడ గాంచనకలకాంబులూరముల్ కఱడుగల్గె
బదము వాడెనువో దిరుచునము బాడు చోట నాశ్వరులకుఁ జొక్కునూపుకడియ
మాపు నెన్నెము గలవాడు మహాగాన । రీతింగేతు బాడునగీతనగణి.

మ. ఎకతాళంబున వీనుడై లగనం బేకింబు గా నట్టునల్
ధికి తొంత్ర తక్కింపుండుపుంకుకీణతాంగిత్తంగినల్లోధికు
ద్ధికుతల్లెయ్యధిమిక్కి-తిక్కిధిగన్దొంగిత్తాత్తతాళంబులన్
గనుబంతంబులు మాలువల్కల గొనకో లిప్పట్లు ము న్నాడింగన్.

ఉ. చేసివిధంబు గట్టాము దివ్యకలాపియుఁ గోలచారి కై
లానికి పేంజీవిధము లాగులు జక్కిణి చిందు కొల్పణులల్
బాసలు కోపుమాపులును బాట పదాభినయంబు లేకయున్
వాసిగ మీఱ నాట్యకలనం బ్రకటించెను హావభావముల్

క. పాడినకైవడి బాడుచు । పాడినయ్యలు లాడుచుండు నలరంగములూ
గ్రీడామృగకుకళారీ । నీడజముఖినిగ్ధ గాత్తనిచయంబెల్లెన్.

మ. కవితాభోగణి యక్ష గాననిచనల్ గంధర్వగాంధర్వమున్
హానింపం గనకప్రమానముల కత్యామోదసంస్కృ మై

మివులక్ మెంగ్గంగజేసి శేఖరుల (?) భూమిక్ సత్క రావంతులక్

భువంబెల్లను ముంచె నదృష్టతరిసాంభోరాశి నుల్లాసియై.

ఈ భాగమును జదివినవారెల్లరు వరదునికవితయు భావప్రాధికుల దనియు స్త్రగవు
నికవనముకంలెరు మిగులు నని తలంతులు గాని యది కొన్నిచోట్ల జేపలముట్టి యల్లినట్లు
నీరసపదభావభూయిష్ట మయి రుచికొలుపడు. స్త్రగవునియన్యశకపితాధారయు రసభావ
గతివిశేషములు స్థానస్థితరములు గావున నీరెంటిలో స్త్రగవక్పతి నే ముద్రింప దొరికొంటిని.
తాళీదశసంపుటకాంతారమునఁ దిరిగి ప్రమాదకంటకములఁ దొలగించుకొనుచు సర్వార్థ
పదార్థవివేచనంబు నేయుచుండువారియవస్థ తిష్టులులగు గాని యన్యుల కెఱుంగ రాదు.
వాగ్మిప్రాకోశము విక్సర్యాదము; ప్రతిభి నవనవోనేషిణి; కాలము విస్తృతినిదానము;
సామాన్యలోకము జీవయాత్రైకపరాయణము; అన్యో యింక మృతిచెందుచున్న పురాణ
కవిబ్రహ్మగతి యెట్లు? అని యనుతాపమాత్రంబున సముద్రజలమునశేతము గట్టికట్టికావ్యో
ద్ధృక్రాక్రియనుం బూనితిఁ గాని వైదుష్యదర్శమునం గాదు. వ్యయప్రయాసములమాటఁ
బోసిచ్చి శతచ్ఛిద్రవ్యానులం బగుతాళీదశపరిశోధనం బభ్యాసవశంబున జగుప్పాగసారం
బుగ నలవఱుమకొని కార్యము నెట్లో నిర్వహించుచుండు టయుఁ గొండ జీవ్యాగ్రహగ్రస్తులు
చూచి యోగ్యక పరిపరివిధముల ననుఁ బాటుపఱచుచున్నాఁడు. అక్కటా, యాయల్పకా
ర్యారంభమునకే జ్ఞాతిత్వము లేకయే యాగ్నివిద్యేషమునఁ గన్నుపొడుచువా రుండఁగా
భగవంతునియనంతగుణములం జూచి యోగ్యక తామసులై యతినితోఁ బోరఁగడంగు
రాక్షసులయవిద్యా ప్రభావమున సహస్రముఖముల వర్ణించినవ్యాసాదులవిజ్ఞానము తప్పక
కొనియాడఁదగినదే. విద్యాసంస్కారము చాలనివాఁడైవాఁడు నేయుపరిశోధనమున
దోషఁద్రుములు గలుగుట నిశ్చయము. వాని నన్వేషించి చూపినమాత్ర పితేకి యాగ్రహ
స్థానము గానేరఁడు. విద్యత్కల్పలులు చేయుకాటిల్యముమాత్రము నిరసనీయామే. భగవ
చ్చద సామహిమంబుననె నాయల్పవిద్యోగము నెఱవేఱుంగాక యని పామరవిద్యాసమున
దీని నింతటితో విరమించుచున్నాఁడను.

భైరవుఁడు గొప్పలాక్షణికుఁ డని ప్రఖ్యాతి వహించియు నాంధ్రవాక్యకరణ దోష
ములు పెక్కులు పరిహరింపఁ జాలఁడయ్యె. “తలమా పురుకక” యిత్యాదిస్థలముల య
దాగమమునకు మాఱుగా ద్రమిశభాషలోపలె వకారాగమంబు నచ్చుట వ్యాకరణ
సిద్ధముగాదు. “స్వర్గమును” మొదలగుచోట్ల నగాగమంబురామి శ్రవణకుభగము గాదు.

“భరద్వాజమునికి నెఱిగించిన యీ వినుతేలిపోసపతనము,” 1001

ఇట్టి ప్రయోగములు దీనిలోఁ బెక్కులు గలవు. ప్రాథవ్యాకరణములో నుదా
హరింపఁబడినన్నెయభట్టారకప్రయోగములను వీనికిని బాలభేదము గలదు. ఆంధ్ర

మన లాక్షణికులే లక్ష్యైక మేమ లగుకవులకంటె నెక్కు డపప్రయోగములు కూర్చి వానికి సాధుత్వ ముద్ఘోషింపఁ బ్రయత్నించిరి. ఇట్టికోషముల నూచించుట కర్హమని చూపితిఁ గాని నేటికాలమునఁ బాణినీపతంజలుల యంతరంగమును గుఱ్ఱించి విచిత్రవ్యాఖ్యానవైఖరీప్రభావంబున మునిత్రయమును మునిసప్తకంబుగాఁ జేయఁజాలిన గ్రామ్యభాషోద్ధారకుల కివి హాస్యభాషనములు గాక తక్కువు.

ఈకృతి నాకు రెండుప్రతులు వనపర్తిసంస్థానాధీశ్వరుల తాళిపత్రలిఖితగ్రంథములలో నే లభించినవి. అందులో నొకటి 186 సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునను గానికీ ఋత్రిక యగువేదోకటి 96 సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునను దత్సంస్థానాధీశ్వరుల ప్రేరణంబుననే లభింపఁబడినవి. నేను దత్సంస్థానాధీశ్వరాశ్రయము వొందనికాలమున గ్రంథాన్వేషణమునిమిత్తము గద్వాలవనపర్తిసంస్థానాదులఁ గొంతకాలము సంఘరించి వారి వారియనుగ్రహంబునకుఁ బాత్రుండనై గద్వాలలో భోజరాజీయాదికృతులు సంపాదించి వనపర్తిలోఁ బుస్తకముల శోధించుటకు ననుజ్ఞనడిసి వానియెదుటఁ గూర్చుండి తాళిదళసంపుటములు విప్ప దొరకొనుసమయమున నకస్మాత్తుగా నప్పుకవి యుదాహరించిన “ గందపుగొంప నత్తముల ” యనుభగవునిపద్యము మనస్సునకు స్ఫురించెను. అంత నయ్యా మన కేల యీకావ్య మీగ్రంథసమితిలో లభింపరా దని మొట్టమొదటిపుస్తకము విచ్చి కొన్నియాకులు ద్రోచి చదువఁగాఁ జ్రుప్రథమమునఁ బైపద్యమే దృష్టిగోచర మయ్యెను నాకుఁ గలిగినయమందానంద మిట్టి దని చెప్పఁజాల. కుమారసంభవాదిసత్కృతులము న్నిది తీసిపోయినను నేనుత్సుకుండనై వెదకినకృతిలోఁ జైపద్యమే మొదట గోచరించుట వైచిత్రీవిశేష మని తెలియఁబఱచితిని. నాడు మొదలు తత్సంస్థానాధీశ్వరులగుశ్రీమంతుసవైరాజా రామేశ్వరరావు హిరీబల్వంతు మహాభూపాలరావు బహద్రదారు దీనిఁ బ్రచురింపు మని సర్వవిధముల నన్నుఁ బురికొల్పి యాజ్ఞాపించినను గారణాంతరములచే నేనే కాలవిభంబము చేసితిని. ప్రత్యంతరము లభింపకుండుటచే ననివార్యము లగుదోషములు కొన్ని నిలచినవి. గ్రుడ్డికంటె మెల్ల మే లందురుగదా. దీనిం బండితలోక మనుగ్రంథపూర్వకముగా గ్రహింతు రని నేనుఁ జిశ్యునించుచున్నాఁడను.

చెన్నపురి.
5 జూలై 1912. }

మా. రామకృష్ణకవి,

శ్రీ రంగమహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీమన్నాగైరుచిత్ తడిమ్యునిఘనశ్రీ నామనింపన్ గిటి
 నీమన్ వామకిరంబు సాంచి నిలచే శీర్షాధారంబుగా
 రామం బ్రహ్మణీంద్రశబ్దమున శ్రీరంగంబునం గాత్రిత
 శ్రీమస్థేమమలిన్ సునించుబాంబు బింతున్ దణ్ణాంభోనిధిన్.

1

మ. శయనంబై యుపధానమై నిల రున్న సర్వత్రమై పాదుకా
 ద్వయమై నుంగళవీరమై పువలవస్త్రంబై సమస్తోనిత
 క్రియలం జక్రికి నిత్యసంనిహితమూర్తిన్ బాలున్ శేషుని న
 యుమేధానిం గావ్యలక్షణకళాచార్యున్ బ్రశంసించెదన్

2

ఉ. ఆయతచండతుండవిహతాహినికాయునిఁ దస్థహృదిక
 చ్ఛాయుని సర్వవేదమయసన్నతకాయుని దేవగానవా
 జేయుని సప్రమేయుని నశేషవిహంగురంగప్రభృథౌ
 శేయునిఁ బ్రతింతు సుచక్రితవిధేయుని వైసతేయునిన్

3

క. శ్రీరమణచరణసేవా । చారనిరూఢావధాను సత్ప్రీతిజయ
 శ్రీగాజమాను దానవ । వీరభగన్దేవుఁ డలంతు విష్వక్సేనున్.

4

మ. వినుతింతున్ హరిభక్తిపంపున జగద్విభావితమై పుణ్యకీ
 ర్తమై నట్టిపరాశరం గపిలు వేదవ్యాసుఁ బ్రహ్లాదు న
 ఙ్గును రుక్మాంగదు సంబరీషుని వసిష్ఠం బుండరీకున్ మగు
 త్తనయున్ భీష్ము విభీషణున్ సుకమునిం దాల్పున్ శుకున్ శాసనున్.

5

వ. అని సపరిచ్ఛదంబుగా సభీష్టదేవతాభివందనం బాసన్.

గీ. అఖిలభువనైకపావనం బగుచు శ్రవణ । మంగళం బైనరఘునాథమహితచరిత
 మసమవాక్పాఠి విరచించె నట్టి గూడ్య । సుకవిశేఖరుఁ బ్రావేతసుని భజించి. 6

చ. లలితకవిత్వరేఖ సఖలత్వము నెంచు సశేషకిల్పియం
 బులఁ దొలగించి నిత్యముఖమాలములై హరిభక్తివంబులై
 వెలయుపురాణసత్కథలు వేడ్చు. రచించి జగత్ప్రసిద్ధులై
 పొలుచుమహాత్ములకై సుకవిపుంగవులం బ్రణుతించి వెండియున్

7

క. రసా నిర్మిలకవితల చహా | తహా జూక్కిననృపులచేతఁ దగ సత్కృతులై
 మహిం దక్కినకళలంగును | వహా నెక్కినకవుల నేటివారలఁ బ్రీతికన్.

8

క. సుతీనేసి వారికరుణను | శతముఖములఁ బరిధరించు సోహిత్యకళా
 ప్రతిభాసంపదపెంపునఁ | జమిరుడ నగు నేను హృదయజలజములొనన్

9

క. సుతులము గృత్యము దేవా | యతసము న్నల్లెలఁ జెలుపు నారామము నూ
 గ్గితసనిక్షేపము నన | సతతము ధరఁ బరఁగు సప్తసంతతు లందున్

10

క. కలుగు ధన మఖిలదిశలను | వెలుంగు యశం బలిశయించు కిచ్చలు ప్రీతికన్
 జెలంగు సుధేతతి యెడనెడఁ | దలంగు శివేతిరచయంబు దగుకృతి జెప్పన్.

11

ప. అదియును.

సీ. శబ్దార్థరూఢిరస్థితిసహాః ధవ్యంగ్యభేదములు భావములు గతులు
 శయ్య లలంకారసరణులు రీతులుఁ బరిపాకములు దశప్రాణములును
 వృత్తులు వస్త్రవివేకంబు గుణములుఁ గవిసమయముఁ జమత్కారములును
 వర్ణనంబులు గణవర్ణధలంబులుఁ దత్కులంబులు సద్ధిదైవతములు
 గ్రహములును శత్రుమిత్రయోగములు చశలు | సంశయేదయు భూతబీజాక్షరముల
 పాత్తువులుఁ దెల్పి శాంతవిష్కరణఁ దనరు | సత్కవీంద్రునికృతి బుధసభల వెలయు. 12

ప. అట్టిమహాకావ్యసముదయంబునందు.

క. లోకోత్తరగుణపుణ్య | స్లోకకథామధునిమధురశుభవాఙ్మయర
 త్నాకల్పం బగుకావ్యం | బాకల్పం బగుఁ గృతార్థం దగుఁ గవివరుడున్.

13

ప. కావున భువనైక కథాసంబంధబంధురంబుగా నొక్క ప్రబంధంబు రచియింపవల

యు సని విత్కించు సమయమున నతిప్రసన్నవదనమును నాకారవిజితమదనం
డును ననుపమగుణభూషణుండును నతిమధురప్రియభాషణుండును సవికృతవేషం
డును సవగతదోషుండును సకలంకమణిమండలమరచిమంజరీరంజితగండమండలుం
డునునై ప్రతాపసమగ్రుండై, రాజశేఖరుండయ్యును గృతలక్ష్మీ పరిగ్రహుండై,
రాజీవాక్షుండయ్యును దుగ్ధాధీశుండై, పన్నీనల్లభుండయ్యును గువలయానంద
కరుండై, కళానిధియయ్యును నిత్యప్రవర్ధనూనుండును, వజ్రభరుండయ్యును గోత్ర
పిరోధిగాక, నసమాంబకుండయ్యు సనంగుండుగాక, భోగీంద్రుండయ్యును గుటిలప్ర
చారిగాక, భీమనేనుండయ్యు దుశ్శాసనాధిముఖుండు గాక, విజయిండయ్యు
గర్భకంటకుండుగాక, నారాయణుండుండోలే సరస్వీయుండును, సదీనాయకుండు
బోలే ఘనసత్వ సమగ్రుండును, నాకేశ్వరైలంబురుండోలే మువర్ణకటకోజ్జ్వలుండు
ను, నై యనురాగిలుచు జాగయామాత్యసాగరసంపూర్ణ సుధాకరుండుగురాఘవ
మంత్రీశేఖరుండు డొక్కడివసంబున, నవసరసస్సుస్థుణమలయజాభిషిక్తపదేశంబును,
సద్యస్సమర్పిత బహురూపభూషణమగంధానుబంధిగంధవమావానీతాకావకాశం
బును, విలంబిత కుసుమమాలికా విసరపరిమళపిలోలరోలంబ యుంకారముఖులంబు
ను, బంకజోదరపర్యంక ఛణినిర్మలకనిగ్ధల దుహుబితాస వితతవితానాభిశోభితం
బును, బ్రభాతప్రభాకరనిబంబిడంబిత జంబూనదశిఖరరాజిపరాజితంబును ము
క్తాశలముకురలవిమలభిత్తీన్రితహంసీహవతార విహారంబును, నై వెలయుస
భాగారంబున నశేషసయవిద్యావిశేషస్వతంత్రు లగు మంత్రులును, సకలకర్తృప్ర
యోగచాతురీమహితు లగు పురోహితులును, అవక్రజలపరాక్రమవంతు లగుసా
మంతులును, అసమస్యగ్రామ రంహవిహరవీరావేశసముద్యుక్తు లగు బిరుదరాహు
త్తులును, బహువిధనాటకాభినయపాటవసముద్యుక్తు లగునటులును, శ్రుతిసంధా
యక గాన విద్యానుసంధాయకు లగుగాయకులును, సవమతాగ్రకారణ గుణాను
బంధబంధురప్రబంధవచనానిస్తంద్రు లగుకవీంద్రులును, నిజశేముషీ విశేషానుక్య
తశేషు లగు మనీషులును భారతరామానుజాదికథాకథనచతురవచనామృతప
రిద్వేణికు లగు పౌరాణికులును, సలసహజన్యగభగీరధాది రాజన్యధన్యగుణానూ
ముఖరంబగుపాతక ప్రకరంబును, సమంచితలీలాసంచితానూనవిటమానధనంబగు
విలాసినిజనంబును, గొలువఁగొలుపుండి సకలశాస్త్రసారంబగు హరికథామృతపూ
రంబు వీనులలరం జవంగొనుచు నంబు గారుడపురాణ ప్రసిద్ధంబై సిద్ధమనిగణస్తో
త్రపాత్రంబగు శ్రీరంగ ష్టోత్రప్రభావంబు భావంబునకుంబ్రమాదంబు బాపహంబు. 14

క. శ్రీరంగమహాత్మ్యము వ్రీడు | మారంగం దెరుగునాస నలిమ్యదులవనః
శ్రీరచితత్వంబుగఁ దన | వేర రచింపెన నాత్మఁ బఁగొనువేద్యం.

15

ఉ. తొట్టింటిసత్కపుత్ కృతులు దొంతులు కేసినమాట లూతగా
జన్మిపదంబు లూతుకొని సంతసలు దూఱుచు నొక్కజొడుగా
నల్లనకబ్బముల్ సభల నాచ్యులు నవ్వం బతింతుకమ్మపుత్
మొల్లుము వాఁడేరం దువముట్టునె భవ్యము నైనకావ్యముల్

16

ఉ. పుట్టుకుం బుట్టితోడులిని బుట్టి ప్రాంగపు లందరించి చేర
బట్టిన గాదె రాసువనృపాలకభక్త్యక్తిబంధకల్
నెట్లన సర్వలోకములు నిండిన నిష్కమ నిండు సంపదక
ముట్ట నఖర్వసర్వములులగు కావ్యమ వో తలందిగ్.

17

మ. కృతివిద్యాఖుని పీపిస్త్రమకఛాత్రభీమిలాసుం దన
మృతచాన్త్రుని గౌరవనానందపదమం గౌరవాభాత్యస
తున్నతుం గల్యాణకవిత్వలక్ష్మణసమన్తం నూక్తిముక్తాఫసం
తతకంఠిన్నుడునల్లకోల్లనిరం ద్వైతైరత్రుక శైరపుక

18

చ. సమం దనసముఖంబున మనం బిరం చిలిపించి యాదరం
దెనయ విచిత్రవస్త్రమచి హేమవిభూషణదర్పసారసం
దనహిమనాలు కానివిధిత్తైన్మిలనస్తుసంపదల్
దనియఁగ నిచ్చి వక్త్రకమలంబున లేనగ వామలింపఁగాక.

19

క. లలితమరుసమయమునీత | మలయానిలవలితమధురమాకందసము
జ్వలమసుమనిసరసోరభ | కలితవనస్సురణ వెలయఁగా నిట్లనియె.

20

కా. వ్యాసప్రోక్తమహాపురాణములు ముయ్యాటింటియందుం జగ
ద్వాసుం దై నరమామనోహరుమహాత్మ్యవ్యక్తిమూలంబులై
భాసిల్లుం దగు నాలు గిందును బహూపాఖ్యానవిఖ్యాతమై
యాసౌపర్ణపురాణ మొప్పు బహువేదాంతార్థగంభీరమై

21

న. అందఁబురాణసారంబై శ్రవణమంగళం బగుశ్రీరంగమహాత్మ్యంబు మదంకితంబుగా

నాంధ్రభాషాకాశలంబు పచరించి రచియింపవలయు సని యభ్యర్థించిన నయ్యర్థి
పాఠిజాతంబునకు సభిమతం బొదవ నిట్లంటి.

క. శ్రీరంగరాజమహిమో | దారం బని కృతి దలంపఁ దత్పతి సుగుణో
దారుడు రాఘవప్రదేఁటె శుభ | కారణ మగునిట్టిపాండు గలనే మొందుకొన్. 22

క. నెప్పెడఁ గావ్యము రసములు | చిప్పిల వర్ణనల నింపు చిలుకగఁ బాకం
బుప్పతిలఁ బితరచనలు | చూపుడ శబ్దార్థఘటన సుకవులు మెచ్చకొన్. 23

చ. అని యమృతమగ్నిచింతామణిచేత సత్సంతబహుమానపూర్వకంబుగాఁ గర్పూ
రసమేతం బగుతాంబూలంబు మైకొని సమృద్ధంబున నిమృతపురాణకథ రచి
యింప నుపక్రమించితి నిట్టికృతినాయకునస్వయంక్రమం బెట్టిదనిన.

మ. జగముల్ మూడు తలంపులోపల జనించం జేయఁబాగ్నాల్లభుకొన్
మిగులం గూర్చితమాజుఁగాఁ గనినలక్ష్మీనాథుఁ డెవ్వారికికొన్
బాగ్ నొందకొన్ సుతుఁ డయ్యె నట్టిసుమహాత్ముఁడొం బ్రశంసించఁగాఁ
డగదే కశ్యపసన్ననీంధ్రుని పిఠాధిజ్ఞానని స్తంద్రునికొన్. 24

క. ఆమునివంశసుధాంబుధి | సోమునికరణికొన్ జనించె సుగుచిరలక్ష్మీ
ధాముఁడు కేశవదేవమ | హామంత్రిశ్వరుఁ డుదారయశుఁడై వసుధకొన్. 25

క. అతని కతి భాగ్యలక్షణ | వతి మాదాంబికకు నుద్భవం బయ్యె జగ
న్నతచరితుఁ డబ్జమిత్ర | ప్రతిమానందగు మాయినేవవండితుఁ డెలమికొన్. 26

క. ఆమృంతమణికి బొమ్మ | యచ్చకు సుతు లిరువు రుడయ మై రఖిలజగ
తన్నుడ కారు బుదారులు | సమృద్ధితటలులకుఁ బిలశాత్రవవీరుల్. 27

మ. కెలయుచుండ,

సీ. ఈప్రధాన శ్రేష్ఠ కెనవచ్చు గనకాద్రి భవునిచేఁ దలవంపు పడకయున్న
నీసచివగ్రణితో సమం బగు వాధి యుజ్జితేతిమాత్రలో నడగకున్న
నీయమాత్యునిరహి కెక్కుఁ గన్నకశాఖి భూలోకమున వీటిఁబోకయున్న
నీమంత్రిమణికి బో కా మీనకేతనం డంగివైకల్యంబు నొందుకున్న

దైర్యగాంధీర్యదానసౌందర్యములను | ననగ నాశ్రితవిద్యదర్శాభిబంధు
మిత్రసంతతభాగ్యులక్షీలీలాస | బంధురుం డొప్పుం జాగయప్రభువరుండు 28

చ. అతులస్థలిం దనర్చి విబుధాశ్రయమై త్నమం బూని భూమిభృ
త్తతి కతిమాన్యమై యచలతామహిమన్ వహి కెక్కె-యన్ జన
స్తుతుఁ డగుచాగయప్రభువుతో సరిగాదు సుమీ సుపర్యవ
ర్వత్ మురుగర్థ కార్యమున వక్రత నొందుట దక్కకుండుటన్. 29

ప. తదనుసంభవుండు.

కా. శ్రీవిభ్రాజితుఁ డుల్ల సద్గుణమణిశ్రేణీసుధాంభోధి వి
ద్యావాణీపతి యన్యరాజసచివోద్యద్వగవంశాటవీ
దావజ్ఞాని ముకుందపాదకమలద్వంద్వార్చనోత్సాహి యా
గోవిందప్రభుం డొప్పు బంధుజనచక్షుః పూర్ణ మాచంద్రుడై 30

గీ. అయ్యమాత్యమణికి నంగనారత్నంబు | మాణికాంబుకు సమగ్రబాహు
కార్యకాలి భాగ్యసంపన్నుఁ డుడుం చెఁ | బరంగ పిశ్వనాథపండితుండు. 31

నీ. లక్షీపునింహలీలావై భవభ్యానబద్ధాసురాగప్రసిద్ధి బుద్ధి
శుంభద్విరోధి సంరంభ సంస్తంభనక్షమతాసముద్యుక్తి శార్యశక్తి
బంధువిద్యత్క్రవిప్రకరపాతకనిత్యఫలితకల్పకళాఖ భాగ్యరేఖ
చక్రవాళోపరిస్థానరంగస్థలీన గుణోష్ఠ సవిస్ఫూర్తి కీర్తి
గాంగ నేమంత్రి మెఱయు నఖండితప్ర | తాపసౌభాగ్యగాంధీర్యదైర్యమహితుఁ
డతఁడు గోవిందపండితనుతుండు సురుండు | విశ్వనాథుండు శుభగుణశాశ్వతుండు. 32

మ. హరి దుగ్ధాంబుధికస్య (జంద్రధరుఁ డయ్యద్రీంద్రపుత్రిన్ బురం
దరుఁ డింద్రాణిని బెండ్లియొనగతి సుద్యదైవభవం బొప్పఁగా
వరియించెం దగఁ జాగముప్రభుండు శశ్వద్భంధుసన్తానత
త్వరతారూఢపతివ్రతాగుణకదంబన్ బ్రేమ దేహాంబికన్. 33

ఉ. వారులు మువ్వకం గనిరి వంశవివర్ధనులన్ మనోహరా
కారుల నిర్వికారుల బగన్నతనిర్మలభర్తమాగ్నసం

చారుల సప్రతీపభుజసారుల శూరుల నగ్ని లోకమం
దారుల వైరిదుర్బదవిదారుల ధీరుల సమగ్ర-మారుల౯.

34

వ. అందుఁ గ్రమంబున.

గీ. భవ్యచరితుండు సరసింహపండితుండు | భాగ్యవంతుండు విష్ణుప్రభువగ్గండు
రాజ్యలక్ష్మీవిలాసుండు రామదేవ | మంత్రిమణియును నన నొప్పు మానధనులు. 35

క. అం దగ్రభవుని సురకరి | చందనమందారకుండశశభరపురభి
న్దందరిని ద్దలయతుఁ జె | పుం దగు సరసింహదేవపండితు నెందుఁ 36

గీ. అతులితైశ్వర్యరూపాతిశయంబుల నసమాంబకభాగ్నితి నంద-మొని
సుమహాత్మ్యతాపతేజోవిశేషంబులఁ జిత్రభానుసూర్తిఁ జెన్నుమిగిలి
ఽశ్వసంరక్షణవిపులదైర్యంబుల నవనీధిరస్థితి నతిశయించి
యంచితదానమహాభాగ్యరేఖుల రాజరాజప్రాధి నోజమణిని
ధరణిఁ బెంపుమి తె సరసింహపండిత | ప్రవరుఁ డమృతమధురభాషణుండు
సకలసుజనవినుతసద్గుణమణిమయ | భూషణుండు వైభీషణుండు. 37

క. అతనిసుతుఁ డభిలజనహితుఁ డతులబలాధికుండు మారిపదాంబుజసేవా
నిరతుండు మతిజితవాచ | స్వతి గోవిందార్జున డెన్నెబడు బుధసభల౯. 38

శా. వాహరోహణచాతురీతురగరేవంచుం బ్రతివ్యూహవా
న్ రాహుటోపపటుప్రభంజనుని శశ్వద్దానకేరీసము
తాసపరు౯ సాహసవిక్రమారు౯ గరిదంతక్షీరతారామరు
గ్గోహిరామలక్ష్మీర్తిఁ జెప్పఁ దగు నాగోవిందమంత్రీశ్వరు౯. 39

క. అతనిపితండ్రి లక్ష్మీ | పతి నిత్యకృపాకటాక్షపరిణతభాగ్యో
న్నతుఁ డుభయవంశదీపకుఁ డతులితనయశాలి కెత్తామారు౯ డిల౯ 40

శా. దేవబ్రాహ్మణపూజనాభిరతు భాగ్రీగోపిరణ్యాదిదా
నావిర్భుతయశోవిశాలు జగదీశాభ్యర్చనాలోలస
ద్భావు౯ బావనశీలు నాశ్రితహితప్రారంభనిత్యోర్జిత
శ్రీవిభ్రాజితు విఠలేంద్రసచివశ్రేష్ఠు౯ సుతింప౯ దగు౯. 41

మ. పటుధాటి మఖజ్యంభమాణకలహపౌధ్వా సంఘాతవి
 స్ఫుటాంఖాపుటకోటిగుట్టనపరిక్షుణ్ణాత్మమోద్యద్విశం
 కటసూరీపటలప్రశోషితమహాకర్ణాటసేనాసము
 ద్భటసాధోనిధి విత్తలేంద్రుఁ బురణింపఁ ముత్రు లేరీ ధరకా.

42

సీ. చండదిగ్వేదండకాండసూర్యహమహిమండలోద్ధరణసమర్థ మగుచు
 దుర్వారపరిపంధి సర్వసంపద్గర్వనిర్వాహణక్రియానిపుణ మగుచు
 వేదాదివిద్యానినోదవిద్యజ్ఞనానాదాతశయసముత్పాది యగుచు
 జంభశి న్నదకుంభికుంభీనసాధీశశంభుభూభృద్వ్యతిస్వచ్ఛమగుచు
 బరంగు నేమంత్రిభుజబలప్రకటశార్భదానసత్కి-ర్గులప్రతిమానమహిమ
 నాతఁ డిమ్మడిపైపఖానాధిరాజ్యభారధుర్యుడు పితృప్రభువరుండు.

43

క. ఆమంత్రచంద్రునకు రమ | గీమణి లీలాంబకును జనించె నుదార
 శ్రీమంతుఁ డమితనుగుణ | స్తోముండు కాబాజిపండితుండు మొద మొదవఁ:

44

సీ. విమతసత్వప్రభావిభవసత్కాంతుల భీము రుగ్ధాము సుత్రాము సోము
 వైశ్వర్యచాపవిద్యాసయోదయముల భవుని రాఘవుని భాగవుని ధవుని
 సౌందర్యసంగీతచాతుర్యజయముల మరుని దుంబురుని వాగ్వరుని నరుని
 జటులవిక్రమదానశక్తిరక్షణముల నహివైరి సౌరి గ్రౌంచారి శౌరి
 బోలుఁ బరిపంధిధారుణీపాలసచివ | ఫాలతలభూరితరభాగ్యమూలవర్ణ
 జాలనిరసకరణసంశీలచరణ | సరణి బాబాజి భద్రలక్షణవిరాజి

45

ఉ. శ్రీజయభోగభాగ్యకులశీలవివేకకృపాగుణంబులం
 దీక్షగతిప్రధాను లెనయే మరరాదిభరాజరాజతా
 రాజతనూజరాజతధరాతులక్తి ర్రికి విత్తలేంద్రుబా
 బాజికి నాజిరంగపరిపాటితకాత్రవసైన్యరాజికి.

46

ఘ. తత్పితృపుండు.

సి. సతతప్రసన్నతాపదనంబు వదనంబు విమతసత్వమృతవేణి వాణి
 శరణాగతతాపదయంబు హృదయంబు ఘనదానవైభవాకరము కరము
 గురుధర్తకార్యానుమాలంబు శీలంబు సంపాదితస్వామిజయము నయము

హరిపదారాధనాఽత్తంబు చిత్తంబు భూరిసౌభాగ్యవిన్నూర్త మూర్తి
గాంగ నేనుంట్రి విఖ్యాతి గనియె నతఁడు । విక్రమాపాదితానేకవిమతడుగ్గ
లబ్ధసామ్రాజ్యలక్ష్మీలసభాసి । చాగయామాత్యరాఘవసచివవరుఁడు.

47

మ. చలనం బందక యీని యీని ప్రకటించం బోక నల్లిక్కులక
గలంగంబాటక నీరసత్వమున కాగారంబు గాకుండెనేక
దలఁపక గల్గుకామధేనుఘనచింతారత్నముల్ సాటియా
నలఘుత్వాగగుణాభిరాముఁ డగురామామాత్యసింహంబునోక.

48

సీ. ఘోరఘోరానిమఘోణిదంష్ట్రాచలావాసప్రయాసంబు నొసరించి
కమతాధిపవ్రాహ్మణకతినకర్పరపీఠసంశ్రయశ్లేశంబు జరపిల్చుచ్చి
చక్రీశ్వరక్రూరవక్రస్ఫటాభాగనిరసనొద్యోగంబు నిస్తరించి
కుంభదున్మదహరిక్తుంభికుంభస్థలూతస్థానభేదంబువలనఁ బాసి
భోగభాగినియై మించె భూమిభూమ । వర్తితానూనబహుతరవస్తుదాన
చతుఃముగఁ బాగఁ దేవపండితకుమార । రాఘవామాత్యభుజఃఖరంబునందు.

49

సీ. శ్రీభోగ హైర్యప్రభాభూరిధనములఁ జక్రీంద్రధరమిత్రసమతఁ దన
త్యాగకుద్దిశ్శాలిధీగభీరతలను ఘననదీరాజవిఖ్యాతి నెనఁగి
భూతికళాధుర్యసీతీకార్యంబుల కివభద్రసత్కువిస్థితిఁ దనర్చి
బలధరమైర్యశోభనమహత్త్వంబులఁ గరికాలవరదేవగరిమఁ బొదలి
వెలయుఁ బటుదాహువిక్రమవిజితవిమత । నృపసమాసీతమణిరమణీహయగది
ఁచువిధోపానునాంచితపాగ్రింగఁబుండు । రణజయోల్లాసి చాగయరాఘవుండు. 50

సీ. పటులసంధ్యానటత్పటిమధూర్జటిజటాఘటితగంగాఫేనపటలిఁ దెగడి
పూర్ణచంద్రాతపస్సురగాసముదూతదుర్గాభివీచిపంక్తుల నదల్చి
భారతీవజ్జోజభారాద్వితోవారకర్పూరహారరేఖల హసించి
చందనాచలమరుచ్చలితనిగ్భరతరుప్రసవగుచ్ఛావలి భంగపటచి
వెలయు నేనుంట్రి శేఖరువిశదయశము । వాఁడు రణదిక్పతిరుదరిర్యాహుండు
ప్రకటించఁగ్రామనిష్ఠంగఁఘలుండు । కమ్యవిభవుండు చాగయరాఘవుండు. 51

మ. ఒనఁగక జాగయరాఘవుండు వినయం బొప్పుక బ్రతిద్యాదకే
వసుధామండలిఁ గల్గనిప్రతతికేక వాంఛానరూపంబుగా

- రసవన్ముఖ్యపదార్థజాలపరిపూర్ణం బైనయన్నంబు ను
ల్లసితా నేకవిధాంబరంబులు ననల్పస్వస్థనిష్కంబులుకా. 52
- చ. అయ్యమాత్యవరునకుఁ దగినపత్ని రత్నంబు. 53
- ఉ. సైరణ భూమి భాగ్యమున సాగరసంభవ సర్వముంగళ
శ్రీరమణీయతకా గిరిజ శీలమునం దననూయ నిత్యగం
భీరత గంగ సత్యపరివేశలభాపల వాణి నాఁగ నొ
ప్పారె సతీలలామ లక్షమాంబ సమ స్తగుణావలంబయై. 54
- క. శ్రీలక్ష్మీయు నబ్జాత్ముఁడు । బోలెడువారలకుఁ గలిగెఁ బుత్రుఁడు గుణర
త్నాలంకారుఁడు భాగ్యవి కాలుం దగునాగనాథసచివుం డెలమికా. 55
- సీ. సతతప్రసన్నుఁ డాచారసంపన్నుఁడు వినయాన్వితుండు వివేకశాలి
సుజనసేవితుఁడు భూసురకామధేనువు వితరణఖని జగద్ధితయకుండు
స్మితపూర్వభాషి లక్ష్మీన్యసింహాస్థు నారతుఁడు సమస్తకాప్రసవీణుఁ
డాద్యసమృదులు నిత్యైశ్వర్యకలితుండు సంభృతగాంభీర్యకౌర్యధనుఁడు
చండకోదండపాండిత్యసవ్యసాచి యశ్వరేవంతుఁ డసమవాచోబలుండు
ఘనఁడు చాగయమంత్రరాఘవునికూర్చి సుతుఁడు శ్రీనాగనాథపండితవరుండు. 56
- క. ఉరుతరవితరణగుణముల సరి యగువరు నాగనాథసచివునకు మరు
త్తుసురభిధనవసురమణి తరణిజశిశరధిసలిలధరబలిఖచరుల్. 57
- చ. ఇట్టి విశుద్ధకులదుష్టావంబునకుఁ బూర్ణసుధాకయం దగురామదేవపండితమహాప్రధా
నరత్నంబునకును. .
- షష్ఠ్యంతములు.
- క. శ్రీనిత్యవిభవునకు ఘన! దానవిప్రభవునకును దామరసాక్ష
ధ్యానానురాగరంజిత! షానసపద్మనకు విమలమణిసద్వనకుకా. 58
- క. చాతుర్యభోజనకు బహు! నూతనవిభ్రయవధూమనోజనకు జగ
ద్వీతరణిధిలిరుద్ర! ఖ్యాతునకును విత్తలేంద్రుననుజాతునకుకా. 59
- క. సింహతలాటాంకన కుప! సుహృత్కన్ఠాటకటకజననాథచమూ
రంహునకుఁ జారులక్షణ! సంహనునకు నమితభాగ్యసంపన్నునకుకా. 60

క. బాహుబలభీమునకు ను | గ్రాహనరామునకుఁ బటుజవాధికతురగా

రోహణారేమతున కతి | సాహసవంతునకు నమితసామంతునకుఁ.

61

క. మాఘవసతులితునకు శర | లాఘవపటుతావిశేషలత్పలునకు దూ

తాఘవరమతికిఁ జాగయ | రాఘవసవివాగ్రికి నిరతసద్గుణికిఁ.

62

వ. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారచియింపం బూనినయిష్టరాణకథకుఁ బ్రారంభం బెట్టి దనిన.

కథారంభము.

గీ. త్రిభువనైకపుణ్యదేశాగ్రగణ్య మూ | ర్జితపయస్సరోవరేణ్య మసమ

బహులమకృతరత్న పుణ్యము నైమిశా | రణ్య మొవ్వు మునిశరణ్య మగుదు.

63

వ. మఱియు నపురమపవిత్ర త్రేత్రం బలివిచిత్రకిసలయకుసుమఫలపలాశదుచిరదుచకనిమళ కరకకురువకవకుళలికుచపురఫలఫలిసీతమాలకృతమాలదేవదాళహింతాలనారికేళపారిధి ద్రభద్రదారుకారంభారంభామలకతిలకత్పణరాజరాజధనపున్నాగనాగకేసరపాటలా ర్ఘూటలూకోకమధూకకదంబాదితరుకదంబశిఖర సుఖాసీనకలకంతకాలకంతకలాపిక లాలాపకలితంబై లలితమాలతీలవంగ ఫలితావలీలయితనిగుంజపుంజపరిధిమద్భ్రమర మిధున మధుర యుంకార ముఖరితంబై సకలకాలసంపుల్లవల్లకమలకువలయ కుముదసముదరగాను మేయలొయ్యవచ్చజలాలొయ్యతనతతకేలివిలాలమదకలకలహంస చక్రివాకబకబలాకాదికానేకజలవిమాగజాలకోలాహలవాచాలితదిక్పక్రివాళంబై పుణ్యజలపూర్వమాణమాణకకరకరకాముఖప్రభవఘుమఘుమద్వనిమనోహరంబై సమిత్కుశకుసుమఫలపలాశభారవహనపటువటుకానుగవ్యమానాధ్యాపకపదక్రిమపవిత్రలితంబై వికాలపల్లకాలాభ్యర్థకీర్ణవన్యధాన్యచర్మకగర్వికాఖ్యామృగచంక్రిమణక్రిమాలాకనాలాలమునికన్యకాకటాక్షకాంతికల్పితానల్పకువలయలోరణాలంకృతంబై పృథులపేనభారమంధరరోమంధబంధురహోమధేనుస్తన్యపానసముత్కుకవత్సవదనవిగలితపయఃఫేనబిందుకాడ్యలస్థలవిడంబితతారకాంబరతలంబై ద్యుమణిమణిశిలాతలరక్తచందనోపలిప్తసప్తాశ్వమండలసమర్పితారుణకరవీరకుసుమవిసరాభిరావంబై యుపజాలిపరిచయపత్రప్రపతత్రిపవనప్రిజ్వలితజ్వలనమాతాజ్యధారాదశవితతపుణ్యగంధానుబంధదూమధూపితాంతరిక్షంబై నికటకుంజకుటీరకుక్కుటసుగంధయజ్యమానమైశ్వదేవబలికబళావకన్యపులకాంకితప్రదేశంబై హరిహరపూజాసమయరశితఘంటాఘణఘణారవశవణహరిణార్ధకీలితగలితఘాసశకలంబైప్రతికాఖ్యాగ్రంథునవటులకాఖ్యామృగ

నికరకరపాతితపరిపక్వ ఫలరసపూర్ణాలవాలతరుముల శీతలస్పటిక శిలాతలా స్తీర్ణవి స్తీర్ణ మృగాజి నానీనమునిముఖ్యవ్యాఖ్యానమున నానాకాస్త్రుని స్తరంబై నంద నారామం బునుంబోలె మురసాలోపశోభితంబై బృందావనంబునుంబోలె గృష్ణసారసంచార పూతంబై నాకలోకంబునుంబోలె నవృతాహారస్థానంబై రాఘవ సైన్యంబునుం బోలె బససనీలనలగజగవయగవాక్షి పలక్షితంబై గాంధర్వంబునుంబోలె శ్రుతిస్వరసంపూర్ణంబై సముద్రంబునుంబోలె బాడబాస్పదంబై వెలయు; నందుఁ గుసుమంబులయంద రజోవిజృంభణంబును భృంగంబులయంద మాతంగ దా నాభిలాషణంబులును నదుల యంద ప్రతికూలప్రవర్తనంబులును గిరులయంద సానురాగోద్రేకంబును దరులయంద కాఘాచలనంబును నాగంబులయంద భోగానుపాలనంబును శబ్దస్వరూపంబులయంద ధాతువిపర్యయంబును గాని యొండెడల నరయక మెఱయు; నడట శిశిరకరకరనికర విశదకేసరిశోరకేసరంబులు సరసవిసాంకురశంక సుండోండతుండంబుల బుడుకు కుండాలంబులును కుండాలగండమండల కంఠూనిరసనమస్ఫూంబు లగునరాళకరాళ నఖరశిఖరంబులంగలచిత్రకాయంబులును జిత్రకాయకటుంబినితను స్తన స్తన్యపానపరి పుష్టాంగంబు లగుకురంగలోకంబులును గురంగడింభంబులంగూడి చెరలాడురేచులును, రేచుగూనల శేచినమక్కునం బ్రక్కల డాచుబిడాలంబులును, బిడాలంబులపోరెలు సారెలం దెరలకమరగి తిరుగుగిరికలును, గిరికానికరంబులనిజభోగంబులంబాదివి యను రాగం బొసఁగునాగంబులును, నాగంబుల కెండె రావండె విరివిగలపురులు విచ్చి చేరి వచ్చుబుష్పవర్ణన (?) మయూరంబులును గలిగి యుల్లసిల్లు నందు.

క. ద్వాదశకవాన్వికసత్రిము మోదంబున శౌనకాదిమును లానరింపక
గాఁ దద్విశ్రాంక నూత్తుకు, లై దివ్యక్షేత్రిననమహాచలవాసుర.

64

నీ. పల్లవారుణజటాభారు లారచిత్రిత్రిపుండ్రాభిరాములు భూతిత్తిప్త
సర్వాంగు లుజ్జ్వలస్పటికాక్షనూత్రిలు దుద్రాక్షభూషణునిరు లమరఁ
బుణ్యతీర్థోదకపూర్ణకమండలు లజి నూత్తరీయు లత్యంతమృదుల
పరిధారివల్కలపరిధోను లభినవదండపాణులు దీప్తదహనతేజా
లలఘుదివ్యతపశ్చక్షిలితు లఖిల వేదవిద్యారహస్యసంవేదు లసమ
సవనకర్తలు సంయమోత్సరులు వచ్చి, రెమి శివ్యప్రశివ్యసమేతు లగుచు.

65

చ. ననజభ వాసుభావు లగువారల నందఱఁ జూచుకొర్కి నె
మనమునఁ చిక్కటిల్ల బుధమాన్యుఁడు సార్వభౌమతేజశివ్యసం

దనుఁ డగురోమహర్షణుఁడు దాఁ జనుదెంచిన నమృహాత్ముల
య్యోగమునిఁ గాంచి యిట్టులని రాదరమేదురసామభాషలకొ.

66

క. ఏకడనుండి యిపుడు నీ! రాక సుధీవర విచిత్రమణీయకథా
నీకప్రసంగ మేమే! నాకర్ణింపంగఁ గలిగె ననుదిన మింకకొ.

67

చ. అనవుడు నూతనూతి వినఁతుంబున వారలతోడ నిట్లుం
జనక మహీతలేశ్వరునిసత్రమహోన్నతిఁ జూచుచేడుకం
జని యటనుంటి నిన్నిదివసంబులు తార్క్ష్యపురాణసత్కథా
వినుతసుధాసరిద్విపులపీచికలల్లము నిల్ప నాఁగినకొ.

68

వ. అమృహాత్మరాణంబునందు.

క. సారంబై మోక్షపదా! ధారంబై పుండరీకదళనయననజా
గాఁగంబై మహిఁ బరఁగిన! శ్రీరంగమహత్త్వ మతివిచిత్రము దలఁపకొ.

69

గీ. అనిన హరిచరణభక్త్యదివ్యావృక్షి! చిత్రజలజాతమును వికసింపఁజేయఁ
దనుఁ దదీయకథాంశవిస్తార మడుగఁ! జెలఁగి వాఁల కిట్లని చెప్పె నతఁడు.

70

చ. అమలచక్రతులార వినుఁ డమృథిలాపురి నధ్వరోత్సవం
తమున మునీశ్వరానుమతుఁడై తను వేఁడెడినాగదంతసం
యమికిఁ బరాశరాత్మజాఁ డుదాత్తకథాపరిపాటిఁ బుణ్యతీ
ర్థములును బుణ్యభూములు ముదంబునఁ దెల్పఁగఁ బూని యిట్లునకొ.

71

చ. త్రిభువనధర్మరక్షణధురీణవిచిత్రచరిత్రుఁ డిందిరా
విభుఁ డెచటకొ వసించు దగువేళల నెందుఁ జరించు నేయడకొ
శుభమతి నాదరించు నెటఁ జూచుఁ గృపాన్వితదృష్టి నేమిటం
దభిరతి గల్గియుండు నివి యన్నియుఁ బుణ్యతరప్రదేశముల్.

72

క. హరిచరణకమలరేణువు! పరమాణువు సోఁకినంతఁ బావనతరమై
కరము నులికెక్కు సలిలము! తిరముగ నధికంబు సకలతీర్థంబులకుకొ.

73

చ. ముగహరపాదపంకజసముద్భతమై పెనుపొందెఁ గాదె శం
కరవిలసజ్జటాకలితకైరవబంధుకళామరీచులకొ
వననిజపీచులకొ నెఱయ వన్నియ కెక్కిఁ బ్రలోకపావనీ
కరణధురీణతకొ గగనగంగ తరంగిణులందు మేటియై.

74

వ. మఱియును.

సీ. కలుషపంకజకలికాతమి గౌతమి సకలసజ్జనమాన్య జహ్నుకన్య
జతుసంతతమనశ్శుర్నద నర్నద శమితప్రత్యునమవ యమున
శ్రీతపాధుజనలబ్ధజీవిక జీవిక సత్యసంవిద్యోగ చంద్రభాగ
సతతజన్మాచలాశని భవనాశని దూరీకృతక్షుద్ర తుంగభద్ర
బహులసౌభాగ్యదానసంపన్న పెన్న. భగ్నదుర్జోహవాళ విపాళ యవగ
భువిబ్రసిద్ధికి నెక్కినపుణ్యనదులు హరికి లీలావిహారయోగ్యములు గావె. 75

మ. విను మీమాటలు వేయు నేటికి దపస్విశ్రేష్ఠ గోవిందశో
భనలీలాచరణక్రియాకలితసంబంధానుసంబంధబం
ధ్యనుబంధిక్రమయోగయోగ్య మగుభవ్యద్రవ్యశేఖంబుతో
నెన గా వన్యపదార్థకోటులు నసంఖ్యేయప్రభావంబునకా. 76

సీ. హరిదివ్యనానుధేయామృతం బింపారఁ జెలఁగి యాస్వాదించుజిహ్వా జిహ్వా
గోవిందకల్యాణగణనిశేపంబులు పలుమాటుఁ దలపోయుతలఁపు తలఁపు
కమలాక్షునిత్యమంగళమూర్తివిభవంబు సాంపార వీక్షించుచూపు చూపు
ఫణిరాజతల్పశ్రీపాదపద్మంబులు చెరి యర్చనసేయునేత నేత
నానుదేవప్రియం బైనత్రతము త్రతము దైత్యభేది నుపాసించుతపము తపము
శౌరి నారాధనము సేయుజపముజపము విష్ణుపదభక్తి సమకొల్పివినికి వినికి. 77

సీ. పటుతరభవరోగపరితాపములఁ బాఁప నబ్జాక్షుసేవ దివ్యాపధంబు
అంచితజ్ఞానమహానిధానముఁ జూప నమృతభక్తి శుద్ధాంజనంబు
దుర్వారభయములు దోహరమండఁగఁ జక్రపాణిసంస్తుతి వజ్రపంజరంబు
ఇష్టాఘోషసిద్ధు లెసఁగింప హరినామపతన మంగళకల్పపాదపంబు
విమలదుర్జోహలిమిరంబు విరియఁజేయ నురగశయనునిపూజ మూర్త్యోదయంబు
అనిమిషానందలీల నునది మనుషఁ గమలనాభునిపదతీర్థ మమృతసరము. 78

క. కరణత్రయకృతపాపా । వరణముల హరింపఁజేయుచారికి మురఖి
చ్చరణసరోయపాసతత । స్మరణము కా కరము సెంతుకరణము గలదే. 79

గీ. అఖిలలోకములకు నక్షయానందసం భూలికారణంబు శ్రుండరీక
నయననామకీర్తనంబ యీ శుద్ధంబు నిఖిలవేదకాస్త్రవిఘ్నంబు 80

- క. కావున ఘనదురితాచల | భావుల కెందును ముకుందపరిచితీర్థా
స్థావము దక్కగఁ జక్కన | పావనత ఘటింప నొందుపాయము గలదే. 81
- గీ. అనిన నాగదంతుఁ డనఘ తీర్థప్రభా! నమునఁ దలఁచి చూడ వానివాని
కవియ యెక్కువైనయ ట్లుండు నిం దెద్ది | సకలపుణ్యతీర్థసారథియు. 82
- కా. ఏతీర్థంబు దలంచినకొనిన నన్వేషించినకొ జూచినకొ
బ్రీలిం బేర్కొనినకొ దురంతదురితాపేతాత్తులై నిజర
వ్రాతప్రార్థితనిత్యసౌఖ్యయుతులై వర్తింతు రత్యంతవి
ఖ్యాతికొ మానవు లట్టితీర్థ మేలుగఁగఁగ జెప్పువే నావుడుకొ. 83
- వ. పరమజ్ఞానపరిపాకపరిచితపరాపరవివేకపారాయణుం డగుబాదరాయణుండు నత్త
పోధనసత్తమున కిట్టినియె. 84
- క. శుభగుణనిధి యగురఘుకుల | విభుక్యప ననపాయుఁ డగుచు వెలసినదితిజ
ప్రభుచే నానీతుండై | త్రిభువనసంస్తుత్యనిత్యదిశ్యహ్సార్చిత. 85
- కా. రంగ త్రేతావిచిత్రతోణమణిప్రాసాదవప్రప్రభర్
నిగిం బర్వ భుజంగతల్పనకుఁ శరీరద్యమై యొప్పుత్రీ
రంగం చేతటిసీతటికొ మెఱయుఁ చా రమ్యాత్మవక్రీణటి
రంగంబై యది నో జగంబుల నదీరత్నంబు చన్నింపఁగకొ. 86
- సీ. ఏయేటినడుఁదిన్నె నేప్రాద్దుఁ జలిగొన్న సికబాతలంబులఁ జెఱగి వెఱగి
యేతరంగిణి నించుకించుక వికపించుక్రొత్తమితావులఁ గొసరి కొసరి
యేనదీక్రీడల నెసఁగురాసుంచలకలకలంబుల కాత్త నలరి యలరి
యేసరి త్తటమున నేచినకల్పక మేడుఁచ్ఛాయల మెచ్చి మెచ్చి
నేఁడు నొక నాఁడుఁ బాయమన్నాఁడు శౌరి | యతిమ నూహరి నిశ్శ్రయసానుకారి
వివిధతాపనివారి భూవినుతివారి | కలితకావేరి భవకరికలభవైరి. 87
- వ. మఱియు నన్నదీప్రవాహరత్నంబు నాయతనప్రకృతమానసుధానమానపానీయపూర
సారంబు లగునారీకేరంబులుఁగో, గమలభవకామినీకపోలపాలికానవర్ణపరిపూర్ణరాగ
కరనాగవల్లివేల్లితాభంగంబులగుఃపూగంబులును, మృదుమృదితపరిమళపరిజ్ఞానసంకేత
కంబు లగుకేతకంబులును, జగజ్జయప్రయాణప్రవణపంచబాణప్రబలబలధూళీధూసరం
బు లగుకేసరంబులుఁ గలనాగకేసరంబులును, గువలయాకుల విలీనమదకలకలవింక

కలకలముఖరశిఖరశిరోవళనటినారంగంబు లగునారంగంబులను, ధారాధరసము
ధారాశేషమధురమధురసధారాసారకలికాకదంబంబు లగుకదంబంబులును, వనదేవ
తాచరణమణిమంజుమంజీరయుళియుళిధ్వని మర్చనూచకశ్రవణశ్రవరీమర్మరస్వనసము
త్తాలంబు లగుతాళంబులును, బరిపక్వఫలరసమాధురీరమాధరీకృతసురసాలంబు లగుర
సాలంబులును, దరుణతరణికిరణప్రసరణ భయపలాయితబంధురాంధకారసంజేమామాల
బాలప్రవాళరుచిచయరచితకృతజీమాతమాలంబు లగుతమాలంబులును, మేదురా
మోదముదితాయమానమానసమానవనికాక్రమేయ (?) ప్రవర్ధితపులకంబులై వనీముఖతిల
కంబు లగుతిలకంబులును, బ్రవలితపరిస్ఫుటితఫలశరీమళప్రళంసాధరాధికవాఙ్మయ
సంబు లగుపనసంబులును, సుధారసపూరంబు లగుతీరంబులును, దళితసౌగంధికమణి
బంధురప్రభాపటలపాటవపాటవగర్వరచటులచంచూపుట పాటితమృశాళనాళమరాళ
తరళతరగరుదుదితసమీరసమీరితంబులై రంగరమణమంగళపూజాసమయసముచితచ
తురజలదేవతాంజలిపుటసముత్పిప్ల పుష్పవహళుభాకరంబు లగుశీకరంబులును, బరస్పర
సంపాతకంపమానసంపుల్లపాల్లకవిసరదున్నదభృంగంబు లగుభంగంబులును, సేవాప
రిగితవరుణకన్యకాకరసరోజవీజ్యమానవిస్ఫుమరచమరచాలశంకాలవాలంబు లగుకసో
లంబులును, జలకేళీలాలబాలామచటిపీఠతీరపంకప్రవర్ధమానంబు లగుఘేనంబులును,
ముహూర్తమూర్తజ్వప్రవణఘటిఫణామక్తాఫలానుగుణగణనాత్మియృతంబు లగుబుద్ధు
దంబులును, నిజాంతకృతావగాహపావనదేహజనసందోహానికర్తితభావిభవావర్తంబు
లగువానర్తంబులును, వారిప్రసారతీరగారుత్కృతమత్తమయూరరేఖామతల్లిక లగుశై
వాలవల్లికలును, శశికలవిశదవికాతనవరాపదంష్ట్రముఖవిఖండితపర్యవస్థము స్రోశీ
రపరీమళప్రాయంబు లగుతోయంబులును, నిరంతరనిరంతరాయనారాయణావినీతధ్యాన
పాంయణపరమయోగంద్రపరిచితంబులై యనల్పకర్పూరపరాగపూగనిర్మలినంబు లగు
పులినంబులును, సమీపాశ్రమనివాసితాపసమమారపరిత్యోలితమృతవల్మలకషాయర
సపాటలంబు లగునికటినస్ఫటికలాలతీలంబులును, దంతావళికలధదంతకాంతిదంతురి
తశశికాంతసోపానమిలభద్రవేళంబు లగుజలావతరణప్రదేళంబులును, గలరవానుమే
యకలహంసంకులకువలయాంబు లగుకువలయాంబులును, ఘనఘనాఘనఘనరసపానసమ
యాసముద్గమఘమఘమధ్వనిసమున్నేపంబు లగుఘోషంబులును, సంగల్పభవమఖాను
భవసంగల్పనిలింపదంపతికల్పితకల్పకసలయానల్పకల్పమంజులంబు లగుమంజులమంజులం
బులగిలి కలకాల్పియనుబోరె నమృతానందకారణంబై, రణరంగంబునుంబోరె ననేక
శతత్రువిసరంబై, సరసిజాననాకపోలంబునుంబోరె దర్పసారముకరీకాంతంబై, కాంతా

రంబునుంబోలె నుద్దండపుండరీకభాసురంబై, సురాచలశ్రాపసురేశఖయుంబోలె నిర్హ
లితానేకపురసాలపలాశబలంబై, బలానుజీవిక్రమంబునుంబోలె నపనయితనరకవిగ్రహంబై
గ్రహప్రచారంబునుంబోలె గృతతారకోల్లంఘనంబై, ఘనాగమనంబునుంబోలె నుదంచ
తలాహితంబై, లోహితాంకులేజంబునుంబోలె నపహృతతమోవ్యాసంబై, వ్యాసవాగ్వి
లాసంబునుంబోలె నభివ్యాప్తిసుధీవరజాలంబై, జాలపాదంబునుంబోలె నకటచమాన
సభాసమానంబై, మానవపచాననునానంబునుం బోలె నహస్రదంష్ట్రోజ్వలంబై, జ్వల
నజ్వలితంబునుంబోలె సంతర్పితగోచరంబై, చరమాచలంబునుంబోలె నక్షత్రాంతవేగా
క్రాంతకటకంబై, కటకంబునుంబోలె గలితసువర్ణపద్మరాగంబై, రాగంబునుంబోలె
శ్రుతిప్రసిద్ధంబై, సిద్ధరసంబునుంబోలె శమికపకోరుతాపంబై తాపసాశ్రమంబునుంబోలె
దూరీకృతోపప్లవంబై, ప్లవాక్షీష్టంబయ్యును బరమహంససేవితంబై, సముదితాబ్జంబయ్యును
ఘటితచక్రంబై, తరణిమండలమండితంబయ్యును బ్రవృద్ధసుమంబై హరివిహారస్థంబ
య్యును సమదనాగంబై, లక్ష్మణానందంబయ్యును మేఘనాదాభ్యుదయంబై, యాకాసు
వర్తియయ్యును సుకృతిస్తుతిపాత్రంబై, యతులస్పర్శంబయ్యును బహువారాగతనీ
ప్రకరకలితంబై యర్జునశరపాతభయంబయ్యును సింఘరాజప్రీతికరంబై విలసిల్లు నెండియ.

ఉ. ఉన్నతరంగధామలలితోభయపార్శ్వములం బ్రసన్నయై
యన్నది యబ్బిపాటుఁ గలితాయతకంకణ మాక్షికద్యుతి
చ్చన్నమ్మడప్రవాహములు సాచి చిరాగతుఁ బ్రాణనాయకుం
జెన్నగ నిండుకాఁగిఁటికిఁ జేర్చి చెలంగుమృగాక్షికైవడికా. 89

చ. అనుపమదిన్యభోధమహితాత్ములు తత్తటిసితటంబులం
దనిశము నిశ్చలస్థితికినై చరరూపము లుజ్జగించి నే
ర్పున వివిధాచరాకృతులు పూనఁగఁ గోరుచు రంగధామముం
గొనకొని పుట్టు చుండరు ముకుందపదార్పితమానసాబ్జు లై. 90

క. ఈనకుమలిఁ గలతీర్థము । లావాహిని నెల్లప్రాద్దు ననుమాలమునై
నేవింపుచుండుఁ బ్రవిమల । భావంబున నంబురాశిపర్యంతముగాక. 91

క. సురనరయశ్శాసురముని । గరుడోరగ సిద్ధసాధ్యభువరాడులు త
ద్వరతీర్థసార్థసేవా । పడలై కనిరభిమతార్థఫలసంసిద్ధిల్. 92

సీ. అవి విను సంయమిప్రవర స్వర్గద్వార మనునది దేవగజైకసేవ్య
మాప్రదేశమునఁ బిండప్రదానాడులు పిత్రికోటి కక్షయప్రీతిదములు

తిలధేనుదాన మతిప్రకస్తము హరి సేవ కైవల్యలక్ష్మీకరంబు
తత్సర్గమునఁ బ్రసిద్ధము పుండరీక మచ్చో నొప్పు ఘనవటతోఁజిహిత
మదిహృషీకేళునావాస మాసమీప

మందుఁ బెంపొందుఁ గుళలాఖ్య వై నశైల
మచటఁ దప ముండి కాడె మున్నాకపాలి
బ్రహ్మహత్యామహాఘంబుఁ బాసి వెలిఁగె

98

మ. కల దయ్యద్రకిఁ దూర్పుచక్కి వసుళాఖ్యం బైఁతీర్థంబు ము
న్నబంభారి సురాధిపత్వహరితుండై తత్ప్రతిరంబున
బలివిధ్వంసిగుఱించి భక్తిఁ దప మొప్పుంజేసి యాకల్పని
శ్వలలోకత్రయరాజ్యలక్ష్మీఁ దఁరెక సఁప్రీతచేతస్కుండై.

94

గీ. అవి న నాగదంతుఁ డనఘశ్రీరంగంబు దిలిపిలోద్భవుండు తెచ్చె నంటి
వది క తేరకన్య కాభ్యర్థనంబున నెఱుట నునిచె నానతిమ్మునాకు.

95

క. అనవుడుఁ బరాశంకృతాఁ । డను నతనికి వసుళతీర్థ మని యిప్పుడె చె
ప్పినయచటికి దక్షిణమున । ననఘ కల దనంతశయన మనుతీర్థ మొగిలె

96

గీ. ఎయ్యడ లక్ష్మీసమేతుండై కసియించి నాదినారాయణం డవిరతంబు
నెఱటిఁదోయస్సుగ్గు మింత కల్గినమాత్ర నరులు పాపక్రేణిఁ బరిహరింతు
రచ్చోట నొకదివంబేని నిల్వినవారి కపున్నరత్నమహత్త్వ మొదవు
నొందు దపస్సిలిఁజెందిసిద్ధర్షులు బహులతాగుల్పరూపముల నుండు
రేనెలవునందు దళమాత్ర మైనఁ దునుమ । బ్రహ్మహత్యసమం బగుపాప మొదవు
శేష్ఠంబునఁ గీటాదిహింస నేసి । పఠనమొందుదు రతిపుణ్యభావు లైన.

97

మ. సహజజ్ఞానయంతంబులై సరసభావల్ ప్రీతిఁ జేతస్సుఖా
వహముల్ గాఁ దగు బల్కుచుకొ మెలంగు నత్వన్ముర్తి నెందేని న
య్యహిమాద్జాలవృషప్లనంగనకులవ్యాధిశ్వవిద్విట్కురం
గహరివ్యాఘ్రముదేభకల్యాయభద్రక్రూడభేరుండముల్.

98

క. ఎందు కసింతును జేతన । బృందం బాధ్యాత్మికాదిపీడావళులం
జెందక యాపద నలజడిఁ । బొందక యాకటఁ గృపించిపాపక యలమిళ.

99

సీ. గతనర్తమానైవ్యకాలవేదులు సర్వకామనంతులును సంఘటితభూత
హితులు సర్వజ్ఞా లహీనసత్తులు ముఖనిహితులు జ్ఞానవైరాగ్యయుతులు
బ్రహ్మజ్ఞా లధిగతబ్రహ్మచేతాలు ఘరస్వగమిత్రు లతిపుణ్యపరులు సములు
నిత్యకుద్ధాతులు నిర్వలర్ నిత్యులు నిర్వముల్ సత్తులు నిత్యత్వపు
లనఘు లనికారు లద్వంద్వ లనుపహతులు| సుప్రసన్నులు సుముఖులు కుభవచనులు
నైచరింతుడు రెండు నరామరాగు| రాదు లిచ్ఛావహాకృతు లగుదు నెత్తుడు. 100

మ. విస నేర్పుం జెవిలైన మూఢుఁ డయినకా విద్యాంకుఁ డౌ పెట్టిమై
గను విజ్ఞాని యగుకా ఖలుండు నతికాంతస్వాంతుఁ డౌ నకుండై
నను సామ్యాకృతిఁ దాల్చుఁ బాపకుండైనకా దోషనిర్మమఁ డౌ
ఘనపుణ్యం బగు నేప్రదేశము చొరంగఁ గల్గుమాత్రంబునకా. 101

వ. అట్టిసకలకళ్యాణకారణంబై తీర్థవరేణ్యం బైన పుణ్యక్షేత్రంబున వైత్యకులపవిత్రం
డైన విభీషణుం దాదివ్యధామ మందు నిలిపె నాటనుండియు 102

క. శ్రీమెఱయునుభయకావే । రీమభ్యమునం దనర్చు శ్రీరంగము లే
జోమహిమచంద్రపుష్కరి । జీమహితతటంబునందు నిగమస్తుతమై. 103

కా. ఏపుణ్యాయతనంబుఁ జొచ్చి నియతికా వీక్షించుపుణ్యుల్ మహా
పాపత్రేణి జయించి నిర్వలనుతిం బ్రాపించుసుజ్ఞానులై
తాపంబుల్ వెడఁబాసి దండధరదూతవ్రాతమం దోలి య
వ్యాపన్నం బగుసత్పథంబునఁ దుదికా వర్తింతు రత్యున్నతికా. 104

క. కృతనిష్ఠీవనపతిత । ప్రతిభామనృతదుర్మక్షిపతవాదుల స
న్నతి శ్రీరంగముఁ జేర్చొన్ము । నతఁ డెఘములఁ బాసి పొందు నమృతపదముకా. 105

గీ. అతివిదేశవాసులైన నన్యద్వీప నలయులైన భక్తి నివృట్టిలఁ
జేతు రెత్తి మ్రొక్కి శ్రీరంగమునకెదురై భజించి కాంతు రభిమతముల. 106

మ. అరవిందాక్షుడినోపవాసము కులస్యాస్వాదముం జంద్రపు
ష్కరిణీన్నానము రంగమందిరలసత్సందర్శనానందముకా
వరగీతావతనంబు గల్గుమొకజన్మం బందునెవ్వారి క
ప్పురుషుల్ ప్రాప్తమమ స్థకాములు జగత్పూజ్యుల్ ముకుందాకృతుల్. 107

- క. చాతుర్వాస్యస్థితిః బ్ర ! భ్యాతశ్రీరంగనీమః గర్భినమకృతం
బాతలః బెఱిగింబుల । నేతెఱిగిన సంభవింప వెన్నాళ్లున్నకా. 108
- క. శ్రీరంగభవనమున ముద । మారంగ నొకరాత్రి యున్న యట్టిఘనలు దు
ర్యావమహాపాతకకళత । పారంపర్యములవలనఁ బాయుదు రసఘా. 109
- క. గురుమతి శ్రీరంగమునకు । నరిగినముఖానుండు భక్తి నతనికి నన్నం
బరసి యిడునతఁడు లోకో । త్తరచరితులు దుహిసబింబవళనస్ఫురితుల్. 110
- క. ప్రతిదినమును దిలపాత్ర । త్రితయము దానఁబు నేసివృత్తిఁ బొందునముం
చితసుకృతఫలము సమకొను । నకులశ్రీరంగమందిరాలొకమునకా. 111
- వ. అందు హేమదానం బతిప్రకస్తంబు భూదానం బంతకంటె నధికంబు గోదానవస్త్ర
దానంబు లత్యుత్తమంబు వివియన్నియు 112
- క. తమతమపట్లన నిత్య । త్వమునకు మదిఁ గలిగి దేవతలు గంగతే
త్రమునందుఁ బొందుమనుజ । త్వముఁ గోరుదు రందు ముక్తిధామం బగుటకా 113
- క. రవి కన్యాగతుఁ డగున । య్యవసరమునఁ గృష్ణపక్షమందులఁ జేతొ
భవతిథిఁ బితృకృత్యమునకు । నవుముఖ్యవ్రతము మాఘమందును జెల్లుకా. 114
- సీ. తమయన్వయమున నుత్తమఁ డొకఁడైన జనియించి శ్రీరంగమునకు నరిగి
యచటఁ గావేరిజలావగాహ మొనర్చి యగ్రజస్తులకు నాహార మైన
నత్యల్పదక్షిణ యైనఁ దిలొడక మైన ధేనుగ్రాసమైనఁ దనకు
లిగినరీతిఁ దక్కక హరిసన్నిధి ముప్పు నుద్దేశించి నెమ్మిసంగు
వాడు గల్లునొకో యని వారివారి । నెదురు చూచుచునుండుదు రెల్లప్రాద్దు
నమరలోకముఖంబులహానిఁదలఁచి । పితృసమాజంబు లక్ష్యస్థితులకొఱును. 115
- గీ. ఒక్కనదిఁ గ్రుంకువేళ వేటొక్కనది ను । తిందు టఘకారి శ్రీరంగతీర్థవరము
చంద్రవక్తరిణీజహ్ను జలము నకల । నదులయందును దలఁపఁబుగ్గము ఘటించు. 116
- వ. విశేషించి మాఖమాసంబునఁ జంద్రవక్తరిణీస్నానంబును, శ్రీరంగదర్శనంబును
తేత్రోపవాసంబును నతిదుర్లభంబులు. ఈ నదిసరోవర తేత్రదేవతాప్రభావంబుల
యం దెవ్వరు సంకేహించు రట్టిదుష్కర్తుల ధర్మనిరతుం డగుభూషాంబులు చం
దాలరసంగతి మనుషకలయు నని మాత్రయును, 117

మ శ్రుతికోటిం బ్రణవంబు వైష్ణవశాస్త్రంబు లం దంచితా
పతి పెన్నేలుల గంగ వేల్పుగమిలో బద్ధాక్షుఁ డెబ్బంగి ను
న్నతకీర్తిక విలసింతు రట్టు మహిఁ బుణ్యశ్రేణులంబులో
గతనానాఘనికాయమై వెలయు రంగశ్రీ మాకల్పమై 118

క. శ్రీరంగమునకు నమగుఁడు | శ్రీరంగం బతుచు జపము నేయుఁ డు మదిలో
శ్రీరంగముఁ దలఁపుఁడు భవ | భారముల హరింపనూపుఁ బలుచు రయ్యుక. 119

ఉ. అంచితరంగమండలమహత్త్వము వైష్ణవశాస్తి కింపు రె
ట్టించ లిఖించి యిచ్చినఁ బఠించిన విన్న భరించినకా జహా
సంచితపుణ్యులై సకలసంపదలం బెనుపొంది కీర్తి దీ
పించి సుఖించి పొందుదురు శ్రీతి ముకుందపద్మసింహం దునిక. 120

చ. అనవుడు నాగదంతుఁడు ప్రియంబున సాత్యవతేయులొడ నూ
మునివర దివ్యదేశముల ముఖ్యతరం బగురంగమండలం
బునఁ గడు నదృశ్యంబు లగుపూర్వకథలో వివర వేడు కయ్యెడక
ఘనదయ నట్టికెల్ల నెఱుంగక రదియింపుఁడు నామ నావుడుక. 121

క. నిగమవ్యాసవిశారదఁ | డగుముని నీయడిగినట్టి మాశ్చర్యకరం
బగునితిహాసము గల దక్షిణ విమ మని పలికె నాగదంతునితోడక. 122

చ. కలరు సుబోధసత్త్వ లనఁగా మును లిద్దఱు వాఁకన్యూ
ర్మలచరితుల్ చతుర్ముఖసమప్రతిభుల్ బహుధన్యమర్చన
దులు ఘనదివ్యబోధసహితుల్ మహితుల్ రజనీముఖజ్వల
జ్వలనవికాలశక్తు లనివారికధూరితపోబలాధికుల్. 123

క. వారభిలభుననవిస్తయ | కారణదృఢఘోరనిష్ఠఁ గదలక గలగా
ద్యారమునఁ దప మొనర్చు బ | లారాతి దరాతికింపితాత్మకుఁ డగుచుక. 124

చ. నిరంతరంబును నదంతరాయంబునకు నుపాయంబు లాచరింప నానిలింపపలితోడ
రాయడింప నొల్లక యెడఁబాసి వాసిగలతీర్థంబు లాడు వేడుక నిలావలయంబు గలయం
జరింపుచు వచ్చి వచ్చి పురోభాగంబున. 125

మ. సతతానేకమునీంద్రబృందకృతపూజావందనం జడనా
గతమందానిలకందలీకృతరంగస్థందనకా దీగఁగ

- గతమాకందమరందబిందు సహితార్కస్యందనం గాంచి ర
య్యతు లింపాండఁ గ వేరనందనఁ ద్రిలోకానందనానందనఁ 126
- క. కని తదవేక్షణలోలత | ననిమిషత వహించి యద్భుతానందంబుల్
మనమునఁ బిరిగొనఁ బులికిత | తనులై ప్రణమిల్లి భక్తితాత్పర్యములన్ 127
- సీ. గురుధర్మచరితానుకూలంబు కూలంబు సంక్షాళితాఘకజ్జలము జలము
ఘనముక్తిన్మత్తరంగములు తగంగములు వినీతకుజనభైరవము రక్తము
విహతతాపత్రయోద్వేగంబు వేగంబు లలితభక్తానందలహరి లహరి
ఁకళప్రళంసానుగుణములు కణములు విధ్వస్తదుర్భకవీచి వీచి
నిరుపమజ్ఞానసంపద నెఱుపు నెఱుపు
భరితబహుమోహపటలిఁ బో నుఱువు నుఱువు
గాన నెన గాన మీనదితో ననూన
మహిమ వహి కెక్కుత్థిగ్గసమాజములను. 128
- క. అని మఱియుఁ బలుదెఱంగులఁ గొనియాడి తదీయవారిఁ గుతుకంబున ము
స్కైని యాడి దివ్యతేజో! ఘనులై ఘనవిరహతాపసునులై రెలమిన్. 129
- క. క్షీలిఁ గలనదులందలివి! శ్రుత యగుకావేరినీరు సోఁకిన మాత్రక
ధృతి సద్గతిఁ గనుఁదిద్య | క్తతి యయినను జెప్పనేల తక్కినవారిన్. 130
- గీ. ఆవిధంబునఁ గృతకృత్యులై తదీయ! తీరవనభూము లొకకొన్నిదినము లుండి
వార లొకనాడు సంధ్యాభివందనార్థ! మై నిశావధిఁ గావేరి కరుగుటయును 131
- ప. అప్పుచోవాహినీప్రభావం బెడనెడఁ బొడవడినయెడలఁ బొడవడునిగును పిదపిదని
పదనెగసి కూలుదరులును, దరులుగూడినఁ బెల్లుకొనఁ దాఁకుతల్లున మొదల్లు బలువద
లు వదలుమూలంబుల లెఱుపుల నణముటి బయఃపూరంబులు దోరంబులుగా నేచి పూచి
తోచినం బెకలి తలకడఁజి వడిఁబడ వెంబడిఁ బొరలి పోవుతరులును, దరుతండంబులగం
డికడల నడ్డంబు దగిలి దట్టంబులై కట్టవెట్టినలాగునఁ బాఁగనిక వేగం బాఁగినఁజిగి మలసి
యెదురుదన్ని మిన్నుల కప్పుంబులై వచ్చునై యెఱుంబలిమికలిమిం దొట్టి నిట్టవొడిచిన
నెట్టుకొని తణుమిన దణుము లిడి నిబ్బరంపు చిరుసునం దెరలద్రొబ్బినకడకం బడఁకుల
నెట్లెడలి యురులు గిరుల చలుల ప్రచండరవంబుగా డొల్లుగండ్రైలంబులును, గండ్రైలంబు
లొండొండ గుఱులుగుఱుల్లనం దొడఁగురభసంబున నభశ్శృరులు తల్లడిల్లి నెల్లెడలం బెల్లెగ

యుక్తలైడలును, కల్లైడల మొల్లంబేరిమేదినిపహారంబుల హరనటనపాటసామహాధైరవ
 త్వేదారవప్రతిభటకటధ్వనిబంధురంబులై దిగంబును కబంధంబులం బహులావర్తంబుల
 క్రందునం దెగి నిగడ మగుడ తెఱగవడి తిగుభ్రమవడుజుగ్రహంబులును, జలగ్రహంబు
 లాండొండ నంటునంటుగ మెరసి గంటికంటికొనల నలనమ్ములిగంబులు చెదర నడరి
 కలహంబునకుఁ దిమరుచు నమరుగవిసి యప్పుటప్పటికి జిజిజిం ద్రిప్పి వేయంచటుల
 వాలఘాతంబుల నుధూతంబులై మసరుకొని విసవిస విసరుగాడులు దూలి పెడగువడఁ
 జల్లుజలకణంబుల నిల్లుతఱచున దటియరాని సమీపదేశంబులును, సమీపదేశవాసి
 నీజనంబు భయావేశంబునం బాపి చనఁ దోడన జలంబు పెడపెట్టి నివ్వగిలిఁజావ్వన
 నెగయుమందీరంబుల పొందు దప్పక తెప్పలగతిఁ దేలి పోవుపురనగర గ్రామసమూహంబు
 లును, సమూహంబులై నింగి చెంగటం దలఁగి నివ్వెఱవడి చూచువేచరులుఁ గలిగి వ్యవహా
 రసమర్థుఁ డిగుసార్థవాహునగ్గసమితియం బోలె మితుల కగ్గలంబై బహుముఖంబులం
 గూడుచు, నతిభవపటిన్మనిషురబాణశ్రేణియంబోలె ముంపుదప్పక యొడ్డ భేదింపుచు,
 మహావదానాన్ని యసామాన్యకీర్తిస్సార్థియఁబోలె బలువంకల నుల్లసిల్లుచు, గరాలకర
 పాలధారయంబోలె నొరసిన మేనిఁ ద్రెంపుచు, నయసంపన్నసంపదయంబోలె ముంపు
 దప్పక, వసంతసమయతరుసంతతియం బోలె బలుమోసులెత్తుచు, ద్రివిక్రమదివ్యదేహ
 మ్మూర్తయంబోలె నడుగులకొలదిగానంబడక, హరిమాయయంబోలె నావలం బెఱుమతం
 లం గడవ నశక్యంబై, పెన్నిధిఁ గన్న పేదయంబోలె సంతకంతుఱుచ్చుచు, తగవరి యగు
 చుట్టంబునుంబోలె నెఱుసులు దోపకుండ వర్తింపుచు, వీరభటవికతియంబోలె మిగుల
 వడిగలిగి, సన్నధహయపంక్తియంబోలె బల్లంబుల నేపుదీసింపుచు, నదృఢవార్తయం
 బోలె నతిదూరంబుగాఁమ్రాయుచు, నభేద్యకవంబునుంబోలె నాటఁజిక్కక, యధ్యాత్మ
 విద్యయంబోలె నెల్లవారికి వితర్కింప నక్కఱంబై, మెఱసి పెన్నఁ జిన్నచేసి, తుంగ
 భద్రను భంగవలచి, కృష్ణఁ దూష్టికరించి, సరస్వతీతరస్సి నిత్యంబు దెగడి, నర్హద నిర్హదఁ
 గావించి, భాస్కరిం దిరస్కరించి, జాహ్ను వి నిహ్ను వించి, గౌతమి లోతమి యడంచి, సార
 వంబు గౌరవం బుఱిచి, యన్యసరిన్నివహంబు నపహరించి, సంపర్తసమయసముజ్జృంభ
 కుంభదంభోధరానర్గళత్కాండప్రకాండతాండవితసంఘుసమున్నిద్రంబు లై సముద్రతో
 యంబు లుద్రేకించి తోకంబు లేకాల్లవంబుగా నందంబ యారవడించు చందంబున
 చూడుకులట పెక్కసంబై యుప్పుతిల్లి యేపుదప్పక కనుఁగొనునంతలోన

182

క. ఇరవుగఁ దొలునా డన్నది । దరి నొకచో వార లిడినదండాజనన

త్కరణస్నానపటాదులు । పరుడడి యయ్యేటిసిటఁ బడి వడి నరిగె

183

ఉ. అంత సంతభర్మమహిమాంచితకృత్యుడు సత్యుఁ డాసరి
త్సంతతత్త్వభావోదయవిచారవికారత బుద్ధిఁ బూని భా
స్వంతము విష్ణుసంజ్ఞకము సత్యము సర్వభవదంబు శ్రీ
మంతము నైనదైవము సమానుపరీలఁ దలంచు చున్నెడన్. 184

క. కల్పంతతీవ్రబాడబ । కల్పసమానప్రతాపఖని యవితభసం
కల్పండు సుబోధఁ డట్టియ । నెఱుఁగోభంబుఁ గని మహాదృఢమతియై 185

కా. కాలాంభోధగర్జితప్రతిభయోగ్రధ్వానగంభీరమున్
పేలాదర్పవిజృంభణస్ఫురణ ని క్లేలా యవేళన్ సము
ద్వేలంబైనది యీనదీమణి కడున్ వేగంబై యీవేగ ము
ల్లోద్వేదివిపరంపరల్ పాడువదే లోకంబు లేకంబుగాన్. 186

గీ. కాన దీనికిఁ బ్రత్యపకారి మింక । నెద్ది గల దట్టి దిప్పి దూహించి చేయ
కొకనిమేష ముపేక్షించి యున్ననైన । బ్రతుకఁబోలునె విశ్వప్రపంచమునకు 187

పీ. చటులదిక్కరికర్ణపుటపాటనప్రాధి నొదవునిగ్భరఘోమమదము ముడుంగ
పాథోధిమండలపాణింధమము లైన కల్లోలవిరతుల క్రుశ్ణదంగ,
మికరనక్రగ్రాహమత్సన్యక చ్ఛపకోటు లారలుచు నొండొంటి మఱువుకొడుంగఁ
జుక్రిటిటిభసారసక్రాంచముఖజలహగజాలము గమివిచ్చి పఱవ,
వారసాతలనిమ్మంబు లైనమడువుఁ
బట్టు పంకావిలంబులై బయలుపడంగ,
కిలలు గుల్లలు నిగుము చిప్పలును దక్క,
నెసంగి యాత్రోయ మీత్రోయ మేగ్రహింతు. 188

క. అని సంరంభవిజృంభణమునఁ దత్సరిలంబు సకలమును బాణితలం
బున నిలిపి రీల నాపో । కనముగఁ గొనఁబూని దళదిశల్ గనుఁగొనినన్. 189

మ. జలధుల్ పిండలివండుగాఁ గలగె భూచక్రంబు క్రుంగెన్ దికా
వలయం బల్లలనాడె గోత్రకేఖరచారంబు గంపించె ను
ల్కలు డుల్లెన్ గగనంబు చిట్టవరె నర్కస్ఫూర్తి మానెన్ముదిం
దిలకెన్ వజ్ర మిరించి వంచె గృతచింతన్ వక్త్రపంకజముల్. 140

వ. అశ్వవసరంబున.

141

గీ. వలన దుడుగుము భూసురవంశవన్య | యిట్టియనుచితకృత్య మాహింప నీకు
దగునె యనుచు ధారాధరధ్వానధీర | మైనవాక్యంబు వీరెంచె నబరమున. 142

క. ఆపలుకు తేటపడ విని | యేవున మును గ్రోలఁ గల నిడి పూనినత
దీప్తవలిజలము చలమునఁ | దాపసవర్యుండు వదలఁ దత్ తుణమాత్రకా. 143

వ. అప్పుడు మఱియు నంతరిక్షంబున నంతర్నిత్యం దైనదివ్యపురుషం దతనితో నీకాదు
క వేరకన్యక సకలభవనమాన్య దీని సామాన్యఁగా దలఁపవలన దమృతప్రాయంబు లగునీ
తోయంబులు ప్రజాజీవనోపాయంబులై ప్రసరిల్లెడు నదియనుం గాక పుండరీకమండ
లమధ్యమండ నాయమానంబై దురంతదుగ్ధురారతపసంత ప్రజంతుసంతానంబునకు నిరంత
రచ్ఛాయానోకహంబై సనకసనందనప్రముఖప్రసిద్ధసిద్ధమునికుఢాంతఃకరణసిద్ధాంతిక్ప
తసుకృతవస్తుసారంబై రామాభిరామహేమనామాకలితహరినీలమణికరండంబై శివశ
యనంబు శ్రీరంగంబు శ్రీరంగధర్మం బనునామంబుల భక్త్యంబైనదిగా నవ్యయంబైనదివ్య
ధామంబై తదుభయప్రవాహపరిపాలితంబై మెఱయునది గావున నీపుణ్యతరంగిణి సర
సభాజనంబైనది గాని విరసభాజనంబు గా దని చెప్పి యూరకుండె నెండియు. 144

క. ఆదివ్యపురుషవర్త్యం | దాదరమున నతనితో మహామనివర యీ
భేదమును మాని మది నీ | కేది ప్రియం బదియె వేడు మిచ్చెద ననినకా. 145

ఉ. అచ్చెరువంది సంఃఠమికులైకవిభూషణుఁ డక్రియం బ్రియం
బిచ్చఁ దలిగ్గుఁ బల్కునతఁ డెవ్వఁడు తద్వచనంబ కాని యీ
వెచ్చటఁ గానఁ బోల దిది యెంతయునుం గలయో యథార్థమో
చెచ్చెర నాదుపూనిక వృధసేయఁగఁ బన్నినవిష్టుమామయో. 146

వ. అని యివిధంబున. 147

క. చింతింప మఱియు నంతట | నంతర్నిత్యం దైనదేవుఁ దాతనితో నీ
కింత దగుదాయమేటి క | నంతగుణా వేడు మిష్ట మని పల్కుటయుకా. 148

గీ. ఆకుబోధుఁ డలరి యభిలేశ నీకు నా | డెసఁ బ్రసాదబుద్ధి యెసఁగెనేని
నిన్ను నెఱుంగఁ జెప్పి నీదివ్యరూపంబు | సొంపుమీఱ నాకుఁ జూపవలయు. 149

వ. అనిన నపుర మేళయం దతని కిట్లనియె. 150

క. దేవాదిచతుర్విధభూ | తానఁ బాదమింపఁ బెంప నడవం బలిపై
యూనిశ్వమునాధారం | బై వెలయుడు నిత్యసుఖకరాఘోలీలకా. 151

చ. నినుఁ జరితార్థుఁ జేయుమతి నేఁడు ప్రసన్నుడనై మదీయమై
యొనరినదివ్యరూపమహిమోన్నతిఁ జూపితిఁ గాని సారసా

సనపురకాసనాదులునుఁ బాలరు గానఁ బ్రపన్నులైనప

జనులకుఁ దక్క నన్యలకు శక్యమె నిక్కము నన్నెఱుంగఁగాక.

152

చ. అని యాక్షణంబు.

153

మహాప్రథర. బహుభాస్వత్పాసమానప్రభలు నభమునం బర్వ వార్వాహగర్వా

సహనీలాంగద్యుతుల భూపణమణితతి మించక లనదైజయంతీ

సహితోరకాస్తుభాంకుల జడిగానఁ గనకాచ్ఛాదనంబొప్పు శౌర్యా

వహించద్యోస్సహస్రావలి మెఱయ బలిధ్వంసి ప్రత్యక్ష మయ్యెన్.

154

ఉ. అప్పుడు తన్న సూహరభయానకదివ్యవపుర్విశేషముం

దప్పుక చూడ నొడి ప్రమదంబు భయంబును విస్మయంబు లో

ముప్పిరియె వెనంగొన నుబోధుండు దీపితసుప్రబోధుడై

యప్పురమేళు నిట్లని సమంచితభక్తి నులించె నమ్రుడై.

155

నీ. సర్వేశ సర్వజ్ఞ సర్వభూతప్రియ శరణాగతార్తిసంహరణనిరత

మధుదైత్యదుగ్ధదమధన సమస్తకళ్యాణస్వరూప పరాపరాత్మ

భవదీక్షాముఖమునఁ బావక్షాదును దృష్టిఁ జంద్రనూర్వులును భుజముల దిశలు

కళలు శ్రోత్రంబుల గగనంబు నాభిఁ జరాచరాత్మక మైనయవని పదము

తే. లందుఁ బెంపొందుచుండు ధరాదిపంచభూతములు బుద్ధ్యహంకారములు మహాగు

ప్రకృతిపురుషులు దగముక్తిపరమ మగుచు నెగడు నాపరంజ్యోతియు నీవ దేవ.

156

భ. నెఱవగుభక్తి నొండొకటి నేరక సర్వశరణ్య నిన్నుఁ బ

ల్లలు కనులించుచుకొ మదిఁ దలంచుచు మ్రొక్కుచు నుండు రెవ్వ రె

లైఱుగగనైన నట్టిసుకృతిప్రకరంబున కెల్ల మెట్టలుం

గిఱుతలబఁటిగాదె పరికంప భవాంబుధి సత్కృపానిధి.

157

చ. దినసాగమనిక సీతసిత । నవసా సదశపకానయనంబుల చా

నవసామజపంచానన । భవసాగరమగ్ను నన్నుఁ బాలించు హరి.

158

చ. అని ప్రస్తుతించి యప్పుండరీకాక్షతో నతండు దేవ. నీవునాయెడఁ బ్రసన్నత వహిం

నైతి నీయు నిఖిలమోధం బైనవనిపరాధంబు సహించు సహించు మాచక్రవాళానలా

చక్రవారీంబులై సుకృతాలవాలంబులై దురంతదుష్కృతసంహరణసమర్థంబులైనతీ
ర్థంబులై కాలంబు నీసరిత్యూలంబులఁ గలసి మెలసి చరింప ననుగ్రహింపు మీధు
నీవారిం జేరినయనాథునీవారిఁగలసి యనుగ్రహింపు మీప్రదేశంబున నొనర్చుజపతపా
హోమదానంబు లక్షయసుఖనిదానంబులుగాఁ బ్రసాదింపు మని వినయవినమితోత్త
మాంగుండై యూరకున్న నన్నలి నూదరుండు సాదరుండై యతనియ నూరథంబు లవి
తథఁబులుగా నొసంగి మఱియును. 159

క. ధరణీసుర న స్నేహుఁగుము । పరాత్పరుఁ బ్రధానపురుషఁ బరు సామ్యఁ జరా
చరభూతజాతభయసం । పూరు నారాయణు నిమేయు నవ్యయఁగాఁగన్. 160

గీ. నిఖిలకర్తయు భోక్తయు నేన కాక । లేదు నాకంటె బర మొక లేకమైన
సౌరచారును నాతెఱఁ గఱుఁగలేదు । సకలలోకనియంత్ర మర్చనాజకృతి. 161

వ. అని యఖిలభక్తమనోరథానుసంధానుకుఁ డగుశ్రీరంగ నాయకుఁడు తానగుట లేట
పడుటకై యతని కాయావతారకథావృత్తాంతం బాద్యంతంబును దెలియ నానతియి
చ్చె నతెఱంగఱిఁగించెద నాకర్ణింపుము. 162

క. ఏలావనహరిచందన । జాలాభినవప్రమానసౌరభవిలస
ద్బాలానిలమృదులీలాం । దోలితకల్లోల మైనదుఃఖాభిపయిన్. 163

మ. అఖిలప్రాణిసీతైకబుద్ధి సురగేంద్రానల్పతల్పంబునకన్
సుఖలీలకన్ శయనించి యున్నహరిఁ దేవోమూర్తి నాతాపసో
న్ముఖఁ గళ్యాణకరుం గుఱించి దివసంబుల్ పెక్కు భక్తిం జతు
ర్ముఖఁ డత్యుగ్రతపం బొనర్చిన గృహపూజప్రసన్నాత్మకడై. 164

క. ఆలోకపితామహునకు । నాలోకనసమర్థికోజ్జ్వలాకృతిపటుభూ
మాలోక మెఁగ నవ్యభుఁ । డాలో బాడచూపి నేడు మఖిమత ముననకన్. 165

గీ. లీల జాగిలి మొక్కి కెంగేలుఁగవల । ఫలభాగంబునందలి గీటుకొలిపి
బహువిధంబుల వినుతించి పద్మభవుఁడు । వేద్యఁ దనకోర్కె యిట్లని విన్నవించె.

క. నేరెడుపండుచాయ తవణించెడుమేనఁ బదాఱువన్నెబం
గా రొఱఁబట్టుపట్టుఁ బసగందనితామరలేకు మైసిరున్
దోరణఁగట్టి యేలుకనుబోయును బొందుకు నుద్దియై మెఱుం
గారునురంబుకెంపు దయనానినయల్లముచల్లమోపులున్. 167

క. ఆలసలలితాకృతి నా । తలఁపున నెలకొల్పినట్లు వైత్యాంతక యి
ముల నెల్లప్పుడు కనుగన । లలరఁ గనుంగొనెడిభాగ్య మంటింపఁగదే. 168

వ. అని ప్రార్థించిన నాశ్రితవత్సలుం డగుశ్రీవత్సలక్షణం దతనిదెస నెసఁగుదయావిశే
వంబున నట్లకాక యని యానతిచ్చి యంతర్నితుం డయ్యె ననంతరంబు. 169

నీ. ధ్వజగరుత్మద్దేహధగధగదుత్తులు లోకాలోకచరమాంధకార మణిప
స్వచ్ఛముత్తతపత్రచ్ఛాయ లసమయచంద్రికావిలసనోత్సవముఁ జూపఁ
బటుకాతవంధకుంధత్సార్థుల లంభోదపథమునఁ గుంఠమప్రభలు నెఱప
మహనీయతోఁగణమణిమయన్నూర్తియు గోచరప్రతియీక్షులు మర్లబ్బ
నుదధి నావిగ్భవించె సముద్యదధిక । దివ్యతేజోవిశేషదేదీప్యమాన
వద్దగ రాగ్ధాండభాండప్రచండ మగుచు । మంగళం వైసక్రీరంగమందిరంబు. 170

కా. ఆదివ్యాయత సూపజీవు లయి దుష్టాంభోధిమధ్యంబునక
బ్రాదుర్భావము నొంది రమ్యతదయాపాత్రకృష్టిత్రుల్ భవ
చ్చేదావాప్తసదాసుఖోదయలు రాజీవప్రభూలేంద్రము
భ్యాదిత్యప్రకరార్చనీయు లగు నందాదుల్ మసూజ్ఞాకృతుల్. 171

గీ. వారితోడనే వైకుంఠవాసులై ప్ర । సిద్ధు లైనసందానిసిద్ధమునలు
నమరగంధర్వకింపురుషాపీయత । గరుడవిద్యాధిరాదులు గానఁబడిరి. 172

వ. అయ్యవసరంబున. 173

నీ. రావించె నిరవద్యరావనారదవాద్య కలితతుంబురుహృద్య గానవిద్య
మొఱసఁ గింకిటిరావమిళితమై దివి దేవసుతులనర్జన భావగతులతేవ
బలెనె దివ్యానేకభవ్యస్తవశ్లోకముఖరమై యెడలేక మునులమూఁక
తోరఁగఁ బైవై బెల్లుతోలువాసనలఁ జల్లు పరువమై వికసిల్లువిరులజల్లు
భారసె నమృతాంబునిధిఁ దేలి పుష్పకాలి । దైవతోద్యానవనకీరి దనరు గారి
యభిలకల్యాణమాలమోక్షాలవాల । రంగజననాతివేలసంరంభవేళ. 174

వ. అప్పుడు. 175

నీ. భరియించె దద్రివ్యభవనంబు భగరాజ కఠినబంధురతరస్కంఠపీఠిఁ
బట్టె దర్శికరప్రభుఁడు శ్వేతచ్ఛత్ర మురుఫణామండలస్ఫురణ మెఱయ

నిడిరి వింజానురలిరుగలంకుల జోక యై మధాకరుండు సమాస్రకరుండు

బకలంబు సేసె హాటక వేత్రపాణియై తణిమి వివ్వక్సేనదండనాథుఁ

దలికఘటితహస్తాబ్జులై యంతనంత | బలసి కొలిచిరి సకలదిక్పాలనరులు

వచ్చె శ్రీరంగధామంబు వచ్చె ననుమఁ | జడలఁ గొడలేక కాహళిస్వనము లెసఁగ.

వ. ఇవిధంబున స్వయంవ్యక్తంబును, దేజోమయంబును, బ్రాహ్మస్వరూపంబును బ్ర
భూతవైభవభారామంబును, నగు శ్రీరంగధామంబు దృష్టోచరం బగుటయు దిగ్గున గ్రమ్ము
సమృద్ధామృతరసంబునఁ బులకాంకురంబులు దలకొనఁ గనకనికషనుషమావిశేషంబున
కుపమేయం బగుఁచుకాయంబు భూభాగంబునఁ జాఁగిల్లఁ బ్రణమిల్లి
కారదాకల్లభుండు యుగపద్మలసితచతుశ్చుత్రిప్రయుక్తంబు లగునూక్తంబుల నభిను
తించె నంత నఖిలగుణగణప్రశస్తుండును వేత్రహస్తుండును నగుచు నందుం డాకాతా
నందునకు నమృహనీయమందిరంబుఁ జూపి యిట్లనియె.

177

మ. ఆరవిందాసన నీతవంబు ఫలితంబై తోచె లక్ష్మీమమో

హరుగేహం బిడె చూడు లోచనము లింపారంగ నీరంగమం

దిర మయ్యిందిరితోడఁ గూడి యనురక్తిక యోగనిద్రాకుండై

హరి యున్నాఁడు జగత్కుటుంబపరిరక్షాయత్తచిత్తంబునకె.

178

వ. అని నిర్దేశించినఁ గనకగర్భుండు నిర్భరానందంబునఁ దత్ప్రేక్షకంబు దాయంజనునప్ప
డూర్ధ్వాధస్థంబులఁబులఁ గనకమహిమండలంబులును మధ్యభాగంబున శ్రీదేవియు
నభ్యంతరంబున ననంతభోగియుఁ బ్రతిహారాలికంబున జయవిజయంబులఁ బాగ్భ్యం
బుల దుగ్ధాపేగంబులును శిఖరంబునఁ బ్రాహ్మస్వరూపిణి యగుభారతియును, గనక
కలశంబుల నామ్నాయసముదాయంబును నాసాముఖంబున రహస్యజాతంబును బాద
తలంబులఁ గ్రతుప్రతలియు నంగుళీసంచయంబుల యజనంబును నుదరంబున హవిష్
లంబును, మఱియు నెడనెడఁ బాకశాసనపరేతరాజ పలరాశనపాళపాణి పనమాన
పాలస్త్యపాకుపతులును నాదిత్యరుద్రమరుద్రశివివిశ్వదేవనీధిసాధువులును సప్తర్షులు
నక్షత్రగ్రహతాగకంబులు నాదిగాఁ గలచరాచరభూతశాలంబులెల్లను దోచినఁ బరమా
దృఢతసంభ్రమంబులు డెండంబున నందడింప నద్వివ్యమందిరంబునకుఁ బ్రదక్షిణాభి
వందనంబు లొనర్చి యభ్యంతరంబుఁ బ్రవేశించి యందు.

179

సీ. తలగడగా నిడి తల మూడి వలచెంపఁ గుడిహస్త మెత్తుగా నిడినవాని

మేలిచేదోడవుల మెఱుంగుదాపలు మించు వెఱుకేలు కటిఁ బాచి మెఱయువాని

సిరిమేనిపొందునఁ జిత్తంబు సొగయింప నరమోద్బుగన్నుల నమరువాని
నానందితోన్నతం బగువామపదమున బిరుదునూపురము శోభిల్లువాని
మొలకనగవులఁ దెలిపొందుమామువాని । మొఱపు గలమేఘురుచిఁ బొల్పుమేనివాని
మరగశయ్యవై వొడికిలి యున్నవాని । సకలశుభదాయి శ్రీరంగశాయిఁ గనియె. 180

వ. కిని యప్పగ మేళ్యునిత్యనిరతిశయనిరుపమనిరవధికలావణ్యసౌందర్యసౌకుమార్యచాతు
ర్యప్రైశ్చికాంభోశ్చ సౌకీల్యవాత్సల్యలేబః ప్రభావసౌభాగ్యసౌహృద్దయాద్యనంత
కల్యాణగుణామృతసాగంబిర్నిమజ్జదభిలాషయవసుఖానుభవసముత్కటానందపరి
పూర్ణమానసుండై పునఃపునఃప్రణామంబు లాచరించి'నితాంతభక్తివిసయవిప్రదేహుం
డై యిట్లని స్తుతించె.

181

దండకము. జయజయజగదేకకల్యాణభావానిశత్రాణపారీణిస్తైరణాపారకారుణ్యరత్నా
కరా శ్రీకరామ్నయసాంభిధా నామృతాపారకాంతాఘ సంతాపయజ్ఞ
తాపసౌఘాస్తపాభిర్భజంతే యజంతేచ నిశ్రేయసోద్యోగినోఽప్తాంగయో
గాంచితజ్ఞానయజ్ఞైః ప్రకంసంతి వేదాగమాస్తావకా భూయభూయః ప్రసాదాభి
లాషీ సదా వేదతే దేవతానాంగణ స్తం సమస్తప్రతీతం గుణాతీత మాధార
భూతం ప్రకృత్యాః సమావాధికోపేత మాద్యంత మేకం భవంతం భజేఽహం
ప్రసన్నః సువర్ణద్వజః ప్రత్యుపకీర్త్యత్రభానుప్రభాబాలబాజ్యల్యవచ్చక్రధారా
లిఖిన్నా రివతఃకరః కుల్యకైవల్యసామ్రాజ్యలక్ష్మీసమర్థక మూర్ధాభిషిక్తప్రణామ
త్పదాబ్జావహం విశ్వమావర్తతే శాశ్వతం జ్యోతిరాకారలోకోత్కరం తత్త్వ
సంకల్పమాత్రప్రభూతాలిసంభూతభూతావకాశ్యం దిశానాథతేజో ముఖం
మిత్రరాత్రిశ్వరా నేత్రయుగ్మం దిశః శ్రోత్ర మేషా ధరిత్రీ పదా మాతరిశ్వా స
నిశ్వాసభూతో నభో నాభి రావాసభూర్మస్తకం, శ్రీః కళత్రం మనో
రూఢర్తమోఽహశ్చ రాత్రిశ్చ పార్శ్వ నిలింపాః ప్రతీకా స్త్వ మేవాంత
రాత్నా పడద్ధగాని వేదాశ్చ ధర్మాణి కాస్త్రాణి సర్వాగమాః పాంచరాత్రం
తథా సాంఖ్యయోగం తవాజ్ఞాహి వేదాంతవేద్యస్త్వ మేకప్రసాదోఽహ ముగ్ర
స్త్వదీక్షుతిరోన స్త్వదన్య త్పరం నాస్తి నీహరభానూబృహద్భాను రంభోజినీ
బాంధవోంధవాహః ప్రమత్తా భవంతే ప్రభీతాఃప్రయంతి ప్రజ్వాన్యన్యహం
మృత్యు రణ్యేతి మర్త్యేభ్యుకారేజనిష్యత్వ మేవాఖిలం వా భవంతం భవచ్ఛాస్య
బాహూయపాదప్రభూతంమహీదైవతత్యక్రవిటూషద్రవారంసవర్ణాక్రమాచారధర్మ

స్వమేవత్వమేవక్రతుర్విశ్వమూర్తే సుధీనాథమీనాకరాధీనమీనాసురాధీనమా
 నాధికానుననానాగమదానమారాయ, మత్స్యేనతారాయ, ధీరామృతాహార
 వీరార్ణవక్షీరపూరార్పితోదారభారాచలాధారనూపాయ కుర్యత్స్వయాపాయ
 సర్వంసహాఖర్వదుర్వాదోద్గగన్విర్వాహవత్సూగ్విర్వాణభూతోర్వరోద్ధార
 లోలాయ లీలాధికోలాయ కాలానలాలోలకీలాసముత్తల ఫాలాత్మదోః స్థల
 శూలాధికాభీలభాస్వన్నభాలీఢతారాతిజహాయ లక్ష్మీన్మసించాయ ధీమన్మని
 ప్రోమసామస్తుతవోద్యమ భూమర్త్యభుగ్దాహసీమక్రమస్తేమ రాజత్పదాబ్జాయ
 మాయావిమజ్జాయ పుత్రాప్తసన్నితగోత్రాన్విసత్తుత్ర గాత్రావలి చేభ్యశత్రావలి
 చిత్రబాహుకారాతిభీమాయ రామాయ చంద్రావేదండకుండభద్రోద్దండ
 కాండానసఖండకాండాహృతోద్దండపాలస్త్యకంతప్రకాండాయ కాకత్
 ఫ్లవంశప్రకాండాయ కోపావమానాపలేపామరక్షేపతాపాంకృత్వాప రూపావ
 లీతావకేలీసత్పష్టాయ కృష్ణాయ వైవోయఃపూర్వా గోహరిసన్నాహబాహు
 బలాత్సాహనీవరరుగ్వాహదన్లత్తుగతుః పురతోధికర్మప్రబుద్ధాయ బుద్ధాయ
 రోహగమద్యేవభామేతిదుర్వేషయోషావధాతోషమేషాది దుష్టోషశీఘ్రద్ధృ
 సంస్థాపమోల్కాయ కల్లైహహాయాప్రమేయామ కించామితానలత
 లీలావతారాయ తుభ్యంనమో జేవతుభ్యం నమః; కలశజలధిమధ్యచచ చత్వితద్వీ
 పరత్నాగ్రవైశంతపూర్వజ్వలద్వివృతాతికాంతే నభాంతే భవంతం నిశాగంభ
 సంపుల్లినీలోత్పలక్రివికాలాంకలావణ్యః భ్రాజమానం నతామర్త్యదైతేయ నాగా
 వతంసప్రతానస్ఫుటీనభాగోచితాభ్యాంసరోజభ్యజచ్చత్రచక్రాదిచిహ్నైఃపదై
 రంకితాభ్యాం ప్రభాసంపదాభ్యాంపదాభ్యాం మసూజ్ఞ మనోజ్ఞస్వరామ్నాయ
 మంజీరపాలీకసత్పద్మరాగప్రకాశావృతాంసం తటిన్నుతనద్యోతకథాతాంబరాం
 చత్కటిమండలబద్ధకాంచీకలాపం సుధావర్తగంధీకసుస్థిగ్ధనాభిప్రభూతా
 యతశ్చేతవద్యాభిరామం లసత్కైస్తభశ్యామలక్రితులస్యామిశ్చదైవజయంతీ
 సమేతోరుభయఃస్థలీకం వరానన్త్యకేయూరకజ్జోర్మికాదైత్యః పరిభ్రాజతానాను
 బాహుప్రకాండం రమాలింగమూర్తిర్లరత్నాంకదాంకక్రమై రుల్లసత్కుంబు
 కంతప్రదేశం శరచ్చంద్రబింబప్రసన్నస్తీతాస్యం లసత్కుండలాలాక చంచ
 త్కుపాలం పరంపశ్యదింబప్రభాపాటలోష్ఠం దరద్యోతితస్యచ్చదంతాఃకుజాలం
 నవామోదినిశ్వాసనానావిలాసం దివాజ్యంభితాంభోజదీగ్ధవల్లీకం సరీలానత
 ధ్రూవిలాసం సుఫాలం చలత్కుంచితానీలకత్కుంతలాంతం సముద్భాసికోటిర

చానూత్తమాంగం సమస్తైకసౌందర్యసంపన్నిధానం మహాభోగిభో భోగమధ్యే
నిష్ణాం సహృదయ శ్రీయా సర్వసౌభాగ్యవత్తా మువగ్గాదిభి ర్నిత్యకుడై రనంతై రు
పాస్యం సనందాదియోగీంద్రబృందై శ్శరణ్యం సదాసత్యసంకల్ప మీశం పురాణం
విభుం విశ్వభూతాంతరస్థం వినాన్యాయం వేదవిద్యావయిత్యా మనస్వరృయే
ద్భక్తిమాన్యం ప్రసంగంతి సంతస్తమే సూహరం తేన తస్మై శుభం జాయతే
కిం బహూక్తాశ్శతస్తేనభావానువర్తి భవాన్; పరమపురుషతత్వస్వాంస
జానాతి కప్పితృణం విస్తరేణ స్తుతిం కర్తు మీశో భవిష్యత్కుదంచననీమః
సహస్రానుభేభ్యోఽపి పుంభానుత్రంభాగతా శేన భాషాపి శేష స్స శేషశ్చ శేషత్వ
మాపద్యతీ శేషిణస్తే చనోగమ్యభావం విచార్యాసవచ్చత్రయాద్విదూషేణ
వాచాలతా పంచవక్త్రాంచినోఽనాతతై స్తర్కహరైః ప్రభిన్నప్రమాదైః
ప్రకారైః పరిభ్రాంతిమూలై ర్వికల్పాలవలైః పరాభూతసంపాదితాతీతభేదై
ర్మహాశాస్త్రసిద్ధాంతవాదై రలం కింతు తాపత్రయోర్మిచ్చటాసంపతే శోక
మోహాదిదుష్ప్రచోద్ధిష్టితే మోహకామాదిభోభాదికావర్తజాలే మహాదుష్ప్ర
వాంభోనిధా మజ్జతాం సారిలైకాగతిస్వత్పదాంభోరుహైకాంతభక్తిగ్న
కగ్యప్రసక్తిం పరస్యావరక్తిం ఖలూత్పాదయత్యేకనిష్ఠాగరిష్ఠాహి మాయాంతి
గంతిద్వితీయా మలంభ్యాసదాస్మాభి రేషా హృషీకేళికాస్తికాయైక తుణం
పశ్య మాముగ్ధసత్కుంభజాతోదయారంభసంభూతవైమల్యగంభీరే నీరస్ధరత్నుం
దరీకచ్చదాకాసౌభాగ్యశోభావహాగర్వసర్వస్వవోరై రుదాగ్రచారైర్నతా
మాఢరాగానుబంధై రివోపాంతరైర్దయాసంప్రయుక్తై ర్మయన్తానీనీమంగళా
కల్పరజ్జాధికారై కపుణ్యాతిదూరై రపాంగై ర్మమత్వంపితా త్వంగురుస్త్వం
సఖాత్వం సమస్తం జితంతే ముకుందప్రసన్నాద్విహంతేజితంతే జగన్నాథ
గోవిందవిష్ణు జితంతే శ్రీయః కాంత రంగాధికాయైక జితంతే హరే వాసు
దేవాదిదేవప్రసిద్ధప్రభో పాహి మాం పాహి మాం పాహి మాం.

182

శ్లోకం. శ్రీరంగే రుచిర్హయస్య | శ్రీరంగే రుచి రాయతా
స దైవతః శరణ్యో నః | సదైవత ముపాస్తహే.

183

చ. అని విమలించినక సదయుడై మురవైరి దయామృతంబు నిం
దినకడకంటిమాపు నిగిడించి ఒరించి భవద్యుచఃసమ
ర్చనమునఁ జాల నీదెసఁ బ్రసన్నుడ నైతి వరంబు లెవ్వియై
నను నను వేడు మిత్తు ననినక బ్రమదంబున నారఁ డిట్లునుక.

184

గీ. అవధరింపుము నీ విష్ణు డవతరించి । నట్టియొవిగ్రహంబు నే నహరహంబు
నెలమిఁ బూజింపఁ గోరెద నిట్ల యొనఁగి । మఱుంగుతే కానల్పు నీతెఱుంగు నాకు.

క. నావును హరి యిట్లు నీ । భావమ్ము నెఱింగి కాదె పద్యసన యి
ట్లావిర్భవించితిని ది । వ్యావసభముతోన కొలువు మభిమతభంగికా. 186

క. ఏనరుఁడు పంచకాలని । ధానంబున నన్ను కాశ్యతముఁ బూజించుకా
వానికి నెనుఁగుదు నమృత । స్థాన మనిన నెన్న నేల తక్కినపదముకా. 187

క. ఈనాటిక భవాండము । నై సోవరణములమీఁదఁ బరమహోయము
స్థానంబున నుండుదు నెపు । డే నప్రాకృతశరీరహితవిస్ఫురణకా. 188

సీ. దేవతిర్యగ్జనస్థానరాత్మకభువనావలి లీలాగ్ధమై రచింతు
నవి చేతనించుటకై సమస్తమునందు జీవరూపమున వసించియుండుఁ
గర్మంబులకు లోనుగాక భూతావలిఁ బ్రసరింపఁ జేయుదు బహువిధములఁ
దదనగ్రహార్థ మాత్మగతుండనై యుండి జ్ఞానరూపమున విజ్ఞాన మడఁతుఁ

• తే. దల్లిగలి పి-తకానినై తనరి తిలలఁ । దైలమునుబోలె వ్యాపించి తమ్ముఁగూడి
యున్న నైనను సుఁలునాయోజ యిట్టి । దని యెఱుంగరు విపులమోహోంధు లగుచు.

క. దివి నాపేంద్రస్థానము । రవిమండలమును సుధాంబురాశియు నన నే
నివసించుకొండవలు మూఁ । డవుటఁ ద్రిధామాఖ్య ముఖ్య మయ్యెను నామకా. 190

వ. తత్ప్రసేనంబులందును రాజసతామసాత్మకకు దుర్విభావ్యుండనై యుండుదు పెండి
యు లోకానుగ్రహార్థం బొక్కొక్కయెడల నావిర్భవించియు నొక్కొక్కనిభా
వంబునం దావేళించియు నొక్కొక్కాపుల జన్మప్రసంగంబు లంగీకరించియుఁ బ్రతి
కల్పంబున నవతారసహస్రంబులు గైకొందు సత్వాయత్తులై మదేకచిత్తులయినయుత్త
ములయెడఁ దద్దణకర్మాభివృద్ధవీధం బర్వంతరాగావస్తండనపోలె సకలంబు నను
సంధింతుఁ ఓత్పపుత్రవాత్సల్యంబులైనను మిత్రామిత్రంబుల నొదవురాగాపరాగంబు
లైననై బ్రాణిస్తోమంబు నామీదఁదలంపు గలిగి యేవిధంబున వర్తించు నావిధంబున
కనురూపంబు లైన రూపంబులు ఛరియింతు నవియునుం గాక ద్వీపవర్షతీర్థాయతనంబు
లందుఁ బ్రతిగ్రామగృహంబుఁప్రతివర్షంబుల దారులోహాశీలామయంబు లగునర్చ
భేదంబుల నుల్లిసిల్లుదు నట్టియర్చితతారంబులు స్వయంవ్యక్తదివ్యనైద్రమానంబు

లనఁ జతుర్విధంబుల మెఱయు నందు శ్రీరంగ శ్రీముష్ట శ్రీవేంకటాచల సాలగ్రామ
సైమిళ తోతాద్రి పుష్కర నారాయణాశ్రమంబు లనఁబియ్యెనిమిదిస్థలంబులు గలమ
దీయ మూర్తులుస్వయంవ్యక్తంబులు, మా స్తిగిరివృషపవృతచక్ర తీర్థాదిప్రశస్తతేజంబులు
భవ ధన్యతమఖప్రముఖదేవప్రతిష్ఠితంబులైనయవి దివ్యంబులు, భృగుతీర్థమందర తేత్ర
చిత్రకూటప్రభృతిపుణ్యస్థలంబులు భృగుమరీచిమతంగ జమునిసీద్ధసంస్థాపితంబు లైన
యవి సైద్ధవంబులు, వికటాగ మోక్షప్రకృప్తభుజతూణలతీతంబు లయి శుచిద్రవ్యరచి
తంబులయినయవి మనుష్యస్థాపితంబులై యున్నయవి మానుషంబులు వీనిలో స్వయం
వ్యక్తంబులై యున్నయవి వికృతిమయంబులైనను న్నానియందుఁ బ్రతిష్ఠాకరపోయో
గంబునను బూజారిశయంబునను బింబాభిరూప్యంబునను బ్రసన్నుండనై సాన్నిధ్యంబు
వహించు మత్స్యభావంబున నీ స్వయంవ్యక్తాదులకుఁ గ్రమంబున ద్వీతార్థ (?) పాద
యోజనమాత్రతీత్రంబు పరమవిత్రంబునై యతిశయిల్లు.

191

క. శ్రీమెఱయ నెచట సాలఁ గ్రామకీలార్చనము గల్గుఁ గల్యాణకరం
తై మహి నచ్చోటికి మూఁ దామడ పుణ్యప్రదేశమై విలసిల్లుక.

192

గీ. తస్కగలుగుగృహలికిఁ దద్వహంబు | పావనము విను పురిపల్లె పదియు రెండు
నొక్కటన మద్విమానము లుండె నేని | సాటి యచట సాలగ్రామ తైలునకు.

193

క. ఇల నెచ్చోటు మదగ్గన | విలసితపూనోత్సవాదివిరహిత మగు నా
నెలపు వెలివాడఁబోలెక | దలఁపఁ గనుఁగొనఁగ ననుచితము సుజనులకుక.

194

మ ఇపు డేఁజెప్పినయీస్వయంభువులయం దెల్లక గడు నేర్పటిమై
తూపితాశేషదుఃఖతదోషచయమై కల్పాంతరస్థాయై
యపగ్గప్రదియోజనద్వయయంతలై భవ్యమై దివ్యమై
విపులశ్రీకరఁగధామ మమరుక వేదాంతవిఖ్యాతమై

195

మ. నరులైనక సురలైన తైత్తివరులైనక సన్నుతద్వాదకా
తూరిమంత్రైకపరాయణత్వమున నక సద్భక్తి సేవించినక
బరమైశ్వర్యసమగ్రభోగవికలిక బ్రాహ్మిని సర్వోత్తర
స్థిరవైకుంఠపదంబుఁ జెందుదురు ప్రీతిక గర్భిర్యుక్తులై.

196

క. పరమ మిది యొకరచ న్యం | బరవిదజ, విజము మత్స్యరాయణు లెందుక
ధృతితమలు వెక్కిరియ్యె | నరుగరు పటుఘోర నారకాఘోరులక

197

- క. గోవధ మాదిగఁ గలనా । నావిధపాతకములను దినము మధ్యక్షున్
 గావింపుచుండురేనియు । నీవలఁ దద్దోనఁ జయము నే హరియింతుకా, 198
- గీ. తుది మదీయభక్తివదలనిజను లనా । చారులైన హీనజన్మలైన
 వారి నితరబుద్ధి వారక నిందించు । వార లట నికృష్టవర్ణసములు 199
- మ. ధరఁ బెంపొందినమత్స్యైవమన్నల మదు క్తంబైనకాస్త్రంబు మ
 త్వరమాధ్గం బగుమంత్రరత్నమును మత్స్యైవప్రతీకాశమై
 నిరపాయం బగురంగధామమును దుర్నిలిక విచారించి యె
 వ్వరు దూషించుచునుండు రాఖలులు జిహ్వచ్ఛేద్య లుద్యద్గతికొ. 200
- క. మఱచియు శ్రీరంగంబున । నెఱుంగనియట్లా నమాధు లెవ్వరు గల రా
 మొఱుకుల కిడునశమామలఁ దఱికినికునకమున కొనఁగఁ దగుననిశంబుకొ. 201
- క. వారక సకలజనంబులు । శ్రీరంగంబును సంస్కరింపుదురేనికొ
 వారక నాకము లనియెడు । నారెండును ఖలముగానె యరవిందభవా. 202
- గీ. మర్త్యలోకంబునంబు నంబరమునందు । నొప్పు డెన్నోట శ్రీరంగ మెప్పియుండు
 నప్పుడాదిక్కునకు భక్తి నభిముఖంబు । గాఁగ నిలిచి నమస్కరియారా వగుము. 203
- క. అని యానతిచ్చి యాశ్రితనిస్తారకుం దూరకుండెఁ దచ్చాసనంబున వారిజాసనుండును,
 నిశ్రేయసనిదానం బగునద్దివ్యవిమానంబు గొని సత్యలోకసీమాంతంబున విరజానది
 ప్రాంతంబున విశ్వకర్త నిర్దేశంబునఁ బ్రతిష్ఠాపించి నిరంతరామర క్తదివ్యోపచారవిరాజిత
 పూజావిధానంబున నద్దేవుని నారాధించుచు, నారాయణనమీత్రంబునం బరమహంసం
 బున బ్రహ్మని సహాయంబున మహోత్సవం బొచ్చుచునభృథానంతరంబున నింద్రాదిబృం
 దారక బృందపరివృతుండై, వందారుమందారం బగువానందకపాణిసందర్శనంబు గా
 వించి, యావేళ నుదారస్వాంతుం డగువివస్వంతునకుఁ బాంచరాత్రంబు సమంత్రం
 బుగా నుపదేశించె నతం డొరసుం డనువైనస్వతమనువున కొనఁగ, నాఘనుండు
 తనతనయుం డగునిశ్శృకున కెఱింగించె నాభూభుజుండు చతుర్ముఖునిఁ దపావిశే
 షంబున మెచ్చించి కమలభవభువనసీమామందిరం బైనరంగమందిరంబు గొనితచ్చి
 నివిభంబున నిజాన్వయపరంపరాప్రాప్తం బైనయాదివ్యధామంబు రామభద్రుండు
 గుణసముద్రుం డగునిభీషణున కిచ్చె, నతనిచేత నది కావేరీతీరంబున నునుంపబడియ
 నని పారాకర్యుండు నాగదంతమునివయన కెఱింగించిన తెఱంగు. 204

కా. బంధుప్రాంగణకల్పపాదప భవఃపాండిత్యకాంతేయ ద

రాంధా రాతివసుంధరా రమణదుష్టామాత్యనీలిక్రియా

సంధానప్రబలాంభకారపటలీసప్తాశ్వ శశ్వన్నభ

స్సింధుక్షీరపటిరనిర్మలయశశ్రీవాసితాకాంతరా.

205

క. పన్నగశయనవరప్రతి । పన్నగజప్రకరతురగబహుభవమణిసం

పన్నగతకలుష సుజనవి । పన్నగముత్రామ సుజనపావననామా.

206

మాలిని. సమదవనవిశాలా సవ్యశృంగారజాలా

ప్రమదకరవిలాసా భాగ్యలక్ష్మీనివాసా

శమదమయూతభవ్యా చారువిద్యస్మిషేవ్యా

సమదరిపువిరామా చాగయామాత్యరామా.

207

గద్యము. ఇతిశ్రీమద్భ్రమరాంబావగప్రసాదలబ్ధసిద్ధసారస్వతవిలాసగౌరవ గౌర

నామాత్యపుత్ర సుధీవిధేయ భైరవనామధేయప్రణీతం బైన శ్రీరంగ

మహాత్మ్యం బహు పురాణకథయంతః బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరంగమహత్త్వము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీపతికల్యాణగుణా । లాపసమున్నిద్ర భద్రలక్షణవిలస
ద్రూప శక్తివిశదకీర్తి । వ్యాపితదిక్ష్ణిమ చాగయాప్రభురామా. 208

వ. అనధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితజనరోమహాద్వైయం డగువ్యాసశిష్యునంద
నుండు దివ్యబోధను లగుకౌనకాదితపోధనులకుఁ జెప్పినట్లు శ్రీరంగావతారప్రసంగంబు
తెల్లంబుగా విని యుల్లం బనురాగిల్ల నాగదంతమునివర్ష్యుండు పారాశర్యుతో మహా
త్మా సత్యలోకంబున లోకపితామహునను నిలువేల్పుగుభుజంగతల్పుం డేకారణంబున
నిష్కృతుచేత నానీతుం డయ్యెఁ దద్వృత్తాంతం బంతయు సవిస్తరంబుగా నెఱిం
గింపు మనిన నాసంయమింద్రుం డతని కిట్లనియె. 209

కా. వైకుంఠాంధ్రుసమగ్ననాకలనహేవానండు లోకోత్తర
స్థోమం దార్తజనావసూదితదయాలోకండు ప్రత్యర్థిలుం
తానం డర్థహితార్థదానగుఁడ్యశ్రీకుఁ డేపార ని
ష్కృతుం డర్కమలామృతాంబునిధిరాకాచంద్రకాలోకుడై. 210

వ. ఆరాజశేఖరుం దార్తక్షతంబున. 211

కా. దైవవ్యాపితాత్ములై విషయచింతామగ్నులై రోషమో
హానేకావిలచిత్తులై భవదవిద్యామత్తులై దుష్కర
వ్యావృత్తికై బ్రసరించుమానవులభావం బింద్రియార్థంబులం
దా వైరాగ్యము పొంది మోక్షపదవీధర్మం బపేక్షించునే 212

వ. మున్ను మల్పితృపితామహులైనచైవస్వతవిసస్వంతు లమితానుభావు లగుటం గమల
భవలోకంబున కరిగి యురగగదార్పితుండై యురగ రాజపర్యంకంబున వెలుంగురంగ
మందిరసందర్శనంబు గావించి నిరర్గళభోగాపవర్గంబులం జెంది రండు ముగ్ధంబు నాకు
దగ్గమందై యున్నదనిన నస్మత్కుత్రపాత్రాదుల నెన్న నేల యిదిగావున నానిమి

త్తంబునఁ బ్రాణిజాలం బెత్తెఱంగున ముక్తి వడయు నాఁతెఱంగు పొందుపడునంతకు
నసురాంతకు భజియింతు నని చింతించి యనంతరపోనిష్ఠుం డగువశిష్ఠునకంతఁ దదవ్య
తాంతంబంతయు నెఱింగించిన నయ్యునిసత్తయుం దానృపోత్తమున కిట్లనియె. 218

క. ఈతలఁపు మేలు జనవర । నీతపమున సంభవించు నిజ మెంతయుఁ బ్ర
ఖ్యాతపురాతనమునీతతి । చేతకా మును వింటి వినుము చెప్పెద నీకుకా. 214

చ. జగదుపకారబుద్ధి సరికాసన నీవు తనం బొనర్చు బ
న్నగపతికాయ దివ్యభవనం బజాఁ డప్పడుతాను దెచ్చి నీ
కగణితభక్తి నిచ్చు నదియానిగ నీపురి నుండు భర్తా
రగు లగుయున్న దవ్యూధరావరులెల్ల భజింపఁ బెంపుకా. 215

క. అటుకొంతకాల మరుగఁగఁ । బటుక్రమకాలి రామభద్రుఁడు గుణలం
పటుఁ డగువిభీషణున కా । డఱు నొసఁగిననిజపురమున కదిగొని చనుచుకా. 216

గీ. నడుమఁ గావేరికడ వృగానందమైన । యిందువుష్కరణీతటి నిడి కదల్చు
నలవి గా కేరఁ గల్పాంత నుండు నుండి । బ్రహ్మలోకంబునకుఁ బోవు పార్థివేంద్ర.

క. ప్రతికల్పము నీగతి నా । గతుఁ డగు దివినుండి భువికి గమలాదరుఁ డా
శతధృతినినులు దఱిగిన । నతులితనిజనివ్యపదమునందు వసింతుకా. 218

క. కావేరీతీర్థస్థితు । లైవెలసినదాక్షిణాత్యు లం దనిశము ల
క్షీరవరుఁడు రంగశయనుఁడు । దా నదలఁడు కరుణ పారితప మెట్టిదియా. 219

క. ధారుణిఁ గలనానావిధ । దారుదురితము లానర్చుతామసులైనకా
శ్రీరంగనివ్యదేశము । కీరఁగఁ గలిగినను ముక్తిఁ జెందుదు రధిపా. 220

క. క్రిమికీటవిహగమ్యుగతిమి । కమతానిఖగోరగములు గమతమతిగ్య
త్వము దొఱిగి కాశ్యతస్థితి । యమితశ్రీరంగమందు నానాసమునకా. 221

క. హరికృపగలఘనలకుఁ గడు । నిర వగునానెలవు నిలవ నితరులకెల్లకా
బురహాజలజభ నాధిక । సురకృతవిఘ్నముల నచటఁ జొరరా దెత్తుడుకా. 222

మ. వనకాతప్రియవంశభూషణులనదన్వన్తాశ్రమాచారవ
ర్ధనులై ధీధనులై ముకుందపదస క్తస్యాంతులై కాంతులై
ఘనులై సజ్జనులైనసాత్వికులు రంగక్షేత్రమం దెన్నఁ డం
దును గ్రందె చరియింతు రప్పు డహఁగుకా దుర్వారవిఘ్నవళుకా. 223

వ. అనిగావున.

224

ఉ. దక్షుడవై జగజ్జనహితంబుగ నిప్పుడుఁ బూని శ్రీమద
హ్నురతుంఁడత్రచింతనపరాయణుడవై భజింపు మ
బ్రాహ్మం బయఃపయోధితనయాభినయాలసచారుచంచల
ద్వీక్షుణచంద్రికారుమల వేడుకఁ జొక్కచక్కొనవల్లభుణ్.

225

వ. అని నిజకులగురుం డగునయ్యతివరుం దుపదేశించినహ్నుంచి యతని కభివందనం బొనర్చి
వీడ్కొని యమ్మహీకాంతుండు సకాంతుడై కాంతారంబున కరిగి యచట నిర్దవం
ద్వండును వశిష్టాశ్రమసమీపంబునఁ దనదేవి పరిచర్య లొనర్చ నిష్పరిగ్రహండును,
నిశ్చలుండునునై తపంబొనర్చునంత.

226

ఉ. తా ఘన మయ్యె నెల్లిడ నిదాఘము దూరనిర స్తచైత్రిక
క్షాఘము మార్గ గాభిమతచండమయూఖనిరోధవిష్ఫుర
స్తేఘము తోయదానపరిమృప్తమహేఘము కుశ్యదఁబుమా
గ్ధాఘము సర్వజంతువపురుద్ధతధూరినిదాఘ ముర్వగణ్.

227

సీ. అతిమరుద్ధతకాళామోన్యసంఘట మోధాగ్ని దగ్ధదానోత్కరంబు
చండభాసుప్రభాసహసముజ్జ్వంభణాటోపప్రభిన్నగండోపలంబు
మృగత్పక్ష్టికాసమున్పదంబుధిష్ఠురదవిఁతోదన్యనావాధ్యగంబు
తప్తతోయాశయాంతర్లుతత్పతీనకమణఃక్రగ్రాహసముదయంబు
ఓటపకోటరసంలీనవిహగకులము । నగలతాకుంజవిభ్రాంతమృగచయంబు
కాదనిర్తగ్నభూదారపైదిభంబు । నగుమ మించె నిదాఘసమాగమంబు.

228

క. ప్రాణికిఁ దను వొసఁగు జగ । త్రాణపయఃపాదపములు పటుఘర్తపరి
క్షీణములై కోరె జగ । తస్మిణపయఃపాదపాంతరంబులఁ దమకణ్.

229

క. మునికన్యార్పితజలములఁ । తను పగుతమపాదులందుఁ దరువులనీడన్
గనుపట్టి నిలిచె దినకర । ఘోరతరిపరితాపభీతిఁ గదలినకఁణిణ్.

230

ఉ. అట్టి యశేహముం గడపె నా నృపకేశరి నాల్పదిక్కులన్
బిట్టుమిడుంగురున్ చెడిర భీకరవహ్నులు మండుచుండఁ గా
నెట్టన మధ్యభాగమున నిల్చి పదాగ్రము నేల నూది మా
ర్యెట్టనిచూపు లుగ్రకఁ బింబమువై నిడి యూర్ధ్వబాహులై

231

జ. తదనంతరంబ.

282

మ. జలదాటోపవిశాల మింద్రధనురంచ ద్వారుణీకూల ము
త్సృలికాలంబక దంబసాలవనమధ్యస్థానవ్యావరీ
కలనావాల ముదారకేతక పరాగవ్యాళ ముర్విధర
స్థలనృత్యన్మదకేళిజాల మగునన్వాకాల మొప్పెం గడుక.

283

వ. వెండియు

284

సీ. శుభదంభోధరస్తోమభీమాంభగంభీరగజ్జావిభృగభణ్ణంబు
దృగసవ్యాచటలుదీధితిమత్సముద్దామసంకులజీమూతసంకరంబు
జంఘామరుద్ధతస్థానధారాసారనీరంద్రతమధరణీనభంబు
రోధోనిరోధకాగాధపాథః పూరవాహినీ వర్ధితవార్ధిజలము
కర్దమస్థలనంక్రమక్రమసగర్వ । దద్దరోత్తరవికటపుభగ్విధప్ర
భూతనిగ్గోచబధితితాళాతటంబు । నగుమ మించె నభోనభస్యాంతరంబు

285

కా. ధారాశాంబుదబృందనిగ్గరనిరోధవ్యాప్తి నాకాంతమూర్
భూరిధ్వాంతమయంబు లైన జను లేప్రాద్దుక్ రవిం గానమిం
దా రూపించుచు నుండు రాకొనుట మధ్యాన్నంబు నుద్దామని
ద్రారంభంబున రాత్రిటం బగట బోధావాప్తిఁ బత్యూచముక్.

286

ఉ. ఆసమయంబునక విరహితావరణం బగుచోటఁ బ్రాథమ
ద్యాసనబద్ధవిస్ఫురితుండై బహులాశనిజాతపాతసం
త్రాసములేక భూరిజలధారల నెప్పుడు దొప్పదోగుచుక
జేసె దపంబు రాజకులశేఖరుఁ డక్షయదైర్యశాలియై

287

ఊ. అంత నిరంతరంబును దురంతసమున్నతిమంత మయ్యె హే
మంత ముదారపిష్ఠురితమంజులమాక్షికజాలయుల్లరీ
కాంతిలసక్తుసారకణికాపరిగుంభితభిల్లభీదసీ
మంతము దుర్ధమక్రమవివర్ధితపద్మవనాంత మెంతయొక్క.

288

వ. మఱియును.

289

సీ. ప్రత్యూషజృంభితప్రారేయదుర్లక్ష్మ్యమాణపద్మభవాండమండలంబు
సంకులవ్యాసరసమయమందిరభవద్యోతఖిన్యోతభానూత్కరంబు

నితరనిశీధినీ వేశాసహస్థీతకీతరుగ్నింబవిజృంభణంబు

శీతాంతుదుర్దిప్రతాతసంచితకరీషాగ్నిధూమావృతాకాంతరంబు

నగుదు సంతతం కౌగలె నీహారధరణి । ధరసముగూతనిబిడకీతలసమీర

జాభిసంపాతజాతమాయాభీభీత । జంతుసంతాన మగుదు హేమంత మంత. 240

గీ. హిమముచే సంబరంబెల్ల నిమరుగొనఁగ । నుష్ణకరుణుడును గరము లొయ్యెయ్య సాచి
తాను ననలాంశ ధరియింపఁ బూసె ననఁగ । నెంత యనవచ్చు నింక హేమంతమహిమ.

కా. ఆహేమంతదినంబులకై ధరణిపాలాగ్రేసరుం డప్పిసో

త్సాహోహోపమునం గళద్వయిసపాథాపూగమధ్యస్థుండై

యాహారంబు జలంబ గా నచలదేహస్వాంతుండై నిజర

వ్యాహంబుల్ వెలుంగందఁ గా మెఱసె నత్యుగ్రప్రకారంబునకై. 242

వ. అంత.

243

ఉ. సంతతపుష్పసారథ సుజాతిదిగంతము పాంథమర్కభి

త్కుంత ముదా త్తమ త్తపికఘోషితమన్నధరాజ్యవైభవో

దంతము జంతుజాతసుఖదస్థితిమంతము దూరధూతహే

మంతము సంతతార్తిగసమగ్రతఁ జూపె వసంత మంతకుటకై. 244

వ. వెండియు.

245

సీ. కలకంతమధురవాగై వృఖరీకారణమహితసారస్వతమంత్రవిద్య

నానావనీజాతనవయావనప్రదాంచితరసాయనయోగ సిద్ధిఘటిక

మసుమసాయక నిరంకుశ రాజ్యసంతాంగసన్నాహవైభవాస్థానసీమ

మందమందాగతమలయానిలాంకుర వ్యాపారసులభఘంటాపథంబు

చేతనద్వంద్వసౌఖ్యసంజీవకరణి । వింహిదళమదనావేశవిమమతే

శిశిరమదకుంభిసంరంభసింహమూర్తి । లీల నేతెంచె మధుమాసకాల మంత. 246

గీ. పనీమి బాసి ముదిరి పసు రింకి పరుసనై । పలుపు మిగిలి తుదలు పగిలి తలఁగి

పండి తొడిమె లెడల నెండుచుఁ గారాకు । డుల్లెఁ దరుల రవము పెల్లు గాఁగ

క. కారాకు రాల లేఁజిగు । లీరిక లెడనడఁగి కాళు లేకవిధంబై

హేరణుకపడక యుండెను । భూరుహములు కొన్ని దివసములు వనబీధికై. 248

వ. తదనంతరంబ.

249

సీ. గమూరులై నయుము దూకూని మోసు లెడరి లేజగురావ వెట్టి కంజిగి దలిర్చి
జొంపముల్ గొని జగజంపుగాఁ బొదలి క్రొన్నన లొత్తి మొగ్గులఁ దనరి నిగ్గు
డులకించి మొగడలు ద్రోచి లోరేకులు బిగిసి తుద లివ్విచి నిగిడి వచ్చు
పూవుగుత్తుల మించి పూఁపల నిండాఁ పిందలై యొగ రెక్కి పెరిగి పులుసు
మిగిలి కరిగట్టి కలఁగి దోరగిలఁబాటి | యారఁబండినఫలముల నమరుగలల
వ్రేకదనమునఁ గొప్పులు విజ్జివీగి | పరగఁ దరువులు కన్నులపండు వగుచు. 250

చ. గునియుచు గుజ్జమావిసెలఁగొమ్ముల నిమ్ముల వ్రాలి సోఁగలేఁ
గొనలు దెనుల్చి కంజిగురుగుంపులు లంపులు మేసి వ్రొవ్వి వీఁ
కను సెుగరెక్కి డగ్గుపడుకుత్తుకలం గొదలేనినూతన
స్వనములు పంచమక్రుతుల జట్టికొనం జెరిలించె గోవెలల్. 251

చ. మెకములక్రొత్తనెత్తురుల మించునునుంబులిగోరుబాగు సొం
పుకుఁ బసఁజాపు వాఁడికొనముక్కునఁ బకస్వలంబు లొత్తి యం
జక వేసఁ గ్రమ్ములియ్యనిరసంబులు కుత్తుకబంటిఁ గ్రోలి రా
ట్టుకములు పోతిరించి రొద చొప్పడ నెల్లెడఁ బల్కెఁ బెల్లుగక. 252

చ. అరవిరికమ్మఁదప్పివిరులందుల నెందును సోడుముట్ట న
బ్బురముగ నుబ్బు మేలివలపుల్ పసిఁగొంచుఁ జెలంగి మూఁగి లో
గులుపులువాటి కర్ణికలఁ గొండల వాచపు లూకులేనె ము
వ్వురముగఁ గ్రోలి యన్నుకొని మానక యున్నని మ్రోసెఁ దువైదల్. 253

చ. మిలమిల మంచు మించు చలిమించుల ముద్దులచందమామ కాం
తులఁ దులఁదూఁగుక్రొమ్మెలకతూఁడు గొనం గబిించి క్రుంచి వి
చ్చలవిడి మేసి గబ్బుఁగొని సప్తదశాదము లొప్పఁజేసి నీ
లల మలసెక గొలంకులకెలంకుల రాజమరాళదఁపతుల్. 254

సీ. తళుకుసుపాణిముశ్యాలమించుల మించి మెలయుచుక్కలమేనిమెలుఁగు దటిమి
కలికిరాయంచతెక్కలలేన గిలుమాడి విరిమల్లెగుత్తులమరువు దెగడి
చదువుతోయ్యలిమేనిచాయ నుల్లసమాడి వెలిదమ్మిమొగడలకెలివి గలివి
జిగిమిలుతోగరెక్క నీరులకు నస మిచ్చి పాపరాయనినన్నె కేపుమాపి. 255

తే. పాలమున్నీటితరఁగలపసుల నంచి | కొండయల్లునిమైకెల్లు కొంచపఱచి
కప్పలిలఁచుట్టుగొండకై గొనలుసాగి | వెలచివెన్నెల లెల్లెడ నెలివిరిసె. 256

ఉ. సారపుండ్రే టెన్నెలరసంబులు మేలిమి నల్లగల్వతూ
గోరల నింది చందనపుగుబ్బలివై జనుడెంచు గాడ్పులకై
సారెను జల్లజేసి మృదుచంచుపుటంబులచే జకోరముల్
కోరిక నిచ్చె మచ్చిగ జకోరిక లింపుల గోరగింపఁగఁ.

257

ఉ. గండపుగొండ నెత్తములకందువ నేలకిరీవయిండ్లలో
గండలిరాకు బాన్సుల సుఖించి నితాంతరత్రిశుంబులకై
జెందినచెంచుగుబ్బెతలచెక్కుల జమ్మజవాదిచాసనల్
విందులు సేయుచుకొ మెలకగ వేమఱు గోమలగంధవాహముల్.

258

వ. అట్టివసంతసమయంబున నవ్వనంబున దపోనిరతిశయంబున వర్తింపు నమ్రాంతండకుల
మండనుతేజోసుభావంబు భావంబులు గలంప నిలింపు లాత్మపదధ్రుంక శాశంక నం
దఱు పురందరుపాలికిం జని యత్తైఱం గెఱింగించినఁ గించితానతముఖుండై శతముఖం
డంతరంబున తదన్వితధంగంబుసేయ నుపాయంబు విచారించి పంచశరసంచలితజగద్ధీ
రతావైభవుం డగును సూర్యుండు దలంచినతత్త్వఱుంబు.

259

సీ. కప్పారు నెఱివెండ్రుకలకొప్పు కొప్పుగాఁ బారిజాతంపుఁబూబంతి మెఱయ
రతిపదాలకకాంకిత మైనమెసలివై నిలుపుఁగన్మరిబాట్టు చెలువుమిగుల
శయూరముద్రలు గీల్కొన్న గళమున మాక్షికంబులకంతమాల యమరఁ
జెదరుగంధపుఁబూఁత జెన్నొందుచురమునఁ బచ్చరాగం లపదక మొలయ

260

తే. సరససంభోగశృంగారసహజమహిమ । లలితయావనలావణ్యలక్ష్మీఁ బ్రేమప
ననుపమానజగన్మోహనైకమూర్తి । దర్శకుఁడు వచ్చె నింద్రునాధానమునకు.

261

క. వలరాజురూపరేఖా । విలసనములు దనివిసనక వీక్షించెడిచో
నిలువెల్లఁ గన్ను లగుటకు । ఫలమెల్లను గలిగె నమరపరిపాలునకుఁ.

262

ఉ. అప్పుడు పుష్పబాణురుచిరాకృతి దప్పక చూచి చిత్తముల్
ద్రిప్పఁగ లేక కోర్కి తఱితిపులఁ బ్రేమ రెలర్ప మానముల్
దప్పి చలించి ఘర్మసలిలం బెఁగఁగ బులకించి నివ్వెఱుల్
గప్పి విచిత్రరూపములకై వడి నిల్చి రమర్త్యభామినుల్.

263

వ. ఇట్లు వచ్చినభావసంభవు బహువిధంబుల సంభావించి జంభారి నిజకార్యాకంఠం
బెఱింగించి సుఖీయు నారమాకుమారున కిట్లనియె.

264

చ. అమరులదివ్యభాగానిచయంబులపెల్లు దృఢీకరించి ద
 గ్వమునఁ జరించుపోటరులు భామలకోమలహాసద్వ్యగ్నిలా
 సముల ధృకుల్ గలంగి వినశత్వము నొందుట విశ్వలోకదు
 ద్దమధిపదీయకోరకశరంబులబల్తి గదా మనూభవా. 265

ఉ. ఏకమనస్కులై తగుల మెందును లేక విరక్తధన్వశి
 ష్టాకరు లైనవారి సౌకసండున డెందముఁ జూచి చించి బ
 ల్కాఁతలు నేయు నీకు మహిళాసహచారద్వధావివేకు ని
 ష్ట్యాకుఁ బరాధవించు టనఁగా సరకా నరకాంతకాత్మజా. 266

న. అని యగ్గించి తత్కాలసముదితసత్కారంబుల నతనిఁ బ్రీతునిఁ గావించి వీడ్కొలిపి
 తత్కార్యసహాయంబుగా సురగణికానికాయంబును బంపిన నయ్యచ్చరలు వియ
 చ్చరేంద్రుపంపునఁ గందర్పునకు ముందట నిలచి యమ్మహిమలుండు తపం బొనర్చువ
 నంబుఁ బ్రవేశించి యందు. 267

సీ. కొమరారుచెంగల్యకొలఁకులకలఁకులఁ బూఁడేనెఁ దనివొందుపొదల మొదలఁ
 బొరతెక్కుర్పూరతరువులమఱువుల మదికింపుగలయేటిమడలకడల
 విలసిల్లుశశికాంతవేదూలీదులఁ గేలి కిమ్మగు మేటిగిరులతరుల
 నింపుగాఁ బండినయీడలనీడలఁ చెలువైనసురపొన్న చెట్లపట్ల 268

తే. నాను దీపలక్ష్మీవల సలిశయించు । పోకప్రమాఁకులజోకల వీక నెగఁయు
 ఘనపరాగంబు రాగంబుఁ బెనప నెసఁగు । మొగలికనముల మనముల మాద మెలర్ప.

క. మెలఁగుచు మధురసములజడి । కలఁగుచు లీలాభినయసముచితగుతులక
 మెలఁగుచు నవసరసోక్తులఁ । జెలఁగుచు నృపుఁ జేరి వేల్పుచేడియాలచటకా. 270

సీ. పాణిపల్లవమృదుస్పృశ్యఁ జూతంబుల సుకరాంఘ్రిహతుల నశోకములను
 గలభాషణంబులఁ గర్ణికారంబుల వదనాసవంబుల నమళములను
 బరిరంభణంబులఁ గురువకప్రతతుల ద్వ్యగ్నిలాసంబులఁ దిలకములను
 దరహాసకాంతిసంతతి సురపొన్నల సమదరాగంబులఁ జంపకముల 271

తే. నసనుసమగీతలహరిఁ బ్రియాశములను । జారుముఖగంధముల సింధువారములను
 ప్రాహుసఖరాంసిగక్రీడఁ బాటలముల । నాదరంభార నందంధఁ ప్రోదిచేసి. 272

సీ. అతివ చందనతిలకాంచితం బీవనం బిది యే నీమోము నిట్ల కాదె
పల్లవోల్లాసినీ పడఁతి యీతరుకాఖ నీబాడ లదియును నేఁబోలు
లలితాంగి మాధవీలతిక పుష్పిణియైన నంటఁగారాదు నీ వండు జనకు
వనజాక్షి కాంచనావలి కాససేను జగమంతయును దద్వళంబ కాడె. 276

తే. మెలసి లోకొ త్తరంబై సమీరణంబు దక్షిణం బాట యెఱుంగవా తరుణి యిపుడు
బాల నీనామ్మ రాజీవజాల మెల్లఁ దలఁప మాకేల కైవరతతికిఁ గాక. 274

క. ధవళేక్షణ లీలాగ్ధం । బవతంసముగాఁగఁ గువలయునుఁ దాల్చెఁ జెలి
చెవి నమర సత్యవతిగా । భువి నెక దలఁమోపు మానెఁబో ఫణిపతికై. 275

వ. అని యివ్వధంబున నిచ్చారూపచతుర స్థలాపంబులఁ బ్రమాదంబునొంది వినోదించును.
క. ఓసరసిజాక్షి యిది గడు । సూసర మని యేల దవుల సూసరిలెదు నీ
✓కేసరములు వలసిన నీ । కేసరములు గూర్పు లలితకేసరములుగాక. 277

చ. తలఁపులు నిక్క నిక్కపుముదమ్ములఁ దమ్ముల సంచరించున
య్యల్లులకు లోఁగి లోఁగినుకనందెద నందెద వేల చంద్ర కా
• వలి వలినున్న మొగ్గలనివారణ వారణయాన కోయు మిం
పలరంగ దానఁ జేటి నిస మానదు మానదు లేతపూవులకై. 278

క. ఎలమావుల వలరాయని । యలమావుల శుకపికంబు లాఁగిన వేల్పుం
బొలమావులవిరహోర్తుల । దలమా వులుకక * పరింపఁ దరుణి యిచటకై. 279

సీ. ఏపారవనలక్ష్మియిమ్ములు దమ్ములు తుహినాంశుసేరుకండువలు దోవలు
క్రమరనాయకు లేలుపల్లెలు మల్లెలు కందర్పునీరులు చెంగల్యవిరులు
నెనఁగుతూ మొగ్గల యెల్లలు మెల్లలు వలపుసంపదలు చేపంతిపాదలు
తొలునెఱుఁగములకుఁ బోదులు విరవాడులు నవవిహారదములు వారదములు. 280

తే. వేడుకల కామెతలు కరువిందలతలు । రసిక జనముల మెచ్చులరచ్చ పచ్చ
యనుచుఁ గుఱుమాపవయికేలి కంతకంత । కంతరంగములన గుతూహల మెల్లర్పు. 281

సీ. పదములకెంజాయఁ బఱచినిల్చినచోటఁ జిగురాకు పఱచినచెలుపు నెఱపఁ
దీగకై వడిఁ గొను సాఁగనిక్కిన నీవి వెడఱాఱ నతనాభిబెడఁగు బెలుపఁ

బసవంతునియలై బసరించుమాడ్కులు మెలమెల్లన్నులై శైవుమాడు

గలుసాచిన నివ్వగిలుకత్తుకాంతులు జగిచన్నులైవల బీరువాఱు 282

తే. ములగి బసవంబు వెనుకకు మాగ నిగిడి | వేళ్లవై ముద్రికలమించు పెల్లికొనఁగ
వాడివాలారుకొనగోళ్ల వలనుమెఱసి | కోర్కులెచరింపజూపులు గోసె సూర్పు. 283

సీ. చెనుటవిత్తడి చాలఁ చెలువొందునొసలివైఁ గుఱుచక్రొన్నెఱులు గైకోలు, నెఱుపఁ
వెడఁదకన్నుల కెల్లుబెడయుమాపులు వాలుఝుళిపించుగతి దళితళనఁ బాలయఁ
గదలు బింకపుఱెన్నుగవ నిండుపఱపున నిటు పేదకాడిఁగ తరలఁబాఱు
ధట్టించితుదవేళ్లఁ దట్టుచో వెన నుం గురములకాలితులు చిత్తరములఁ దాటఁ 284

తే. గత్తుకోమలు నెఱుప గంకణము లూరయఁ

దెరలి మెలనూలు మెలఁగ నందియలు సెలఁగ

సంతసము బెంప నూర్పులు సందడింపఁ

బ్రోడ యొక్కతె కందుకక్రీడ సలిపె. 285

క. కరతలరుచి నరుణంబై | ధనఁ దననఖకాంఠించే సితగిబై దృష్టి
ఘృరణ యిడ నసితతరమై | కరమొప్పెను బంఠిమాటిగతి సొక్కటియుక్క. 286

సీ. సరిలేనిబంగారుజలపోసనము వీణె మెఱుంగుదాచనుగుబ్బమీఁద నిల్చి
తులలేని వజ్రకాంతులవెల్లు వెదచల్లఁ గొనగోళ్లతంక్రలు గూడ మీఁటి
నిగ్గులు డులకించునిడువాలుఁగన్నులు తళుకు సారెలమీఁద దడఁబడంగ
గంకణంబులు ఘలుఘలున బహుతాళగతులు వాయించుసంగతులు నెఱుపఁ 287

తే. గ్రమముతో మంద్రమధ్యతారకలకుద్ద | మిశ్రసాళగములరాణ మీఱ రాగ
వితలేఁ దగ మిత్రములు మేళవించి పాడె | దెఱవ యొక్కతె సంగీతదేవి యనఁగ.

క. నిరుపమవీణావాద్య | త్వర నితరకుచంబు గదలెఁ దరుణీమంచం
తరితోన్నతనామపేయో | ఘరసందర్శనము లేమిఁ దా వడఁకుగతిక్క. 289

చ. మఱియును. 290

సీ. క్రీడామయూరంబు వాడించెఁ గంకణక్వణచారుకరతాళగతుల సొకతె
కామతంత్రరహస్యగోల్పోక్తు లాఱుపు గాఁ గలికిరాచిలుకకుఁ గఱవె నొకతె
ముఠియును నటియించుముద్దురాయంచకు నెఱిమందయానంబు నేర్చె నొకతె
పునానీయయానోన్నాదంబు పెంపున దీగయుఁబుట్ట వేడ్కఁ దూఁగె నొకతె 291

తే ధవళళికాంతవేదికాంతరమునందుఁ | చెలులతోఁ గూడి వలరాజుఁ గొలిచె నుకతె
లలితసహకారమాధవీలతల కలమిఁ | బరియోత్సవలీలలు నెఱవె నొకతె. 292

వ ఇట్లు బృందావకముందరీబృందంబు బహుప్రకారంబుల మదనవికారకారణంబు లగులీలా
విలోలసంధిభావంబులు పవరించియుఁ గేలివిహారంబుల సంచరించియు నసమశృంగార
రభంగిని శేషంబుల మెఱయు నారాజతపోధనుచి త్తంబుఁ జిత్తబాహుత్తంబు చేయం
బాలక. 298

ఉ. మేనకఁ ఓన్ననై నిలిచె మెల్లన మో మరవాంచె రంభ లో
నూనినవింత నివ్వెఱఁగు నొందఁ డిలోత్రమ గర్వహీనమై,
దీనత నొందె నూర్వశి మదిం జలియించె ఘృతాచి యన్యకాం,
తానిచయంబులెల్ల దవుదవుల నుండె భయంబు పెంపునకొ. 294

వ. అట్టియెడ ముక్కంటిమగతనంబు సగంబుగాఁ బెనంగిన నెఱజోడు ప్రమాదంబున గ్ర
యాణసమయ సమచితసన్నాహసంరంభవిజృంభితుండై బొందుముల్లెబామిడికంబును
గొజంగివ్రాంగియుఁ బొన్న గుబ్బెలరాగెవ్వులును మెఱయు హరినీలజాలంబులదాలు
నెలునలుపునం బొలుపుమగులుకొదమకు మైదగనయం బెక్కించి మించుగాఁ దొడి
గిన యించువిల్లునం బెల్లునిగిడి పల్లవులయుల్లంబులఁ గాఁడిపాఱుకొరచూపులు గలక కొ
నతులకలిగి కనుజిలుకడలధగధగలం బొలయు మెఱుఁగులు గుఱిగొన బసవిఘనుమర
సముం గులికి పులుగడిగి గఱులు దీర్చి వంకలాత్రిన గ్రాత్తలై యున్న మదనమోహన
వశికరణసంతాపనాభిధానంబుల నొప్పారుసహకారసారసాశోకశరీషకోరకప్రదరం
బులు నిలచి సవరించినకవదొనలు ధరియించి కట్టాయితంబై విరిదమిబండికండ్లును బిస
కాండపుటిరుసులును బొగడ మొగడలచీలలును దొగలనొగలును మొగలిరేకులపలు
కయఁ గలువకాఁడియఁ గురువేరువాగంబులును సంతరించి వసంతసారథి తిన్ననై
యున్నక్రొన్న నమునికోలఁ గడల్పి యడల్పినం గెరలి చెరలి కొట్టుచు మిన్నులవై
బాఱుచిలుక వారువంబుల రయంబున దళితళం బొలయుదిక్కులఁ బిక్కిటిల్ల పెన్నెల
వెదచల్లువెల్లియఁ గలిగి తనరుతనరథంబు రతిస మేతంబుగా నెక్కి మధుమధురసపా
నసంభ్రమద్భ్రమద్భ్రమరయుంకారకాహళారావంబులు చెలరగ నుభయపార్శ్వం
బులఁ గదలివచ్చుకలంతవీరభటపటలంబుల నంతకంతకు సంతసం బొలయు నేనా
ముఖంబునం గలయఁ బొలయుమలయానిలయంబుచేత నాధూతంబు లగుతరువ్రాతం
బుల నెనఁగుకుసుమపరాగంబు నభోభాగంబుకఁ బర్వి సర్వంబు వదిలంబగునిజప్రతా

పాపలన్నులింగబాంబు ననుకరింప నరుంధతీపతియాశ్రమంబు సొత్తెంచి యచ్చటి
రిచ్చపదియున్న యచ్చరలఁ దెలిపి కలపికొని యామహిపాలుసమీపంబునకుం జను
నప్పు డప్పుచోత్తుండు. 295

చ. ఎసఁగినబాహ్యసంచరణ మెల్లను మాన్చి మరల్చి యెద్దెసం
దుసికలనీక నెత్తునముతోఁ బరిగొల్పినయాపు దేవతా
విసరణిరోవతంస మగువిష్ణునివై నిడి నిస్సమీరణ
ప్రసరణదేశదీపరుదిరస్థితి నిశ్చలయోగయుక్తుడై. 296

ఉ. ఉన్న తెఱంగుఁ మాచి రథసోన్నతి మి న్నదలంగ నార్పుచున్
బన్ని శుకాన్యపుష్టమధుపప్రక రామరకామినీతతిన్
ము న్నిడి చందనాచలసముద్ధతమందమరుత్సహాయసం
పన్నతఁ బేర్చి యందఱకుఁ బ్రాపుగ నిల్చి యదల్చి బల్విడిన్. 297

మ. సరి గెందామర మొగ్గవారస మలిజ్యాకల్లి సంధించి భా
సురమాణికృతమయోర్మికారుములు చతుష్కోణశోణద్యుతుల్
తెరయం జక్రనిభాకృతిం దనువు శోభిల్లన్ వడిం దీసి ని
గ్భరముప్పిన్ వెన డాసి యేసె మరుఁ డారాజన్యయాదామణిన్. 298

గీ. అట్లుపుంభానుపుంభుంబు లగుచు నిగుడు | నతనుబాణపరంపర లానృపాలు
నిచ్చఁ దెరలింపఁజాలక విచ్చిపోయె | జగతిఁ బూవుల కడి సహజంబ కాదె. 299
క. తా నసమాస్త్రుం డనియును | మానవపతి మానినీసమన్వితఁ డనియున్
పూని మది దురభిమానము | మానక నటు వెనఁగి మరుఁడు ప్రాన్నడియుండెన్. 300

న. అత్యనసరంబున. 301

గీ. అడఁగె మలయానిలుండు సొంపతె వసంతు
డలులు విభ్రాంతి నొండెఁ గోయిలలుఁ జెదర
జెదరి మోములు పొంచె రాచిలుకపిండుఁ
జిన్నఁబోయిరి దివిజరాజీవముఖులు. 302

న. అంత నిత్యైశుభాకాంతుం డంతర్నివృత్తహృషీకవ్యాపాయుడై యుదయదరణికిరణ
నికరవికసితసరనీరుహదళశోభావిడంబకంబు లగునంబకంబు ప్లలన విచ్చి త్రురో-
భాగంబున. 303

- మ. కనిమై మారు జగద్విమోహనకుభాకారుణ్ సమరూఢయా
వనశృంగారు శుకాలింగోకిలపరీవారుణ్ లలాటావళా
కనభూరిత్రతభంజనస్ఫురదహంకారుణ్ సముద్ధూతచే
తనసంకల్పఫలావతాను విరహోన్మదప్రాణిసంహరనికా. 804
- క. కని నిర్వికారగతి వ | మృణజవరాగ్రేసరుండు మరునకుమరు
ద్వనితల కతిధిసపర్యా | ఘనసత్కారము లొనర్చి కడువిషయమునకా. 805
- క. సంతసమే కుసుమశర వ | సంత సముల్లాసమే కుశలమే దివివ
త్కాంతాజనంబు త్రిభువన | సంతాపహరప్రచార సౌఖ్యమే పవనా. 806
- చ. అని మధురోక్తు లొప్పు దమ కందఱుకుకా బ్రియ మాచరించున
మృనుజనరేఖ్యాధైర్యగరిమంబునకుకా వెఱగంది యొండొరుం
గనుగొని సమృదంబు మతికంపము విన్నదనంబు లజ్జయుకా
బెనగొన నంతరంగమునఁ బిచ్చిటి గొంచు రహస్యభావలకా. 807
- క. ఈతగు లీతెగు వీతెలి | వీతాలిమి యీవిర క్తి యెటు గంటిమె యీ
భూతలపతి గలఁగడు మన | చేతల వ్రతసిద్ధి యెల్లసిలుఁగా కింకకా. 808
- వ. అని యగ్నించి రంతఁ గంతుం డమృహీకాంతున కిట్లనియె. 809
- ఉ. నీవు తపస్వి వాడు ధరణీవర యింద్రియముల్ చళంబు నీ
కేచిది నేనియుం గలుగ నెవ్వరు మోపరు మున్ను జంగమ
స్థావరముల్ మదేకవిజితంబులు నా కగపాటు లేనిభూ
తావలి గల్గెనేని యిదియంతయుఁ గ్రోధముచే హతం బగుకా. 810
- క. వెఱపింప వచ్చి వెఱచిన | వెఱఁగున నను గలుగు నని మదిం బూని హరుం
డఱిముఱిఁ గ్రోధముచేరకా | బఱివఱియై తపము విడిచి పాఱఁడె మొదలకా. 811
- క. మిక్కుట మగువలపుతమిం | గుక్కుటమై చనిన దేవకులనాయకునికా
మక్కువ తగవు దలంపమి | నక్కమహిమనుని నెఱుంగవా లోకమునకా. 812
- కా. కామగ్రోధవళంబు విశ్వమును దత్కామంబు గ్రోధంబు నా
జ్ఞాముద్రాధరు లబ్ధనాభునకు నాసర్వేశునేవిందుటకా
భూమికోత్తమ నీవు మత్సముడచే మున్నీకు లొనెలి మే
లా మాటల్ గయిగొందుగాక భువనాలంఘ్యార్థభాగోన్నతుల్. 813

వ. అని ప్రశంసించి తచ్చాపభయంబున నవ్వుట నిమిషమాత్రంబు నిలువ శంకించి మగిడి
తనపోటువిధంబు నిక్షాళింపజేసి ధానంబున నైన నిజపరాజయంబును మురజాన
కెఱిగించి యథాస్థానంబున కరిగి గంత దురంతకార్యచింతాసంతాపితస్వాంతుండై
మరుద్రుండు. 814

మ. పటుబాహుబలదర్శితామరచమూపశ్రేణి గొల్లకై సము
త్కటదీప్తానలవిష్ఫులింగవిసరోగ్రహారధారాశత
త్రుటితగ్రావగరుద్వితాన మగునస్తోత్రముం బూని యొ
ద్భుతదానాపలగండమండలమహదంతావళారూఢుడై. 815

క. అతిరయమున నాధరణి । పతికడ కరుగుటయుఁ దనకుఁ బ్రభుసముచితస
త్కృతు లాచరింపఁ బూనిన । యతనితపస్సిద్ధి గని మహారోషమునకై. 816

క. గిరిభేది వైచె నన్నర । వరువై బటుకుటిలకఠినవైరివజని
గృరగగర్భతిమిరసముదయ । హరణదివారంభపేలి నాదంభోలికై. 817

వ. ఇట్లు ప్రయోగించినఁ బ్రపంచితద్విగ్ధునిగోపభీషణులై తనమీఁద నవరుప్రజాయుధంబు
బెడిదంపులురువడి కిండుకయుఁ జంచలింపక యవ్వనుతనయుండు సకలభక్తభయ
త్రాణపరాయణం బగునారాయణదేవునిచక్రంబు దలంచినతత్క్షణంబు. 818

సీ. ప్రళయమార్తాండమండలచండరసముదృశ తభూరిప్రభాపుంజమగుచు
ఘనసహస్రారనిగతమహోగ్రాసలజ్వాలావలీభదిగ్వలయ మగుచు
సహజతేజోవిశేషక్షణాంతర్భూతసర్వదివ్యాస్త్రవిస్తార మగుచు
గతిననిర్భూతసంఘాతభీషణఘోషనిర్భిన్న రాక్షసీగర్భ మగుచు
సకలకుకముఖ్యమునియోగిజనసమగ్ర । మహితనిగమాగ్ధసంత్రాసుమాన మగుచు
వచ్చె మానసవేగమై వనజగర్భ । దాసభయకర్షణంబు ముదగ్ధనంబు. 819

వ. ఇట్లు వచ్చునత్తువోస్త్రరాజంబులేజంబున దాదాలన దలితసంరంభంబై దంభోలి
పాడవడంగి పోయినఁ గని జంభారి సిగ్గుపడి బెగ్గడిల దిగ్గన కనకగర్భపాలికిం జని
తద్విధం బంతయుఁ జెప్పిన నపురమేష్టి యాశ్చర్యంబు నొంది వైవస్వతసందమను
మూఁధమహాత్మ్యంబు దెలియఁగోరి నిమిలితావృణయనారవిండుండై యానందంబున
దెందంబునఁ గనుచిచ్చి చూచి యాభూవరోత్తము చిత్తము శ్రీరంగశయనప్రకృష్టం
బగుట యెఱింగి మెయెఱుంగక యెల్లంబోయి మెల్లన తెలిసి నిజస్వామి యగుశ్రీరంగ
ధామనిసన్నిధానంబున కరిగి ఘరగగనఘేతంబుగా పాపాంగప్రణామం బాచరించి

కృతాంజలియై ముఖకంఠంబులు పుంజంబులుగా నూరకున్న యన్నలువనై గృహ
కటాక్షంబు నిగిడించి పుండరీకాక్షం డిట్లనియె. 820

చ. జలరుహగర్భ నీడనఁ బ్రసన్నుడఁ నేను విహద మేల నా
తలఁ పెఱిగింతు నీకు నది తప్పదు విన్న మదేక్షదంచితో
జ్వలతుభమూర్తితోఁ దరణివంశమసీధవరాజధానియై
వెలయునయోధ్య కేగెదను విశ్రుతరంగగృహస్థితంబుగఁ. 821

సీ అచట నిత్యాకుఢ రాధీశ్వరుఁడు మొదలయినతత్కులజనతాధిపతులు
గొలువ మహాయుగంబులు నాల్గు పరిపూర్ణ మగుదాఁక నుండి యనంతరంబ
వోళమండలమునఁ జూడ నొప్పురుకావేరీమహానవితీరమునను
జంద్రపుష్కరణీలసత్ప్రదేశమున మన్వంతరంబులు రెండునైదు నిలచి
యంత భవదీయ మగుదినసాత మైన । నేఁగుదెంచెద నీయున్న యెడను మగిడి
యపుడు పూజించె దీసుకతాగతంబు । లిట్లు ప్రతివాసరంబును నే నొనర్తు. 822

ప. ఈక్రమంబున భవదీయ ద్వితీయ పరాగ్ధంబు సమాప్తంబైన నీకు ముక్తి యొసం
గెద నొక్కవిశేషంబు వినుము ప్రతిమాస మారాధనంబుచేసి యొక వాసరంబు లేక
యున్న మహాదోషంబు సంభవింపుఁ బ్రాయశ్చిత్తంబును వలయు నాటునెల రెడపడిన
బునఁప్రతిపాపనంబు కర్తవ్యంబు తత్ప్రసాదకైంకర్యాదు లాదవినం బ్రతివిధానం
బనశ్యక కర్తవ్యంబని తత్పరవేష రెన్నుదు రిన్ని యమంబు లన్ని యు దివ్యసైధమానుషార్ప
నలయంద కాని భుక్తిముక్తివిధానంబై స్వయంవ్యక్తప్రధానం బైనశ్రీరంగంబందున
లేవు నీ వనుదినంబు నన్నుఁ బూజించెవు గాన నీకార్యం బంగీకార్యం బిత్యాకునకు
శ్రీరంగం బిమ్ము పా మ్మననం దెలివొంది శతానందుం డాక్షణంబ. 823

మ. సురయతాసురసిద్ధసాధ్యభుజస్తోమంబు గొల్వ న్మునీ
శ్వరవేదస్తుతి నాదముల్ నెలఁగ దార్మ్యస్కంధపీఠంబునఁ
బరంగఁ రంగనికేతనం బిడి మహీపాలుండు నిత్యకర
స్థిరుడై యున్న తపోవనంబునకుఁ దెచ్చెఁ దివ్యమార్గంబునఁ. 824

క. కొనివచ్చి యమ్మహీశ్వరుఁ డనురక్తి నొనర్చు బహువిధార్చనములు గై
కొనియచ్చె రంగధామము । ఘనరుచిధగధగితతిష్ఠాస్తోమంబుగఁ. 825

మ. అటు శ్రీరంగమహావిమానము నిజైకాయత్ర మైనఁ సము
త్పాతహర్షంబునఁ దానె మోచుకొని యిత్వాసుండు సామంతులుగఁ

భటులు మంత్రులు ద స్నేహ్యులైన కుభప్రాణిక్ బ్రవేశించె ది
క్రమించుద్యజతోరణం బగునయోధ్యాపట్టణోత్తంసముక్.

326

క. ఆపురమున కు త్తరమగు. గోపురమున కెట్టయెదుటఁ గ్రోకార్థమునం
దీపితసరయూతమసా । ద్వీపవతీద్వితయమధ్య జేశమునఁ దగ్గ.

327

మ. సమభూమిక్ బరమోత్సవఁబునఁ బ్రతిష్ఠాపించె శ్రీరంగముక్

కమనీయావృతసారికేశకదళీఖరూరనారంగముక్

విమలాగ్రప్రతిజాకృతిశ్రుతపనీవిక్రాంతసారంగముక్

సమభూవార్యవిలోకితాభినవమోక్షశ్రీనటీరంగముక్.

328

సీ. పదపడి యద్వికృతవనఁబుచుట్టును గోటలు నట్టిళ్లు గోపురములుఁ
బటుకపాటంబులుఁ బందిళ్లు నరుగులుఁ గాంచనముఁబులుగా నొనర్చి

పూజనాపరు లగుభూసురోత్తములకు బహుపరిచారికాప్రకరమునకు

విష్ణుధర్మరహస్యవిదు లయినఘనులకు జాబాలియునికే గళ్యపవశ్య

వామదేవాదు లగువారివారి కుచిత । మైన సెలవులు రచియించి యందు నిలిపి

తదనుమతికాస్త్రచోదితోత్సవములెల్ల । వివిధవిధవాన్వితముగఁ గావించె హరికి. 329

క. వికేషించి ఫాల్గుణమాసంబునఁ బూర్వఫల్గుని నక్షత్రంబునఁ బుత్రప్రాత్రసహితుండై
యవధృఢసహితం బగుమహోత్సవం బొనర్చి నివిధంబునఁ బ్రతివర్షంబును జరుగు
చుండు నంత నయ్యుత్సాహవంశపారంపర్యంబున.

330

క. శశిమరుదశనదికాకరి । దశనకరచ్చరదశారవాళరధరరా

ట్పకుపతివికదయశోనిధి । దశరథుఁ డుడయించె నమితదమ సారథుండై

331

క. ఆరాజేంద్రుఁడు పుత్రలాభనిరతుండై యశ్వమేధంబు పెం

పారంజేయఁగఁ దన్మహోత్సవద్విష్ణుజ్ఞాయతులై కచ్చి రా

పారావారవసుంధరాతలమునక్ బ్రఖ్యాతులై సంతతో

దారైశ్వర్యసమగ్రు లెనపు పు బుద్ధ్యైన్యసంయుక్తులై

332

గీ. కనుధలోన ధర్మవర్త సురుచిగవి । ఖ్యాతి నెనఁగు చోళభూతలేకుఁ

దజతనూజవిగచితానందవిధవాభి । రాముఁ లైనరంగధామఁ జూచి.

333

క. ఆశ్రేయదిన్యూర్తి । శ్రీ దనవిత్తముఁ గదియఁ జేర్చి నితాంతా

మోదామృతమునఁ బులకలు । జాదుకొనం జూడ్చి దివియఁజాలక మదిలోక్. 334

మ. అతులం బైనతపోవిశేషమున నీయబ్జాతు నిఖ్యైకుఁడీ
గతి మెచ్చించి విరించిమందిరమురంగం బైనరంగంబు నూ
ర్జితకక్తిం గొనివచ్చె నిచ్చటికి నారీతిక మహావైష్ణవ
క్రతవిహారతిఁ బూని మత్పరికి రాఁ బ్రార్థింతు నిదేవునిక. 885

చ. అని శ్రలపోయుచుక దళంధాధిపుయాగము సుప్రయోగమై
యొనరినదాఁక నయ్యెడన యుండి యతండు దుపిం బ్రియంబునక
ఘనముగఁ జేయునత్కృతులు గైకొని క్రమమి నాత్మపట్టణం
బున కగుడెంచి నిర్భరతపోనియమోద్యమచి త్తవృత్తుండై. 886

గీ. ఇందుపుష్కరిణీతటి కేగి యచటఁ | దపము గైకొన నాన్వపోత్తమునిఁ జూచి
తత్సమీపంబునందు నితాంతనియతిఁ | బాయకున్న మనీశ్వరప్రకర మెలమి. 887

క. ఓనరనాథోత్తమ నీ | మానసమున నేమికోర్కి మసలిసఁదపముం
బూనెద వది చెప్పఁగఁదగు | నేనియు నెఱిఁగింపు మనిన నృపుఁ డిట్లనియక. 888

చ. హరి నతిధక్తిఁ గొల్చి యజాఁ డాదియుగంబునఁ గన్నరంగముం
దిరము పయోజమిత్రపలదీపకుఁ డమ్మరుపుక్రం డెట్లు చె
చ్చెరఁ గొని వచ్చె నాత్మపురిసీమకు నట్టి తదాలయంబు మ
త్పరి కిటమీఁద నేను గొనిపోవుటకై తప మాచరించెదక. 889

చ. ఏను లోకహితార్థంబు నా నీయర్థంబు సమర్థింపం బూనితి మీచేత ననుజ్ఞాతుండవ
కదా యనిన నమ్మహాత్ము లతని కిట్లనిరి. 890

క. ఏలా ప్రయాస మననీ | పాలక నీతలఁపు మున్న ఫలియించిన దా
కీ లెఱిగి శీఘ్రమింకం | జాలింపు తపస్వివేదసంచారంబుల్. 891

చ. అది యెట్లనిన. 892

ఉ. ఉన్నది యీప్రదేశమున కుత్తరదిక్కునఁ గ్రోశమాత్ర ధా
త్రిన్నైవ మీపురాతనపురిస్థల మప్పురనాథుఁ గాడె రా
ద్రోన్నతి మున్ను పుష్కరు నుక్కడఁగించినరీతి నీక్షణో
త్పన్నకృపానుకీలముల భస్మము నేనె హయం దుదగ్రుండై. 893

గీ. ఆపుఁప్రాంతమునఁ గల దగ్నికల్పం | దైనధాభ్యుద్ధమునీశ్వరు నాశ్రమంబు
నచటికొక నాడు మేము కార్యాభిలాష | నరిగి సుఖగోష్ఠి మై నున్న యనసరమున.

చ. హరి చనుడెంచి దాల్చ్యముని యస్మదుపేతముగాఁగ భక్తి సు
 సిరముతిఁ జేయుపూజవలు చేకొని సారదయాసుధారస
 స్ఫురితకటాక్షవీక్షణరుచుల్ పొలుముక మముఁ జూచి మేదురా
 దరమధురస్వరంబు జలదస్వనభంగిఁ జెలంగ నిట్లుమక.

345

ఉ. తాపసులార మీయభిమతం బొడఁగూర్చుటకై కవేరక
 హ్యాభులినస్థలంబున నిశాధిపపుష్కరిణీతటికై జగ
 ద్రూపితరంగమందిరముతోఁ జనుడెంచి వసించు వేగ మీ
 లోపల మెండుఁదోక మదిలోఁ జలియింపక యుండు డీమహకై.

346

న. ఎ ట్లనిన.

347

ఉ. లోక భయంకరుకై దశగతుం బరిమార్చుట కేను రామధ
 ద్రాకృతి నశ్యమోన్వయమునందు జనించి యయోధ్యలోనఁ బు
 ణ్యాకర మైనరంగనిలయంబు విభీషణు కిత్తు నాబుధ
 స్తోతుఁడు దేర మీరు ననుఁ జూచెద రీడ ననంతశీతకై.

348

న. అని యానతిచ్చి యప్పరమేశ్వరుం డరుఁగఁ దోడన కూడి నేను మును మార్తాండు
 మండలపర్యంతంబును గొలిచి చని మరలివచ్చునెడ భవవ్యంశకర్త యగువికర్తనుండు
 మమ్ముఁ గనుఁగొని యిట్లనియె.

349

సీ. మున్ను పద్మజలోకమున రంగళాయి నే నర్పించి మద్వంతు లైనవృత్తులు
 దేవ నీచఁజాబ్జసేవ సేయఁగ నుండవలయు నీ వని మ్రొక్కి వరముగాఁగ
 గోరిన గరుడఁ గన్గొని యయోధ్యాపురిఁ గావేద్యం జరకాల మేను
 వసియించి ప్రీతి భవత్కులీనులచేతఁ బూజఁ గైకొనియెద భూరిచారు
 ణాఘకలివేళ గతికూన్య మైసప్రాణి । తలికి సులభుడ నయ్యెద ధర్మరహితు
 లైననాస్తికు లెపుడు క్రందఁ చరింతు । రపుడు దుర్గధ మగునస్మదాశ్రయంబు.

350

న. అని యానతిచ్చెఁ గావున శ్రేయోభిలాషంబు లగువారికిఁ గావేరంబునఁ జోళవం
 శసంభవుం డైనధర్మవర్షోపదేశంబున నవశ్యంబును శ్రీరంగ నామమందు వేంచేయు
 నది తప్ప దని చెప్పిన లోకబాంధవుభాషణంబులఁ జరితోపంబు నిగుడ మిగిడి వచ్చి
 యచ్చట నన్న వార మచ్యుతుండును దాశరథియై యవతరించినాఁ డచిరకాలంబునన
 యస్తన్న సౌరభంబు సిద్ధించు కఘసాధదయాభూషణం డగవిభీషణం డెప్పు

డిచ్చటికి గంగధామంబు దెచ్చు నప్పుడ నీ కెఱింగించెద మంతవాఁక భవద్రాజు
ధాని యగునీవోళపురంబునన యుండి మహీపాలనంబు నేయుము పో మ్మనిన సత్తుదం
బిద్ది యని యమ్మానకేశ్వరుం డరిగె ననంతరంబు. 851

సీ. అహిమాంకుకులరోహణాచలస్థలమున నలరినదివ్యరత్నాంబరంబు
జానకీమృదులభుజాపంజరంబున రుజిల్లి విహరించు రాజకుమరు
యోగిమానసభూసురోద్ధానవనములఁ గలయ న ర్తిండుకిఖావళంబు
నగజామృద స్తవనవమధుద్రవములఁ జవుల నింపునఁ జొక్కుచుట్పిదంబు
కలితకరుణాసుధారసకలశబరిధి దళితధౌధిపసుకృతసంతానఫలము
భక్తహృద్వర్తి తారకబ్రహ్మమూర్తి రాజపరమేశ్వరుండు శ్రీరాఘవుండు. 852

క. రాముండు హరిమణినవహా క్రాముండు శుచిధాముఁ డమరసన్నతసుగుణో
ద్దాముండు రక్షితసుజన స్తోముండు జనదృక్పక్షకోరసోముండు మణియుక్త 853

సీ. ఎవ్వనిసుగుణంబు లీశానుముఖ్యులు చెలంగి కైవారంబు చేయుచుండు
రెవ్వనికరుణచే నెనఁగుధన్యులకు నాకల్పాంత మగు నిర్వికారపదము
ఎవ్వనిఁ గొలుచువా రిచ్చసేయరు కల్పతరుకామధేనుచింతామణులను
ఎవ్వనికడకంటి కెఱుపు వచ్చినమాత్ర బ్రహ్మాదివిజ్ఞులు పగులుచుండు
రెండు నెవ్వనిచరణారవిందరజము పెంపు గొతమిసంజుమి పెండ్లిపెద్ద
యతఁడు జగదేకచాపదీక్షాగ్రగురువు రామభద్రుండు లోకాభిరామమూర్తి. 854

వ. అప్రహేధనుగ్ధరవరేణ్యుండు. 855

సీ. కన్నెకయ్యమునంద ఘటితనాకపురీకవాటకఁ దాటక గీటణంచె
దూలుకూకటిహడ లీలఁ గొళికరంగభంజనూత్సాహు సుబాహుఁ జంపె
దల యెగగట్టున క్రితీ దేవదైత్యుడు సుగము ధూర్జటిధనుర్వరము విఠిచె
నలవోక దొరసి పోలాజితాభిలషస్తోము భాగ్యవరాము దూలఁదోరె
దండకావనమార్గసంతతినితోధు రవితిసుజనాపరాధు విరాధు నటికె
దలితసకలామరునిఁ జతుర్దశసమాసఁ దిలిజముఖుని ఖరుని వధించె గడిమి. 856

క. ఆచలితకరణకనకమ్మ గోచితలీలావిమోహిగోర్వితనయా
లోచనహృదయుని సదయుని నీచుక్ మరీచుఁ గడపె నేలం గూఁక. 857

- క. బంధురకరహతు నేనె గ | బంధుని బహుదగ్గఁజైక బంధుని గృతని
గృంధునిఁ బృథుతరకతివ | స్కంధునిఁ బ్రావీణ్యవిగ్రగంధునిఁ గలవణ్. 858
- చ. పరిఃకరుఁ గాగఁ నేరె నిరపాయచరిత్రుని శత్రుకానన
స్ఫురదురువీతిహోత్రుని సముజ్జ్వలమేరుసమానగాత్రునిజ్
బరమపవిత్రు సన్మునిసుపర్వతతిస్తుతిపాత్రునిజ్ మనో
హరఫలశేమువక బలితాంబుజమిత్రుని వాయుపుత్రునిజ్. 859
- కా. లీలం దార్శ్వాని యేసె నుగ్రరణకేలిజ్ వాలి వాలిజ్ ప్రభా
హేలిజ్ హేమసరోజమాలి సరివాహిన్యాటవీకీలి స
త్తాలవ్యాళక రాళ వాలపరిబద్ధ స్థలపాలస్త్యకం
తాలిజ్ బూజితకూలి నప్రతిమబాహుసత్వకాలిం బడజ్. 860
- క. కిష్కంధాపురి నిలిపెను | బుష్కరహితతనయు సునయు భూనుతవినయుజ్
నిష్కాశితఃపుజీవుని | నిష్కలిభావుజ్ బ్రతాపనిధిసుగ్రీవుజ్. 861
- మహాస్రగర. బలిమిం గట్టించె నత్కుడభటభిడుగధురాపాతభీతావనీభృ
తులసంరక్షావినిద్రుజ్ గుపితజలచరమ్రూరసంఘట్టనోద్య
జ్జలనిష్ఠాపాధిరాదుజ్ జనితమణిమధాచంద్రలక్ష్మీమరదుజ్
బ్రళియాంతమస్సుప్తవిశ్వంభరభరితకృపాప్రాప్తభద్రుజ్ సముద్రుజ్. 862
- మ. హతుఁ గావించె సపుత్రమిత్రముగ దీప్తాస్త్రంబులజ్ గాంచన
క్షితిభృద్ధ నిర్ధరాధరోద్ధరణశక్తి ప్రాఢదోర్దండసం
గతభాస్వద్ధనచంద్రహాసనిశితోగ్రమ్రూరధారాసమా
హతభీతప్రపలాయితాదిలిమితేంద్రైరావణుజ్ రావణుజ్ 863
- చ. ఇ ట్లినన్యసాధ్యంబు లగుమహానుభావప్రతాపతేజోవిశేషాదిగుణంబుల నఖిలజగన్ము
తుం దైనదశరథసుతుండు సమస్తసామ్రాజ్యభోగంబుల నమరాగిల్లము, శశ్యదైశ్య
రథం బవార్యంబుజ్ఞా నశ్యమేధయాగం బుపక్రమించి, భూచక్రంబున ననక్రవిక్రమక
శాధమ్య లగురాజమ్యులఁ దన్న హోత్సరంబునకు రప్పించుచు ధర్మరక్షావనీమరుఁ బిలిపిం
చిన నతండును నిఖిలదేశాగతా నేకభూపాలావలోకనజాతకాకూహలాయితకాతోద
రీచరణమణినూపురయుళంఝభృద్ధనితగోపురం బగునయోధ్యాపురంబుఁ బ్రవేశించి
యారఘునందనచరణారవిందసందర్శనంబునఁ గృతార్థీకృతజన్మందై తన్మృగంబు పరి
పూర్ణం బగునంతకునందుండి ఘోరి నిజపురంబునకుం జని యంత నిక్కడ. 864

క. వితతవసంతగుణావలిఁ । బాత పగునెల నినుఁడు మీనమున నున్నతటికా
నితసప్తమ శనిరోహిణి । నతికుభలగ్నమున వాసరాగమవేశికా. 865

చ. హితుఁ డగునవిభ్రమణున కిచ్చె దశాననవైరి లీల స
ప్తతి నభిలార్చ నూపకరణంబులతో బహువిక్రేణిక
ప్రతీకులతో మహీసురతపస్విసమాజముతో మహోత్సవ
సుతమణిహేమనసుతతితో శుభసీమము రంగధామముకా. 866

ఉ. ఇచ్చిన భక్తి సంభ్రమము లిచ్చఁ దలిర్పఁ బ్రదక్షిణంబు ము
న్వచ్చి నమస్కరించి జతనంబున మృతమునకా వహించి వెం
పచ్చుపడంగ రాక్షసబలావలితో నిజపట్టణంబుకై
చెచ్చెర నేఁగి యేఁగి యభిజిత్సుముహూర్తము చేయనత్తటికా. 867

సీ. అను వైనతామరపాకుఁజప్పరముల నలరి క్రిడించురాయంచకనలు
రాజిల్లుకల్పపూ గాజాటోవరులలోఁ దవిలిపాయనియలిద్దండ్యములును
వావిరిలే నాఁచుదీపపందిరులలోఁ దనుపొందుజలచరదంపకులును
జెంగల్వడఁడెలతరంగఁడోలికలలో మేలమాడెనుచక్రమిథునములును
దరులఁ బండినసహకారతరులఁ బ్రేమ । గోరి విహరించుమదకేకికారికలును
గలిగి పథికుల కింపులు గడబుకొలుపు । విమలతరపుణ్యవారిఁ గావేరి జేరి. 868

క. విలసితవనలక్ష్మీకర । కలితనవస్ఫటికముకురగతి నతిరుచిర
స్థలమున మలయానిలమృదు । చలితతరింగానుమేఘసలిలం బగుచుకా.

క. ఏపారుచంద్రపుష్కర । జీవరిసరభూమి రంగనిలము మిడియె నా
లోపల నన్పొరేనృపతి । తాపసులును వచ్చి రతిముదంబున నటకుకా. 869

గీ. వచ్చి దైత్యవంశవరునకు నుచితస । త్కృతు లొనర్చి భక్తి యతిశయింప
రంగకాయచరణరాజీవపూజనం । బాచరించి ప్రముదితాత్మ లయిరి. 870

చ. అంత ననంతగుణగరిష్ఠం డగునాదనుజశ్రేష్ఠం డాసరోవరంబునం గరంబు నియమం
బునఁ దత్కాలకరణీయంబు లాచరించి సమంచితోపచారపూర్వకంబుగా సావ
ధానంబున క్రిరంగరాజపూజావిధానంబు దీర్చి సప్రదక్షిణప్రణామం బాచరించి వేద
కాస్త్రపురాణోక్తంబు లగుక్రితైష్ఠవనూక్తంబుల నభినవించి గమ సూక్ష్మభుం దైన
యతనికిఁ గృతాంజలియై యన్న రేండుం దిట్టనియె. 871

క. అకుటిలమానసగుజన । ప్రకటితసౌజన్యజన్యపాటిరవిమర
ప్రకర మముఁ గూర్చి యిచ్చట । నొకకొన్ని దినంబు లెలమి నుండఁగవలయున్.

ఉ. నావుడు నాతఁడెల్లి మనునందన యీఫణిరాజకాయిత
శ్రీ వెలయంగ నుత్సవము చేసినయట్టిదినంబు గావునన్
భూవర మత్పురంబునకుఁ బోవలయున్ వెస నన్న నాదక
గ్రీవునగర్భులోడ నృపకేసరి యిట్లను వెచ్చి గ్రమ్మఱున్. 873

మ. విమలంబై తనుపొందునీయుభయకావేరినరిన్మధ్యమి
రమణీయొన్నతనైకతస్థలము లీరాజీవపండంబు లీ
భ్రమరాంచ త్తరుసాంద్రచంద్రసరసీప్రాంతంబు లత్యంతవృ
ద్ధము లిచ్చోటన చేయు ముత్సవము దైత్యవ్రాతమాదామణి. 874

గీ. అనిన నట్లకాక యని నిల్చె నచ్చోట । దానవేశ్వరుండు తత్క్షణంబు
తగుపదార్థములు ముదంబున సమకట్టె । ధర్మవర్తధరణిధవవయంధు. 875

కా. నిర్మింపించె ననల్పకిల్బరచనల్ నేత్రాభిరామంబుగా
భర్మద్వారకవాటవేదిచయకుంభ స్తంభకుంభద్వ్యతుల్
ఘర్జించుప్రభ గప్పి దిక్కుల వెలంగన్ బూపనూపాన్నప
ర్పిత ద్యాంబుపయఃపయస్యఫలగు ప్రిస్థితకాకావళుల్. 876

కా. భూనాథాగ్రణి యొక్క నాట నలఘున్నార్తిక రచింపించె దా
నానాదేశసమాగతద్విజయహీనాథార్ద్రకూద్రాదిసం
స్థానాన్వంబులుగా మతాశకులుఁబ్రాసాదంబులున్ దంతివా
హనీకాయతనంబులున్ విపణిరథ్యామంటపశ్రేణులున్. 877

క. ఈభంగి నసమసంప । ద్వైభవసామగ్రి నభినవంబుగ నిచ్చా
లాభసముత్సుఖోడగు నా । భూభుజాఁ డొనరింప దైత్యపుంగవుఁ డెలమిన్. 878

గీ. సహృద్యకన్యాతటావాససంయమింద్ర । సమితిలో విధివిద్యపంచకముతోడ
నప్తుపోరాజవరునితో సావధాన । బుద్ధియై యాగమోక్తప్రసిద్ధవిధిని. 879

చ. చెలు వగుచంద్రపుష్కరిణిచేరువఁ జారువవాంఠివీధి నిం
పులు మది నింత్రమేలిగురపాన్నలక్రింద గువర్ణమంటప

స్థలమున నిందుకాంతఘటితం బగు వేదికమీఁద నున్నతో
జ్వలముణిపీఠికా మృదుభుజంగమరాజవికాలశయ్యైకా.

880

క. ఉత్సవ మొనర్చె వాశ్రిత | వత్సలునకు నఖిలభవనవందితునకు శ్రీ
వత్సప్రళప్తకాస్తుభ | వత్సస్థలునకుఁ గ రేణువరవరదునకుకా.

881

సీ. అగడిఘాపముల మిన్నగల వాసన కెక్కి జడివట్టి కుముమవర్షములు గురియ
భేరిమృగంగళంఖారావముల మించి చారణస్తోత్రనిస్సవము లెసఁగ
ముక్తాతపత్రదీప్తులు మీఱి భేచరికరచలచ్ఛాయరకాంతు లాలయ
ధ్వజరణాత్రింకిణీతాళసంగతి నింపు దనరునచ్చరలనృత్యములు మెఱుఱ
ననిశకర్పూరలైలధారాదిప్త | దీపమాలిక లానతదివిజమకుట
పద్మరాగాంతరంబులఁ బ్రతిఫలింప | మాసరము లయ్యె నుత్సవవాసరములు. 882

ఉ. సమృదలీల నిట్లు దినసంబులు తొమ్మిది చెల్లినకా బ్రభా
తమ్మునఁ బూర్ణచంద్రతిథిఁ దత్పదసంక్రయ్యలై విరక్తులై
సెప్పిఁ జరించువైష్ణవమునిప్రకరంబులతో దకామ్యులై
దమ్ముడు వేడ్కమై నవభృథం బొనరించె సమంచితక్రియాకా.

883

చ. ఇట్లంత డోనర్పునముచితసత్కారంబులఁ బరితోషితుండై విభీచణుం డగ్రమాస
క్రతంబునఁ దత్పుణ్యక్షేత్రంబున వనియించి మఱువార డరుణోదయసమయంబున
గమనోన్ముఖుండై యద్వివ్యవహారత్నంబు వావహింపం బూని తరలింపనూపక
యఖండమదభ రాఖండలప్రచండ వేదండకుండాకాండమండితంబు లగువామాదండం
బులు బెండువడఁ బెనంగి యొండొండ నిట్టూర్పు లెగయుఁ దగఁదొట్టి నెట్టుకొనిన
వగలఁ బొగులుచు నిలాతలంబునఁ బడి పొగల నతినిమై గరుడాతరంగితం బగునపాం
గంబు నిగుడ శ్రీరంగ వామకుం డిట్లని యానతిచ్చె.

884

మ. పరమాష్టోదన మీక వేరతనయాపర్యంత మీ చంద్రపు
ష్కరిణీవారి సుధానుకారి జనలోకస్తుత్యుఁ డీధారుణీ
శ్వరుఁ డస్తత్పదభక్తు లీమును లుదంచతుఁబుల్బు లిట్లాట వా
కిర వీతావు వసింతు నీయెడన పొమ్మి వింక నీలంకకుకా

885

క. విను మితిహాసం బొక్కటి | దనువాధిప వింధ్యధరనికటమునకా

మును పేదకలఱునహనదుఁ | లావరఁగ నొక్కడన గూడి యున్నట్టితటికా.

886

క. విశ్వానకుఁ డను గంధ । శ్వేత్యుఁ డహ్వేటి శలమి నేతెంచి మడిక
విశ్వాస మొదన మ్రొక్కుచు । శశ్వద్గతి దక్షిణంబు చనినం బిదపక్ష. 387

గీ. మ్రొక్క నితఁడు దనకు మ్రొక్క నితఁడు దన । కనుచు నీసువాన్తికై కడంగి
తమక మొదన నడులు తమలోన వాదించె । ఘనవంబు మింటఁ గడలుకొనఁగ. 388

చ. అతఁడును దక్షిణాభికి రయంబున నేగి భుజంగతల్పసం
గతు నను నవ్యదివ్యవృద్ధుగానవిశేషములక్ష భజించియున్
వ్రతముగఁ జావ్యమాసమున వాసము తత్తటిఁ జేసిభానుఁ డూ
ర్జితగతి నుత్తరాయణము చెందినఁ గ్రమ్మతి యేగుడెంచుచున్. 389

క. ఆనకుఁ డగుటయు నానదు । లీనలి నీ వాచరించు బెవ్వరి కనినక్ష
భూనుతమహిమాధిక మీ । లో నెవ్వరు దాని కని పలుకుచుం జనియెన్. 390

ఉ. ఆతటి నవ్యహాసదుల కయ్యెఁ బరస్పరగౌరవాల్పతా
హేతుక మైనవాద మది యెల్లఁ గ్రమంబున కాంతిఁ బొందె నే
రీతిని జక్కఁగాక ముదిరెం జగడంబు గడుం గవేరసం
జాతకు సంబుజోదరులపత్నదపంకరుహప్రసూతకున్. 391

ఉ. ఈసున నచ్చలం బొదవ నీగతి నిద్రలు వా దొనర్చి ప
ద్మాసనుపాలికిం జని మహాత్మ సమస్తసరిద్యరేణ్యపు
త్యాసమలీల మాయురువురం దరయన్ భున మెవ్వ రన్న నా
వాసి వియత్తరంగిణి కవశ్యముఁ జొప్పడు నంచుఁ జెప్పినన్. 392

క. తొల్లిటివడి చెడి సంభ్రమ । మెల్లను వెన నడగి కంఠ మెడవడి రంతుల్
చెల్లక యుబ్బివంతలు । వెల్లె కావేరి దైన్యపీడిత యగుచున్. 393

ఉ. బాహ్యవరంబు గానిశుచిభావమునన్ మదవన్న రాశసం
వాహ్యధరప్రచారుఁ డగువానిగుఱించి సమస్తనిమ్నగా
సహ్యతపఃక్రియల్ నెఱపి జహ్నుకుతాధికతాభిలాష నా
సహ్యనసుంధరాధరవిశాలతటంబునఁ బెక్కిరన్నముల్. 394

క. సరివారిలోన భంగము । పొరపిన ముడియై గలంక పొడమినఁ గలనం
బరు లుండిన దనజేవన । మెల్లయల్పకు భోజితక మెలఁగు టుచితముగాదే. 395

క. ఈపగిదిఁ జరింపఁగ నా । జీవతి చనుదెంచి సురధుసీసామ్యం బీ
సూపుడు గొను మధికత్వము । నాపని గా దొసఁగ వికచనాళికముభీ. 896

చ. అని చనినం గవేరునిప్రియార్త జ మత్ప్రీతిబింబ మొక్కచో
ననువుగ నిల్చి భక్తి సేతపార భజించిన మెచ్చి యిచ్చెదం
గొనుము పరంబు నీ కనినఁ గోమలి గోరెఁ ద్వదీయపాదసం
జననఘనప్రతాప యగుజాహ్నువి మీఱునుచోనుహత్వముఁ. 897

క. కోరినగంగానది కా । గారవ్య మస్తత్ప్రీసక్తిఁ గలిగఁ దదాధి
కార్యాధియు మద్భక్తియు । వారితముం గలుగకున్న వశమే పొందక. 898

ప. కావున నీకు గంగాధిక్యంబు గల్గునట్లుగా భవదుభయప్రవాహమధ్యంబున మధ్యం
దిన దినకరప్రభాసుందరం బగురంగమందిరంబునఁ దిరంబుగా వసించెద నని ప్రతిజ్ఞ
చేసితి నట్లగుట నీప్రదేశనివాసం బవశ్యకర్తవ్యం బని యానతిచ్చినఁ దచ్చరణారవిం
దంబులకు నభివందనం బాచరించి ముకుళీకృతక రాంబుజాండై యారావణానుజాండు,

గీ. ఇందిరాధీశ నీతలం పిట్టిదేని । నిత్య నేవకవృత్తిమై నిన్నుఁ గొలిచి
యేను నిచ్చోటనుండెదఁగాని విడువఁ । జాల భవదీయపాదాంబుజమలపొందు. 400

ఉ. నావుడు సిట్లనుకొ దనుజనాయకుతో హరి కన్మభూమి ను
ర్వాకలి సుధరించుటకునై యిటు నీయవతార మొందితికొ
గావున నిక్కడకొ నిలువఁ గార్యము గల్గెటుగా న సంతయుకొ
నీవు వసింప నేల రజనీచర పాము భవత్పుంగులుకొ. 401

గీ. అచట రాఘవకరుణాకటాక్షులబ్ధ । మహితనిరపాయదనుజసామ్రాజ్యసుఖము
లారపిందుతారకముగా ననుభవించి మించెదవు మోక్షపదవి నామీఁద ననిన. 402

చ. మది యురియాడ నాతఁడు రమావరు కిట్లను నే నశేషుడం
పదలును గాంచి ముక్తి దనుఁ బ్రార్థనఁ జేయఁ దదన్మమై శుభా
స్పద మగురంధ్రమందిరము భానుకులాధిపుఁ డిచ్చె నిచ్చ నే
నది దిగనాడి యేగతి నహీనభవాంబుధి నిస్తరించెదకొ 408

సీ. అనిన నప్పరమేశుఁ డతనితో విన్ను విభీషణ మోక్షాభిలాషులైన
నారును ఘోభోగవాంఛాపరాక్షణు లగునారు గల రెవ్వ రట్టిపురుషు

లందఱు నస్త దాజ్ఞానుపాలనము నేయుదురు యాగవ్రతానూనగాన
ముఖమహాభక్తములు నాకుఁ బ్రియముగాఁ గావించుదురు నీవు నావిధమున
ధర్మ మెడలక మత్తురతంత్రవృత్తి | దగిలి రాజ్య మైనయ్యము తలఁపు నన్ను
నేను నిన్ను నుపేక్షింప నేఁగుదర | వలన డెన్నఁడు నీవు నీవారు నిటకు. 404

వ. మఱియు నొక్కవిశేషంబు విను మెల్లకాలంబును బట్టణాభిముఖుండనై వీక్షింపు
చుండుదు పంచజనులు పాపకర్త లగుటఁజేసి నీవల ననుగ్రహంబు నేయుచు నన్నభిల
షించి దూరదేశాగతు లయినవారలకుఁ బరమపదప్రాప్తియు మమోరథంబులు నిత్తు,
నీద్రీపంబు పుణ్యభూమి యగుటం జేసి యచ్చోటనె యుండి సంస్కరింపు మత్సరింత
గుకృతంబు సంభవించు నెక్కొక్కయేటఁ బుణ్యదినంబులందు మత్సందన్యనం
బున కతిరహస్యంబుగాఁ గామరూపంబు గైకొని రమ్మ పా మ్మని మఱియు
నిట్లనియె. 405

గీ. ధర్మములును సకలకర్తవ్యలంబులు | పరిహరించి శరణుఁ జొరుము నన్ను
నదియె నీకు మోక్షపదపరప్రాప్తికి | నతిరహస్య మైనయట్టిమతము. 406

చ. అని హరి పల్కినకొ వివరుఁ డై మఱి యెం దన నోడి లంకకుం
జనియె విభీషణుండు మునిసంఘముతో నిట ధర్మవర్తయుఁ
వినుతవిశిష్టపూజనలు జేసుకఁ జేయుచు నుండె భక్తవృత్తి
ద్వనజవిహర్తకుఁ భవనివారణకర్తకు రంగభర్తకుఁ. 407

క. అది యాదిగఁ గావేరీ | నదిఁజెలువగుపులిసతలమునకొ హరికినిజా
స్వదమగుశ్రీరంగం బు | న్నది భజనపరగ్గసాధనంబై నేఁడుకొ. 408

వ. అని చెప్పి యప్పురాశరతనయుండు సవినయుం డగు నాగదంతమునీశ్వరుతో నిట్లను
నీప్రకారంబున భజనరక్షణపరాయణుం డగు నారాయణుండు నిజావతారప్రసంగంబు
సాంగంబు గా నుపన్యసించి వెండియు గుబోధుఁ గనుంగొని. 409

మ. త్రిజగత్పావనతీర్థసారములు శక్తిశ్రీనివాకారముల్
భజదిచ్చాఫలదప్రచారములు శుంభన్యంగళాకారముల్
కుజనవ్రాతవిదూరముల్ మధురనిర్మలపాదగంభీరముల్
విజతాఘాతువికారముల్ దలఁపఁ గావేరీపయ్యపూరముల్. 410

క. నీ వింపు మిగుల నీనది । గావింపుము నియతినమహాచోదివిధుల్
నీవింపు మెపుడు నను మది । భావింపుము రంగశయనుఁ బంకజనయనుకా. 411

తరల. అనుచు నీగతి భక్తవత్సలుఁ డైనయాహరి కన్గమో
హనసుధామధురోత్తలం దగ నానతిచ్చినఁ బ్రీతుఁడై
మునిజనోత్తముఁ డాసుబోధుఁడు పూని తద్వచనక్రమం
బునఁ జరించుచు నుండె దోషవిముక్తసాత్త్వికవర్తనకా. 412

ఉ. ఈకథ విన్నవ్రాసినఁ బఠించిన నాయుర నామయత్వముల్
చేతులు వేదవిత్త్వరిపుజిత్యధనిత్యసుఖిత్యముల్ దిరం
బ్రై కలుగఁక మహీసురన్మపార్యజఘన్యజకోటి వన్నభుల్
బ్రైకొను వంధ్య పుత్రుఁ గనుఁ బాయు చ నేకభవార్జితాఘముల్. 413

వ. అని యిద్విధంబున బ్రసంగవశంబునఁ గావేరీమహాత్మ్యం బుపదేశించె వేదవ్యాసము
నీఁడ్రుండు చంద్రపుష్కరిణీప్రభావంబు దెలుపుతలంపున నాగదంతసంయమి కిట్లు
నియె. 414

చ. అనుపమనిత్యబోధ మహిమాధికుఁ డైనసనత్కుమారస
న్మృని మును చంద్రపుష్కరిణీపాంత దపం బొనరించె బైపయిక్
ఘన మగునంత రాయములు గైకొన కెంతయు కాంతిచిహ్నుఁడై
యనిలమ క్రోలుచుక బటుశిఖానలపంచకమధ్యమంబునకా. 415

క. ఆతినితీవ్రతపస్థితి । చేతస్తాపం బొనర్ప జింతాకులుండై
ధారకడ కమగనికరస । మేతుండై చని సురేంద్రుఁ డిట్లని పలికెకా. 416

మ. ఘనతేజాండు సనత్కుమారుండు మహోగ్రస్ఫూర్త నుర్విం దపం
బొనరకానలైచు నిప్పుడైనతని యుద్యోగంబు వారింతుఁ బొ
మ్మనుచుక బన్నినవిఘ్నముల్ చనియె వచ్చె నీ వ్రతేషీంచిన
ల్పిన నేకక్షణమాత్ర లోకములు భస్మీభూతముల్ నేయఁడే 417

క. కావున నింద్రపదంబొ । నావల నుం డెద్దియైననగుఁ దదభీష్టం
బీవేళఁ దడయ కొనుగె ని । రావిలముగఁ జేయు జగము లరవిందభవా. 418

వ. నేము నిన్ను శరణుఁజొచ్చివార మెయ్యెడి కర్తవ్యం బది యానతిమ్మని యాఖండలం
దూరమండె ననంతరంబ తత్సభాంతరంబునకు నుమాకాంతుం డేతెంచి శతమఖప్ర

ముఖనిఖిలబద్ధిర్ముఖం గమంగొని తదాగమనప్రయోజనం బడిగి వారలు సనత్కు-
మారఘోరతపోభీతు లగుట దెలిసి జలజాసనం గమంగొని. 419

క. ఇది యేటిరాక తలఁపె యెట్టి నేయంగఁ దగినకార్య మెద్ది జగంబా
పద యెట్లు వాయు ననవుడు. | ద్విదశజ్యేష్ఠంకు వామదేవున కనియెక. 420

చ. అరయ సనత్కుమారుడు యు గాంత్యమహాచలతీత్రతేజః దే
వ్యరికినిఁ దత్తపం బుకుప వచ్చునె మోక్షపదాభిలాషమై
పరఁగడు నాతఁ డిట్టిపని పంకజనాభునిచేలి దాట నా
హరి కిది విన్నవింపు మన మందఱుమం జను టొప్పు నిత్రతీక. 421

వ. అని యాత్మగంబ కదలి చని. 422

మ. అరవిందప్రభవుండు గన్గొనియె మధ్యస్థానసుప్తాంబుజో
దరపర్యంక భుజంగ పుంగవసముద్యద్భూరిభో గాగ్రవి
స్ఫురితా నేకనిర్గుడివ్యమజిసంభూతప్రభావుంజపం
జరజాతాద్రపదద్రమాకులితభాస్వత్సారథిక్ నీరధిక్. 423

వ. మఱియు నమృతాన్లవంబు సముదీర్ణమదదుర్లివారంబులై విస్రంభవిహారంబులఁ బరిభ్ర
మించుకుంభీకుంభీరతిమితిమింగిలకమరికర్కటాదిజలగ్రహంబుల సమగ్రకోలాహలం
బుల నిమమడించి బ్రహ్మాండభాండోదరనిరంతరజంతుసంతాననిర్ణోపప్రతిఘాతంబు
లై వడి నెడపడక విశ్వవిశ్వంధ రాభారధురీణక రేణుకన్లకుహరంబులు చెవుడుపడ నడ
రుదెడిదంపుఁ మ్రోతలును, దుర్వారవేగావహాదిమహామాయకప్రేరితంబులై చూడ్కులకు
నెక్కింబుగా నెక్కిడఁ జూచినఁ దండతండంబు లగుచు నొండొంటి నొత్తుకొని
వచ్చును శ్రంగశ్రంగ సంఘట్టనరయంబునఁ బొడమి యెడములం గూడి దరులకుఁ దొట్టి
తెట్టువలు గట్టి యస్తాకంబులై కాన్తుభాకల్పునకుఁ దల్పం బగుభుజంగపుంగవు డప్పటి
కెడలించినకుప్పశంపుతిప్పలహాస్పన రసాతలాభీలక్రీడానురాగకలిత నాగకన్యకా
బృందంబుపందెంబునకై యొగవైచిన ముక్తాఫలకందకంబునుంబోలె వియచ్చరు లచ్చె
రువునుండ నచ్చలితం బగుబిందుసందోహంబులును, నితరనిమ్న గాసంగంబులభంగంబు
నెఱుపు తనవలనఁబండితాభావంబు భజియించియంబరంబు వదలక నిద్రాత్యాగంబునం
బోలె ననిమిషాలాకనయై యున్న మిన్నేటిఁ దేర్చుటకై నేర్పునఁ బరిరంభించిన దీర్ఘ
బాహుగళంబులలీల వద్రంకంబులై క్రాలుకల్లోలంబులును, భూతకాళంబున నమ్మ

కోత్పాదనసమయమున దేవదానవస్త్రాహవాహపసవ్యసవ్యాకృత్యమాణః సరాజన
జ్ఞానలయవలయుతామంధరమందరపరిభ్రమణవిలీతంబు లగుపయఃపూరంబుల విద్రుమ
విశేషంబుల నెందును బాయకున్నవాకో యనుశంక నంకురింపం జేయుచిత్తులవర్తం
బులును, బహువిచ్ఛేదనారంభవిజృంభితుం డగుజంభారివలనిభయంబునం బెకలివచ్చి
దటియంచొచ్చియుం దదనుధావనసందేహకలంబులయి నిక్కి చూచుధరాధరనిక
రం లకిఖరంబులఁబోలే నత్తున్మతవిస్తారాయామరమణీయంబులై రజతమహార
జతరత్నాపధీప్రముఖప్రశస్తమవిశేషంబులప్రోవులదీవులును, బయోధిగర్భవిగర్భబాడ
బానలకిఖాకలాపంబు లక్కడక్కడఁ బిక్కిటిల్లి వెలికి నిగిడినబాగునం గొనలు
సాగి సోగలై సాబగు మిగిలి పొదలి పొదిగొని యంబరభాగంబునఁ బరగి రాగిల్లు
తమదారుణిరణజాలంబులఁ గేలిగొనఁ జాలి యుపాంతప్రదేశంబుల నత్తుద్రంబు లగు
విద్రుమలతాచయంబులును, స్వాధీనలై యభిసారికాలీల లంగికరించినతంగిణిఁబండు
నాత్మీయదక్షిణనాయకత్వం బెఱుకపడఁ దత్తదుచితసంకేతస్థలంబుల విలసించుచం
దంబున మందానిలస్పందమానమందారమంజరీయకరందవివృందదీపిండుసందోహకీతలసిక
తాతలంబులం గలవేలావనాంతరంబులఁ గ్రయ్యంబాతిన నదీసంగమస్థానంబులును,
మధ్యభాగంబున మోగనిద్రాపరాయణం డగునారాయణునిదవహకాంతిప్రవాహ
యోగంబునఁ గృష్ణత్వంబు నైకొని రూపున దీపించుసంకృతక్షీరగ్రాహినీలమణిధా
మంబుల నలికావ్యమంబు లగునాగంబులును, భువనక్రోమాలు పాతాళవిలంబులం దాగి
యున్నదైలేయవ్రాతంబులఁ బరిమాన్వ ననువుపడుటకై క్షీరకాండంబు లొండొండ
క్రోల నాఖండలుండు పుత్రేర నరుగుదెంచినబలాహకసందోహంబులుంబోలే వప్రక్రీ
డాలోలంబు లైనవన్యకుండాలంబులుం గలిగి యపవర్గంబునుంబోలే ముక్తాస్పదంబై,
యచలగవ్యంబునుంబోలే హరినిద్రాసుఖోచితంబై, యచ్యుతికరంబునుంబోలే నా
రూఢవక్రంబై, యంబు దాగమనంబునుంబోలే సహిమకరభాసురంబై, యమిర్యాద్రయం
బోలే నత్యాప్తచంద్రపాదంబై, యశ్వరత్నంబునుంబోలే నసమసుధారాజితంబై, యా
హవరంగంబునుంబోలే నత్తిప్రభావలక్షితదివ్యకాండంబై, సురభిసమయంబునుంబోలే
గుణాత్మమమోబహులంబై, రమణీనితంబంబునుంబోలే రత్నగర్భాభిరామమేఖలం
బై, మెఱసి గాంభీర్యంబునకు విప్రంభస్థానంబును, మాధుర్యంబునకు ధుర్యంబును,
మర్యాదకు నాదికారణంబును, నాదార్యంబునకు నాకరంబును, నద్భుతభయానకంబు
లకుఁ దానకంబును, నాధిక్యంబునకు నావాసంబును, నాదిలిమికమతభూదారవిహారం
బున కాధారంబును, నలిమహత్త్వంబున కాశ్చుదంబును, ననుపమానంబును నై పెం

పొంద డెందంబునం దనుభావంబున గొనియాడుచుఁ దీరంబు నేరి శరణాగతశరణ్యం
డగు నప్పుండరీకాక్షు నిట్లని ముతించె. 424

నీ. హరికి మ్రొక్కెద పద్మజైశ్యోవ్యసంపన్నునకు శాంతునకుఁ బరనకుఁ బరాత్తు
నకు నగణిత తేజానకుఁ బరమేష్ఠాత్మనకుఁ బరమేశ్వరునకు ననంత
నిరుపమభూజ్యైకనిధికిఁ బరాపరేశునకు నచింత్యరూపునకు నాది
కర్తకు విశ్వభోక్తకు నక్షయనందమూర్తికి నిత్యత్వపునకు నిత్య
శుద్ధునకు నీకు దేవ యీసురపతియును । హరుఁడు నేను జరాచరోత్కరము నీవ
జగము లన్నియు నీయందు సంభవించునీవ రక్షింపఁ గా మను నీ బాతు. 425

గీ. సకలవేదములును సంకల్పసంస్థలి । కారణములు నీకుఁ గాక యందరి
కర్తృభోక్తలును జగన్నాథ నీవు నీ । విక్రమాధిగతము విశ్వచయము. 426

క. సదనత్వరండపు సర్వ । త్రిదశశరణ్యరండపు వాక్తరికి వాంఛుడ వే
య్యది విబుధదృశ్య మగుపథ । మది యున్నతృప్తరమధామ మంబుజనాభా. 427

వ. భవచ్చరణశరణాగతుల మమ్ము రక్షింపు మఖిలంబు నీవ యెఱుంగు దని ప్రస్తుతించి
కాంచనగర్భిండును నిర్భరానందంబున నుత్తుకుండున కభినందనంబు గావించి
యూరకుండె నప్పుడాఖండపరశుఁడును నాఖండలంకును బహువిధంబులఁ బ్రస్తు
తించిరి యిత్రైఱంగున నందఱుఁ బ్రార్థింప వాల్లయుడఁ బసన్నుండై పారావార
మధ్యంబున. 428

నీ. దివ్యవిగ్రహకాంతి దిగ్విలాసినులకుఁ గన్గోత్మలశ్రీలు గడలుకొలుప
మహితనానాకల్పమణిదీప్తు లంబరస్థలిఁ జిత్రరచనలు సంఘటింప
నభినవాంతుకరును లాపగాతుచహరిద్రామోగశంక నీరధికి నింప
శంఖచక్రాంకుశ్రుంజము జవత్కొముదీబాలాతపంబులపనులు మాప
నితవిశాలాయతేక్షులశ్రీలు కుముద । వారిరుహ వికాసమునకు వన్నెనెఱుప
గరుణ మూర్తిభవించె నిక్కణి ననఁగఁ నెలమిఁ బ్రత్యక్ష మయ్యె లక్ష్మీశ్వరుండు. 429

క. అప్పురమేశ్వరుఁ గనుగొని । యప్పుడు ప్రమదంబు భయము నదృశ్యమును లో
ముప్పిరిగిన శ్రుతిమతములు । చొప్పుడ నుతియించి రదితిసుకు లానతులై. 430

ఉ. అవిబుధప్రజంబునుకుఁ లంబురుహోదరుఁ డాదరించి లే
కవృద్ధి దొలంపమాపుల మనంబుల దుస్థితులెల్లఁ బాపి మీ

- రవ్వరు మీకు నిచ్చటికి నిప్పుకు రాగ గత మేమి యాగలిక
బర్హిన నవ్వ యెయ్యది సమస్తము జెప్పుకు నాకు నావుకుకా. 481
- క. శ్రవణామృతమును మేఘా | కవగంభీరంబు నగుధరాధరుపలుకుల్
దివిజజ్యేష్ఠుడు విని భ | క్త్యవనతుడై విన్నవించె బ్రాంజలి యగుచుకా. 482
- గీ. ఏనుంగమలభవుడ నీతండు శకమాళి | హరిహరయుం డితండు సురలు వీర
లింతవట్టువార మెత్తుకు నీపదములు | గోరి తలచి బ్రదుకువార మీశ. 483
- ఉ. దేవ సనత్కుమారుఁ డలితీవ్రతపోతి నున్నవాఁడు లో
కావలి తత్ప్రతిపాపహితార్చికి మండెడు వానికోర్కి నే
మై వివరింపఁ దీగ్ధసిసమర్థుల చూటను భూతకోట్లకుకా
నీవు శరణ్యుడౌటను మునిస్తుత నీ కిది విన్నవించుకా. 484
- క. మావచ్చుట యిటుమీఁదట | దేవరచిత్తంబుకొలది తెల్లం బని భా
షావిభుఁడు నూరకుండిన | క్రీవల్లభుఁ డంత దరహాసితవదనుండై. 485
- చ. వనజభవుకా హరుకా ద్రివశవల్లభుఁ జూచి సనత్కుమారు
న్ముని దపహచరించుపని మున్న యెఱుంగుదుఁ దన్న మోగధం
బనితరసాధ్య మట్లగుట సంతయు నే నొకబాడ దీర్చి పా
మ్మియెడఁగాని మీకు చనుఁడా తమవీడులకుకా ముదంబునకా. 486
- గీ. పద్మసంభవ నాదృష్టిపథమునందుఁ | బడినవాఁ డెప్పుడైన నాపడఁదొఱంగి
చిరతరైశ్వర్యసుఖములఁ జెంది వెలుగు | ననియె మఱి చెప్ప నేల నీయట్టివారి 487
- చ. అనినఁ గృతార్థులై ప్రమదమారఁ దడియపదారవిందవం
దన మొనరించి తద్వరశతంబులు గాంచి విశేషకాంతియా
వనకరుణావశోకమృదువాగ్నిభవంబు లనేక భంగులకా
విసుతులు నేయుచుకా జనిరి విశ్వపితామహముఖ్యదేవతల్ 488
- న. అని యిట్లు కృష్ణదైవపాయనండు నాగదంతున కఱిగించిన తెఱంగున 489
- మ ప్రతిభాషోదితసర్వకాస్త్రకలనాపాండిత్య సద్భావదీ
వ్రతసంకల్పితగోపీఁజ్యమణిభూవస్త్రిన్న దానాభిత
ర్వితధాత్రీసురబృంద మందగమహీభృద్దైవ వీణానిసం
గతసంగీతకళావిలాస బుధభాకస్తుత్యనిత్యదయా 440

క. జరతిఫణిక మతపరివృణ్ణ | కరికిరిమలహధరవిధృతఘనగిరధరణీ
భరభరణతమ దక్షిణ | కరభరకరవాల విమతగర్వవిభాళా.

441

మాలిని. రుచిరమణికలాపా రూపపుండ్రీక్షుచాపా
ప్రమరవిబుధపుణ్యా బ్రహ్మహంకాగ్రగణ్యా
విచలితరిపుచేతా విత్తలేంద్రానుజాతా
సచివమలలలామా చాగయామాత్యరామా.

442

గద్యము. ఇది శ్రీమద్భీమరాంబావరప్రసాదలబ్ధసారస్వతవిలాస గౌరవామాత్యపుత్ర
సుకవిజనమిత్ర సుధీవిధేయ శైరవనామధేయప్రణీతం బైనశ్రీరంగ
మహాత్మ్యం బను పురాణకథయందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రంగమహత్వము.

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీమాధవపదకోమల | తామరసార్జనవిధానతత్పర సుజన
తేమంకరకరుణోదయ | చామీకరరువిరధామ చాగయరామా. 448

చ. అవధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితరోమహర్షణుం డగురోమహర్షణుమారుండు
దివ్యబోధను లగుకానకాదితపోధనులకుఁ జెప్పినచందంబున నిందిరాసుందరుం డరవిం
దభవాదిబృందారకబృందంబు వనిపి యనంతరంబు. 444

సీ. పరిణాహపరిలసత్ఫలభాగంబున రమ్యమై యూర్ధ్వపుండ్రంబు వెలుఁగ
నలిలాత్మమాలికాకలితవత్సంబున ధవళయశ్శోపవీరములు మెఱయ
ముఖ్యరత్నాంకితముద్రాభిరామహస్తముల నూతనపవిత్రములు దనర
సింహసుంహననతాశ్రీని బైకాఁపు గాఁగ నుద్గమనీయకం బెలర్చు. 445

తే. గోమలోత్పలదళకాంతి కొమరుమిగులు | మేను స్వప్నోడఁ జేఱునవ్వు మెఱయఁజూపు
నుదయశైలోపరిస్థలి నల్లసిల్లు | జలజబాంధవు మిగులుతేజమును గలసి. 446

మ. హరిలీలం బ్రణవాత్మకుం డగుటఁ దా నధ్యాపకుండై ఖగే
శ్వరచక్రాబ్జసరోజనందకగదాకాబ్జాశుగంబుల్ మనో
హరభాస్వదగ్ధటుకాకృతుల్ మెఱయ శిష్యస్తోమమై విస్ఫుట
స్వరవర్ణక్రమవేదపాఠనిరతిక సద్భక్తి సేతేరఁగె. 447

క. వారలఁ జదివించుచు నిజ | చారురీరద్యుతులు సఖిలజగములకు ముదం
బారోహించుచు ద్రుహిణకు | మారుండు తప మున్నయాశ్రమమునకు నరిగె. 448

చ. అప్పు డనన్యసాధారణంబు లగునారాయణప్రభువుగణగణంబులచేత వశీకృతంబు లైన
సకలవేదకాస్త్రంబులు తా రాకారంబులు భజియించి యనునరించె. సనకసనందనాది
ప్రసిద్ధసిద్ధమునిసాధ్యవిద్యాధరకిన్నరకింపురుషులు నంతరితుంబున నంతర్హితులై
కొలిచి చనిరి. తదీయసామగానసపరిమోహితంబులై మృగంబులు ఖగంబులుతోడన

తగిలిపోయె నివ్వధంబున నప్రమేయప్రభావభాసురుండై తనయున్నయెడకు వచ్చు
నాకపటభూసురు దవ్వుదవ్వులం గని ప్రతుష్ఠానంబు చేసి కృతాంజలియై కంజభ
వనందనుం డంతగృతంబున. 449

క. ఈవేష మీశుభాకృతి । యీవిశ్వవ్యాప్తితేజ మీసత్కరుణా
భావము నదృష్టపూర్వము । లీవిప్రుడు మచజమాత్రుడే తలపోయె. 450

ఉ. ఈవటువుల్ సరోరుహనిశ్శేతులు లందఱుఁ గృష్ణసారచ
క్రావృతనిర్మలాపఘను లంచితకుంచితనిలమూర్ధముల్.
పావనభావు లుజ్జ్వలితపావక తేజా లనూనలతులు
శ్రీవిలసత్రయూపతనశీలు రనాహతశేషుషీనిధుల్. 451

వ. ఇచ్చహేమహుం డేమినిమిత్తంబున వచ్చుచున్నవాడకో యని వితర్కించుచు విస్త
యస్తిమితలాచనుండై చూచుచున్నయమ్మనికుంజరుం జేరం జని నిజసమాగంబునఁ
దన్నుఁ గృతార్థుని గాఁ దలంచు నతనితోడ నాకమలాకళకుండు. 452

క. ఓయతివగ నీ వెవ్వడఁ । వీయెడ నిట్లుండ నీకు నే లనిన మహా
త్మాయే ససత్కుమారుడ । పాహక యిన్నెలవున దపం భానరింతు. 453

ఉ. భూవిబుధాగ్రగణ్య కృతపుణ్యచిత్రము నీచరిత్ర మే
తావున నుండి వచ్చి తెచటకై వసియింపుదు రెట్లు గూడె ని
న్నీవటుంచుచుంబు జనయిత్రియుఁ దండ్రీయు నెవ్వ రిప్పు నీ
భావగ తాగ్ధ మెఱుగి కృపాయతి నా కెఱుంగఁగ జెప్పవే. 454

క. నీపుణ్యదగ్ధునంబునఁ । దాపము లడగం ఫలింపె దదభిమతంబుల్
ప్రాపించె నెవ్వ రి వీ । రూపున విహరించె దాహారుడవో హరినో. 455

క. అనవుకు నమృత్తనిపుంపుఁ । గనుఁగొని యంతఃస్థితప్రకాశముఖుడై
ఘనచతురకచన చనలఁ । దనతెఱుంగు మొఱంగి ధరణిధరుఁ డి ట్లనియె. 456

(సీ.) ఇందుండి వచ్చితి నిప్పు డే ననరాదు సకలలోకైకసంచారిఁ గాన
నిది యది నెల వని యేగ్గురింపఁగఁబోల దెందుఁ జూచిన వసియింతుఁగాన
రూపించి తల్లిదండ్రులఁ జూపి చెప్పఁగా లేదు నా రెవ్వరు లేరు గాన
వీరు బంధువు లని వివరింపఁగూడదు సగ్యభూతములకు సముఁదఁ గాన

వటువు లిట్టటుగతిఁ జేరి వచ్చి రనఁగఁ । బొందుగాదు నిమిత్తసంభూతు లగునుఁ
జిత్తగత మైనకార్యంబు చేతలందు । నెఱుంగఁదగుఁ గాక మాటల నేమిచెప్ప. 457

గీ. హరుఁడఁ గా నేను నముచిసంహరుఁడఁ గాను । యతివరేణ్య యశేచ్ఛావిహారపరత
వఱలు సొకపురుషుఁ డని నక వటువులెల్ల । కిఱ్ఱలై భ క్తికుశ్రూష నేయఁ గండు.

సీ. నిగమజాతంబు నే నిల్వఁబట్టిన నిల్పు నగములు నాచెప్పినట్టి చేయఁ
బువమి నామందటఁ బోరాదు చచ్చింప శ్రీ వహింతు నపూర్వసింహ మనఁగఁ
బలుపనక్రమముల బ్రహ్మ విజ్ఞుడు వాడు లెదిరిన ఖండింతు మదము లడఁగ
తైశవంబునన యజ్ఞ వ్యాహుతుల్ దీర్తుఁ బ్రజ్ఞమై శేషరూపము భజింతు
మును మహర్షులు సర్వజ్ఞమూర్తి యనుచు । విసతులుగ నిష్కర్మిగ్రహవృత్తి నుండు
వివిధదష్కర్మ రతులు గర్వింపిరేని । నిగ్రహింపుదు సుకృతంబు నిలుపుకొఱు 459

ఆ. ఇవి మదీ.రుగాగము లిప్పుడు నీచేత । నెఱుంగఁబడినపిదప నేమి గలదు
నీకు నది యటుండె ని న్నొక్కమాట నే । నడుగవచ్చితి విను మట్టిప్రశ్న. 460

చ. ఎడపక సర్వవర్ణముల కెయ్యది కాగ్యము వాచ్య మెయ్య దె
ప్పుడును మనుష్యసంహతికి భూతచయంబున కెద్ది చతు వె
య్యెడ నొక టయ్యుఁ బెక్కయిన దేమి ఘనాశ్రయముక ఘనంబునై
యడలెడు నెద్ది యల్పతర మయ్యును వ్యాపక మెద్ది యారయక. 461

క. ఎయ్యది సదసత్తులు పర । మెయ్యది దానికిఁ దలంప నెద్ది యజాతం
బయ్యును బహుప్రజాతం । బయ్యునగుచునుండు భూసురాగ్రణి చెపుమా. 462

చ. అనిన నయ్యత్తమద్విజానకు నజానికొడు కిట్లనియె. 463

మ. మలి నే ని న్నొకవిప్రమాత్రుఁ డని నమృంజాల యుచ్చత్సమ
ప్రతిభుల్ కేహ్యలు నిట్టిచందము దలంపక మాదృశానుగ్రహం
చితబుద్ధిక వసుధావతీర్ణుఁ డగులక్ష్మీభగ్త వీమూర్తి సు
స్థిలియుం దేజము నున్నవారలకు నేదీ యట్లు గాకుండినక. 464

క. నీ విడిగినప్రశ్నములకు । భావం బిది యని యెఱింగి ప్రత్యుత్తర మీ
నాకళమె ఘనతరప్ర । జ్ఞావంతులకైన నది యశక్యం బనినక. 465

వ. సకలవేదాంతరహస్యవేది వగ నీవు దక్కఁ దక్కినవార లిట్టి ప్రశ్నలు గావించి
వానికిఁ దగిన యుత్తరంబులు చెప్ప నసమర్థులుగావున నాదేసం గలుగు కరుణా
గుణంబేర్పడ నెంతయు నీవుబెలుపు మని ప్రార్థించిన నమహానుభావుం డిట్లనియె. 466

సీ. ఎల్లవర్ణములకు నెప్పుడు గార్యంబు భర్తంబు మఱి సుకృతంబుఁ బాయ
దనిశంబు దివ్యశక్త్యానిష్ఠుఁ డగుపద్మబంధుండు చతువు ప్రాణితలికిఁ
దగ నేకమయ్యుఁ బ్రధానంబు కార్యరూపమునఁ జాడఁగ బహుత్వమ భజించు
నాధాఁపీనమై యధికమైనది పరబ్రహ్మ మల్పం బనల్పంబు వ్యాపి
పరఁగ సదసత్తు లనఁగ నక్షరము శూన్యము । నన్యమీరెంటికిని బరమాత్మ తలఁప
భవముఁ బొరయకయ్యుండియు బహువిధముల । జననమొందునుమందు నీశ్వరుండు వత్స.

క. చెప్పితి సంక్షేపంబున । నిష్పటిప్రశ్నోత్తరంబు లెఱువని యింకక
జెప్పులయు నీ కనుటయు । నవ్వురుచువరేఁబునోడి నజాఁ డిట్లనియెక. 468

సీ. భగ్మ మెట్లది సూన్యతం బెద్ది దివ్యశక్త్యావేశ మట్లైకమైనవస్తు
వరయ నేరితిఁ బెక్కగు నిరాధారత బ్రహ్మంబు కెద్ది యల్పత్వభవనత
లొక్కటి యెట్లు నెం దొగిఁ బ్రపన్నబ్రహ్మ మక్షరక్షరముల కన్యమగుచు
నెట్లు చెప్పితి పుట్టు వెన్నఁ డెఱుంగని యీశ్వరం డెట్లుదయించుచుండు
మాటిమాటికి నింతయు మున్నంబు । సంశయము నొందజేసె నీశంకరల్ల
దీప్స నర్హుండ వీవ సుధీవర్యా । యనినఁ బెలిపెన విను మని యతఁడు వలికె. 469

క. నిగమములు భూతసమితికి । దగుగతి యగుటం దనితరక్రియ పరమం
బగుధర్మ మనిరి హింసలఁ । దగులనిఁత్యంబు సూన్యతం బనఁ బరఁగుక. 470

గీ. విష్ణుశక్త్యభివృద్ధి మైవిశ్వజగము । నొగిఁ బ్రవర్తించుఁ గాకున్న నుడిగి మడుఁగు
నాత్మ దనుఁ బాసిపోయిన యట్టిమణిప ; మడరి చేన్ద్రింపఁజాలనియవిధమున. 471

మ. పరమవ్యోమపద్మంబునం దవిరతోర్నన్నామితానందభా
స్వరలీలక బరమాత్మఁ డుండుఁ దనయాజ్ఞం బద్మగర్భాండముల్
పరివర్తించఁగ నప్పురేశ్వరుని శుంభచ్చక్త్యవస్తుభవి
స్ఫురణం బెంపు వహింప వాయుహుతధుగ్భూషాజ్యసంచానముల్. 472

క. ఏకస్తువు లకూర్జిత । మై వీక్షణగోచరంబు లగు మునివర నీ
వావస్తువుల నెఱుంగుము । శ్రీవిష్ణునిదివ్యశక్తిస్మృంభితములు గాక. 473

వ. మొదట నొక్కట యొనఘటత్వపటత్వాదిజాతికి సహాతీయంబు బుద్ధాకృతికృతమృతంబున బహుత్వంబు బహుత్వంబు యుక్తంబైనకరణి నేకంబైనవస్తువునకుఁ గార్యకారణభావంబున ననేకంబు సిద్ధించుట విరుద్ధంబుగాదు. సర్వంబునకుఁ బరబ్రహ్మ తాత్పర్యాధారంబుగానఁ దదాధారం బసంభవం బగుట నది నిరాధారం బని చెప్పితి నట్టిబ్రహ్మంబునకు సంతోదవికాసంబునంజేసి యల్పత్వబహుత్వంబులు ప్రపన్నం బగు మఱి సర్వసామాన్యయుక్తంబునను విశ్వజాతీయదర్శనంబునను అనిర్దేశ్యవిశేషత్వంబు ననుగల్గితానంతసంక్షయంబునను జేసి పరమాత్మ నసత్తుకంబైఁ బరం బని యెఱుంగు నది బ్రహ్మాదిపరిణామంబులం గాత్తయై తదన్యత్వంబున నవశ్యజాయమానుండయ్యును బరమపురుషుండు స్వేచ్ఛాచిరార్థుఁడు డగుట నతనికి జన్మవశ్యత్వంబు లేమి నజాయమానుండై ప్రకాశించు నజాయమానా బహుధావిజాయతే యని వేదంబులు ప్రాయశఃచుండు నిష్పటిప్రక్షుల కిది యుక్తరంబు లనిన నాసగ్వలోకోక్తరునకు నత్తవస్యవరం డిట్లనియె.

474

గీ. విబుధకులవర్యో వేదాంతనిష్ఠితం । బగుచు వేద్య మైనయట్టియొక్క
మాదరంబు మిగుల నానతి యిచ్చితి । సరసఫణితి విగతసంశయముగ.

475

క. భూరివిమయగ్రహంబు న । పారాకాంభఃప్రపూరభరితము నగుసం
సారాభినిమగ్నుడనై । తీగముఁ జేరంగ లేక తిరుగుదునకుమక.

476

సీ. ప్రతిభవంబునను గర్భస్థితివేళఁ బుట్టెడువేళ వాఢకం బడరునపుడు
మరణావసరమున మఱి పుత్రమిత్రకళత్రార్థభూగృహభయనను
నిష్టవాళమున ననిష్టపరిప్రాప్తి ననమానమున సాధ్యసాగమున
నాధార్మిత్వకంబుల నాధిదైవికముల నాధిభౌతికముల నవిరతంబు
పొందుదుఃఖపరంపరఁ బొంది కుంది । తల్లడిల్లుచు నజ్ఞానశయముచేతఁ
జెరలి సన్తాగ మిది యని తెలివిలేక । విమగునా కేదిగతి చెప్పవే మహాత్మ.

477

వ. అనిన నయ్యతిశ్రేష్ఠునకుఁ బరమేష్ఠిగురుం డిట్లనియె.

478

క. మానసమును నేత్రగతం । జానా నజ్ఞానిమిర మంతయుఁ బాయుక
మానవకోటి కనూన । జ్ఞానాంజనకరణిచేత సంయమిముఖ్యా.

479

క. జ్ఞానము కుకనీధులకు ని । దానము మఱిదానఁ దక్కఁ దక్కినవానిక
భూమేత యిది సిద్ధింపవు । గానఁ బరిజ్ఞానకాలి గను సకలంబుక.

480

క. నీ వెంతయు వియతాత్తుడ | వై విమలజ్ఞానపదము నధిరోహముక

గావింపు నిస్తరించెద | వాతెరవున దుఃఖకలిత మగుభవజలధిక.

481

చ. ఆత్మేతరంబునందలి యాత్మజ్ఞానంబు సంసారసాలంబునకు మూలంబు పరమాత్మ పరిజ్ఞానం బనుకుతారంబున నది మొదలిటఁ దునిమినయోగి నిర్వాణంబు నొందు బరిజ్ఞానం బత్యయం బగుసత్యంబు తద్రథం బఖిలంబును మృషాత్కం బని యెఱుంగవలయు ననిన నాధీరునకు సనత్కుమారుం డిట్లనియె.

482

గీ. బ్రహ్మసుజ్ఞానగరితిఁ దపంబుఁ బూని | మున్న కించిన వృత్తిమై నున్న నాడు
జీతంబు సనాథమై చెలువు మిగిలె | జిరదయామూర్తి వైన నీచేత నేడు.

483

చ. అని కొనియాడిన నవ్విప్రుండు సంతోషాంతరంగుడై చనియె.

484

సీ. తాతలతాత నెత్తమి నెయ్యపుఁబట్టి వేలుపుపెద్ద వావెలదిమగఁడు
తపసుల మొన గాఁడు తపసులజట్టికాఁ డెల్లవిద్యలనెఱ నెఱుంగుజాణ
ముక్కుంటిసాధి ముల్లోకముల జేత నటక చేయువిన్నవవుకాఁడు
ఁంచాలిరాయంచఁ బఱపియాడెనురాతు కైలాటకపుముని గన్నతండ్రి
జగతి నేరికె దనవ్రాలు మిగులరాని | విరుదులేకరి నేర్పుల బరఁగు ప్రోడ
నాల్గు మొగములచేపుఁ దున్నతి దలిర్ప | నవటి కేతెంచుటయు వినయమునఁ మ్రొక్కి

ఉత్సాహ. ఆనసక్కుమారుఁ డనియె నఖిలలోకనాథ భూ

మీసురేంద్రఁ డొకఁడు తెంపు మిగుల శిష్యసహితుఁడై

నాసమీపమునకు వచ్చి నాకు బ్రహ్మనిద్య సం

తోస మెసఁగఁ జెప్పి చనియెఁ దోస నేను మఱచితిక.

486

క. ఆర్చలాత్తుఁ డెవ్వం | దాసలియీవలయు ననిన నల్లన నగి సు

జ్ఞాను లగుమునులు వినఁ దన | నూనునటం గయఁగ దప్తుమా లిట్లనియెక.

487

సీ. ఏడేపుఁ దాదర్శంబెసఁగ నిన్న ధ్యాత్యుద్ధ్యావిశేషసంవేది జేసి
నేదయానిధికటా తేతుణామృతమునఁ గంటి నీ విపు డధిప్రియంబు
లెవ్వనివిభవాంశ మించుకేనియుఁ గనఁజాల రత్యంతవిజ్ఞానులైన
నేకుభాకారుఁ డహింద్రవ్యంకంబునం దొప్పు శ్రీరంగమందిరమున
నట్టివారాణ్యప్రభు వస్తుహాత్తుఁ | డతనిదివ్యాయుధములు శిష్యవ్రజంబు
భూతసుగ్లత్యుం డైనయవ్యుగ్యమూర్తి | గానయ్యె భవద్యాగ్యగఁమఁజేసి

488

ఉ. క్రమ్మట నాజగద్గురునిఁ గన్గెనఁ గల్గెడు నీట రంగగే
హమ్మన నంతదాక నియతాత్ముడవై పరమాత్మచింతఁ గా
ర్చమ్మన నుండు మెల్లపుడు నాశశివున్నరిణీతటంబునం
దిమ్మహి దీనివెంపు వదియింపఁగ శక్యమె యెట్టివానికిఁ. 489

క. పరమేంద్రై సకలజగఁ త్పరిపావనమై సమస్తభద్రాకరమై
దురితనిరాసక మగుపు । వ్కరిణీతీర్థంబు తీర్థసారం బెందుకా. 490

గీ. అమలమకులై జితేంద్రియు లైనవార । లీజలన్ననపానాదు లెలమిఁ జేసి
యింద విహరించుచుండుదు రెల్లవాడు । మహితపరమాత్మభక్తిసమగ్రులగుచు 491

క. సుమహిత పుష్కరిణీతీ । ర్థమునఁ గృతస్నానుడై జితంతే యనుమం
త్రమున హరిఁ దలఁచునతఁ డెఘుఁ సమిలిఁ దొఱఁగి పోయి పొందు సాయుజ్యంబున్.

వ. మఱియు నిచ్చట నొనర్చుచానత్రతాదు లత్యంబులైన నధికంబు లగుఁ బితృసము
ద్దేశంబునఁ జేయునవి యాత్మయంబులై యెసంగు వేదంబునఁ బాదమాత్రం బైనఁ బఠిం
చిన సూర్యధ్యాయంబులంబు నొందు శుక్లపక్షంబునఁ బూర్వదివసంబున భార్యాసహి
తుడై యాపవసించి పంచమియందుఁ గృతస్నానుడై ఘృతప్లవంబు లైనతలలంబును
గుణప్రసఫ్తపరిమాణంబులఁ బరిపూర్ణంబులైన ఘృతపాత్రక్రియంబును దిలపాత్రక్రియం
బును నొకసువర్ణంబును నుత్తమవర్ణుల కొసరిన నతండు పుత్రవంతుండును బహుయా
ప్తవంతుండునగు సుందేవి కేవలతీలదానం బైనను ఘృతదానంబైనను సుతార్థులగు
వారికిఁ గర్తవ్యంబు నిష్కమాత్రంబు సువర్ణప్రదానంబు రోగనిర్ముక్తి నిదానంబు. 492

ఉ. వారని రాజయత్నుఁ గలవాఁడు తనంతియహేమపుత్రికం
గోరి రచించి పుష్కరిణిఁగ్రుంకి నభోదయతాగకాత్మవి
ద్యారతుఁ డైవిపునకు దానము చేసి పునర్నిమజ్జనం
బారఁగఁ దీర్చి తద్దనతరామయమఃఖముఁ బాయుఁ బుణ్యుండై. 494

గీ. అచట గోదాన మొనరించునతఁడు గోవు । తనువునను నెన్నిరోమము లానరు నన్ని
యభ్యశతములు త్రిదశసౌఖ్యముల సొందు । నిందునసమానలక్ష్మిఁ బొందెందు మఱియు.

క. కడునిష్ఠ నబ్ధమాత్రం । బుడుగక నక్షత్రమాత్రయోగంబుల నె
వ్వఁడు తీర్థ మాడు నిం దతఁ । డడరఁగ బహుభాగ్యమేధ మగుఫల ముండున్. 496

గీ. పశ్యతిథి యందులోన నాష్టవ మొనర్చు | నాతఁ డతిపాతకంబుల నపనయించు
జన్మనక్షత్రమునఁ గృతస్నానఁ డైన | మనుజుపతి యేలు నఖిలభూమండలంబు. 497

నీ. నితపక్షపంచమి గృతకుదిస్నానఁడై యొగి మూఁడుదివసంబు లుపవసించి
యుదకపారణఁ జేసి పదపడి మఱి దివస్సత్రితయంబు త్రిసంధ్యలందు
నంభోవ గాహనం బాచరించుదు హవిస్యాశియ భూశయ నాభిరతుఁడు
నై యుండు నేనరు డట్టిపుణ్యాత్మ నుఁ డతిశీఘ్రమున నపస్త్యులఁ దొఱంగు
నెలమిమై మాసమాత్ర మీకొలఁదితీర్థ | మాకువాగల మను చెందినట్టిగుల్మ
కుష్మకూలరవాదిడమ్మోటి యడఁగు | సలిలములలోన లవణ రాసులను బోలె. 498

క. గురుతల్పగతకుఘాతక | హరినిందాపరకృతస్మ నాస్తికమదిరా
నిరతపతితాచులకు పీ | సరసీస్నానమునఁ బాపవయకాంతి యగుఁక. 499

క. నిరకధికడరితకరులకు | హరికీర్తన మొకటి తక్కు నఘనిష్కృతికి
మరి లే ముఘాదు మీపు | ప్కరిణియునుం దత్సమంబ గా నెన్నఁదగుక. 500

చ. ఇచ్చువోర్ధగతుకుత్తి విధాత్మపరికల్పితు లగుపుష్కరపుష్కరాక్షుకుముదకాలసుప్రతి
పు లనువారలు క్రమంబునఁ బూర్వాదిచతుర్దశలను మధ్యప్రదేశంబునను వసించురు.
ఘోడలఁ దీక్షుప్రార్థనం బొనర్చి పిదప నవగాహాదికృత్యంబు లాచరించునది. సర్వ
పర్వంబుల శర్వరీవిభుం డిందుఁ గ్రంకువెట్టుట నిందుపుష్కరిణీనామం బీసరోవరంబు
నకు భువనప్రసిద్ధంబుగా నయ్యె నీవు సరసిఁ గృతస్నానండై శ్రీరంగధామంబున
కరి యచట గుఱుబున నుండు మిట్టియగ్రతపంబున లోకంబులు సముద్విగ్నంబులు
నేయవలక దీర్ఘవాసంబున నీతీరునజేసి కృతార్థుండ వయ్యెద నని చెప్పి యప్పుడ
సంభవుం డరిగ సనత్కుమారుండును దదుక్తప్రకారంబునఁ బ్రవర్తించుచుండె. 501

ఉ. ఏనరు డీకథాపఠన మెప్పుడు నేరొనరుండు పాపనం
తానముఁ బాసి శౌశ్వతపదంబుచనుం బిత్తదత్త మత్యయ
శ్రీ సునందించు వత్తటి నసింప నృపాదలు సార్వభౌమతా
మానధనాశ్చతాగుఱుమున్నులులక విలసింతు రెంతయక. 502

క. అని చెప్పి యప్పురాశర | తనయుఁడు చెడియును నాగదంతునితోడక
మనిష్యుఱ్ఱ ముక్తికర మగు | వివరపురావృత్త మొకటి విను మని పలికక. 503

చ. ఒడవగ లోభయు క్తమతి నొక్క జఘన్యజాఁ డధ్వనీనులక
జలియగ మోచి వారిధనజాలముఁ జాలుపుగా హరించుచుక
జెదరక యివ్వధంబు నిజజీవిక గా మనుచుండు నట్టి బ
ల్లిడుఁ డగువానిచే ననుసే లెక్కకు మిక్కిలిగా ద్వితావతున్. 504

క. ఇటు భూముఖముల మఱి యా । కటిలాత్తుండు తెరువుగొట్టి కొని యొక నా డు
ద్భటభంగి నున్న తఱి న । చ్చట గా భూదేవుఁ డొకఁడు చనుచుక వానిక 505

మ. కనియెం గర్కశ మేచకాంగు నతిర క్తక్రావవిస్ఫారలో
చను నుత్కిర్ణక రాశిబద్ధక చక్రశుక్ల వివీలాంబరుక
ఘనవంజాంతరితుక గతాగతజనాకాగప్రతీక్షాపరుక
హననోత్సాహుఁ గ రాగ్రలోహవలయోన్యదన్యస్కరుక దస్కరుక. 506

క. పొడగని యడరెకుభయమున । నడుగులు దడఁబడఁగ హృదయ మదరఁగ బెదవుల్
దడుపుచు నడఁకుచు వడవడ । వడఁకకునవివ్రుఁ జొచ్చి వాఁ డుద్వృత్తిక. 507

చ. కుడివడ బిట్టదల్చి యెటు సొచ్చెద వెక్కడఁ బోవనమ్మ లోఁ
బడితివి గా కటించు సిగఁబట్టి వెసం బడ నీడ్చి త్రోవ సం
బడమునకైన నప్పు డొక వైకము నాతనిచేత లేమి యే
గ్నడఁ బరికించి మాచి మదిఁ బైకొనిపర్యకు నాగ్రహంబునక 508

క. తలదెవ్వ నడరుటయుఁ గడుఁ । గలఁగి మహీసురుండు వాని గనుఁగొని నన్నుక
బొలియింప నీకు నయ్యెకు । ఫల మెట్టిది రిక్తహస్తుఁ బాటుని ననడుక. 509

గీ, ప్రాణములు గాంచి రక్షింపు మనిన నతనిఁ । జూచి యొరినిరగ్గక స్థూలకాయ
భూసురాధమ యెటనుండి పోవుచున్న । వాడ వది చెప్పమా వినవలయు ననిన. 510

క. అనవుడు దీ నాననుఁడై । తనువు నెమర్గుంగ గద్గదస్వరమున ని
ట్లు వసుధామరమఖ్యుండు । తను నెటఁ జననీక యేఁచుతస్కరుతోడక. 511

మ. వసుధామండలికిం బ్రదక్షిణముగా వర్తించులోకప్రళ
స్తసరిత్తిగ్ధవాచలప్రకరముల్ దర్శించుచుక వచ్చి చం
ద్రసరస్పాన్ని నము రంగ రాట్పుదసషర్యాకృత్యముల్ భక్తిపెం
పెసఁగఁజేసి కుడియదేశమునకై యే నేఁగడక దస్కరా 512

వ. అని చెప్పనప్పు డప్పాతకప్రచారం డగణ్యపుణ్యప్రభావుం డగుభూదేవుని తోడి సంభాషణవిశేషంబునంజేసి యాత్మగంబ విశుద్ధమానసుండై పరహింసాత్మకం బగునిజవ్యాపాగంబుఁ జాలించి సవినయంబు గాఁ గరంబులు మొగించి యమ్మహిమ సురున కిట్లనియె. 518

మ. సుమనఃశ్రేష్ఠ శకాంక పుష్కరిణి యెవ్వో టుర్వి నాత్మీకరా జము నేచక్కి భుజంగకాయకి నివాసం బైన శ్రీరంగ మక్ష విమలశ్రేత్ర మతీతపాపనిరతిక నేగించు మాబోట్లుకుక గమనీయాస్థిలి గోచరించెడినె నిక్కం బింతయుం జేప్పజే. 514

క. నీ కధిక పుణ్యపరుడవు । గావున నిత్రైఁగు దెల్పి కడుఁబ్రయమున నీ పోవలయు నెడకు నరుగుము । భూవినుత చరిత్ర యేనుఁ బోయెద నెఁమిక్. 515

గీ. అనిన నమ్మాటలకు ముద మలరి మగణ । చింతదప్పి యకంపితచిత్తుఁ డగుచు విప్రుఁ డత్యుగ్రకర్మప్రవృత్తు శూద్రు । ననునయించుచు నల్లన నతని కనియె. 516

సీ. మానవోత్తమ నీ కనూనసౌమ్యశృతి స్ఫురణ జాపట్టె దివ్యమ మదాత్య నీయం దతిప్రియాన్విత మయ్యె నీవును నాయెడఁ గడఁబ్రసన్నత వహిఁపు మడిగితి నీవు యథాస్థంబు నేనును జెప్పెద నది విను చిత్తగించి జగదభిన్నతం బగుశేషతయనంబు శ్రీరంగశబ్దప్రసీద్ధిఁ దనరు నందు శయనించు నెలమి క్రీహరి కిడియ । పరిసరంబునఁ జంద్రపుష్కరిణి మొలయు నట్టితీర్థావగాహనం బాచరించి । శుద్ధు లగుదురు ఘనపాపబద్ధులైన. 517

క. ఇది మార్గ మిందుఁ జన ను । న్నది ముందట నగ్గయోజనంబునఁ జాలక మెడిగిన తెరువున నరుగుము । ముద మెదన నిరంతరాయముగ శీఘ్రమునక 518

క. అని చెప్పి యతని వీడ్కొని । పునరుజ్జీవితుఁడ నైతిఁ బొమ్మని పలుమా ణును మరలి మర్మలి మాయముఁ । జనియెక వడి విప్రుఁ డాత్మజనపదమునకుక. 519

వ. తదనంతరంబ యాచోరం డంతరంగంబున నంతంత కొదవుసంతాపంబున సొక్కింత నేపు నివ్వెణ నొంది తన్నుఁ జెందినదోషంబులు మర్శనభావణ విశేషంబున నిరవశే షంబు లగుటయుఁ బుణ్యానరణపరిణతుండై దురితచరితంబునఁ దొలంగి యానదీ కూలంబునఁ గొంతకాలంబు సుజనానుకూలంబు గాఁ బ్రవర్తించి సంచితాఘంబుల నిర్వర్తించి యదంబితప్రబోధుండై ప్రవయండు చెప్పినచొప్పునఁ బుష్కరిణీతీర్థయాత్రా

పరాయణుండై యల్లనల్లనఁ దడఁచికంబుఁ జేరునంత కాయుఁపరిక్షింపఁ బైన నతండు
కృతాంతగోచరుం డయ్యె నప్పు డాలోకనభయంకరు లగుకాలకింకరులు తద్దనగర్జన
భైరవం బైనరవంబున గదిరి యాభీలంబు లగుకాలపాశంబులఁ గట్టి కట్టుబక నిగడ
ముగుడఁ దాడనాది పీడనం బొనర్ప నుద్యుతయోతనాపరిభూతుండై యాక్రోశించె
నయ్యవసరంబున. 520

కా. ఆతీర్థంబునకుం జతుర్దిశల రక్షాధ్యంబు గా ద్విత్రిగ
ప్రాయలితేత్రమునం జరించుకృతపుణ్యుల్ దుష్టఃక్షావిని
స్థాతుల్ దండధరుల్ ఘనాకృతులు విష్యక్సేనవాక్సోదితుల్
భూతేతుల్ పటుదివ్యశక్తియుతు లంభోజాప్తతేజోధికుల్. 521

క. గజవదనాదులు గాంచిరి | నిజరక్షితసీమఁ గాలనియమితభృత్య
ప్రజకృతబహువిధబాధల | గిజిగిజి యగుకూద్రభక్తుఁ గీలితదేహుకా. 522

క. ఇట్లు గనుంగొని గుబ్బనం బ్రబుబ్బనిబ్బంపురోషంబునఁ జటులనటాసముత్పాటినపటు
తరాగ్రహోదగ్రరంహంబు లగుసింహంబులతెఱంగునఁ బ్రతోదవోదమోడ్చిపిఠిపా
టోపబంధురంబు లగుసింధురంబులచందంబున నకాండదండాఘాతజాతప్రతిమాభీలంబు
లగుశార్దూలంబులపోలిక వాలాకన్నప్రభూతామన్నకరాళంబు లగుకాలవ్యాళంబుల
విధంబునఁ బ్రళయపవనప్రేరణప్రకర్థమానంబు లగుపావకజ్వాలావితానంబులుయచ్చు
వెరిగి యుదయూర్తాండమండలమరీచోష్ణంబు లగుదృక్కోణంబుల నదరులుచెదర
వికటక్రూరకటికుటిలంబు లగునిటలంబుల ఘర్జనంబులు గ్రమ్మ నతికఠోరక్రకచనిశిత
దశనసంఘన్నణచ్చటచ్చటాత్కారఘోరంబుగా దురహంకారసముదృఢు లగుశమ
నభలులం బొదివి మద మదంపం దొడంగి రప్ప డమోఘనిర్ఘాతనిష్ఠారంబు లగుముష్టి
ఘట్టనంబుల విశంకటంబు లగుకటంబులు పగిలి జల్లునం బెల్లుదోగగునెత్తుటం జొత్తిల్లి
పిమ్మిటిగాని బమ్మరించువారును, జలవర్షపామణపాతప్రకారంబులఁ గరోటికగ్గరం
బులు చిద్రుపలై విశిర్గంబు లగుకర్ణరంధ్రంబుల మెదడుగ్రమ్మిన రిమ్మగొని సొత్తు
సిలువారును, అక్షిణకపోణిప్రయోగంబుల క్రోడభాగంబులు తండసిలి గుండె లవసి
బుట్టెముకలు నెట్టుమోనఁగి బిట్టుమూల్గువారును, బటుకశినజాను కుట్టనంబుల నుత్తా
లంబు లగుకంకాలంబులు విఠిగి యొఱుగి పొరలుచు మొర లిడువారును, బ్రకటపార్శ్వ
ఘాతంబులఁ బ్రచిందంబు లగుపిచండంబులు పగిలి దిగులు చొచ్చి కళ్ళుపడి తెళ్ళు
వారును, మహాయనముసల పరిఘపట్టిసానుశాసనంబులం బరశుఘాతంబులఁ గలకలం

బులై యసువులు వెకల వికలచిత్తులై యదైస దద్దరిలువారును, నుదారగదామ్రసార
ణంబులఁ జరణంబులు కంఠంబులు కరంబులు శరంబు లవలగ్నంబులు భగ్నంబు లైన
సుద్విగ్నలగు వారునై బీరంబులు దక్కి బీజునోయి మాటు మొగంబు లిడి మానంబు
లెడలి పండిలి పికాపికలై బెదరి చీకాకునడి దవ్వులఁ దొఱిగి నవ్వులకు భాజనంలై
పఱచి రయ్యవసరంబున. 523

మ. తమ వెంటం బడి తోలువిష్ణుభటబృందంబుకా విలోకించి డెం
దములం గొందల మందుచుకా శమనదూతవ్రాతముల్ దీనవా
క్యములం బల్కలు మీర లెవ్వ రని వల్కం గింక సానించి య
విష్ణుమలాక్షుల్ మఱి వారితోడ ననిరావిరూపకకారుణ్యులై 524

క. వలదు వల దింకఁ బరువిడఁ నిలునిలుఁ డోదూతలార నెఱిఁ జిత్తములకా
గలగక మా కభివందనఁ మెలమి నొనర్చుడు శుభంబు లెసఁగెడు మీకుకా 525

గీ. అనిన నెట్లకేల కాధయం బొకకొంత । యుడిగి నెవ్వనంబు లుమ్మలింప
నంతనంత నిల్చి రంతకొంకరు । లంతవారితోడ ననిర వారు. 526

కా. ఈతీర్థంబున కేము రక్షకులమై యేప్రాద్దు వర్తింతు మా
భూతేశుం డిది గారణంబుగ మమం బుట్టించినాఁ డస్మదా
జ్ఞాతుల్ గాక సురాసురాహినరరక్షుపక్షియైదెది సం
ఘాతంబుల్ దమయంత నిచ్చటఁ జొరంగానేర వత్కుద్ధలికా. 527

ఉ. చల్లనితావు లెందు వెడచల్లఁగ మవ్వపుఁబూవుమొగ్గచా
లల్లన విప్పుచుకా గిసలయావళి శ్రీ వెలయంగఁ దెల్పుచుకా
మెల్లనె జంతుజాల మెలమిం బొదలం బరిపాటిమొఁ బ్రవ
ర్తిల్లుగాని గాలి తనతీవ్రత నూపఁగ సూడు నీయెడకా. 528

క. ఆలోకబాంధవుడును । వాలోకము నెఱుఁగగాని యవనీషలతా
జాలాదులఁ దనవేడిమి । దూలింపఁగ నెఱుఁచు వ్రేళ్లతోడుతనయినకా. 529

క. తపనశకు ట్లుత్తరక్య । వ్యవగతకీరణ శ్రసారులై వెఱుఁగుట నీ
విత్తులక్షేత్రమున దిన । కుట లిది యనుభేదబుద్ధి సమకొన దెవుడుకా. 530

క. ఇచ్చటి జనులు నిరామయులు నిర్వృంద్యులునై చిరింతురు శమంత సంతతులు నట్లు
ప్రవర్తిల్లు నెల్ల వృక్షంబులు నిరాబంధంబులై సకలకాల సంపూర్ణప్రసవఫల భరితం

బులై యొప్పు దిగ్విగ్రహపులును బుద్ధిమరుకంబులై యుల్లసిల్లుఁ గ్రూరసర్పంబులైన
నీప్రదేశప్రవేశమాత్రంబున నతికాంతంబు లగు నివి దేవదేవుం డగుపుండరీకాక్షుని
దివ్యతేజోనుభావపరిపాలితంబులై మోక్షయోమండు నట్టిభుజంగ కాఱుకి నపరాంతం
బు లగు (?) శ్రీరంగంబు మీకుఁ గల్గెనోచగఁబు గాదకో యని నెఁడియు. 581

ఉ. హీనమనస్కులార యిది యెంతయు మీ రఱుగఁగలేక యి
చ్చో నభుజీవుఁడైనపురుషుం బరుషక్రియ జేరి మెంపఁగాఁ
చూచినవార లిండుఁ డొగఁబోలునె మీకు నుదార్పవైష్ణవ
జ్ఞానసమగ్రులై పరఁగుసంఘమీకోటికిఁ గాక యెమ్మెయిన్. 582

క. ఈతనినై నీచేసిన | చేతలు దలఁపంగ మమ్ముఁ జేయుట యస్మ
చ్చేతః పరితాపకుండై | యెఱుఁగన బ్రదుకనేర్పు నిండ్రుండైనన్. 583

ఉ. ఎవ్వరు మీరు మీకు నట నేలిక యెవ్వఁడు మూఢబద్ధులై
క్రోధ్యున నీప్రదేశమునకుం బఱులెందినకార్య మేమి మా
కివిధమెల్లఁ జెప్పఁ డని యీక్షణకోణము రెఱ్ఱఁజేయుచున్
నెవ్వఁగఁ బల్క నవ్వనజనేత్రునిదాసుల కోసరించుచున్. 584

వ. ఆసమనర్తిభృత్యు లిట్లనిరి. 585

మ. సకలప్రాణిచయాంతకారియః మహాకాథ క్తయున్ బుణ్యపా
తకనిష్ఠేతయు నైనదండధరుమొద్దం దత్సమాదేశభా
రకవృత్తిం జరియించుచుండుదుము దుర్వాగక్రియాప్రాధిమై
నొకచోనైనను మమ్ముఁ గీడ్వఱుప నన్యుల్ చాల రెవ్వఁలున్. 586

గీ. సర్వభూతాత్ముఁడైనవిశ్వప్రభుండు | దృఢముగాఁ దనమనావృత్తిఁ దెలిసికాదె
ధగ్ధరా జని యాకృతాంతకుని నిలిపె | గడఁగి ప్రాణాంతకరణాధికారిగాఁగ. 587

క. స్వకృతకుభాతుభకర్మ | ప్రకరామితబంధములఁ బరిబద్ధములై
సకలచరాచరచయములు | నొకయశ్వుడు నతనికేము నొందుచు నుండున్ 588

క. కాలము గ్రసించు సర్వము | కాలము ప్రాణుల నకింపఁగాఁజేయుఁ దునిన్
గాలతకం బగు నింతయుఁ | గాలము దా నన్యవశము గాదు తలంపన్. 589

వ. కాలాత్మకుండును గాలఃక్రప్రవర్తకుండునునగు విష్ణుదేవుం డట్టికాలక్షయంబుఁ జెందిన
యత్పరుషాధమునఁ గాలుని సమీపంబున నొందించుటకై నే మిందఱు మిందవచ్చి
తిమి మాచందంబు వినుండు. 540

- మ. కలుషకారులకెల్ల నేము భయవాకారంబునం దోచి వి
హ్వలై బిట్టొగలఁగ మాగ్గమున నత్యంతంబు బాధింతు మే
వలసం బాపములేనివారలకు శత్రుత్వస్వరూపక్రియక
జెలవొందం బాడచూపి గ్రోన నెలమిక నేవీంతు మిట్టస్థిలిక. 541
- చ. అనిశము కీ డొనర్చినడరంతనుచాఘము లెన్నఁజేనియొక
వినివది గావు గోవులును విశ్రులు నీకతి నాత్తుచేతఁ జ
చ్చినవి యనంభ్య లీఖలుఁడు నేసిన దుష్కృత మింత యంతనం
జన దటుగాన వీని జమునన్నిధికి గొనిపోవఁగాఁ దగుక. 542
- క. అనిహతమహిమ నెసంగిన | దినకరసంభవునియాజ్ఞ ధృతి నెవ్వఁడు నై
కొన కవిత్థలబు నేయఁగ | మొనయునుడు సజదుల కనయును జే బూదవుక. 543
- గీ. అప్పరేతాధిపుని యాజ్ఞ నలిడురాత్ముఁ | డైనయొకనిఁ గొనిపోవునట్టియేము
భగ్ను కార్యలమై పరిభవము నుంది | యున్న వారము మీచేత నుక్కు దక్కి. 544
- క. అలఘుసుకృతాత్ము లుండెడి | నెల విది దగ్జనుఁడు వీఁడు నిలుపంజన దీ
లలితస్థలమునఁ గావునఁ | దలకొని మీ కడ్డగింపఁ దగ దితనికినై. 545
- క. నేనాదిచతుర్విధభూ | తావలికిని మీఁద గలి కృతాంతుఁడ కాఁచే
యావైవస్వతు నెదిరికి ; రానిలయును గాదె సుకృతరతులటనైక. 546
- చ. అనినదోహంబు నేని వాసుదేవపారిషదు లాభగృహజానుజీవుల కిట్టనిరి. 547
- క. కాలహత మైనచేతన | జాలము నియమింపఁ గర్త జముఁ డనుపలుకుల్
పోలు నవి కర్మఫలములు | వాలానుల బనుభవించువారలత్రోవల్. 548
- క. అనలము నిజసంగతిసల | కనకాదులకలందఁ జెయగలి నీనెలవుం
దనుఁ జేరి నఘము లడఁచును | దనుజారిసమీపసీమఁ దగలక యనికిక. 549
- కా. శ్రీవిష్ణుం బురుషోత్తముక వికచరాజీవాక్షు లత్మీలలా
సావిర్యాధిరసాత్ము నేఘులు సమ్యగ్భక్తిసంయుక్తులై
నేవింపం గనుచుందు రట్టిపురుషశ్రేష్ఠుల్ వినిర్దుక్ష
ర్వాప్తభులు వారిసత్పథ మగమ్యం బెందు నెవ్వరికిక 550
- క. ఇచ్చోట నుండుభూతస | ముచ్చయము ప్రవేశమాత్రమునఁ గనుసుకృతం
బెచ్చోట నెన్ని జన్మము | లచ్చుగ వసియించియైన నలవియ పొందక. 551

సీ. అట్టిపుణ్యాత్ముల కత్యంతముఁ భుండై మానితక్రింగమందిరమున
 ఫణిరాజమునుభోగపగ్గంకతలమునఁ బద్మాసమేతుఁడై ప్రమదలీల
 కయనించి యున్నాఁడు సర్వేశ్వరుఁడు సర్వభూతహృద్దేవిస్ఫురితమూర్తి
 భక్తానుభవై యపురమేతుఁడొక్కఁడు పరకాలచక్రప్రవర్తకుఁడు.
 యముని నుర్వికి నియమించినట్టిదేవు । నకును బ్రాణపదంబు యానదితటంబు
 కాలసంస్కర్షలేశంబు గలుగ దిచట । నెట్లువచ్చితి యట్లు పొందెంక మీరు. 553

క. కాలునిదండధగత్వము । కాలోపహతాత్ములందుఁ గావున మీకుఁ
 బోలినగతి వారలఁ బలు । గోవింపుఁడు జముఁడు కాస్త గాఁ డీయెడకుఁ. 554

క. విలయసమయమునఁ గలజడి । నలజడిఁ బడి భువననివహ మహాగడునపుకుఁ
 జలకాయునిలయ మగునీ । లలితత్రేత్రము నిరాకులతః బాలుపాముక 555

గీ. సర్వశక్తిమయుము జగతి క్రింగఁబు । సర్వశీఘ్రమయు చంద్రసరసి
 సర్వపుణ్యమయు చర్చింప సీతాపు । సర్వవేదమయుఁడు కార్ణపాణి. 556

క. ఈశూద్రుం డతిపాపకర్ముం డయ్య నీపుణ్యప్రదేశంబున నుండి సమాధియొగంబునం
 జేసి శుద్ధాంతం డయ్యె నిది గా దని బలిమి బట్టికొనిపోవ మీకంబు గాదు
 పనిలేని దుఃఖిమానంబునఁ బొరలక మఱి పొం డనిన నొం డన వెఱచి యాశమన
 దూత లాపని విడిచి పఱచి రనంతరంబు. 557

సీ. నిర్మలుండును సత్యనిధియును శుద్ధాంతరంగుండు నగుశూద్రపుంగవుండు
 వెన సమద్ధితుఁడైన వెఱవకు మిఁక నంచు భూలేశ్వరులు గరంబులఁ గరంబు
 నకులతడియకాయస్పర్శ గావించి రతండును భక్తిమైబ్రతిపిసేసి
 పుష్కరిణీతీర్థమునఁ కేగి తనివోవ నం దన గాహన మాచరించి
 తల్లటంబున నురుతపోవృత్తి నున్న । సన్నసింధుల దర్శించి సప్తదమున
 వందనము చేసి తానును వారిఁ గూడి । యర్థి క్రింగభవనంబు కరిగి యుండు. 558

సీ. శరదిందుమండలస్వచ్ఛాహిపశ్యంకభాసురు నపసవ్యపార్శ్వకాయ
 దక్షిణబాహుపథానపీతాంబుజోజ్వలకటివిన్యస్తసవ్యహస్త
 వైజయంతీలసద్యతు వామంచిత్తోత్థానితపాదపద్మాసమేతు
 యోగనిద్రాముద్రితోద్భాసిలోచనజలజాతుఁ బశ్చిమాకాశరసు
 నసమమణిమయమకుటక గ్ధావతంసు । హాసకేయూరకంకణోదారసార
 సనకులాకోటిమఖ్యభూషణవిశేష । కలితు క్రింగనిభు జాడఁ గాంచి మ్రొక్క. 559

క. అతని నురుభక్తివినయా । నకు నానందాశ్రుపూర్ణనయనక ముహుః
కృతకరు విద్యకృతుం । డతికృప నాభూతవరుల కనుచరుఁ జేసెకా. 559

మ. ఇట వైవస్వతకింకరావలియు భూతేశప్రహరస్ఫుట
స్ఫుటితాంగంబుల నెత్తు రొల్కఁ జరణంబున్ దొట్టిలొ గంప ము
త్కటమై పర్వగ నూరుపుల్ పయిపయిక గ్రమ్మక భయభ్రాంతి మి
త్కటమై మాపుల దోప నుక్క మొగి నాక్రొశించుమొ దీక్షలై. 560

చ. ఇనతరుణాతుముందటికిఁ నేగి సగన్గదవాకృత్యుత్తి నీ
క్లునిరి కృతాంత ము న్నెపుడు నస్థలితస్థితి నిజగంబులం
2ను భవదాజ్ఞ విష్ణుభటసంఘముచే నిడ నేడు సర్వముకా
లెనుపట నేడు నేము పరిభూతల మైతిమి వారిచే మదికా. 561

ప. అవిధం బవధరింపుము. 562

ఉ. నేము భవన్మయోగసరణిం జరియించుచు నొక్కకూడ్రు ను
ద్దామనికామపాతకవిధానపరాయణుఁ గాలగోచరుకా
దామరు నిందుఁ జెచ్చుటకుఁ బట్ట గడంగడు నంతలోన ద
త్తీనుకుఁ గావలై మెలఁగుధీరులు భూభయంక రాకృతుల్ 563

కా. భూతేశకన్యాయు బుగ్రదండధరు లంభోజాప్తలేఖల్ సము
ద్ధూత స్వేదలలాటభాగవికటభూభీషణుల్ మమ్ము ని
ర్లుతక్రూరక రాంఘ్రిజానుహతులం గావించినం దోలి నే
మాతుచ్చుం దిగనాడి వచ్చితిమి నీ కాద్యంతిముం జెప్పఁగాకా. 564

క. అనుపలకులు దనచెవులన్ । ననయంబు నసహ్య మగుచు ననలముగో గొ
బ్బున నే పోసినదిధమున । కనలి పరేతప్రభుండు కటకటపకుమకా. 565

✓ కా. ఎమేమీ మది సంకల్పముకా భయము లే కెవ్వారో మూఢులై
యామిఁడు దనుపా లెఱుంగక మది మాజ్ఞానిరోధక్రియా
సామర్థ్యంబు భజించివారు త్రిజగత్సంజాతభూతావలికా
నేమింపం దానితో హరింపఁ బ్రభువు లేర్పఁదక్క నెవ్వఁలుకా 566

ప. అని యొక్కింతవడి చింతించి యంతకుం డంతకమున్న సన్నతాచారభూషణుం
డగుభీషణుచేత నానీతం బైనశ్రీగంగఁబునఁ దడియనికటంబునఁ గావేరీతటంబున

నఖిలమరితహరణసమగ్ధం బగుత్తున్కరిణీతీర్థంబును నలివిచిత్రం బగు నాత్మణ్య
తేత్రంబు మహాత్త్వంబును దద్దివ్యవిమానశయనం డగుత్తుండరీకాక్షుమూర్తివిశేషం
బును దనమనోగోచరంబు లైన నాచరితాభివంః నుండె యాభూతేశ్వరులు తీర్థరక్ష
కు లగుటయు శూద్రుండు తదనుచయం డగుట యునికియుం దెలిసి నిజకింకరులం
గని వారితో నిట్లనియె.

567

క. నిక్కముగ నామనఁబున | నక్కడివృత్తాంతమెల్ల నధికత మయ్యెక
దక్కక వినిపించెద మీ | రక్కభ వత్తవధానులై వినుఁ డనుచుకా.

568

సీ. శ్రీరఘరాముఁ డాశ్రితవజ్రపంజరం డభిలకంటకుని దళామ్యుఁడునిమి
యురువైభవమున నయోధ్యాపురికి వచ్చి యుచట సుగ్రీవాదు లైన హితుల
కుచితసంభావన లొనరియతటి నతిప్రియకారి యైనవిభీషణులను
నాత్మకులీనకృపారాధికంబును దనకంటె సుత్కృష్టతరము నైన
రంగధామంబు సదయాంతరంగుఁ డగుచు
నొసఁగుటయు నాతఁ డడి గొంచు నసమహగ్న
మెసఁగ నిజపట్టణమునకై యేఁగుమండ
మార్గవశమునఁ గావేరి డగ్గఱుటయు

569

శ. అపుడు మధ్యాహ్న సమయం బగుట నతండు తక్కిదేశంబున తద్దివ్యమందిరంబు
నిలిపి దేవతాగృహంబు పుష్పపహరణంబునకై వసంబున కరిగి యుచట బరమత
పోనిష్ఠులఁ గని సంభాషించి వారిచేత సంభావితుండై తల్పిమేకంబుగా నేతెంచి
శ్రీరంగ రాజపూజావిధానంబు దీర్చుటయు ననంతగంబ గమనోన్ముఖుండై యద్వయ
భానుజుం డుద్దామతేజోభిరామం బగురంగధామంబు వహింపంబూరి తరలింపలేక
కోకాకులుం డగుటయు నాదమజపుంగవుం గరుజాతరంగితులు లగునపాంగంబుల
నిరీక్షించి లక్ష్మీశ్వరుం డతనినై లక్ష్మ్యం బుడిపి యాశాంకపంకజాస్తంబుగా నిరాతం
కం బగులంకాధిపత్యంబున కనిపి యసమానసంతానఁడుండై యుండుటయు నది
కారణంబుగాఁ దత్కవీపం బభిలపాపంబుల లోపంబు నేయనోపుటయుఁ దెప్పి
దండధరుండు వెండియు వారల కిట్లనియె.

570

క. మీనశ మె విష్ణుభూతే | కావజ్ఞయఁ దక్కిరిగ్రహనిపీడనముకా
గావింప వారితోడం | బోవం బనిలేదు కలిగెఁ బోయివఫలముకా.

571

- క. అన్నెలవునఁ గలభూతము । లన్నియు నజ్ఞానపాత మన్నియు ముఖసం
పన్నములు శక్తినుంతుము । లన్నియు నాత్మాభిమతవిహోన్నతముల్. 572
- గీ. సకలజగదేకభిధృత దైవచక్రపాణి । కాసరికూర్మల మతివృద్ధ్య మగునివాస
ముచలు రక్షింప ధాతసంరచితు లైన । వారు భూతేకు లమితు లవాన్యబలులు. 573
- మ. క్రమయోగంబున నెన్నఁ గాఁబడుకళాకాష్ఠాదులంబేర్పుకా
లముచే భూతచయంబులెల్ల నవలీలం సంక్షయం బందు నా
కమలాక్షప్రియధామమై మెఱయురంగక్షేత్రమం దెప్పుడుక
బ్రహ్మదం బార వసించుప్రాణుల హరింపంజాల దాకాలముక. 574
- ప. దేహసంగ్రహంబునకుఁ దత్త్వగంబునకుఁ గర్తంబు కారణం బట్టి కర్మరతులగ బట్టి
శిక్షించుకారణంబు నాయదిగాని మహానుభావులం గేవలంబు నియమింపుసామర్థ్యంబు
నాకు లేదు వారలకెల్ల సర్వభూతేశ్వర్యం డగునపురమేశ్వర్యండు నియామకుండు గా
వునజీవేచ్ఛగలదేని మీ రందుఁబోవలవ దనిన నిజస్వామి యగువైవస్వతుఁడటకు లాక
స్థించి కింకరు లహంకారం బుడిగి తదాదేశంబున నాదేశంబునకు దవ్వులఁ బోలఁగి
పోదు రని చెప్పి యస్సారాశయ్యండు నాగదంతమునీశ్వర్యం కీర్తినియె. 575
- క. ఈకథఁ జదివినవారును । జీకొని వినువారు విజితజీవత్వరై
నాకాదిపదముఖస్థితిఁ । కైకొందురు చనరు జమునికడ కొక నాడుక. 576
- ఉ. నావుడు నాగదంతమునివాఘుండు సాత్త్వికతేయతో ముసీం
ద్రా వనజాతవైరి యనురాగమునం బ్రతిపర్వముక జగ
త్పావని యైనపుష్కరిణిఁ దా నవగాహము నేయు నంటి వీ
వావిధుఁ డేమికార్యమునకై యటు నేయుచు నుండు చెవుమా. 577
- చ. అనినఁ బరాశరాత్మభవుఁ డాసతితో నను మున్ను దక్షునం
దనలఁ దుషారోచి ప్రమదం దెసఁగంగ వివాహమై
మనమున వారి నందఱ సమంబుగఁ జూడక రోహిణీసతిక
ఘనబహుమానపూర్వకముగాఁ బనిసేయుచునుండు నెప్పుడుక. 578
- క. దానికి నశ్వ వ్యాదు ల । నూనవ్యధఁ జెంది తండ్రియొద్దకుఁ జని దీ
నాననరై పతిచే దమ । కైవపరాభవముఁ జెప్పు నాతఁడు గిడుకక. 579

క. ఆరాజం బిలిపించి యిట్లనియె నీ వన్యాజుసంచారివై
తాంసీకములెల్ల నీవనివాధప్రాప్తి కుల్యంబుగాఁ
బ్రారంభింపక దుర్వివేకసరణిక్ బాటింపుచున్నాడె వీ
దౌరాత్మ్యంబుఁ దలంప మేలగునె చంద్రా రోహిణీవల్లభా. 580

క. ఇదిమొదలందఱునుఁ బ్రియ । మొదవఁగ సమభావవృత్తి నుండుట గడుమే
లదిగాక తప్పి తిరిగినఁ । దుడి గనిమొదుగాక పొమ్ము దురితఫలంబున్. 581

క. అని దత్తుండు తనతనయుల । స్థనవయములఁ దనిపి కియక ననుప సుధాంకుం
డును జని ముందటితెఱంగున । తనప్రియయును దాను సమృద్ధంబున నుండెన్.

మత్తకోకిల. ఆతెఱంగున కాత్తలన్ వగ పగలంపఁగ వెండియన్
తాతపాలికి నేఁగి వాగులు తద్విధం బెఱింగింప న
జ్ఞాతసంభవపుత్రుఁ డప్పుడు చంద్రునిం బిలిపించి ధ
ర్మతరణు భవచ్చరిత్ర మిదేల మానవు బేలవై. 582

క. ఇంక నిటనిఱద నీవక్రమానం బిట్టి జయ్యెనేనియు గొఱఁగాదు తప్ప దేఁ జూటి
చెప్పిలి నెప్పుగిదైనను బుద్ధిమంతుండవై యుండుపా మ్మని యుల్లసంబు లాడి వీడు
కొలిపిన గ్రమ్మట వచ్చి మామమాటలు గీటులఁ బుచ్చి యచ్చంద్రుండు సాంద్రాను
ర గంబున రోహిణీసంభోగలంపటుండై యుండె మఱియును బెక్కు మారులు
దత్తుండు బుుక్షాధిపతి నివ్వధంబున బోధించి తత్కుటిలప్రచారంబు వారింపంజాలక
చాల రోషించి యతనిం గనుంగొని. 583

క. దోషాకగ పలుకులు మ । దాహలు గైకొనక చపలభావంబున ను
ద్యేషించితి గావునఁ ద । ద్రోషంబునఁ జెందు యక్షుడుద్దళ నిన్నున్. 584

చ. అని శపియించె నంత హరిజాంతుండు తత్పటురోగ ముగ్రమై
తనతనవండుఁ బొందఁ బ్రభ దప్పి కృశించి పిన్నబుద్ధియై
ఘనభయవివ్వాటం డగుమఁ గ్రమ్మన నక్కడఁ బాసి భూతలం
బునఁ గడువాసి నుల్లసిలుపువ్వురిణీతటిఁ జేర సగతిన్. 585

మ. నిజకాపాదధి గోరి తద్విమలపానీయంబులం గ్రుంకి స
ర్వజగద్రూపిరపంబు ముందరకన్లుంబున్ భృతిన్ సన్ని నీ

రజనాభుక్ బదివత్సంబు లట నారాధించె భావ్యత్కర

క్రజకించిద్వికసద్దశాంచితరస్వచ్ఛాంబుజాశంబులక్.

586

వ. అంత.

587

క. తద్విరచితపూజనముల | హృద్వనజం బలర లోకహితమతిసాగ్ధా

పద్విఘటనకరుఁ డగుదన | జద్విఘఁ డతికరుఁ నతనిశన్నిధి నిర్వైక్

588

ఉ. ఆప్సుకు కైరవప్రియుఁ డుదంచితసమృద్ధవాక్కినీమలక్

దేవులఁ దేలునైపునము ద్రిపుఁగఁజాలక నేత్రపర్వమై

యొప్పెకునప్పగఁగవుమోత్రముదివ్యతనూవిలాసముక్

దప్పకచూచుచుక్ బహువిధంబులఁ బ్రస్తుతిచేసె నమ్రుఁడై

589

క. ఆసంస్తవంబు హృదయో | ల్లాసం బొసరింప మెచ్చి లక్ష్మీశ్వరుఁడా

కాసారము డగ్గటి యవు | తాసారము దొఁగఁగఱితి నాతనితోడక్.

590

క. జవలయహిత భవదుదిర | స్తవములితుఁడ నైతి నీవు దలఁచెడికాగ్యం

బనలందికఫలసిద్ధులఁ | దశఁగించెకు నస్తదీయదగ్ధనల్భిక్.

591

చ. అనుటయుఁ జంద్రుఁ డిట్లన గుణాంబుధివిష్ణుఁ బురాణాపూరుషుక్

నిను నభిలేఖ యజ్ఞమయునిం బొడఁగంటి మదీయ మైనదీ

వనము గృతార్థ మయ్యె నభివాంఛితముల్ సమహారఁ బైపయిక్

మునుపుగఁ బొందువాపదలు మున్నె లొలంగ విహంగవాహనా.

592

చ. అమృతమయంబు లైసకరజావళులక్ బచరించి యోషధీ

సమితులఁ బ్రోవు మందుఁ బటుశక్తిఁ గృపామతి నిచ్చి నన్న నా

క్రమమున నీవు నిల్పితివి కైటభమద్దన నిర్వృద్ధహ

త్త్వము దిగ దక్షుకాపజనితక్షయపీడయు నిష్ట నాదెసక్.

593

క. దక్షాగ్రహజాతమవళో | క్రతుమునకు తుయంబు గావింపంగా

దక్షు లాయ లేరి యింక నలి | నేతూ నీ వొకఁడు దక్క నీవిశ్వమునక్.

594

సీ. అశుటయుఁ బుండరీకాక్షుఁ డాతనితోడ నిట్లనఁ గైరవహిత మదీయ

దగ్ధనామృతవారిధారాభిషిక్తులైరేనియుఁ బాపాత్తు లైసవార

లతిశుద్ధతను లాదు రనిన నిన్నెన్నఁగానేల నా కెంతయు పిఁతుఁడ నీవు

గావున యతురోగవ్యధఁ బెడఁబాసి పోషింపు మోషధీత్రంజములను

తే. యుష్పదుదయంబు లోక శ్రేతోత్సరంబుఁ జేయఁచుండెడి గల్యాణవాయి యగుఁడు
దపము నీచాందునీసినదానఁ జంద్ర । పుష్కరిణి నాఁగ వెలయు నీపుణ్యసఁగి. 595

గీ. పుగుళులందుఁ బుణ్యపురుషుండు సతులలో । నభితనయ నదులయందు గంగ
యొవ్విధమున వెలయు నవ్విధమునఁ దీగ । రాజి నీసరోవరం మెఱయు. 596

వ. అనిన నప్పద్మలోచనునకు సుధారోచి యిట్లనియె.

చ. జిగిఁ దళుకొత్తుత్రొత్తవికపించినతెల్లనితమ్మిరేఖలం
దెగఁడెడికన్నులు స్మగవుడేరెడియాపులుఁ గుండలద్యుతి
స్థగితములై మెఱుంగెనఁగుచక్కనిచెక్కులుఁ బల్లవారుణం
బగునధదంబుఁ గల్గుధవదాస్యవిలాసము నిల్పు నామదిక్. 597

క. ఆచోష్వనను మదీయవి । లోచనములు చూచుఁగాక లోలత నెపుడుక్.
నీచారుమూర్తి ననవుడు । నాచంద్రునితోడ దనుజహరుఁ డిట్లనియెక్. 598

గీ. అఖిలదోషరహితులై నిర్మలజ్ఞాన । వంతు లైనయట్టివారికైనఁ
గాని గోచరంబు గాదు నానిజమూర్తి । కూడ దట్టివలుకు ముడుదమిత్ర. 599

వ. అనినం జంద్రుఁడు వల్కనట్లయిన సత్యల్పాల్పసత్కర్మబో
ధములై త్రిమృదులొకు రెప్పగిది నాన్తత్రాణఘర్మక రమా
ననపద్మాద్యము నిన్నవార్యగతి సందర్శించి ధన్యాత్ములై
ఘనతం బొందుదు రట్టిపొందు వెలయుగా నిల్పు మిచ్చోటికిక్. 600

క. నావుడు నాయుడుపతి కను । నావిభుఁ డిది పొసఁగు నిచటియనఘముఁ గానం
గావలతురు నను నితరప । దావాసుల కలవిగా దుదారులైనెక్. 601

వ. ఇటమీఁద నింక లంకాధిపతి యగువిభీషణుకథంబున నీసరి తీరంబున నెల్లవారిఁ
బ్రత్యక్షుండు యుండెద నది కారణంబుగా ధారుణీవలయంబు నిరుపద్రవంలై సకల
భద్రాశ్రమంలై మెఱయు నపు డెపు డిప్పరిసరంబున మదీయదివ్యధామంబు నిలిపి
నిజపురంబున కరుగునది కారణంబుగా ధారుణీవలయంబు రంగమందిరంలైన భుజంగ
భోగతల్పంబున ననల్పభోగంబునఁ గల్పారవ్యంతంబు లోకానుగ్రహార్థంబుగా వసి
యించెద నావేళ నీవు నన్ను దర్శించెద వింక బ్రతివర్సంబును బుష్కరిణీతీర్థసే
వాగ్ధం బిచటి కేతెమ్మ పొమ్మ నీనిండు వెన్నెల యఖిలజగత్పావనం బయ్యెడు మని
యాదేవదేవుం డంతర్ధానంబు నొండెఁ జంద్రుండును దద్వనప్రకారం చానతో

న భజనాపరాయణుండై యున్నవాడని చెప్పి యప్పారాశర్యుండు మఱియు
నాగదంతున కిట్లనియె. 602

క. పదియొజనములు నైదం । దదగ్ధమును నందునగము తగుపఱచె యిం
పొదవుగృతాదియుగంబున । నదమలసలలములఁ జంద్రసరసియు బెడఁగె. 608

క. అంతట గలియుగమున నం । తంతకుఁ బ్రతిదినము నల్ప మగునస్తనగ
ప్రాంతముఁ జేర్చినయర్చి । పుంతునికిగఱోత్కృదప్రసారముకరణిక్. 604

గీ. కలఁక యంత లేక కడుచల్లనై నల్ప । లాలయఁచంద్రసరసి సలిలపూర
మనఁసు కలియు గాంత మగువేళ దుగ్ధంధ । యుక్తమై కలంగియుండు నపుడు. 605

సీ. మండలాధిపులకు మరణ మెప్పుడు గల్గు నపుడుర క్తచ్ఛాయ నగ్గలింప
మాన కెన్నఁడు రాజ్యహాని పాటిలు నాఁడు నెఱుఁగుం గఁ బసరువన్నియ వహించు
నఖిలప్రజాసంతోషయంబగు నేవేళ నాతటి క్రిమిమయం బగుచు నుండుఁ
జొప్పడువేళ విత్తోభ మేసమయమం దయ్యెడ ఘేనంబులై కలంగఁ
చేర్చునాకాలమున నవాపుష్టిదోష । మట్టిపట్టునఁ జావ్వన వట్టిపోవు
నింకఁ బెక్కిన్న నేల యాయుండుసరసిఁ । దోచువిపరీతములు విపత్కూచకములు.

మ. సృపులుం బోరిక భావికాలమున శాంతిం జెందుచో దుగ్ధ
చ్చవియుక్త విప్రులు సౌఖ్యమందు నెడలక జఁద్రోపలచ్చాయయుక్త
భువి నెందక భునవృష్టి గల్గుతటి నుద్భాతోర్మిజాలంబునై
సుపశేషస్థిఁ దత్సరోవరము పొల్చుక మంగళావాసియై. 607

గీ. ఎన్న ముప్పదిఁగడుయొజనములంత । మేగయై యొప్పుదేశవిస్తార మెల్లఁ
గాలవశమునఁ బొడవటి కలియు గాంత । వేళ నత్యల్ప మయ్యెడి విప్రవర్య. 608

క. సకలభూతతయ కరంబుగా నాయుగంబున నఖిలవర్ణంబులకు మపష్టవం బగ్గలం
బరచుడు నప్పు ధాప్రదేశంబు నిర్వనువ్యం బగుట దేవతాసంచారంబ కాని
యొండు లేకుండుట ననాచారులు నన్యాయకారులు నాహ్నుయదూషకులు నార్యజన
భయంకరులు నల్పాయువులునై యెల్లవారును బరమకల్యాణకారకు లగువారి నామో
చ్చారణంబు విన్నంతన విద్యేషించుచుఁ దమః ప్రవర్తనం డగురుద్రుండు తమకు
దైవంబుగా నుపాసించెద రమృతోదేవుండు జగద్విమోహాధంబుగాఁ దాను దైవం
బని కల్పించినతామసకాస్త్రంబు లెల్లెడలం జెలుబడియై ప్రవర్తిల్లెడు నాసమయంబు

నందు వాసుదేవపరాయణు లగునమ్మహాత్ము లైనవైష్ణవులు తమ నిరాసం బాచరించి
యచ్యుతపదంబు నొందుదురు. 609

సీ. సాత్వికంబులు రాజసములు దాసుసములు నన మూడువిధముల నవనిఁ బరగు
కాస్త్రంబు లందు విశ్వప్రభు సర్వాత్ము హరిఁ జెప్పనవి సాత్వికాహ్వయములు
జలజగర్భుని సగస్వతి హవ్యవాహనుఁ బ్రణుతించునట్టివి రాజసములు
ప్రకటితముఁప్రవర్తకు నమానాథుఁ గీర్తనసేయనవియెల్లఁ దామసములు
వానిఁ గొనియాడి యతఁడె దైవంబు గాఁగఁ
గొలిచి సంపన్ను లగుచుఁ గోర్కులు ఫలించి
బలియులై సాత్వికుల బాధపఱచి నగుచు
నెవల విడుతురు హరిసేవ యెల్లవారు. 610

క. హరిహరుల సుముసేసిన | హరుఁడే పరతత్వ మనినయాకాస్త్రములున్
ధర్మ సత్యమనిన దుష్టతి | దొరకునె నారిసముము పలుక దోషము గాదె. 611

క. ఈపగిదిఁ గలియుగంబున | నేపాయముపద్రవంబులెల్లను భద్రం
తై పరిగుచంద్రపుష్కరి | ఊపరిసర మంద లేవు నెఱి మొక నాడున్. 612

క. జగదుద్భవపరిపాలన | విగమంబులు లీలగాఁగ వెలసినహాకిన్
ఒగి నుపసంహృతి నపు డిం | పగునప్పుడు గల్గుఁగలిసమాగమ ముర్విన్. 613

ఉ. మేదినివై విభీషణునిమిత్రమునం గరుణామయాత్ముడై
యాదట రంగమందిరమునందు భుజంగమరాజశాయి ప
ద్మాదయుతుం డజస్రమును నా వసియించుటఁజేసి కాలదో
షాదుల నేయుపద్రవము నందపు నాసరిసీసరిత్యైలుల్. 614

క. అని మఱియు నప్పురాశర | తనయుఁడు సునయుఁ డగునాగదంతునితో ని
ట్లను మునిజనములచే మను | వినఁబడుకథ యొకటి నీకు వినిపింతుఁ దగన్. 615

గీ. ఏల నీచోళమండలమెల్ల నేలు | రాజవోషంబుకతన ధ రాజనంబు
ననరి వసియింపఁ బండ్రెండునత్సములు | వెచ్చువెంక ననావృష్టిపీడనంబు. 616

సీ. కడుఁజేర్చి మిటమిటఁ గాయుక ట్టెండచే భువనముల్ పొగపొగఁ బొక్కిపడియు
నేడియై లిసలిస విసరు గాడ్చులఁ బ్రాణితరులెల్లఁ తటతటఁ నాఁకదోణఁగ

నొండెడ భగభగ మండుకార్చిచ్చులఁ బెరుగిరుల్ పెటపెటఁ బ్రేలఁజొచ్చెఁ
బంకమై జవజవ నింకుకాదంబుల మకరాళి మలమల మాఁడిపోయె

నెండ చొరకుండఁ గడు నేచి యిరులుగొనుచు । వజ్రలుకాంతారపక్షులు వక్లువోయె
నట్టినడువేసవులను గాల్చుడలుగాక । జరగునేలులు విజృంభణము లయ్యె. 617

కా. తుత్పన్నాదిక వేగతాపరికతాసుప్రాణశల్యావళి

భిత్తాక్షిణ్ణమహాగ్లవాంతికమహీభృత్కందరారణ్యకు

వ్యస్తోయాశయతీరచైత్ర్యమరుచేవాగారరథ్యాదులక

స్మృతం బాదచు మృత్యుదేవత సమున్మేషించె హేలాగలిక. 618

క. ఆవేశ మనులు సిద్ధులు । కావేరీతీగమంద కావుండెడి భూ

తావలిక నచటు శరణం । బై వెలసెను గంగవిభుసమాశ్రయమహిమక. 619

ఉ. ఆగతిఁ గొంతగాలము సమంచితభక్తిఁ జనంగ నానదీ

వేగము నాడునాటి కతివేగము దొంకిలిన దటస్థులు

ద్యేగము నొంది యందఱకు దిక్కుగుఱేదిన మాకునుం దను

త్యాగము గాద్య మంచు విగతాన్యదిశావిజగీష నున్నెడిక. 620

ఉ. ఆలైఱంగల్లఁ గ. స్థైని మహాబలవంతులు తీగరక్షకుల్

చిత్తములక గృహారసము చిప్పిల వారలఁ గావఁ బూని యు

ద్యృప్తిమెయిం బయోధరతలిక రథసంబున వాక్రిమించి యు

వ్యేత్తునఁ దద్ద మోదరములెల్లను జిల్లులువోవఁ బుచ్చినక. 621

ఉ. పన్నపు మేఘముల్ గగనపాలిక వాలికక్రొమ్మెఱుంగులు

రిప్పముగావు లేవు మహిత ప్రసరితధ్వను లిట్టిచిత్ర మే

మెన్నఁడుఁ జూడ మంచు జనులెల్లఁ బ్రమోదకుతూహలంబులక

కెన్నవహించ బెల్లుగురిసెక జలధారలు ధారుణీస్థలిక. 622

క. తోఁములై కరటికరా । కారములై సకలదిశలఁ గడుఁదొఱఁగుతదా

వారమున నల్పి పఱచెను । వారక కావేరీయ వారిధిఁ బూదువక. 623

న. అమృతహేదీజలపానంబునఁ బ్రాణిసంతానంబు సంతాపరహితంబై సుఖంబుండె నంత

నాగాజకృతం బైనప్రహ్లాదాత్మ పితాచీస్వరూపంబుఁ గైకొని తిన్నోయందెల్ల సుక్క

తోయంబునఁ గ్రోలినతత్త్వఁబ కావేరి వారిహీనయై ముందటిచందంబున నున్నఁ
దన్నిమిత్తం బన్యేషించుచు వచ్చి పురోభాగంబున. 624

మహాస్రగధర. కని రాభూతేళు లత్కుక్కటశకటమకూకప్రతికాళకేక
జనితోదన్యోపతాపశ్లేధమలినవత్సృజితమాంసాస్రగంధిక
.. ఘనకావేరిజలౌఘగ్రసవవివృతన క్త్రీసుస్థరదృఢిదంష్ట్రా
శనిసంఘర్షప్రభూతజ్వలదనః క్షిణజాలకాచిక వికాచిక. 625

క. కని కనఁబ నిగడ నురువడిఁ | జనుకుటిలభ్రుకుటిలవిశంకటభయదా
నను లగువారల దవులఁ | గనుఁగొని మది బెగడి మేను గజగజ వడఁకక. 626

ఉ. ఆసలిలప్రవాహమున కడ్డము నిల్చియు వక్త్రగహ్వరం
బోసరిలంగఁజేసికొని యొయ్యఁ దొలంగఁ వికాచి యప్పు డో
సోసి దురాత్మరాల యిపు డోడకు మేడకుఁ బోయెదంచుఁ జి
త్రాసులు విష్ణుదాసులు కరంబు రయంబునఁ బట్టదాసినక. 627

క. ఆగతి యెఱింగి యది గడు | వేగంబున బరువుఁబాట వెనుకొని చన నీ
కాగి యదలించి యువ్వతె | వేగతి వచ్చితివి వెలవ కిచటికి ననినక. 628

సీ. ఆపుణ్యపరులతో నప్పికాచిక యనె నేను బాపంబులకెల్ల నెక్కుఁ
డగుదాన ననుఁ జంపఁదగదు మదుత్పత్తివిధ మెఱింగించెద వినుఁడు మీర
లీజనపద మేలురాజు సోముక నాముఁ డపరాధివే త్రికఁడవలనుండ
నేపాపమునులేక యితరహాసీగురుఁ డేరి చంపించె శ్రోత్రియుని వినతు
నప్పు డాతనినచివులం దాపులందుఁ | జారులందును జనపహస్పదులయందుఁ
దద్దహిద్యేజనులందుఁ దలఁప నొక్కఁ | దైన నది గూడఁ దని విడనాడరైరి. 629

క. ఎదురెదుర నొకఁడు దురితము | వదలక కావింపఁ జూచి వారంపనివా
రాదవినఁ దత్సావఫలా | స్పదు లగుదురు సమధికారబలములకొలదిక. 630

వ. కావున నీదేశంబంతయుఁ బాపమాషితం బగుట ననావృష్టిదోషంబు సంభవించె
నారాజకృతం బైనబ్రహ్మహత్యాస్వరూపిణి యైననాచేతఁ జరాచరాత్మకం బైనజగం
విట్టియుపద్రవంబు నొందె నేను తటాకసరోవరాదులం గలవా రిపూరంబు నిరవశేషం
బుగాఁ గ్రోలితి నతిహూరదర్శను లగుమీ రెవ్వ రెంతవాడును మదంతంబు గావింప

నసుమర్థ లీనరగ్గకప్రయాసం వేల యని పల్కి. యప్పికాచి పరువుబెట్టినం గట్టులుక
దట్టించి యాడిట్ట లిట్లనిరి. 681

ఉ. సార మెఱుంగ నేరక పితాచమ నీచమనీచ లోకసా
ధారణదృష్టి జూచెద వుదాగతరం బగు నీప్రదేశ మీ
చేరుక సంవరింపను వసింపను శక్యమె నీకు నీవునుక
వారక వచ్చి తేనియు నవశ్యము నాశముఁ బొందె దీయెడక. 682

మ. ఓతి నీచక్కటి నివృద్ధి మమతశ్రీవిష్ణుభూతేశ్వర
ఓత మీపుణ్యనదీప్రవాహము జగత్సేవ్యంబు భివ్యంబు సం
స్కృతిమాత్రాఘనివారణంబు మహితశ్రీరంగధామాంతికా
గత మారూఢసమస్తతీర్థమయ మగ్ర్యం బాపగాకోటికిక. 683

గీ. ఎట్టిపాపులైన నీజలంబులు మేను | సోకినంతయాత్ర శుద్ధు లగుదు
లేతదంబుపాపపూత మై జగము నీ | వలన ముక్తిఁబొంది వెలయుచుండు. 684

క. కావున నెవ్వరి తెరువురక | బోవక వేగంబు వెడలి సా వుటుగా కీ
తావున నున్న వధింపక | పోవిడువము నిన్నుఁ బాపపుంజను వగుటక. 685

వ. అని పలికి రపుడాబ్రహ్మచార్య తద్దేశంబున సద్యోనాశంబు నొందె నవ్వెష్టుభూతేశ్వ
రులు తమతమనిలయంబులకుం జనిరి తదనంతరంబ జగత్సృష్టికారణం బైనమహావృష్టి
గురిసి కజపు దీటి యెల్లవారు తమతమ నెలవుల సుఖంబుండిరి. యీయంపాఖ్యానంబున
నిఖిలపాపహరణం బగు నిహవరసుఖదం బని చెప్పి యప్పికాశయ్యండు నాగదంత
మునివరున కిట్లనియె. 686

క. ఈకథ వినియెడిమనుజు ల | నేకమహాపాతకంబు లెడలియఁ ముక్తి
శ్రీకాంతు లగుదు రట్టిది | నీ కొకకథ యోగివశ్య నే నెఱిగింతుక. 687

మ. ఒకగంధర్వుడు చిత్రసేనుఁ డనువారఁ డుద్దామదత్తోద్దయా
ధికుఁ డస్వప్నవరేశ్వమిత్రుఁ డుడువీధిం దోడిగంధర్వగా
యకులం దానును బాడుకొంచు నట రంగాభ్యర్థముం జేరి కొం
జక యామీఁదటఁగా వెసం జనియఁ దచ్చాయాసముల్లంఘియై. 688

గీ. వానితోడ నేఁగువారు తిచ్చాయ న | తిక్రమింపరామి దెలిసి నిలిచి
రంతతీర్థరక్షు లాదుర్తి దాంధుని | సాగిపోవనీక సంభ్రమమున. 689

క. కడకాలఁ బట్టి కడు నురు | వడి బిఱబిఱ ద్రిప్పి వైవ వనవిధి కవలం
బడియె రఘునాథుశరహతి | సుడిఁబడి మారీచరాక్షసుఁడు పడినగతికా. 640

వ. అప్పు డతనితోడఁ గూడివచ్చినగంధర్వు లాఘంబైఁ దెల్లంబుగాఁ గనుంగొని
బెదిరి మగిడి నిబాధిపతి యగుచిత్రసేనుఁడు తేజోహీనుండై పడినయెడకుం జని
యచట నచేతనుండై యున్నయతనిఁ బ్రబోధించిన. 641

గీ. తెలిసి నలుదిక్కులను జూచి ధృతిఁ గలంగి | యిక్కడెక్కడ న న్నైవ్య వివిధంబు
చేసి రచి పల్కునాచిత్రసేనుతోడ | వారుఁ జెప్పిరి తద్విపత్కారణంబు. 642

క. చెప్పిన విని బెగడుచు మదిఁ | గప్పినమోహమున మీఁదు గానకి పోదం
డిప్పగిది నుండ నే లని | యప్పాటుం డరుగఁజూచె ననుచరయుతుండై. 643

వ. ఇట్లు చన మొక్కలించితొక్కలువిడిచినపులుగులంబోలె నాఁ సంబున కెగయలేక
చీకాకుపడి యార్తుం డగుచు మర్త్యకైవడి పుడమిం బడి పొరలి యాక్రో
శించుచు. 644

మ. అకటా యే నతిమూఢభావమున నీయత్యంతసంతాపహే
తుకకర్తం బొనరించివాడఁ నిక నీదోషం బశేషంబు నూ
రక యెబ్బంగిఁ దొఱంగు దీనికి విచారం బెద్ది యన్యాయకా
రికి నేలోకమునందు నాపదలు వర్తిల్లుకా దుఁతంబులై. 645

వ. అని యొక్కింత చింతించి మఱియును.

మ. నివి మీముందట వచ్చున న్నిటు ఒహిర్దీప్తంబునం దేకదా
నవమర్త్యాదులలోన నెవ్వరోకొ ప్రాణతాణిష్టులు
యవిచారంబున వైచి రాజుల నిర్దాఖ్యరోమగ్ని సు
ద్ధవిడికా వేలిచి తత్పలంబున హవిర్భాగంబు భాగించెదకా. 646

క. అది గాక వానిఁ జెప్పిన | నొదవెడు భద్రంబు మీకు నుద్దీపితమై
యిది యటు పోనిం డిప్పుడు | న్నది యింక నెకసంశయంబు నామదిలోనకా. 647

ఉ. అప్పుడు మీకు నాకును వియద్గమనంబు సమంబ యిట్టివో
నిప్పుడు నాకు నొక్కనికి నిత్యైకై మఱి మీగతిక్రమం
బెప్పటియట్లు యున్ని యిట నెట్లది గావున పక్షపాత మీ
చొప్పునఁ గానవచ్చె గడఁజోద్యము కాదె తలంచి చూచినకా. 648

క. అని తనపడుటకు మనమునఁ | గన లొదవఁగ నదరి పలుగుంధర్వవిభుక్
గనుఁగొని గగఁగిరి లగు | ననుచరు లిట్లనిరి మఱియు నాతనితోడఁ. 649

గీ. మాను మాను మిట్టిమాట లెవ్వరిదెసఁ | గీడు గలుగ దొకనికల్పింబు
లాకని నేల పొందు నూరక నిజకర్త | ఫలము తనకుఁ బొరయవలయుఁగాక. 650

క. అమృతాశనమనుజపతు | ప్రముఖం బగుసకలజంతుపటిలంబునకుఁ
దమలోనితారతమ్యము | క్రమమున నిజకర్తఫలము గాజే తలఁపఁ. 651

చ. నీవు తామసంబువ దివ్యధామచ్ఛాయాసముల్లంఘనం బాచరించినపాపంబున నీయా
పదఁ దెచ్చుకొంటివి నెమ్మది మహాపాతకం బని యతిక్రమింప కునికెనేని మాకు గగ
నగతిక్రమం బవక్రమందై యున్న దిత్తటి నీదిత్తంబు క్రోధాయత్తంబు గానీక దో
షనివృత్తి యగునుపాయంబుఁ జేయు మల్లెన నతిపక్షుం డయ్యెడు గానినాడు
దుర్జనునకు సుగతియ్యంబోరె నీ కాకాశగమనంబు సిద్ధింపదు భవత్పతనకారులగువా
రల నే మెఱుంగ నేర మీమేరకు నంతరిక్షాదిభూతంబులు పాక్షి వాని నడిగి చూడు
మింక నీవుత్తాంతం బంతయు బలాంతకునకుఁ జెప్పంబోయెద మీవుడు నీవడిగినచక్క
టికి నద్రద్విపసముద్రంబు లెడని యంతరంబులై యున్న వింతమారంబు పాదప్రచా
రంబునఁ జను ననేకవర్షకరంబులైన నశశక్యం బదియునుగాక యుదగ్రగ్రాహంబు
లగునంబుధులు దురవగాహంబులు లిట్లొట దురితనిష్కృతి గల్గునంత నీవింద యుండు
మఖిలంబు భద్రం బయ్యెడు మని వాగ లరిగి రనంతరంబు. 652

క. తలఁకొనినశోక భయమున | నలమరుగుచుఁ జిత్రసేనుఁ డతికరుణముగాఁ
బలుమఱు విలపించె నెగుల | దలఁగునుపాయములు గొన్ని తలపోసి ధృతిక. 653

క. శంభుని నాక్రితరక్షా | రంభుని ఫణిరాజకటక రాజితీఘనదో
ప్తస్సంభుని నపవృతదానక | దంభుని నిట్లని నులించెఁ దత్పరమతిమై. 654

గద్యము. జయ జయ జీలజభవముఖనిఖిలసురనికరమకుటతటఘటితమణిరుచిరుచిరచరణయు
గళ, గళవిచరదవిరళగళగళకబళ, బలవదఘనివహబాణపటలవిఘటనచటుదివస
కరకమలదమృతకరణముధురమధురసభరితశశికుసుమ, సుమహితకుచివిభవవిలయ
రహిత || హితవిధవిహరణకుతుక చరణఖచరమిథునశతసతతపరిచితవితతశిఖరమణి
కిరణగళ లితసకలకమబంత తిమిరభరకుభరజదరణధరనిలయ, లయసముయవివృత
వికటనిటలతటనయనపుటనటదనలకణ, కణక బలితసకలభువన, వనధిరలయవల

యితధరణీభరవహనసహన ఫణభరపరివృణ్ద్యవలయవిలసదురుభుజపరిభుపరిచి
 తకనకమధగపృథులధనురుచితమదనధనవిభిముఖిభిహుతదితినిగదితనిగమితను
 తనిజనిరుపమనిరవధికగుణవిసద, సరసిజవిపులతరణవనపకనసననకృతవనిదహనగ
 గనమయతనుమహిత, హితజనభవనఫలితసురనగనగదుహితృవదనకమలసమదమధు
 క్కన, కరటిరదశరదరవిసరచినరజతభుజగవదముగసరిదమృతకరదరవాసిత, కితక
 మలరుహతుహిననగనిధి కుగరుచిమదపసున, ఘనభుజబలపమరిపుపరిచదతనా
 యాచితతధనురతినిబిడనిహతిముదిత, దితిజన్మభుజగవనసనక కుకముఖునిజన
 మృదయకమలసదనవరద్యమమవనరత, నిరతిశయశయకలితలితహరిపుష్పపుష్కుతి
 నకుదపహానితిగిరిజశిఖరవరవృషభగమన, మనసిజమదధవళదహాజలదసమయముఖ
 గభువచనదురధిగమమహితహిమ, హిమకనిహుతవహాచినయనననయనతకరిలపనవి
 పులకటకవిగలితమదసలిచిచలదతిసలనినదముదితమృదునటదురుపదకటకఫణిఫణ
 మణిరుగరుణిత హరిదుదగదరవికచభకమల పరిమళపరిమిలితమరుసరిదతులసలిల
 కణగణకలితబలకచభరచినిచయ ఖచితగగనగతిరహితమహితనిపతితమసుచులిస
 చలితమతిదయవశమితరణభువభవ హాహి మాం హాహి మాం. 790 655 2

చ. అని సన్నుతిందిన బ్రహ్మండై విపన్నగాశని యగుపన్నగాధరణుం డతివై
 గృహాతరంగితం బగునపాంగంబు నిగిడించి నీతలం చెయ్యిరి చెప్ప మనిన నప్పుడు
 పతికి నందంద వందనం బాచరించి కృతాంజలియై యాచిత్రసేనుండు తనవృత్తాంతం
 బంతయు విన్నవించిన దత్తవనకాయల నిరూపించి విరూపాక్షుం డాక్షణంబున నిజ
 కింకరకణంబుల రణంబున కాఙ్గాపించిన. 656

కా. బాహాకంపితహేతిదీప్తులు వియద్భాగంబు గప్పక సము
 త్సాహోదంచితసింహనాదముల దిక్పత్రంబు భేదిల్లగా
 సాహంకారభయంకరాకృతులతో సాయోధ సూదగ్రస
 న్నాహం బద్ధుర మాహింప పెడరెక్క మాహేశభూతావళుక్. 657

కా. చంచద్వాహనకేకిసింహరుమ లాళామండలంబెల్లె జి
 త్రించెక్ రోహణశృంగ రాజములభాతిక్ రత్నకోటిముల్
 మించెక్ బాళశరాదిసాధనము లోలిం బూని దిగ్బంబునక్
 గ్రాంచారాతియు బల్వడిక్ పెడరె సంగ్రామక్రియాలోలతక్. 658

వ. ఇట్లదిగి సకలదురితలతాపవిశ్రం బగుశ్రీరంగక్షేత్రంబుఁ బ్రవేశించి యందు నిర్గళాప
వ్యక్తవారి యగుకావేరిం జేరి యాధూతజాతంబు నానాముఖంబులఁ దజ్జలంబు చలం
బునఁ గ్రోలఁదొడంగిన. 659

సీ. అంత నిర్మగ్నంబు లైనమహీధరప్రతికృంగంబులు బయలుపడియె
నీరఁ జేరెడితీగధూరుహప్రసవంబు లంతరితుమునఁ దూఁగాడఁదొడఁగె
నవ్వంబు లైననిమ్నప్రదేశంబులు రయమేది నవ్రతరంబు లయ్యె
బొడవులై పాలుపారుపులినస్థలంబులు క్రందుగా నందంద కానవచ్చె
నదరుమాడ్చికి వెక్కసం బైనపలుపు । తెల్లముగఁదోనఁ జావ్వనఁ దీసిపోయె
నల్పజలజంతునికరంబు లచట నచట । నదరె శైవాలపశ్చులు నాక్షణంబు. 660

గీ. అంతఁ దత్తీగసంరక్షణార్థముచట । మెలఁగఁగ్రీష్ణధూలేశు లలఘుమతులు
మున్ను దరులకు మిగిలి యుప్పొంగి పాలు । నమ్మహానది యల్పాంబు వగుటఁ జూచి.

క. సురభసగతిఁ దత్కా రణ । మరయుచు నటపోయి బాడబాసలకిలుల
బొరినదడువజలధిరవమునఁ । బఁగఁగడుమొక్కమోత వినిరి పడమటికంకణ. 662

చ. విని యిది యేమియో యనుచు విస్మితులై చని యన్ముహూతరం
గిణియుభయప్రతీరములఁ గ్రిక్కిఁజేయఁబడి యానతాస్మ్యులై
ఘనరసపూరముల్ బహుముఖంబులఁ గ్రోలెడివారి నఁగ్రని
స్వనబధిరీకృతాకులఁ బిశాచగణంబుల ఘోరమూర్తుల౯. 663

చ. కని కడునల్లి బిట్టదిరి కన్నుల దట్టపుకెంపు పర్వఁ ద
గ్జనములు గగ్జనంబులు విశంకిటభంగిఁ జెలంగఁ దాకి క
న్ననిఁ బరిఘాసీచక్రశరఖడ్గదాముసలాదిఘోరసా
ధనముల బిట్టనొంపఁ గడు దల్లడ మందుమఁ బాటి రందఱుల౯. 664

క. వారలతోడన తెలివి వు । మారుదును బఱచె నీక్రమంబున భయముం
గూరిన వచ్చెడితనబొ । వారము నీక్షించి వృషభవాహనుఁ దాత్మ౯. 665

గీ. సంగ్రమించుచు వీరి నీబాడఁ బఱపి । నట్టిబలియుండు నెవ్వఁడో యనఁ దదంతి
కమున కేతెంచి విసతుండై క్రాంచభేది । చెప్పె దా రేగి విఠిఁగి వచ్చినతెఱంగు.

వ. అంత నంతయుఁ పిని యుమాకాంతుం డభిలఘూతజాతం బాకర్ణింప బలవంతులతోడి
విరోధంబు గా దని పల్కి యాగఁధర్వునిం జూచి నీవేందైనను బొందైనకందువ
కరుగు మని యంతర్ధానంబున నుండఁ దదనంతరంబ నిజమిత్రుం డగవిత్రకేనుండు

గరుడకేతవచ్చాచూలంఘనం బాచరించి భేదగత్వంబు చెడి పుడమిఁ బడి యడలుచు
నికి తదనుచరులవలనఁ దెలిసి యాశతమన్యండు భృతమన్యండు నయ్యై నయ్యెడ.

క. లోచనసహస్రలోహిత | రోములు మెయి నిండ నామరుత్పాల్గఁడు లో
నేచినరోహణలీ | లానియుములు వెలిఁ దలిర్చులాగున నుండెన్. 668

వ అంశ్య. 669

గీ. దంతి మేచమహిష దానవమకరసా | రంగతురగశాకర్వరముల నెక్కి
కులిశశక్తిదండఘోరాసిపాశతో | మరగదాత్రిశూలధరులు నగుచు. 670

ఉ. ఆహవకూరులై వెడలి రప్పడి తప్పను గల్గుదేవసం
దోహము లాత్మచిహ్నములతో వివిధాయుధపక్షిఁతో నట
ద్వాహనకోటితో సుభటవర్గముతో వెన నిగ్గమించి ర
వ్యాహతసింహ నాదముల నంబరభాగము పూఁటిల్లఁగాన్. 671

క. ఆనివిజగము తమతమ | కైదవలమెఱుంగు లెల్లకడలం బర్వక
గాఁదనరెఁ దఱచు మెఱుపుల | తో దివిఁ బన్ని నయుగాఁతతో యడము లనిన్. 672

ఉ. ఆమెడ వాయువులో పరుసనై వెన వీచె నినుండు వేడిమై
కాయఁ వొడంగె భీకరముగాఁ బెనుమంటలు నెల్లదిక్కులన్
వాయుసఖుండుఁ గప్పెఁ బటువారిదపస్త్రులు మిన్న ఘూర్జిన్
మ్రోయుచు భోగను గురిసె ముంపఁగ శోచితధార లెల్లడన్. 673

క. చదలం గనలుచుదుదమునఁ | బొడలెడిసుఁ వరులు విష్ణుభూతేకులు దా
రిదియేటి దనుచు నచ్చెరు | వొడవఁగ వీక్షించునంత నుద్ధతవృత్తిన్. 674

క. సురగగవిభుపమపునఁ గడు | నురువడిఁ జండానిలంబు లొక్కట విసర్జన్
బురిఁగొని వైష్ణవవాయువు | లరు వారఁగఁ బేర్చి వాని నన్నిటిఁ దోలెన్. 675

క. ఆలో నాలోలఘన | జ్వాలాజాలములఁ గప్పి చనునాన్మజ్జన్
గాలుపుచు వైష్ణవానల | మాలొకనభయదనిష్ఠురాకృతి మెఱఁగెన్. 676

వ. అట్టిమెడ సమరసముత్సాహదోహలంబులై సురసందోహంబు లుదగ్రమండలాగ్రశరి
ఘటప్రసప్రాసపాశముఖ ప్రహరణబాణపాణులై మఱియందఱం దఱిమి నిజప్రతాపాత
పాహతారిమముదుం డగుకుముదుం డనుదత్తే త్రైత్రతమికుండు కింక రట్టింప హరికింక
రులం పంపిన నానిలింపనైన్యంబులవై గవిని నిశితపవనిష్ఠురంబు లగుశరంబుల నురం
బులు గాఁడ నేసియు బ్రళయానలక రాశంబు లగుశరచాలంబులఁ గంతనాశంబులు

దా ప్రేమియుఁ గాలోర గాభీలంబు లగుకూలంబుల ఫాలంబుల సొంచియు నుదంచిత
ప్రభాపిహితవియ త్తలంబు లగునత్తలంబులఁ గత్తలంబులఁ జించియుఁ గరంబుభయంక
రంబు లగుముద్గరంబుల కరంబులు సొంచియుఁ బ్రచండంబు లగు గదా దండంబులఁ
బిచండంబులఁ బగిల్చియు గనకపుంఖమండితశిఖండశాలంబు లగుభిండివాలమ్ముల నా
డించియుఁ దఱము గాటమ్మునకు నూహటించి విముక్తరూపాండిత్యులగు నాధీశులు
విస్మృతహృత్తు లగుమరుత్తులు విగళితగంధర్వు లగుగంధర్వులు విఘ్నాత్ములు లగు
యాత్ములు వితరక్షిత వేద నాస్పాద్యు లగుసాధ్యులును వికంపితాసువు లగునసువులునునై
రివిధంబున నిజబలంబులు దక్కి నలుదిక్కులకుఁ బఱచిన సుకపతి తా సుకృ
రుండ చిక్కి మిక్కుటం బగుకోపాటోపంబున.

677

కా. శూభ ద్రోపమునకొ డిశో పగుల నత్తుద్రజ్వలజ్వాలికా
సంభూతస్ఫుటపిమ్మరద్విస్ఫురసాక్షాత్సులింగక్రజం
బంభోవాహపదంబు గప్పికొన జంభారాతి వైచెక రణా
రంభోజ్వంభిత మైనవైష్ణవభటవ్రాతంబునై వజ్రముకొ.

678

క. ఆరీతి భూతభయదం । వై రయమున వచ్చువజ్ర మతులితబలదు
ర్యారుఁ డగుమముడఁ డచ్చెరు । వారఁగ దాకలఁ బటై ననుచరు లాగ్వక

679

ఉ. ఆతటి సర్వపశ్యతచయాతతిపక్షవిధేదనక్రియా

హేతుకమై తనయనిజహేతి వికుంతితమై యురాలికిం
జేతికి నగమాటఁ గని సిగ్గటి శక్రుడు వాటె దైత్యజి
ద్దూతలు వెంటవెంటఁ బడి తోలుచుఁ గేలెగొనంగ మానియై

680

చ. హరిహాయుఁ డాదిగాఁ గలసురావలి నాగలిఁ గెల్చి విష్ణు కిం
కరులు జయోత్సవం బెసఁగఁ గ్రమ్మటి వచ్చిఁగ దన్నహోగ్రసం
గోఘనఘోష ముత్పట సుఖిన్ధితి నున్న మహాత్ము లాలకిం
పను పరమాత్మచింతనముఁ బాఠక యన్యమెఱుంగుండుటకొ.

681

చ. అంత నక్కడఁ బరాధనజాతమన్యుం డైవచ్చుశతమన్యుడైన్యం బాలోకించి యొక
పితామహుం డతని దాహం జని

682

క. ఎవ్వరిచే నేనెపమున । నివిధి వారిలైఁ జెప్ప మేర్పడ ననినకొ
నెవ్వఁగఁ జిత్తం బెరియఁగ । నవ్వనరుహగర్భునోడ నతఁ డిట్లనియెకొ.

683

క. ఏ మని చెప్పెడు లోకపి । తామహ మత్సరము మానధనమును బాసెం
దామరసాత్మనిదూతల । చే ముల్లోకములు గేలిసేయుచు నన్యకా. 684

ప. అనినఁ జతుర్ముఖుఁడు శతమన్యున కిట్లనియె. 685

ప. మెఱసినమృత్యుదేవతకు మత్స్యపు లైనముఖందదాసులక
తరలకేమారుకొం టరయఁ దాఁ గొఱవిం దల్గ్రోఁఁగకొంట యి
ట్లెఱిగియు కజ్ర మంది యిది యేటికి కైదితి వారిమీఁదనె
త్తెఱుంగున నైన నాపదలు దెచ్చుగదా బలవద్విభోధముల్. 686

క. అనిమివ విను నీపలికెం । బనఁగా నిది యెంత మామకాస్త్రవంఁదై
నను మారునిపాకుపతమై । నను వ మ్మగు విష్ణుభూతనాథులచేతకా. 687

గీ. కాలచక్రమైన గరుడధ్వజునిచేతి । చెక్రమైన వారిఁ జేర కంత
దలఁగునట్టిమహిమ గలమహాత్ములతోడ । వైర మగుట నేమిగారణంబు 688

క. అనినపితామహుపలుకలు । విని యనిమివ నాయనండు వివమితముఖుఁడై
మును కన సిగ్గుచ దమ్ము । గనుగొనుటయు నతనితలఁపు గనిగంధర్వుల్. 689

ప. ఆచతుర్ముఖున కభిముఖులై కరపుటంబులు నిటలతిటంబునఁ గదియించి యిట్లనియె. 690

నీ. అవధరింపుము పంకజాసన మురరాజు చెలిమికాఁ డగుచిత్రకేతుఁ డనెడి
గంధర్వనాథుఁడు కాదంబరీపానిమత్తుఁడై సోలుచు మధుఁఘణితిఁ
బాడుచు నాకాశపథమున నరుగుచో రుచిరమచ్చాయాస్వరూప మైన
శ్రీరంగధామంబుఁ జెచ్చెర లంఘించె బలసి యాతని వెంటఁ గొలిచినచ్చు
నేము దాని దాఁటరామి మున్నెఱుంగుట గడచిపోక నిలురఁబడితి నుంత
కింక మీఱ విష్ణుకింకరు లాతని నెడిచి పాఱవైచి రుద్రుఁ గూల 691

క. అటు వ్రేసిన జలధులకడ । పఱు ముక్కును మోముఁ జిరయఁబడిగగనమునం
బటుగతిఁ జనుసామగ్ధ్యము । మటమాచము నొంది దీనమానసుఁ డగుచుకా. 692

లక్షగ్రాహి

సింధురనికాటమదసింధుఘటజన్మ మురసింధు కనకాంబురుహగంధవిచలత్పు
ష్పంధుఘటిర్ణ్ణు సితబంధురజటాపటల బంధవిలసత్కుముదబంధుఁ బ్రమదాస
మృంధలలితాంగు ననుసంధితజగత్కుశలుఁ గంధరఽనీలతరకంధరు నుదార
స్కంధవృక్షవాహనుఁ గబంధమథనప్రియు జలంధగహఁ గొల్చె నతఁడంధకవిరోధికా

- క. ఆతనిదెసఁబ్రీతుండై । కిఠాంశుధరుండు పనుపఁ జెచ్చెరఁ జని త
 ద్భారములు విష్ణుదాసుల । చేతం బరిభూతి నొంది చేడ్వడి రంతక 694
- చ. హితుఁ డగు చిత్రసేనునకు నిట్టివిధంబున వచ్చినట్టి ధు
 స్థిని విని యల్క మై నమర సేనల నెల్లను గూర్చి యాశత
 క్రతుఁడు ముకుందకింకరనికాయముపైఁ జని పోరి వారిచే
 హతబలులై నిలింపులు భయంబున కన్కనిఁ బాటిపోయినకా. 695
- క. ధట్టింది నిలిచి వజ్రము । కట్టలుకం బూని వైవఁ గైకొన కది చే
 పట్టుకొని కుముడుఁడును నతఁ । డిట్టాలం బనుచుఁ జెప్ప నెద నచ్చటికికా. 696
- చ. మున్ను చిత్రసేనునిచేతను బరిభూతం బగు రాజశేఖరుం డరుదెంచిన విరించి యత్యా
 దరంబున నచ్చహాదేవుతో నీవేమికార్యంబున కిచ్చటికి వచ్చి తనిన నచ్చతురాననుం
 గనుంగొని. 697
- క. ఓతిచిత్రసేనపతనము । నతనికి నై తనబలంబు నని కనుపుటయుకా
 ధృతిచెడివారలు హరిభటు । తతిచే నొచ్చినవిధంబు తడయక చెప్పెకా. 698
- క. చెప్పిన విని గంధర్వం । డొప్పుని పనిసేసెఁ దెలివి నూనకనీవుకా
 దప్పిలివి బుద్ధిసురపతి । చెప్పెడి దేమున్న డిట్టిసెగ్గమునొందెకా. 699
- చ. అని జలజాననుండు దివిజాధిపుఁ గన్గొని దైవ కృత్య మె
 వ్వనికి నతిక్రమించి చనవచ్చునె పుణ్యపరుల్ కుభంబులకా
 ఘనదుర్భాత్తు లాపదలు గైగొనుచుండుదు రట్టికర్తయుల్
 దననకమే యొనర్పఁగ విధాత్మలియొగమె కాక సర్వముకా. 700
- క. జీవులు కుభాకుభస్థితు । లేవిక్వాత్మకుఁ డెటుంగు నెల్లపుడు నా
 దేవునికక్షిహీనం । బై వెసఁ జరియించునే తృణాగ్రంబైనకా. 701
- ఉ. ఆపరమేశ్వరుం డరయ నాగమవేద్యుఁడు వేదనోదితం
 బై వెనుపొందుధర్మ మఖిలాశ్రయ మాసరణిం జరించువా
 రాపదఁ జెంద కెందు సుఖ ముండుదు రత్సభవరతులై తదా
 తేప మొనర్చునీచులు నశింతురు దు సరవారకాగ్నులకా. 702
- గీ. అది పరమాత్మసంకల్ప మైనయట్టి । ధర్మమాగ్ధులు దప్పి గంధర్వవిభుఁడు
 చక్రిదివ్యాఽయచ్చాయ నాక్రమించి । కనియెఁదత్పాపమున నిట్టికష్టదిశలు. 703

- వ. అనినఁ బాక కాసహండు బలకాసనఁ గనుంగొని. 704
- క. తోయజభవహరిభవన | చ్ఛాయాలంఘనము సేయ సమకొనుపాపం
చే యది తుది నదిపాయము | పాయం చేతెఱుగు లేటపటపుము నాకక. 705
- సీ. నావును నజాదును దేవేంద్ర వినుము చెప్పెనఁ బరప్రత్యక్ష భేదములును
ద్వివిధమై దానువర్తించు భూతావలియందు స్వచ్ఛాయప్రత్యక్ష మనఁగ
నమగు నాయుఃకాయం బైనవారల కది దునుకబోయినరీతిఁ దోచుకొండఁ
బొడగానఁగా రాక పోవు నీజావ నది విసుస్వచ్ఛాయ యదృష్ట మనఁగ
భువిఁ బరచ్ఛాయఁ దాజ్యేష్ఠమునుగనీయ | సంబు నన రెండువిధములు బరగుమఁడుఁ
బిన్న వాఁ డెట్టియెడలను బెద్దవారి ; నీడ దాటించుచుం జనఁ గూడదెప్పుడు. 706
- క. గుర్రముచితకమునాసన | వరవాద్యప్రముఖగేహవగ్దము జకుండై
చరణమున నాక్రమించిన | నరుఁ డరుగు నశేఖర నారకములసిక. 707
- ప. సకలధర్మంబులందును సాత్త్వికంబు పరమధర్మం బిది యవలంబించి సరియించు
నిర్మలాత్ములు మనోవాక్కాయకర్మంబులఁ బరాత్ము లగునెల్లవారికి గురువు లట్టి
పుణ్యపురుషులయందు సదాసన్నిహితుండై యుండుఁ గావునఁ దచ్ఛాయఁ ద్రోక్కి
చనుదుష్కృతచిత్తులకు నిష్కృతి గలుగనేరదని చెప్పి యప్పితామహాండు వెండియు
నిట్లనియె. 708
- గీ. కన్యకోగాత్ములగువారుఁ గుంటివారు | నంఘ్రిహీనులు గల రెన్వ రట్టివారు
గతభవంబున శ్రీహరిప్రతిమనీడ | లంఘనముచేసి చనినపాలకులు శక్ర. 709
- చ. నిగిడినవిష్టుహందిరమునీడయు విష్టునినీడయట్లు దా
టఁగఁదగ దట్టిపాపము జడత్వము మై సొనరించుదుగ్జనుల
తెగి యమబాధలం బడి తుదిక ధరపై జనియించి పంగులై
వగలఁ గృశించుచుండుదు రహరితఘోరరుజాదిపీడలక. 710
- గీ. తత్త్వీరక్షిణ మొనరించుకలె నరుండు | కడఁగి తచ్ఛాయ మూఁడుభాగములు చేసి
యందుఁ బూర్వాంశమునఁ జను టిన్న మిట్లు | గాక తక్కినయది దోషకారి యంద్రు.
- క. వనజోదరుకుభగణములు | గొనకొని కీర్తింప గేలిఁగొనుచు నవజ్ఞం
జనుజనులు బధిరులై మహి | జనియింతు రనేకజన్మజన్మములందుక. 712
- క. హరిబింబమైనఁ దత్త్వీ | కరిమైన ధ్వజంబునైనఁ గని మ్రొక్క కనా
దరబుద్ధి గడచి చనునా | పురుషులు జాత్యంధు లగుమఁ బుట్టుదు రుర్వక. 713

- క. హరినగరి కప్రదక్షిణా | సరణిం జనుదుర్వివేకి సంచితపుణ్య
స్ఫుగ్ధాః బెహతాసి సంప | ద్విహితుడై పదప నరకవిరతులఁ గూలుకొన్. 714
- క. ద్వారమునఁ జనక విష్ణున | గారము మణిముకడువెంటఁగాఁ జొచ్చుదురా
చారమునఁ జేసి నయల కు | ధారంబగు పుణ్యవికలి దలఁగు మురేంద్రా. 715
- క. ఈగతి మెలఁగక దుగ్మదుఁ | డై గంధర్వఁడు విపద్దకాకులఁ డయ్యెక |
వేగపడి విష్ణుదాసుల | తోఁ గరకరి నొంది యశము దొలగితి వీవుకొ. 716
- చ. అని పలికి వారిజాసనుం డూరకున్న నాశతమయ్యుండు లజ్జావనతముఖుండై యిట్లనియె.
క. చతురానన నా కెంతయు | హితుఁ డాగంధర్వఁ డెగ్గులన్నెక కరుణా
మతిఁ జెప్పము నాకొఱకై | యతినికిఁ గల్మషనివృత్తి యగు తెఱఁ గింకకొ. 718
- చ. అనినఁ బితామహుండు దివిజాధిపుఁ గన్గెని యిట్టిపాప మే
యనువునఁ దీఱినేర్పును సమర్చనవందనసంస్తవాదులకొ
దను భజియింప నావికచతామరసేతులఁ డాసమాక్రితా
వననిరతుండు శ్రీహరి ధృవంబుగ మాన్పెడిఁ దాన యాతనికొ. 719
- క. అని చెప్పి యబ్జగర్భుఁడు | చనియె న్నిజధామమునకు శంభుఁడుఁ బోయకొ
వినుతమణిశృంగసంగత | ఘనపటలవిలాసమునకుఁ గైలాసముకుకొ. 720
- చ. హరిహరయఁ డెంత నిష్టసఖుండై పెనుపొందెను జిత్రసేనుఁ డం
బఁగతిపాటవం బెడలి పడ్డ ప్రదేశము కేగి నానికికొ
సరసిజనూతివాక్యములచందము పొందుపడంగఁ జెప్పి తా
నంగ నిజాగమోక్షుకసుధాశనకొటికి వేల్పువీటికికొ. 721
- చ. ఆగంధర్వరాజును నిజస్థలిక్రమంబునకు నిర్వేదించి యవ్వోటు వాని కాశ్యపనామ
ధేయుండు నగుమునీశ్వరుం బొడఁగని యభివందనం బొచరించి వినయనమితిమస్త
కుండై హస్తకంబులు మొగిచి యిట్లనియె. 722
- క. యరితానలకీలావలి | నెఱిఁ జెడి నా కేదికృత్య మెయ్యెది వాచ్యం
విరపుఁ నేమిట సౌఖ్యముఁ | బొందుదు నెఱిఁగింపవే తపోధనముఖ్యా. 723
- చ. అనిన నయ్యులినరుండు గంధర్వచతుర కిట్లనియె. 724
- చ. పరమేశుకొ బురుషోత్తముకొ బరుఁ గృపాపాథోధి నారాయణుకొ
హరిఁ జిత్తంబున నిల్పి నిత్యము ప్రణామాభ్యర్చనాదిక్రియా

- పగతం గాఢము దీర్ఘ మట్లయినఁ బాపశ్రేణిఁ బోదోలి త
త్పరమస్థానముఁ బొందె దెంతయును గోప్యం బే నెఱింగించితిన్. 720
- క. నావుకు నప్పరమేశ్వరు | నేవెరవున నెఱుంగబోలు నేచందము వాఁ
డేవంకనుండు ననుటయు | నావాచంయమివరేణ్యుఁ డెఱింగి ననియెన్. 721
- క. అలిష్ఠియలం బగుమానస | గతులను సుకృతప్రసక్తి గలకర్మములన్
వితతప్రసన్నభావలఁ | జతురుడైన యెఱింగి దీవు సర్వాత్మ హరిన్. 722
- క. కలఁ డభిలవాఁడును డగు | జలకాయ సమ స్తభూతచయములలోనన్
వెలుపటిసకలావస్థలఁ | గలకాలము పూర్వఁ డై జగన్ని హమాములన్. 723
- క. అనుటయు నాగంధర్వుండు | మునివర్యుని విష్ణుఁ డభిలభూతావలియం
డును బాఁడును నేనియుఁ | గనరామి యజేమి యనినఁ గాశ్యపుఁ డనియెన్. 724
- సీ. గంధర్వనాథ జగత్ప్రపంచంబునఁ గలకస్తుతలి తన్నుఁ గదిసియున్న
వైన పురోగతం బైన భాగమకారఁగనవచ్చు నే లోన వెనుక దెనయు
నని గాన నీమాడ్చి నభిలభూతాత్మదై తనరునవ్విభుఁ గానఁ దగముగాదు
బాహ్యంతరంబు లప్రతిహతంబై ప్రవర్తిండు పరిజ్ఞానదృష్టి గాని
యట్టి సుజ్ఞానమునకు మా టగుచు దేసి- | గర్త బంధంబు నిగుడుఁ దద్దననిరోధ
మురిదిఁ బోఁడేసి నిజహృత్పయోజమధ్యగతునిఁబరమాత్మఁ గనువాడ కనెడివాఁడు.
- చ. అరుగుము నీవు దుస్తరమహాఘనివారిణి యైనచంద్రపు
ష్కరిణికి నందు భక్తి నవగాహ మొనర్చుము దాన నీ కగన్
బరమశుచిత్వ మంత భవబంధవిమోచనం బద్ధలోచనన్
హరిఁ బరమాత్మఁ గాంచెద వ్రదంచితధాముని రంగధామునిన్. 726
- క. ఆదేవుని నాక్రితర | త్పాదతునిఁ గొలిచి తత్ప్రసాదంబున నీ
భేదంబుఁ బాసి చనియెడు | మోదంబున నిజనివాసమున కుడువీధిన్. 727
- క. అని యెఱింగించిన వినయం | బెనయఁగ గంధర్వుఁ డప్రసంగిండున కభివం
దన మూచరించి వీడ్కొని | చని గంధర్వుండు విరక్తిసంపన్నుడై. 728
- మ. పరమేశ్వరంథ నమంతరితస్థితిపురోభాగంబునం గాంచె బు
ష్కరిణీతీర్థము నాత్మతత్త్వరథజద్గంధర్వగీర్వాణికి
న్నరసంపాదితకామితార్థము ననూనస్సారనీరేజకే
సరనిగ్యన్మకరందతుండలపయోజాతీర్థికాసారమున్. 729

వ. కని పిన్నయంటి నొంది నిజస్వరూపమాత్రగభిరకలికలునకజ్వలంబు లగుతజ్వలంబుల మజ్జనం బాచరించి విశుద్ధశరీరండై కవేరకన్యకాతీరగమాకాగకోరకమోదమేధురమలయమారు తావతారరజతగరుడకేతనాభిరామం బగుశ్రీరంగధామంబుఁ జేరి యచ్చట నభంగ సంకతప్రసంగంబున నాగమామమోహించి త్తంబు ప్రసన్నతాయత్తంబు సేయం బూని మొదల నాదసమద్భవంబులై మంద్రమధ్యమతాళభేదంబులఁ దమమన నేక వింశద్విధంబు లైనశ్రుతులకు నాధారంబులై మయూరాదిరుతంబులచేత సంకేతం బగువడ్డాది సప్తస్వరంబులపరస్పరమేళనంబున నభిరామం బగుగ్రామత్రయంబు నవలంబించి మతంగతుంబురు నాదకోహలోదితంబు లగుమతంబుల ననేకప్రకారంగ నైనమాన్యనల నింపు గడలాత్తుచతురుత్తరాశీతితానంబుల ననూనంబులై సంపూర్ణ సాదబసమేతంబు లగుపంచదశజాత్యవయవంబులఁ బరిశీలించి స్థాయిసంచారిప్రమాణు లగునతున్వృణంబులు నాశ్రయంబుగా నెన్నఁబడినప్రసన్నాదిప్రభృతికాలంకారం బులు పదుమూఁడును బరిస్ఫురింపఁ గంపితస్ఫురితాహతాందోళితంబులు లోను గాఁ గలసప్తగమకంబులు మెఱయ నప్తదశజాతిప్రభూతంబులై శుద్ధ భిన్న గౌళ దేశరి సాదాంతోపరాగ సంజ్ఞలఁ బ్రసిద్ధంబు లైనశుద్ధరాగంబులును ముప్పదియాఱును రాగాంగంబు లిరువదియును భావంగంబులు నలువదియేడును నుపాంగంబులు ముప్ప దియొక్కటి త్రయాంగంబులు మూఁడును గాఁ బదిదెఱంగుల నూటముప్పదియే డగు రాగంబులు వేళావిభాగంబులతో నాలాపంబు సేసి నమతాళపరక్రమబంధురంబు లగునాసింధురవరదు చిరుదాంకితంబు లైనప్రబంధంబులు పాడఁదొడంగె నపుడు కన్యవృతాయమానం బగుకంధర్వరాగంబు నాకర్ణించి.

780

సీ. నెలవులం బులు రాలఁ జెవు లొగ్గి మృగములు తరలక మేపులు దలగి నిలిచె గగనవీధులఁ బూఱుఖగము లుపాంతభూజములవై వారి నిశ్చలత నెందె మంజూలప్రాసాదమణికుట్టిమంబులు గరిగి నీరై జాలగట్టిపాఱె దరులతాపజ్వులఁ మరలఁ బ్రాయము వచ్చి చిగురు గెఱ్రాసులఁ జెలుపుమిగులె ననటిజనులెల్ల నితరకార్యములు దక్కి । సంతతానందపరవశస్వాంతు లగుమఁ జిత్రరూపులకై వడిఁ జేన్చి యడిగి । యున్న వారున్నచోటనె యుండి రపుడు. 781

మ. కరుణాంభోనిధి రంగనాయకులు దగ్గంధర్వరాగంధర్వలై ఖరి చిత్తంబున కాతుకంబు నెఱయంగ నుప్రసన్నత్తుండై సరసోదారకటాక్షవీక్షణసుధాసారప్రసారంబునక

బరితాపం బడఁగించి వారి కోసంగక భవోర్లితైవ్యముగ.

782

మ. అతిమోదంబున నప్పు డుజ్జ్వలవిమానాకాశుడై యుజ్జ్వల
ద్యుతుల న్నించి తినుప్రభల్ దేసల నెందుం బౌగంధర్వ ల
ప్రతిమప్రాధి న నేక భంగుల నులింపఁ జిత్రసేనుడు ధీ
రత్నమై నేఁగ నిజాలయంబున కపూర్వశ్రీసముల్లాసియు. 783

వ. తదనంతరంబ. 784

క. వితత్త్రీమహిమలఁ దన | ప్రతి యగుగఁఖుఁ జూచి దేవపతి యతివి
స్త్రీతుల డయ్యె నతనిసంగతి | నతఁడును సుఖముండఁ ద్రివిషమం దనుగక్తిక. 785

క. ఈకథ వినునరుఁ డఘముల | సోకక యధికారనిరతి సుక్రిక శుభముల్
క్షణమును నుండు నిచ్చట | శ్రీకరగంధర్వపథముఁ జెందుదు రచటక. 786

వ. అని పారాశర్యుండు నాగదంతమునివయ్యనకు నెఱింగించిన తెఱంగు. 787

కా. ధాటీసంభ్రమజ్ఞుంభమానిజయోధవ్రాహ్మణాహాదమ
జ్ఞాటంకారవిశంకటధ్వనివిశేషధ్వస్తనిస్తంద్రక
ణ్ణాలోద్భవబలాన్ల వాగ్ధటి తురంగారోహణోదారలి
లాటోపాక్రమజ చాగవిభురామామాత్యమాదామశి. 788

క. నిరుపమకుంభగుణనిభమత | వరభుజబలమహితహితవివర్ధననిత
చరణరణవివ్రామాత | చిరుదపవోన్నతనతాంబుందాభయదా. 789

మాలిని. సుకవిశుకరసాలా మాన్వతాలోలశీలా
వికచకమలనేత్రా విద్యదంభోజమిత్రా
ప్రకటితనిజశౌర్యా ఛక్రైశ్చేంద్రధోర్యా
సకలసుగుణధామా చాగయామాత్యరామా. 740

గద్యము. ఇదిశ్రీమద్భీమరాంబారద్రప్రసాదలబ్ధసారస్వతవిలాసగౌరవామాత్యపుత్రశ్రీసుధీ
విధేయ భైరవనామధేయప్రణీతం బైనశ్రీరంగమహాత్మ్యం బనువురాణకథ యందుఁ
దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరంగమహత్వము.

చతుర్థాశ్వాసము.

- క. శ్రీరంగరాజనేవా । పారంగత కన్ఘచగపతికిభిషుననుం
దారసురధేనువితరణ । చారుగుణాకరసుధామ చాగయ రామా. 741
- స. అవధంపు ముఖలక థాక థనచాతురీజనితరోమహ్నణం డగురోమహ్నణకుమారుండు
దివ్యబోధను లగుశౌనకాదితపోధనులనుఁ జెప్పిన తెఱంగునఁ బుష్కరితీర్థసామర్థ్యం
బాకర్ణించి సుధీవిధేయుం డగుసాత్యక లేయునకు నధికతపోధనవంతుం డగునాగదం
తుం డిట్లనియె. 742
- సీ. ఆచిత్ర మగునీయుపాఖ్యాన మనఘాత్మ వింటి నీవలన భూవిదితి మైన
చంద్రపుష్కరిణీప్రశస్తియు నంచితీక్షేత్రానుభావంబు చిత్తగతియు
లయ్యును వేదవేదాంగపురాణేతిహాసాదిసకలవిద్యాప్రపంచ
కల్పనంబున నీవ కర్త మీరూపున నవతార మైననారాయణుడవు
గాన నిగమాధ్యనిర్ణయగతుల నీవ । యెఱుంగు దెఱిగఁగడివారికి నెల్లమేటి
వానియు కృపామతి నచట మఱియు । సుమహితము లైనపుణ్యతీర్థములఁజెఱుంగు.
- క. అనుటయుఁ గృష్ణద్వైపా । యనుఁ డాసంయమిరజేఘ్న నాదరమునఁ గ
న్గనుఁ చెప్పె మఱియు నయ్యుడ । జనవినుతాగ్ధంబు లై నమత్తీర్థంబున్. 744
- స. అన విని శౌనకాదియును లందఱు డెందములందు సమ్యక్తం
బెనయుఁగ నూతపుత్రునకు నిట్లని రట్టి విచిత్రసత్కథన్
విను మిట మున్నమా వినవేకుక యయ్యును శక్తిపాస్త్రిఁ డా
తని కెఱింగించినట్టిసముదంచితతీర్థము లాఱుఁ జెప్పమా. 745
- స. అనినమునీంద్రబృందంబునకు సూతనందనుం డిట్లనియె. 746
- క. ఇప్పుడు సును మీ రడిగిన । చొప్పున మున్నఖిలతాపములు గూడి ప్రియం
బొప్పూరితన్న నడిగిన । నాపుణ్యాత్ములకు బావరాయణుఁ జెలవికె. 747
- క. వినిపించె నట్లు తగ న । మృగిపరునకుఁ జెప్పఁదొడఁగె మున్నసమతపో
ధనుఁ ప్రసభిరద్వాజుఁడు । తనకేఘ్నలు గొలువఁ తీర్థతత్పరమతియై. 748

- సీ. తపసియుఁ జని కంచి దబ్బించెఁ గేదార మాడె గంగాద్వాగ మధిగమించె
సింహాచలంబు నీక్షించెఁ గురుక్షేత్ర మరిగెఁ బుష్కరముల ననుసరించ
కాశికాపుర నవగాహంబు సేసెఁ బ్రయాగంబునందు గయావటంబు
గరిసె గోదావరి గాంచెఁ గృష్ణానది । భజించె శ్రీరంగభక్త గౌలిచె.
సన్నుతించె నహోబలస్వామిఁ బ్రణతి । సేసె శ్రీ వేంకటాచలవాసి నెలమి
నర్చ గావించె హస్తీశైలాధిపతిని । దీర్చె బూజ జగన్నాథదేవునకును. 749
- క. ఈవిధిఁ గని నుజ్జయును ఛర । జీవలయమునందు మహిమ నెగడినబహుతీ
గ్ధావలి ననుక్రమంబున । సేవిలచుచు వచ్చి వచ్చి చిత్తం బలరెన్. 750
- క. అతిఁడు గనుఁగొనియఁ గ్రీడా । గతవిత్తోదన్యవన్యకింబుదధారా
ప్లుత మైనసరసిచెంతను । నతిముద మందంగఁజేయు నారామంబున్. 751
- చ. కని డాయంబని. 752
- సీ. కన్యామృతంబుగాఁ గమలాక్షునవతారకథలు వర్ణించుకుకప్రబంబు
సామంబు లంచితస్వరముగా మునికుమారులఁ జడవించు కోకిలకులంబు
హరిఁ బాడుకిన్ద్రవరులకు నాలాపవిధము లానించెడిమధుకరములు
నమరివిలాసినిసమదయంబుకు లాగ్యగతు లోజఁ గలుపుకెనావళములు
శ్రీమమోహనుకుభద్రవ్యనామవితతి । విశదముగఁ బల్కెఱును బల్కు విహగ చయము
చాతపున్నాగవసుశ్శబ్దహరముఖ్య । తిరుక దంబంబు గల్గుత తటములందు. 753
- క. ఘనుల నసమానతేజో । ధనుల సమీక్షించెఁ దప్తసుభూమిసుధా
శనుల నిరంతరహరి నిం । తనుల సనాతనుల మునులఁ దద్వయఁ బ్రీతిన్. 754
- క. సందర్శించియఁ జని కని । యం దదనంతరమ నుజ్జహృద్వ్యవహారిణి
నిందాచరణమహిమహ । చందనమందాంధకరణి శశిప్రస్కరిణిన్. 755
- ఉ. అం దవ గాహ నాదివిగు లర్థి నొనర్చి భజించె దేవతా
బృందలక్ష్మిరీటవలభీబలభిన్మణిమాలికాంకితా
మందనఖేందుబింబుచిమత్పిదహిఁ గృపానిరూఢు నా
నందనమగ్రనజ్జనమనఃప్రియదాయకు గంగ నాయకున్. 756
- క. అదేవునసమవైభవ । మారికృతినూపిలాస మాసౌభాగ్యం
బాదరహాసవిలోకన । మాదరమునఁ జూచి విస్మయాన్వితుఁ డగుచున్. 757
- గీ. కొంతతడ వుండి వెడలి తదంతికమునఁ । దనగురుం దైనవాల్మీకియనివరేణ్యఁ
డున్న వాఁడని చని ముద మొదవ నచటి । తాపసులచెఁ దదాశ్రమస్థలము డెలిసి.

- వ. ఆభిగన్వాజమునివసుం డచ్చోటి కరిగి హరిధ్యానానందలీలాసముస్మిలి యగు
వాల్మీకి సహాకించి కృతాభివందనముడై తదాదరంబు వడసి యచ్చుహోత్తున కిట్లనియె.
- చ. వెలసినపుణ్యతీర్థములు వేడ్క జరించుచు వచ్చి యీశుభ
స్థలి నసమప్రభావవిదితం బగుపుష్కరిణిం గృహసుధా
జలనిధి యైనరంగవిభుఁ జారుమలికై భజియించు నిందు మీ
రలవడ నున్ని నిక్కముగ నారసి కంటి భవత్పదబ్జముల్. 760
- క. వినఁబడియెఁ బెక్కుచిత్రము | లనఘా కనుగొంటిఁ గొన్ని యాశ్చర్యము లీ
ఘనవిద్యదేశవరమున | కెన యగుతీర్థములఁ జూడ నే నెయ్యదలకై. 761
- వ. ఆనినవిలసత్తపోవిభివుం డగువల్మీకభవుం డుదారతేజం డగుభరద్వాజున కిట్లనియె.
- ఉ. భూసుతసత్య భగ్న గుణభూషణుఁ డైనవిభీషణుండు నా
నీనదిక్రేవ నెన్నఁ డిడె నీహరిధామము నాటనుండియుకై
యే నిట నున్న వాడ నుతి యేమియు నొల్లక నిత్యకృత్యమై
పూని ముకుందవందనము పుష్కరిణీభజనంబు నేయుచుకై. 762
- ఉ. ఆయతరంగమందిరశయాను భుజంగమతల్పు యోగని
ద్రాయుతు నిందిరాచమణు డైత్యవిభేది బుర్రాణపూరుషుకై
బాయక నిల్పుటకై విమలభావము నొందిన నామనంబులో
నీచుడఁ గల్గుచిత్రము లనేకము లచ్చుగఁ దోచునిచ్చులుకై. 764
- క. అనినభరద్వాజుఁడు గురుఁ | గనుఁగొని మున్నెచట నున్న కాలంబున నీ
కనినవశేషములన్నియు | వినిపంపుము నాకు భవనవివితచరిత్రా. 765
- సీ. నావుడు నమ్ముగి నాగుండు నిజశిష్యుఁ గనుఁగొని పలిక లోకప్రసిద్ధి
నెగడునీపుష్కరిణీసమీపంబున సురసిద్ధునియొగినరుల భక్తి
ననిశంబు నేవింప దనరుత్తీర్థము లాను కడిమి తత్సలిలావగ్రహ మెలమి
గావించిరేనియు గోవిప్రహంతలు గురుదారగమ మోత్సుకులు సువర్ణ
చోరవలు కల్లుద్రావెడినాను మఱియు | బహువిధము లయినదు సరపాతకములు
చేసినట్టికుశీలరు చిరవిశుద్ధిఁ | జెంది శుద్ధాత్ములై ప్రకాశింతు రెలమి 766
- వ. ఇట్టిమహాత్మ్యంబు గలిగినరంగధామంబునకుఁ జెంగట ద్విత్రిగవ్యూతిమాత్రప్రదేశశక్తితం
బగు శశ్వత్థనమౌనానుజంబుక బిల్వతీర్థంబులూ దలివిచిత్రంబు లగుశ్రుతావృత్తంబులు
గలవని నీ కఠింగించెద దత్తావధానుండవై యాకర్షణంపుము. 767

- మ. సతతానేకమునీంద్రసేవితము సత్వశ్శాఖ్యతీర్థంబునం
దతిపుణ్యాధికసద్వివేకభిని సత్కృష్ణానసంపన్నుని
గృతకామాదివికామమాధవి యనంగా నొక్కతనన్వంగి స
న్మతి సేసెం దప మంబునుధ్యమున సమ్యగ్గర్జితాహరియై. 768
- క. ఈనెలీ బహుకాలము చనఁ | గా నొకనాఁ డెంబరమునఁ గావుఁడుకావుం
డే నొచ్చితిఁ జచ్చితి నను | దీనాలాపంబు లుప్పలిలెఁ గడుఁ దఱచై. 769
- గీ. అమృహక్రందనము ఓని యాత్మఁ గరుణ | దనుక వెఱవకు వెఱవకు మనుచు నదన
వనరుహం బెత్తి యత్తన్ని గనియే మింట | కాలభటపీడితాంక నంకన నొకన్తు. 770
- క. ఆలలనయ్యఁ దద్యచనము | లాలించె దయాళు వైనయప్పాఖ్యనలిక
బోలఁగఁ గనుఁగొని వెండియు | నాలానన క్రిందుఁ గాఁగ నాక్రోశించెక 771
- క. ఈవిధమున భయపఁవళ | యై వడఁకుచుఁ గరుణ పుట్టి యాక్రందనముక
గావించు దానితో స | ద్భావం బొనగంక నాతపస్విని వలికెక. 772
- క. ఓకామిని నీ వెవ్వతె | వేకతమున వీరిచేత నీచందమునక
భీకరబాధలఁ బాల్పడి | నైకొనిజేదనల బెండువడఁగా వలసెక. 773
- మ. అకటా చిత్తములం దొకింతయును సౌమ్యత్వంబుఁ బాటింప కే
టికి నీయుంతినిఁ బట్టి నిర్దయతఁ బీడింపంగ మున్నెట్టివా
రికినైనం బ్రభవించునే మగువలార్తిం జెంది కూయంగ వా
రిక కాటించువిచార మిజ్జగము నిద్రాక్షిణ్య మయ్యెంగదే. 774
- క. ఈవేతఁ గృపామతివై | ప్రావుముజగదీశ సకలభూతానుహరా
గోకంద ఘటావహ స | ద్వావసమ ముకుంద నమ్ర నయ్యెద నీకుక. 775
- చ. అని పలికి ధర్మవత్సల యగునమ్మాధవి నెమ్మనంబున నుమ్మలించుచు నూరకున్న నానమ
వ ర్తికింకయులు భగ్నాగహితంబును గంభీరభావబంధురంబును నగుతద్వాక్యంబు లొక
ర్నించి యత్తప్రసిని నిఖిలధర్మవిదపిగా నెఱింగి ముదితహృదయులై సాదరంబున
నాబ్రహ్మవాదిని కి ట్లనిరి. 776
- గీ. ఓతపస్విని సుకృతసంయంతచరిత్ర | వినుము కడునార్త యగుదీనిఁ గనికరంబు
దొఱంగి యేమివిధమున నత్యుగ్రభంగిఁ | గారిసంబులఁబెట్టెడికారణంబు. 777
- గీ. స్థావరజంగమాత్మక మైనభవనంబు లన్నయుఁ బరమాత్మఁ డాత్మ వశము
గావించి మఱిసర్వకార్యంబులందుఁ దద్భావస్థుఁడే వానిఁ బ్రత్యహంబు

చేప్పింపఁ జేయున శేషశుభాశుభాచరణంబులకు దాన సాక్షియగుదుఁ

గర్వానురూపముల్ గా సుఖదుఃఖముల్ పరువడి ననుభవింపంగఁ బంపు. 778

నే. నట్టిసర్వేశ్వరునియాజ్ఞ సఖిలభూత । తతుల కాసింపఁబ్రభుఁడైనదండధరుని

కాసనంబున లోకసంచయమునందుఁ । దిరుగుచుందుము నేము తత్కింకరులము. 779

క. పలుమలు నిది యొనరింపని । కలువంబులు లేవు పాపకరులకు బ్రై బ్రై

దల మగు బాధలు పుణ్యా । తుల కతిసౌఖ్యము సునర్పదుము మే మెపుడు. 780

వ. అని శమనదూతలు చెప్పిన సప్తాభ్యవతి వారల కిట్లనియె.

781

ఉ. తప్పదు మీరు పత్నిసంధం బఖిలంబును భూతకోటి కి

చొప్పు సనాతనంబు విధిచోదితమై క్రియ యెట్టివారికిఁ

ద్రిపువళంబె యైనను మదియసమీపముఁ జేరఁ గాన నే

నిప్పుడు దీనికైన నెగు లేగినినైనను మాన్వఁగాఁ దగ్గఁ.

782

క. కావున నీసతి సుగతికి । నేవిధమునఁ బోవు నెదియే నొనరింతుఁ

నావుడు మితభాషిణి యగు । నావిమలచరిత్రతోడ నని రామాతల్.

783

గీ. సకలకర్త యయినకార్ణికాసన మెవ్వఁ । డతకరింపఁ జూచు నట్టిజడుఁడు

తన్మహోగ్రచక్రధారానలబాల్ । లందు మిడుతఁబోలె మ్రందిపోవు.

784

చ. అనవుడు వారితోడ సనఘాత్తక మాధవి యిట్లును బ్రియం

బనుకచనంబ నిక్క మగు నట్టిద నిర్మలపుణ్య మిందుకై

నను నొనరింపదే నిపుడు నాసుకృతం బొకయింత యిచ్చెదఁ

జెనకక దీనిబ్రోలిడిచి చిత్తములొక గల యార్తి బాఘడి.

785

చ. పొడమినయార్తిమై శరణుఁ బొందినవారికృపాగుణంబుచో

పుడ సభయంబు లిచ్చి వెలయుం దనప్రాణము లిచ్చియైన నె

వ్వడు సవరించు సప్తరుషవర్షుడు పుణ్యుడు తద్విధంబు చొ

ప్పుడక యుపేక్ష నేయు జడభావులు పొందుదు రుగ్రదుఃఖముల్.

786

క. ధారుణిఁ ద్రిభువనపూజిత । మీరమృతేత్రరాజ మిచ్చోటఁ బ్రియం

బార వేషియించుప్రాణులు । తోగవుదురితములఁ బాయుదురు నిమిషమునఁ.

787

క. అవిశళవిచిత్రమహిమల । భువిఁ బ్రస్తుతి కక్కుఁ దీగ్ధముల నన్నిటికిఁ

తనకింపఁగ నధికంబై । ప్రవిమలతీగ్ధంబు పగమపావనలీలఁ.

788

గీ. అట్టియాపావనక్షేత్రమందు నియతి । వానసింహినయట్టిపుణ్యంబులోన
నీలతాంకి నిద్రితి నేకదివస । సంచితం బైనసుకృతప్రపంచఫలము.

788

ప. అని పలుకు నంత నంతకము న్నంతకకింకరులచేత నాభీలంబు లగుకాలపాళంబులఁ
గట్టువడిఁ మొఱవెట్టు చున్నయన్నాతిబంధనిగ్బంధనం బెడలి జలధరనిరోధం బెడలి
భాగీల్లు ముధాకరుకళయనుంబోలెఁ జాల నెచ్చారె నప్పు డతిదగ్గఱుం
బగుతవ్వాగ్గంబు మందారమంజరీమందదిందుతుండిలంబు లగుమందానిలంబు పెల్లునఁ
జల్లనై తనువుకుఁ దనుపొసంగ మొదలం గదిసి యడలించుచు భయంకరాకారు
లైనకింకరులు సంతోషకాయలై వా రందఱు ప్రసన్నవృద్ధయై సోహృద్దంబుఁ
బాటించి సమంచితమధురభాషణంబుల సంతోషం బొనరించుచు ననుసరించి రనేక
విధప్రయోగంబులు దివ్యభోగంబులై యనురాగంబు సంపాదించు బలుప్రహరక్షిత
క్షేత్రప్రాశంబు నగుతత్కాయంబు విగతప్రణానికాయంబై యగ్రణ్యలవణ్యరసభావ
రాజ్యంబై లేజితం బగుళంబరారాతిచేతికరవాలంబులీల బొలుపు దీపించె నిద్రి
ధంబున నసమానపుణ్యోదయభాసమానయగుమానిసి తన్నెడ నెడఁ బొడఁగని సిద్ధముని
నిచయంబు లుచితవచనంబుల సంభావించ నమితవైభవంబున వైవస్వతసభాధీవనం
బున కరిగి యాండు.

789

క. కనుఁగొనియె నప్పురంధ్రీ । జనమణి కృతజంతువివిధచయసంఘమునకే
వినుతాచారప్రమనుకే । ఘనకల్పవదనును మహిషగమనుకే శమినుకే.

790

క. ఆనమనర్తియు నత్తటి । నానుదతికిఁ దండ్రబోలె ననుమోదకరుం
డై సముపచారపూగ్యము । గా సమృతిఁ బలికె మధురగంధీరోక్తికే.

791

సీ. నెలఁత యీ భవమున నీచేపినట్టి భర్తంబు లే దొకలేశమాత్రమైన
విను మిటక్రిందటఁ జనినపండ్రెండవజన్మంబునందు నీసదనమునకు
హరిభక్తుఁ డగుసిద్ధవరుఁ డొకఁ డేలెంచి యుండె సౌఖ్యంబున నొక్క రాత్రి
తత్సన్నిధానజాతప్రభావమున నీ కటుగల్గె సాధుసమాగమంబు
తన్ని దా న్నాచితమకృతకర్మమున రంగ । సీమ నశ్వత్థతీర్థవాసయుక్తబ్రహ్మ
వాదియును నైనమాధవి సాదరమున । నొసంగ నొకడిన మచటఁ దా నున్న ఫలము.

క. చెందినఁ దత్పూజ్యము వసి । గం దరుణీ యుండు మింకఁ గల్పక్షయ మా
నందాక బ్రహ్మశాకము । నం దవ్యయదివ్యసుఖసమన్విత భగవంకే.

792

- చ. అని శమనండు వీడ్కొలుప నారమణీమణి సప్తదంబు నె
ప్తునమున నిండ నుద్యదహిమద్యుతిమండలరగ్నిడింబినా
తనమణిమాలికావిలసితం బగుదివ్యవిమాన మెక్కి వెం
పెనయఁగ బ్రహ్మలోకమున కేఁగ గురల్ వెఱఁగంది చూడఁగన్ 794
- క. మాధవియు నిచట ననితర | సాధారణ మైనతపము సలుపుమఁ గరుణాం
భోధిఁగమలాధిపతి నా | రాధించి తడియచిరపదస్థితి నొండెన్. 795
- చ. ఇట్టిభిలభువనవిక్రమం బైనయశ్వత్థతీర్థంబునఁ గృతస్నానండవై దేవర్షి పితృతర్పణంబు
లానర్పు మీయితిహాసంబు వినువారికి దురితనిరాసరబును బుణ్యలోకకాశ్వతనివాసం
బును సిద్ధించు నని పలికి వాల్మీకమునీంద్రుండు వెండియు నేమి వివలయు నని
యడిగిన నమృహాత్మనకు భరద్వాజుం డిట్లనియె. 796
- చ. ఘనదురితక్షయకరమై | చనునీయశ్వత్థతీర్థసామర్థ్యం బిం
కను విన వేడుక యయ్యెడి | మునివర నా కెఱుంగఁజెప్పము కృపామతివై
- చ. అని న త్రవస్థితరేణ్యం డతని కిట్లనియె 797
- గీ. వినుము వెండియా నొక పురావృత్త మనఘం | ముందుఁ గల్యణండు నా నొప్పుమునివరుండు
భక్తి నిండార శ్రీరంగపతి భజించు | కాతుకంబుఁ దలిగ్న నక్కడికి నడచి 798
- క. అలోలామలచార్యగోమలతరంగాహస్యహనోల్లస
త్కూలానూః హపుంజమంజును నూగుచ్చావలీసప్తమ
త్రానివాళికఁ గ వేరజాతఁ గని యం దర్థిక్ గృతస్నానండై
యాలోకించె ననంతరంబ మునిభావాసాంగమున్ రంగమున్. 799
- చ. కని తిదభ్యంతరంబు ప్రవేశించి యందు.
- క. శరదమలకమలలోచన | దరదలితసరోజధాము ధామశ్యామన్
దరహాసవికసితాననుఁ | గరుణానిధి కేషకాయఁ గామితదాయన్ 800
- క. సందర్శించి ప్రణామము | లందంద యొనర్చి తమఁ గృతార్థునిగాఁగం
డెందంబునఁ దలంచుచు ద | స్మందిరము వినిగ్గమించి మది ముగ్ధ మొదవన్. 801
- సీ. సజలధారాధరశ్యామకోమలగాత్రుఁ బ్రత్యూషధనశాబ్దపుత్రనేత్రు
మహనీయుకురునిదమణికుండలోద్భాసు మధురాధరోల్లసస్మందహాసు
రత్నహారాంకితోంస్థులపరిణాహు దివ్యాంగదోష్టవిదీర్ఘ బాహుఁ
గటిఁ స్ఫురత్ప్రీతకాశేయపరిధానుఁ బరిపూర్ణయావనభాజమాను

ధీరు నభిలక్ష్యమాహవాకాయ వాత్స । సన్నిభద్విత్రిభక్తానుచరసమేతుః
గాంతుః గాంతాసమన్వితః గనియో సుక్కు । దివ్యపురుషానిః గావేరీరమునన.

మ. కని శ్రీరంగమునకౌ భుజంగముసురంగదోగళయ్యుతలం
బునఁ దా నప్పుడు మాచునట్టిహరి యొప్పుం దేజముకౌ మూర్తిచో
ప్పును శృంగారవిలాసభంగులు నెపంబుల వేఱులే కమ్మహా
కునియొండొక్కటఁ గానఁగాఁబడిన నుద్యుతాద్యుతస్వాంతుఁడై. 808

క. ఇటఁ జూచితి వెడలితి మఱి, యెటుజన కదెనచ్చి కంటి నీలోనన తా
నెటనుండి వచ్చెనొకొ యి । చ్చటి కప్పుగమేతుఁ డనుచు సంశయమతియై. 804

గీ. కనియఁబోయి నిజముగా విలోకించెడఁ । గాక యనుచుఁ గౌతుకమునఁ జేరి
పరగుఁ దత్ప్రభావపరిమాహితాత్ముఁడై । యెఱుఁగలేక మఱియు మఱియుఁ జూచి.

క. కాఁ దిలఁడు రంగవిభుఁ డను । వేడిమి మఱియట్టివాఁడు వేఱొకఁ డనుచుకౌ
లేఁ డను నితైఱుఁగున నవు । గాఁ డని భావింపఁ గొలఁదిగాక జనుండై. 806

కా. ఆందోళించుచు నివ్వెఱుక మునిగి చింతాక్రాంతుఁడైనన్నివనకౌ
మందస్తేరముభారవిందుఁ డగుచుకౌ లక్ష్మీశ్వరుం దాశప
స్విం దేజోమహితుం గృపాసహితుఁడై వీక్షించి ధారాధరా
మందధ్యానగభీరవాక్యముల సన్యాసంబుగా నిట్లనెకౌ. 807

గీ. ఏమి చింతించుచున్నాడె నోమునీంద్ర । నీమనంబున నది మాకు నిజముఁ జెప్పఁ
బొసఁగు నేనియుఁ జెప్పము పొసఁగకున్న । నుండగా నిమ్ము నీయందు నున్న పగిది.

వ. అని యాదేవుండు పలికినఁ జెవుల నమ్మకంలు చిలికినచందంబున నమందా
నందంబు సొందినయమ్ముకుందున కందంగ యభివందనం చాచరించి కృతాంజలియై
యమ్మునికుంజరుం డిట్లనియె. 809

చ. అనుపమభోగితల్పగతు నందితహాసవికస్వరాసనుకౌ
నిను నభిలేతు నిప్పు డిటు నెమ్మిఁ గనుంగొన వచ్చి యింతలో
నన యిచటకౌ బ్రియానుగసవాధు సుదారవిహారశీలుఁజ
య్యనఁ గని యీతఁ డెవ్వఁడొకొ యంచు మనంబునఁ జింత నొందితికౌ. 810

ఉ. నీవె యతండ్రి వేదవని నిగ్గయబుద్ధి జనించె నాకుఁ బ
ద్మాక్షర యివ్వు డిందుఁ గడుధన్యుడై నెతి గృతాగ్ధ మయ్యె నా

జీవిత మీధవంబు వెలసెన్ నిను సర్వగు వేదవేద్యు నా
రైవనలొలు దేవమయు నచ్చట నచ్చటఁ జాడఁగల్గుటన్.

811

ఉ. నావుడు నంబుజాక్షుఁ డైనవ్వుఁ దలిర్పఁగ నమ్మనీంద్రుతో
నీవిమలప్రదేశ మతిహృద్యము నాకు సుధాసమంబు సుం
భావన మైనయూవనియుఁ బ్రాణపదం బది గావునన్ గుఱు
శ్రీ విలసిల్లి నీతటి వసించితి మంగళరంగకాయినై.

812

ఉ. ఇచ్చటదక్కఁ దక్కునెడ లెవ్వియు నామదికిన్ గుచింపమిం
బొచ్చెము లేక యీతటినిపొంత వనాంతములందుఁ జాలఁగ
న్నిచ్చుకు వచ్చుకందువల నిచ్చపలాక్షియు నేను నిచ్చుటన్
మచ్చిక మైఁ జరింతుము సమంచితసౌఖ్యవిహారలీలలన్.

813

వ. అని చెప్పి యప్పుద్దవాసినీసహచరుం డనుచరసహితుండై యల్లవల్లన చనిముందట
సమదవిలాసభవనం బగువనంబుఁ జొచ్చి యందర విరులమధుకలంబు పరువంబులై
కదలి తరువం బొడమిసతరువుగురువంబునకు మరువుఁ జూపుకురువకంబులపొరువులను,
దరుజారుణశ్రీకంబులై సైకంబు లగుకేసరంబులయానీకంబుల నభిలలోకవిలోకనంబు
లకు నుత్సేకంబు నెఱుఘునోకంబులతోకలను, వికసనావసరంబుల నలివిసరంబులను
సుసరంబులై రసంబులకు మాసరంబు లగుకేసరంబుల నతిభాసురంబు లగుపరిసరీలను
జోపంబుల విరహుల నేపం బురిజొనుకుసుమచాపంబు జోడు నాటోపంబునకు నను
రూపం బగుకలికాకలాపంబున దీపిండు నీపంబులసమీపంబులను, వలరాజాకొలువు
మేడలజాడలలితంబులై ప్రోడలఁ గ్రీడలకేవరించుచు నీడలక్రీడిత లగుసారంబు లగు
నమ్మతపూరంబుల చవి నిరిసించుని గాతపంబులతోడంబు లగునారికేళంబులచేరువు
లను, నాగలతాయోగంబులఁ బొదలి దళాభోగంబుల పరాగంబు లడర నుద్యోగంబుల
భోగులకు ననురాగంబు లొసఁగుపూగంబులచేస భాగంబు లగుసుజాతంబు లగుకలికా
జాతంబులకు నికేతనంబులై కాముకవ్రాకంబులచేతంబు లుత్కలికాసమేతంబుగాఁ
జేయు పారిజాతంబుల యీతలూతలను సరసాలవాలంబులై హరినీలంబులఁ బోలుఫల
జాలంబుల వికాలంబు లగుబంబూసాలంబుల మూలంబులను, వనదేవతాకేళికందుకంబు
లనం గేళికందుకంబులపొందున సుగంధక బిందుఫలకంబుల పొందునఁ బొల్పు తిండు
కంబులకందువలను, బసిడిబొమ్మలచెలువంబుగలివ్వుల కస్తూరిచెమ్మల గలకుదమ్మల
తమ్మలవెనీవాసనల తెమ్మలగుఫలమ్మల వీఁగుకొమ్మలు గలనిమ్మలయిమ్మలను, శుభాకారం

- బులు గలకీరంబులవిహారంబులకు నిజాగారంబులగుసహకారంబుల కనతిమారంబులను,
వలపుల పెంట లయి యలరులేనియలేట లాని చెలగులేటిజాటులపాటలంబు లీనమి
సయ్యాటలం గొనియాటలకుం దగి తుంటవిల్లునాటకళాల లన పికవిహారంబునకు
బాటలై యభినవారుప్రభాపాటలంబు లగుపాటలంబులచాటులను, గనకసముజ్జ్వ
లంబు, లగుదలంబుల నెసఁగి దలంబు లగుపరిమళంబు లగుఫలంబున వనచరకులంబు
నకు బలంబుల నొసఁగు కంటికిఫలంబులసవిధంబులను, అంగజానిమంగంబు లన గుగం
గంబు లగుగుసుముడుంగంబులఁబరిమళానుమంగంబులై యతిరాగరసోత్తరంబులుగాఁ
జెలఁగుభృంగంబులకుఁ గ్రీడారంగంబులఁసంగతి నలికంబులఁ నీలకంబులఁ గలకంబు
కంకుల యలికంబులలేటిసలకంబుల బొలుచునలకంబులకు నలవడునలరులకులంబు
లగుతిలకంబులకెలకులను, విటజనంబులమనంబుల ఘనంబు లగుమానధనంబు లనుదినం
బును గొనబలుచు మరునిపరిజనంబులకు నావటంబు లగువటంబులకుఁగటలను, జరగు
వలపులఁ దగిలిమఁగి తిరుగుతెఱవల మొఱంగి సరగున గురిగి యరుగఁ బ్రియులకు వె
రగు లగుగురగుల పొరుగులను, సొంపు దింపక విఱిగియు విరులపెంపుకలిమి చంపక
మాన దనితలంపక పొచ్చుచుమధుపదంపతులకు మనకంపంబు లగుదంపకంబుల, శ్రీ
మంతు లనుకళావంతుల వింతలీల లనువలవంతలం దగిలింప వలవంతు లగునింతులచే
బంతులకువంతులు వడిన నేమంతులపొంతలను, సజ్జకంబు లగువలపుల నిజగంబుల
వాసించుచుఁ గ్రొడ్డిగుడుమిగులు గొజ్జెంగలపజ్జెలను, రతితంత్రజేదులవిశేషంబులకుఁ
బ్రోచులై మలయాజామోదు లగువిరవాదులును, విరవాదుల పొదలబీధులఁ జల్లతెమ్మె
రల నల్లలవాడుపూర్ణెల్లులఁ దూఁగులేటి పిల్లలకుఁబల్లపులు కొల్ల లొసఁగుచు నెల్లలకు
పెల్లలపల్లలమొల్లంబు లలర మెలఁగుచు ననుమవిలాసాభిరామ యగునారామకు
నామసీమంతతరుసంతానంబు నంతంతం జాపుచు నయ్యాప్రదేశకంబుల. 814
- క. కురువిందరదన తప్త్తియ । సరవిం దలమ్రాఁగులేటిజవరాలికి ముం
దర వింధని పరువందిన । కురువిందలఁ జాపె నొక్కకురు విందలకుక. 815
- క. మా కందము కడు నిది ర । మృగ కందము దాముఁబోయి మంచీరులకుక
మా కందఁగ వెఱగవిసిసమాకందము మగువ మధురమాకంద మిలక. 816
- క. వారము లగునతనుని పరి । వారములకు నెలవు లగుచు వాలెడి సమ్య
గ్వారము వారము దనకై । వారము లొనరింప సింధువారము లతివా. 817
- క. దవనము వనలక్ష్మీవినో । దవనము సదవనము విరహతాపాంసులకుక
భవనము లలరఁగ మెలఁగడి । వనమున కపూర్వజన్మభవనము తనీయి. 818

- క.) శుకముఖుని గలతపనాం । శుకముల నెట్టి మెఱయునంగజానితటభవనాం
 శుకము లన మెఱయునవకిం । శుకములఁ గనుఁగొనుము రాజశుకవృద్ధువాణి. 819
- క. కావలియై మధుకరపుష్ప । కావలి చరియించు నీలతాగ్రంబున నీ
 కావలివిరు లేటికి మనఃకావలిదెస చంపకముల కరుగుద మబలా. 820
- క. కలవాణి ప్రేంఖణము మ్రోఁ । కల వాసంతికలఁ గోయఁగా నిక్కెదు నీ
 కలవాటుగాదు ప్రాఁకం । గలవా చెలువారువానికడకొమ్మలకుఁ. 821
- వ. అనుచు నీవందంబులవిహారంబులు డెందంబున కానందంబు నొందింప నయ్యాదిమ
 దంపతులు చరియించు సమయంబున. 822
- సీ. పరువైనకంకేలివిరులకాఖలువీలి తొగఁగుపుష్పాద్విధూనిఁ దూలఁదోలి
 మాధవీకుసుమాలి మకరందములుగ్రోలి భ్రమరించుమత్తాలిరవము నేలి
 ప్రియులతో గలికేలిఁ బెనఁగి యింపుల సోలి యలయుపాలము నోలి డెలుపఁజాలి
 కొనియాడఁ దగు, మేలికొలుకులపై వ్రాలి వీచిపంక్తులగాలి వేడ్కఁ దేలి
 కలితపరిపాక భరణాలికలమకాలి । కలశసందోహములఁ దూలి గగనపాలి
 మెలఁగ విరహాతురుల పాలి మేటిజాలి । చందనపుగొండఁబుట్టిన చల్లగాలి 823
- ఉ. అనును కాలిసోకునఁ బ్రియం బెసఁగెన్ బులకాంకురావశుర
 మేనుల నుల్లసిల్లుమధుమేదురవంజాలమంజరీచర
 స్మానితచంచరీకలలనాకలనాదసవీనగానముల్
 వీనుల విందు నేయ నరవిందనివాసినియున్ ముకుందండుకన్. 824
- సీ. నిక్క-వందై నిక్క-మక్కవఁ బ్రియురాండ్ర నిక్క-కలకు దార్పజక్క-వలను
 నంచితలీలమై నగులు వడియు రాయంచలఁ గ్రీడించు నంచగములఁ
 దమ్ముల నిమ్ములఁ గ్రమ్ములేనీలు గ్రోలి ఝమ్మర్ఝమ్మని మ్రోయుతు మైదలను
 గ్రాలుఁగంటుల నిడువాలుకన్నులదాలు నేలలీలల వాలువాలుఁగులకు
 జల్లవలపుల నలరుల గెలువఁజాలు । చెలువ మెసఁగినకన్నె చెంగులువదిరుల
 మహితమై పూర్ణిమాచంద్రమండలంబు । కరణిఁ జెన్నారచంద్రపుష్కరిణిఁ గలసి. 825
- క. సారసమంచితకోమల । సారసశాశాంకురములు చవిగొను మనుమకున్
 సారముగా నీహరించెడు । సారసములఁ జూడు చకితసారంగాక్షి. 826
- క. చిత్తములు గలఁగ విరహుల । మొత్తముల నదల్చి వేయ మొనయ మరునకున్
 గ్రోత్తు లైనతమ్ముల । నెత్తములై మెఱయు లేటినికరముఁ గంటే. 827

క. తోయజదళలోచన తన | తోయంబులలోనఁదోయతోయము నెలమిం
గాయము దొలఁపెడి సుకృతని | కాయము నీసరసి మరనికాయము కనుపుకా. 828

వ. అనుచు నెమ్మనంబున జలకేళికాతుకంబున నాతీలావతి కేలు కేలం గీలించి యాసరసిఁ
దటియగ జొచ్చుసమయంబున. 829

చ. జలనిధికన్యలేఁగురులు పట్టదపంక్తులు గ్రాలఁగన్నలుక
గలువలు నవ్వుదేరెడిమొగంబును ఒద్దము బాహుయుగ్ముక.
నలికపుఁదూఁడుదీవలు ఘనస్తనకుంభయుగంబుఁ క్రవా
కలఁ దనలోన వీడువడి కన్నులపండు వొనర్చఁ జక్రికిక. 830

వ. అప్పుడు. 831

నీ. ఉరువడి నెమరీదు నొకవోట వెసఁ గ్రుంకి తలచూప కొక్కింతతడ వడంగు
నడుమను మీఁద వెల్వడు నెటవైన మొనసి చీరఁగ మాఱుమొగము నేయు
మేను వంచన దాచి మీఁదికిఁ బడమెత్తు రాజహంసలతోడ రాయిడించు
సుడివడి కమలముల్ వడిద్రిప్ప బలమున నుడకంబు తనకు రాసుల్లి లెగియఁ
దనరుపద్మాసనస్థుఁడై మునియుఁబోలే | నిగుడుజపమున నెక్కుడు నేర్పు మాత్ర
నుగకెల్వఁడు చంద్రపుష్కరిణీయందు | జలధిసుకఁ గూడి జలకేళి సల్పనపుడు 832

గీ. తడిసి యంటినజలుఁగులోఁ దళుకుమాత్ర | నిజనితంబంబువై జూడ్కి నిలుపుచక్రి
నేత్రమున లక్ష్మి చల్లిననీరధార | యతినిముఖపద్మమున నాళి మనఁగ వెలసె. 833

చ. మురుచిఁలీల లక్ష్మి వెసఁ జూచి నభంబున మండలాకృతిక
దిరుగుమ రాళపంక్తిపయి దృష్టి నిగిడ్చిన నెప్పె ధారుణీ
ధనునకు నింపు పెం వెసఁగఁ దద్దయు దేవతనీలదండముక
దిరముగ సంఘటించి తగఁ దెచ్చిననల్లనియొల్లెయొ యనక. 834

చ. ఉరుతరపద్మనాళముల నొండొరు వ్రేయుచు దాసి వీడ్వడక
బొరిఁబొరి మోములక సలిలపూరము చిమ్ముచు నీరజంబులక
దొరలెడుపుష్పాదుల్ నెనయఁదోయరుహంబులఁ జల్లి నవ్వుచుక
హరియును లక్ష్మీయుక జలవిహారము సల్పిరి నిండువేడ్కలక. 835

క. ఈరీతి లోకగురు లగు | నా రిరువురు నందుఁ గొంతవడి కుఖరీలక
గూరి పదంపడి సలిలవి | హారముఁ జూలించి వెడలి రాసుమయమునక. 836

- క. ఇందిరకుంతలములకుద | లం నొరగడిజలకణంబు లమరెం భ్రమరీ
బృంద మతిపానవళమున | గ్రంధుగ మకరందగసము గ్రక్కె డుమాడ్కిక. 837
- ఉ. పెన్నెటివేణి గ్రొన్న నల వెంపున సొంపునటించుపాపటం
జెన్ని మెఱుంగుమత్తముల చెన్నున నిద్దపుజెన్నుదోయివై
బన్ని నపచ్చకప్పుకపుబన్న సరఁబులీల జాల సె
పెన్నెటి దెల్పుమీఱుజలబిందువు లంబుధిరాజకన్యకుక. 838
- ఉ. అంతనన్గిరత్న ఖదితాభరణంబులు నివ్యవాసనా
నంకము లైనపూఁతలును వాడనిమాట్యములుక మగర్ల స
తాంఁలె దలిర్చుచేలములు గైకొని యొప్పిరి విష్ణుఁడుక రమా
కాంతయు నిత్యమంగళజగన్నుత వేషవిశేషలీలక. 839
- ఉ. అత్తటి నచ్చటం గలమహామును లందఱు గాంచి విస్తయా
యత్తమనకులై ప్రమద మారగ నొండొరుతోడ సదఱో
దాత్తచరిత్రుఁ డైనయితఁ దారయ నెవ్వఁడో కాక సర్వలో
కోత్తరుఁ డైనరంగవిభుఁడో మును గాంచి యెఱుంగ మీఱునుక. 840
- క. అని తలపోయఁగ జలజా | సనజననం డచట వాసి చక్షువఁ జనియక
గనకాచలశృంగముగతి | ఘన మగువశ్శత్రుతరువు గలతీర్థముకై. 841
- ఉ. ఆమహానీహభూజమున కర్థి ననుర్త్యులు సన్ననీంద్రులుక
నేమముతోడ నొప్పెసఁగ వించినపూజలకృత్రి జూచుచుక
దామరసాక్షుఁ డిందిరయుఁ దానును దో జనుదెంచుపూరుష
స్తోమముఁ దన్న హీనుహముఁ జొచ్చె మునుల్ వెఱంగంది మాడఁగక. 842
- న. ఇత్రైఱంగున నత్తరురాజునంబు దారంగమందిరుం డంతగ్ధానంబు నొందిన నాదేవునిఁ
గానక పరిదేవనంబు నేయుచు నితాంతసంతప్తమానసుండై కణ్వుండు బహువత్స
రంబు లాహారంబు పరిహరించి యన్నెంపుఁ బాయకున్నంత ననంతరంబ యంతరిక్షం
బున నొక్కవాక్యం బిట్లని వినంబడియె. 843
- ఉ. మామము కోదనంబు బుధమాన్యచరిత్ర పవిత్రపావనం
లై నుతి కెక్కునీచలదశాహ్వానుతీర్థజలావగాహనం
బూనిన వేడ్క నేయుజను లొక్కట మిక్కుట మైనపాపసం
తానము పాసి పొందుదు రుదారగుఖప్రదమత్పదసీతిక. 844

వ. విను మఖిలపురుషార్థప్రధానసమగ్ధం బగునీర్థింబునందు ధేనుదానంబు సేయుమాన
వుడు దురితనిరాకరిష్టుండై విష్ణుశాకంబు నొందు నన్న దానం బపవ్తసుఖనిదా
నంబు తిలదానం బేకవింశతిమహార్థగణంబు సువర్ణదానం బుక్తిమవర్ణ హత్యానివృత్తి
హేతుభూతంబ యేకరాత్రోపవాసం బపన్నులినిరానంబు గావున నీ విచ్చట
మదగ్గనంబు గావించి రంగమందిరంబున నన్న సందర్శింపు మట్లయిన నతుద్రంబు
లగుభద్రంబు లొందెద వని యానతిచ్చి యూరికుండిన కణ్వం డప్వందరీకాత్మ
కాసనంబున బ్రహ్మోపాసనాపరాయణుండై చిరకాలంబుండె నని చెప్పి వెండియు
వార్త కమునీంద్రుండు భగవాన్జాన కిట్లనియె. 845

గీ. అనఘ వినుము కేసరాహ్వయవిఖ్యాతి । నొనరుత్తీర్థమచట నొకటి గలదు
కోరి విన్ను బేమకొన్న విలోకింపఁ । గను దలంగు నఖిలకల్పములు 846

క. నిరుపమనితాంతిమహిమం । బరఁగెడితత్తీర్థమున సమంచితగిష్ఠా
నిరతుఁడు కాశ్యపుఁ డనియెడు । ధరణీసురవరుఁడు మున్ను తప మొనరింపఁ. 847

చ. అరిసఁపాలదుర్బదమహాగజేశ్వరి కాకాత్మరి
శ్వరుఁడు సుకీర్తి నాఁ బరఁగువాఁ డొక నా డట నేఁగుడెంచి చె
చ్చెర బహురోగపీడలఁ గృపించి నశించెడియాత్మ సేనఁ ద
త్పరమపవ్త్రితీర్థసవిధంబునఁ గావఁగఁబూని సమ్యుతిఁ. 848

క. ఆవిధమునఁ జతురంగబ । లావృతుండై వచ్చి తనకు నభినందనముం
గావించి యున్నయావసు । ధావరునకు నత్తపస్వి తా నిట్లనియెఁ. 849

ఉ. ఎయ్యడనుండి వచ్చి తట కెవ్వడ వీవు భవన్త సారథం
బెయ్యది చెప్ప మిప్పుడది యిందును నందును బోల దుర్లభం
బెయ్యదియైనఁ గైకొని రయంబున నే సునరింతు నీపయిఁ
నెయ్యము మించె నాకు ధరణీవర నావుడు నమ్మనీంద్రులొఁ. 850

క. అతనికి నిట్లుఁ గావీ । పతి యగుసుబలాత్మభవుడఁ బరమసుకీర్తిక
నుతపుణ్యతీర్థసేవా । వ్రతనిష్ఠానిరతి నిటకు వచ్చితి ననుడుఁ. 851

చ. మునివరుఁ డిట్లుం బరమపుణ్య యెఱుంగుదు మున్ను నేను నీ
బసకుని నానృపాలునకు సౌఖ్యమె రాజ్యములోడొనర్ప కీ
కనుపమనక్యభోగముల నందెక్కి యాగలిఁ గందములభో
జనముల గుందుతాపములజాడల నొంటిఁ బరింప నేటికిఁ. 852

చ. అనిన ముక్తిర్తి యిట్లను నుదాత్తగుణోజ్వల నీయశగ్రహం
బునఁ గుళలంబు మాసుబలభూపతికిఁ భవదీక్షపాదనం
దనమును జేసి యేను గడుధన్యుడ నైతి మదిప్పికంబు లె
ల్లను ఫలియించె నీకృపఁ దలంపఁగఁ జోద్యములెవ్వ యాయెడఁక. 853

క. నానాటికి నాసేనలు | నానారోగములచేత నవసి కృశింపం
గా నది మాస్మెడుకొఱకై | యీనదిచేరువకు వారిస్థలను గొనుచుక. 854

క. చనుడెంచి మితపోవన | మున కలజడి యొదవు ననెఁబుద్ధిని బాహ్యం
బున వాని నునిచి వచ్చితి | మునివర నీచరణకమలములు దర్శింపక. 855

గీ. అనిన నమ్మునీంద్రుఁ డవనీశ నీబుద్ధిబలము నెఱయ నఖిలబలములకును
హితముగా నొనర్చి తీ వది కడులెస్స | చెప్ప మింక నేమిసేయవలయు. 856

చ. అనుటయు సమ్మదం బొదవ నాన్యపుఁ డిట్లను నీవదాబ్జముతో
గనుఁగొనఁ గల్గివచ్చుడ తలంగ మదీక్షబలామయవ్యధతో
పెనఁగుదురాశఁ గట్టువడి భీకరసంపృతి సాగరంబునక
మునిఁగెడునాను నేది గతి ముందట నట్టిసౌతింబు చెప్పవే. 857

వ. అనిన నాన్యపోత్తమున కాతపోధనసత్తముం డిట్లనియ. 858

క. శ్రీవిభుని భక్తవత్సలు | గోవిందుని విశ్వలోకగురు నతిభక్తికై
సేవింపనియూహాత్ములు | భూవరసంసారముక్తిఁ బొందంగలరే. 859

క. కావున నప్పురమేశ్వరుఁ | బావనమతిఁ బూజసేసి పడయుము ముక్తికై
శ్రీవనితాసంగమసం | భావితనిరవధిక సౌఖ్యపరిణతి నధిపా. 860

గీ. అనినఁ బరమయోగిజమలమైనను | దలఁపుగాన నిలంపఁదగము గాని
యట్టిదేవుచంచలాత్ముడ నైననే | గొలుచు టెట్లు భయము గెలుచు టెట్లు. 861

నీ. నావును నన్నరన్ధాభుతో సంయమిశ్రేష్ఠుఁ డిట్లను నీవు చెప్పినట్లు
యెంతటివారికి నెఱుఁగ శక్యము గాక దీపించుబ్రహ్మస్వరూపి యగుచు
వెలసినయమృతావీష్ణుఁ డేకాగ్రభావమునఁ దన్ను భజించువారిఁ బ్రోవ
వలసి నెత్తి యెఱు మై వాసుదేవాదికమూర్తులు దాల్చి యంబుజభవాది
గురలు నరులను సమ్మోచివరులు గొలువఁ | బరఁగుతద్విశ్వభవ్యరూపంబులందు
నీనునం బెందు నిశ్చలనిశాలి నిలిచె | నది భజింపుము సిద్ధించు నభిమతములు. 862

వ. అదియునుం గాక. 863

గీ. దారుధాతులొనిర్మితంబు లైన | యట్టిహరింబములను ధరాధిపాథ
దివ్యదేశంబు లెఱుంగు మద్దవుఁ డందు | నిత్యసన్నిహితాత్ముఁడై నిలుచుఁగాన. 864

మ. గురులీలక విరజోపకంఠమున వైకుంఠంబునకొ దివ్యభా
సురభోగంబుల నిందిరాసహితుఁడై శోభిల్లు నేభంగిఁ దా
హరియాభంగిన తత్కవేరతనయాభ్యంగంబునకొ మంగళా
కరరంగస్మృతిధామముఖ్యముగ్ధ సౌఖ్యశ్రీలఁ జెన్నారెడిక. 865

క. చను మచ్చటికి ననుటయు | ననుమోద మెలగ్గ నృపతి యమ్మునిపతికికొ.
విషయమున మొక్కి నాతో | ననఘా చనుదేర వలయు నచటికి నీవుక. 866

వ. అని ప్రార్థించినయప్పార్థిపుపలుకు లాకర్ణించి మేదురప్రభావభాసురుం డగు నమ్ముని
జనాగ్రేసరుండు. 867

కా. శత్రుంబుం జలపూర్ణపాత్రము నుదంచద్యేత్రముం బూని స
చ్చాత్రశ్రేణి మఘప్రయోగసరణుల్ చర్చించుమొక వోడ రా
గాత్రస్ఫూర్తులు దిక్కులం బరగఁ గంగస్వామి దర్శింప నా
ధాత్రీనాయకుముందటం జనియె నుద్వత్కృతుకోల్లాసియై. 868

క. పటుగతి నమ్మునిపిఱుండం | జటుగజద్విరదతురగగంఠులనేనా
పటలావృతుఁ డయి చనియెం | బటహధ్వను లెసఁగ భూమిపతియుం బ్రీతిక. 869

వ. ఇతైఱుగనఁ జని తనాద్రిగంబున నపవద్దనానసమగ్ధం బగుజంబూతీగంబు గదిసి రప్ప
డప్పరమతపోధనుండు మహాధిపున కిట్లనియె. 870

క. ఈతీర్థము బహుదురిత | వ్రాతతమఃపటలనటులవనజవనోత
దోస్త్రీతము జంబూకసమా | ఖ్యాతము శుభసలిలదేవఖాతము భూపా. 871

క. పంచినకాఖాశిఖరక | దంబముచే నంబుధరపథం బొడయుచు లో
కంబులు పొగడఁగ నిట నొక | జంబూతరు వమయ నమరసంపూజిత మై. 872

ఉ. దేవవిభుండు మున్ను గడులెంపున వృత్రునిఁ జంపి బ్రహ్మహ
త్యావృజిగంబుచే నిజపదశీలిఁ బాసి విఃప్రళేఖఁడై
యేవిధ మింక నీదురిత మొగదు నంమఁ బ్రతప్రచిత్తుఁడై
వావిరి బిట్టు త్రిమృత్యు వార్ధిపరీతవసుంధరాస్థలిక. 873

క. మిగిలినపాపభయంబునఁ | బొగులును నయ్యిండ్లఁ దెందుఁ బోయినవైక
జగతీశ బ్రహ్మహత్యయు | నిగిడెక వెను వెంటఁ దోడునీడయుఁ బోలెక. 874

చ. అది గనుంగని తల్లడ మడఁ బాక కాసకుండు వారిజాసనుసమ్ముఖంబున కేగి బ్రహ
మిల్లి తనతెఱంగెల్లఁ జెప్ప నప్పితామహుం డతని కిట్లనియె. 875

చ. పరము ననుంతు నచ్యుతు నపాకకృపామృతపూరసింధు సిం
ధురపరదక్ష బ్రహ్మజవతోజుజలోచను నాశ్రయింపు త
త్పరచితనివ్యదేశములు పావనతీగములుక దదీయబం
ధురకుభనామకీర్తనము దుస్తుపాపనిదాఘ మేఘమిల్. 876

చ. అని యుపదేశించిన వానవుండు వారిజాసనుకాసనంబునఁ దీగ్గోపాసనం బొనరించుదు
విమలపుష్కరం బగుపుష్కరంబున నెనిమిదివత్సరంబులు నపారమహిమోదారం బగు
గంగాద్వారంబునఁ బదివత్సరంబు లుపవసించి భువనమాన్య యగుకళిందకన్యాయం
దభిలమునీకీర్తితంబు లగుతీర్థంబు లాడి యగ్రాధ్యపుణ్యాలవాలం బగుసాలగ్రామశైలం
బున నారాయణు నారాధించి దురితాలికావిదాళి యగుకాశియందఁ గృత్తివాసు
నుపాసించి సరస్వతీహలంబున సరస్వతీసమృద్ధం బొనర్చి యేపగిం దనపాపంబు
బాపికొననూపక యచ్చుపేండ్లండు చంద్రపుష్కరిణికి వచ్చి యచ్చటం ద్రహ్మ
విశాలవత్సరంబులు గడవె దదనంతరంబ. 877

చ. జంబూదండంబుదీప్తిగకదళీసావీరభల్లాతకీ
జలదీప్తికపిత్తలిందుకసరేశాశోభితం ద్రైతయా
జంబూకాన్వాతతీర్థరాజమున కాజంభూరి యేతెంచి భ
క్తిం బూజించె సరోజలోచనుఁ శ్రీలోకీపాపనికాశ్చయమక. 878

క. ఆగతి గొండొక కాలము | పాగగ హరిహయుఁ డొనర్చుసమృద్ధుజా
యోగంబు కంఠయును నను | రాగంబునఁ బొంది పర్రతరవాహుఁడుక. 879

ఉ. తెల్లనిరిప్పురేణులగ్నలిక జగి మించు వెడండకన్నులక
జల్లనిసత్కృపారసముఁ జల్లెడుమాపులు లేతనవ్వురం
జిల్లెడునెమ్మెగంబు వికసిల్లెడునల్లనికల్యూపుతో
నల్లసమాదు మైపసయు మెప్పి నిజాకృతిఁ జూపి నిల్వినక. 880

ఉ. పెన్నిధిఁ గన్న పేదగతిఁ బేర్చినయుంబున నబ్బలార్పవై
గన్నులవిప్పులెల్ల విరిగె దదుదాఁ వపుర్విలాససం

పన్నతః జాచి మ్రోక్తి బహుభంగుల సన్నతు లాచరించినక

బన్నగతల్పుఁ డిట్లనుఁ గృపామతి మేఘగభీరభావలక

881

క. బలకాసన నీ వనిశము । చరి నెఱుపూజనలఁ గడుఁ బ్రసన్నుడ నైతిక

తెలయఁగ నొకవర మిచ్చెద । వలసినయది నేడు మనన వాసపుఁ డనియెక. 882

గీ. నెంతఁ తేజంబుఁ బాలివోయి పెద్దకాల । మలయుచున్నాడ నీబ్రహ్మహత్యచేతఁ

గరుణ దలకొన నీపాతకములఁ బాపి । నన్ను కక్షింపు మేఘుడ నలిననయన. 883

క. అని విన్నవించుటయు న । ద్దనుజాంతకుఁ డతనిఁ జాచి తడయక నీ వీ

ఘనతీర్థజలనిమజ్జన । మొనరింపుము దురితము క్తి సెందెడు దానక. 884

క. వారక భువి నేపారిన । వారిం గ్రుంకిడుదు రెట్టివా రఘుచరితల్

వారించి నాకడం జను । వారై పొందుదురు తుది నవారితసుఖముల్. 885

వ. అని యానతిచ్చి యాచతుర్భుజాండు నిజధామంబున కరిగిన సుత్రాముండు నతిపవి

త్రంబు లగున తీర్థోదకంబులఁ గ్రుంకి పాపపంకంబు నపనయించి సమంచిత తేజోవి

రాజమానుండై శ్రీరంగర జవరణరాజీవఁడ౯నాభిమంధనం బొనరించి తఁగ్ని నెం

పున నిలింపానీకంబు గొల్వ నాకంబునటం జని యభిరవైదైవంబునఁ బూర్వప్రకా

రంబున నుండ నని చెప్పి యక్కాశ్యపమునీంద్రుండు వెండియు నిట్లనియె. 886

సీ. భూవాభ నీవు నీపుణ్యతీర్థంబున నవగాహనము నేయ నఘము లడఁగు

మన్ను సిద్ధులు మునిముఖ్యులు నివోట్ట నిలచి రాగ ద్వేషములఁ దొలంగి

యధ్యాత్మవిద్యాపరాయణులై కాంచి గాత్రాభిలషితంబు లైనగతుల

రాజ్యవిద్యుతుఁ డైనరాజు మజ్జన మిందుఁ గానించి మూఁడులోకములు నేలుఁ

గోరి యావారిలోపలఁ గ్రుంకువెట్టి । వనిత సత్పుత్రుఁ గను మూఁడుదినము లుపవ

సించి త్రిపవణస్నానంబు నేయనతఁడు । సప్తజన్మాఘునితలఁ దత్త్వణమ పొయె. 887

క. నేమమున నిజలంబుల । లో మజ్జన మాడుమనుజులొకమునను నా

నామయములు నవయఁ ద్వణ । స్తోమము కిభిఃఖలుఁ గాలుచొప్పన ననఘ. 888

క. కావునఁ బనుపుము నీసై । వ్యావలి నీవిమలవారి నర గాహనముం

గావింపఁ దత్ఫలంబున । భూవల్లభ సకలగోగములు పెడఁబాయుక. 889

వ. అని చెప్పినఁ తన బలంబుల నమృతప్రాయంబు లగునస్తోయంబుల నవగాహనంబు నే

యించె నంత నిరంతరవ్యాధిబాధానిరోధంబుఁ బాసి భాసిల్లిన నుల్లంబున సంతసిల్లి

- భూవల్లభుండు కశ్యపసమేతంబుగాఁ గృతస్నానంబై యచ్చటం గదలి చెచ్చెగ
నామ్రతీర్థంబునకుం జని యమ్మునికుంజరుననుమతంబున. 890
- క. నేనాసమేతముగ న | మృతపపతి తన్నియొగమజ్జన మెలమిం
దా నాచరించి యఘములు | నో నొక్కనితాంతి తేజమున వెలుగొందెన్. 891
- క. అత్తలి నట విడిసినన్వప | సత్తమునేన్యములచేతఁ జాలఁగ మెఱసెన్
దత్తీపరిసరము వి | యత్తల ముడుగణముచేత నమరెడుకరణిన్. 892
- క. అనెలవున గతకల్పపు | లై నెగడినసన్ననీంద్రు లాకశ్యపునిం
గానఁ జనుదెంచి సముచిత | నానావిధపూజనము లొనర్పిరి ప్రీతిన్ 893
- చ. అనలసమానతేజఁ డగునమ్మునిముఖ్యుండు వారినందఱం
గనుఁగొని యాదరించి యనఘవ్రతపారగులార యీతటం
బనుపవదిన్యగంధరుచి రాక్షతపుష్పఫలౌపహర మె
పెనపుగ దోచె నాకు వినుతింపరె యిట్టివిచిత్ర మెంతయున్ 894
- గీ. అనిన నత్తపస్సులందెల్లఁ బెద్దయై | యనుపమానతేజమునఁ దనర్చు
భాగ్యులం డనంగఁ బరగుసంహమిచంద్రుఁ | డమ్మునీంద్రుతోడ ననియె నెలమి. 895
- చ. కల రితిహాస మొక్క టని కాశ్యప నీ కఠింగింతు సంతయున్
దెలియఁగ మున్ను సజ్జనభేయఁడు పుష్కరనామధేయుఁ డు
జ్వలగణకాలి విప్రకులవర్యుఁ డొకండు సమస్తధారణీ
తిలమునఁ బొల్పుతీర్థములు తాఁ గనుగొందుఁ జరించు సమ్మతిన్. 896
- క. ఆతఁడు త్రిభువనసుత మగు | నీతీర్థముమహిమ విని నిరీక్షించెడిసం
ప్రీతి న్నియతాహారం | డై తడయక వచ్చునప్పు డమ్మోగమునన్ 897
- చ. పిడుగులఁ బోలుకోటలును బెల్లునఁ జల్లినవిన్ను లింగముల్
వెడలెడుదూపులున్ నెఱయ విప్పినమోరుచు గ్రాలుజిహ్వయున్
బెడినపుగర్జితంబులుల పెబ్బులిరూపుపికాచి వచ్చి పైఁ
బడె సతతప్రవర్తితుభద్రతభాసురు నమ్మహీసురున్ 898
- క. వెక్కనమున నాఘాతకుఁ | జిక్కక విడు విడువు మనుచుఁ జెచ్చెర దానిన్
సుక్కక యదలిచి విప్రుఁడు | చక్కన విడిపించుకొని పికాచికి ననియెన్. 899
- చ. అతులతపఃప్రభావవిజితాభిలకల్పవచిత్తు నుత్తమ
వ్రతనిరతాత్తు విప్రకులవర్యుని నన్ను నకారణంబ యీ

- గతి నిటు చంపఁబూనితివి కష్టపితాచమ దుష్టబుద్ధిచై
యితరునిబోలె నీహృదయ మెంతయుఁ గ్రామింప వో తలంపఁగన్. 900
- క. నావునుఁ బిఠాచి యిట్లును । నేవెంటం దప్పు లే దొకింతయు నాయం
దీనిధి ననుఁ బుట్టించిన । దైవమునకుఁ దప్పు గాని ధర్మప్రకణా. 901
- వ. అనిన, బ్రాహ్మణుం డిట్లనియె. 902
- గీ. సకలభూతములకు సాక్షియై వర్తించు । దైవమునకు నేమితిప్పు చెప్పు
వరుసఁ గీడు మేలు పొరయంగ నిజకృత । కర్మఫలము తనకుఁ గర్త గాక. 903
- వ. అనిన నప్పిఠాచి యిట్లనియె. 904
- చ. తెలియవు నీవు తత్త్వగతి తెల్లము గాఁగఁ జరాచరంబునం
గలిగినయీశ్వరుం డొకఁడ కర్తయు భోక్తయుఁ గాక కల్గి దె
వ్వలనను దద్వియుక్త మగువస్తువు గావున మేలు గీడునం
దలకొన భూతరాసుల కొనర్పఁగ శక్యమె కర్మకోటిచేన్. 905
- గీ. కల్పఫలము లందుకర్తయు భోక్తయు శ్రుతులు చాటు నీశ్వరుండు కర్త
యయ్యునేని తత్త్వగ్రాహకై యతనికి । నొదవు గాన నీదురుస్తు లుడుఁగన్. 906
- వ. అనిన నగి యతని కిట్లనియె. 907
- క. ఆగ్రయ నీవిశ్వమునకుఁ । బ్రేక్షకుఁ డీశ్వరుఁడ తద్యత్యక్తేతం బగుచున్
బూరియునేని చలింపఁగ । నేర దతం డొకఁడ కర్త నిఖిలంబునకున్. 908
- వ. అని యిబ్బిధంబున మఱియును గొండ్లొక నేపు వివాదంబు నేసి యుష్మేదినీసురుం
డిట్లను నివోటి కనతిదూరంబున నామ్రతీర్థంబు చలువొందు నందు మహాముని
బృందంబు గ్రంధుకొనియుండు వారిముందట మనమందటలు చెప్పి నీవ గలిచిన
నన్ను భిక్షింపు మేన గలిచిన నిన్ను వధియించెద నని ప్రతిని గావించె నదియును
సమ్యుత్తించి యట్లొడంబడి తత్తీర్థవాసులసకాళంబునకుం జనిన మానవానుగత
యైనపిఠాచిం జూచి యచ్చెరువొంది రప్పు డిరువురుఁ దదభినందనం బాచరించి
నిటలతటంబున సంజలిపుటంబులు వొందించి నిలిచి రండు మహీసురుం డిట్లనియె.
- గీ. వినుఁడు సమ్యుతులు నాపిన్న పం బే నొకధరణీసురుండ నీధాత్రివీఁడఁ
గలపుణ్యతీర్థముల్ క్రమమున నాడుచు నిటకు నేతెంచువో నిప్పిఠాచి
ప్రోవఁ బెబ్బులిరూపుతో నుండి పట్టినఁ బట్టిక నే దన్నుఁ బదరుటయును
దప్పు నాయది కాదు దైవంబు దనియఁ నా సుగి శుభాశుభముల నొందువోట

- హేతు వగుఁ గర్మమంటి నే నివ్యధమున | వరుస నపుఁ గా దనంగ వివాద మెసఁగ
బూని గల్పింపానిచే పీనవాని | చచ్చు ననుచు మాలోన నిశ్చయము చేసి. 910
- క. ఇరువురమును మీసన్నిధి | కరులెంచితి మిందు యుక్త మగు నిదియని మీ
రరసి తగఁ జెప్పఁ డనుటయు | మరి పలికఁ బిశాచి మునిసమాజముతోడక. 911
- ఉ. ఏ నొకకర్తయొగమున నిట్టిపిశాచపుజన్మ మొందితిక
గాని మదీశుబుద్ధిబలగౌరవ మేమియుఁ దప్ప దవిధం
దైనను జాతియుక్త మగునట్టిక్రియాగతి నీతఁ డొంటిమై
రా నిటఁ బట్టితిక జనుపరాజయమూర్తి వివరింపుఁ డేర్పడక. 912
- వ. అనిన నయ్యధ్యయమతంబులందుఁ బూర్వపక్షసిద్ధాంతంబుల నేర్పఱుప నేర్పరులు
గాక తమలో వితర్కించు మునులకోలాహలం బగ్గలం బయ్యె ననియ్యడ. 913
- సీ. పుండరీకాక్షుఁ డంభోధరశ్యాముఁ డాజానుబాహుండు విశాలవక్షుఁ
డలిసీలవటిలపంతులుఁ డంచితస్థితలలితకపోలమండలుఁ డ నేక
హాఁగండలకంకణాంగదమణియన్రికాదిభూపగభూషితాంగఁ డనుల
పీతాంబగుఁ డనల్పచింబఫలాధరుం డతులితచిరమసూహావలీలానుఁ
డసమతేజోవిరాజితుఁ డభిలభువన | సూహ సూదారకల్యాణమూర్తి యొక్క
పురుషసింహంబు ముగురు నల్లరు నిజోప | మాన వేషులు తిన్న సమ్మతి భజింప
- (సీ.) చెమటచిత్తడిఁ జాల జగినించున్పుగ నాభిబొట్టుతో నలకలు పొత్తునేయఁ
డెగగలవాలారు తెలికన్న దమ్ముల సుడియుమాత్రుల వింతసొలపు జేర
జగి ధగధగ యను మొగడచన్నులమీఁద జిలుగుపయ్యెదకొంగు జీరువార
మత్తాలకమ్మల బురుషించు వెన్నెలకళుసలు చెమ్మటద్దముల బోలయ
నంచనటనలు పచరించునలసగుతుల | బసిఁడియందెలు మ్రోయ నివ్వసుధ మెలగు
నిందిరాదేని యన సుప్పనింటి యొకతె | యల్లనల్లన తనతోడ నరుగుజేర. 915
- మ. మునుబృదావనక్షిధి గోపవనితల్ మోదంబు సుధిష్టగా
వెను వెంటం జనుదేరఁ గేలిగతులక వేడ్కక విసూదించుకృ
ష్ణనిచందంబునఁ దదవనాంతరసరస్వతీమాభిరామాబ్జసం
జనితా మోదసుగంధగంధవహసంచారానుషక్తాత్మకై. 916
- క. ఏలాలవంగలతికా | జాలాలింగితకదంబసముదయమును సూ
హాలామదకలకిన్నర | బాలాసంగీతరవము ప్రవహం బెసఁగక. 917

క. లీలాగతి హరించుచు | నాలాగున నమ్మనీంద్రు లందఱు రొదగా
సోలి విరక్తిండురవం | బాలించి తదంతికమున కరుదెంచుటయున్. 918

చ. అతులితదివ్యతేజః డగునమ్మహితాత్మనిఁ గాంచి సంఘమి
ప్రతలి ముదంబు సంభ్రమము వైకొన దిగ్గన లేచి కోమలా
యత్తమకవిష్టరంబునఁ బ్రియంబున నుంచి సుఖోపకంఠులై
యతనిముఖేందుచంద్రికల వాత్సద్యగుత్పలరాజి రాజిలన్. 919

గీ. అనఘ నీ వెవ్వ రభి కన్యయునుబోని | యీవధూమణి మఱి యెవ్వ రిట్లు నిన్బు
బోలె నేవింతునీపుణ్యపురుషో లెవ్వ | రిటువ వచ్చినకారణం బేమి యొక్కొన్. 920

చ. అనవును వారిలోడ దరహాస మెలర్పగ నమ్ముతుండుఁ డి
ట్లను వినుఁ డీప్రదేశమున నర్ధిఁ జరించెడినట్టివాడ ని
వ్వనరుహనేత్ర నాహృదయవల్లభ నే నిట వేటకచ్చి మీ
పెనురొద వార్ధిఘోషమునఁ జేర్చుటయున్ విని యేగుదెంచితిన్. 921

క. మినుఁ బొందఁగంటి శుభములు | నమకొనియె మనోరథంబు సఫలం బయ్యెన్
సుమహితసాధుసమాగమ | మమితక్రేయఃపరంపరావహము గదా. 922

చ. అనిన గంభీరభావబంధురంబులును మధురంబులు నగుతదీయవచస్సుధాపాఠోనిధి
వీచులం దేలి యమ్మనివర్యు లాశ్చక్రంబున నప్రతీపలావ్యరూపతాయగ్యతేజోవిరాజ
మానశుభలక్షణోదారం బగుతదాకారంబు డెందంబుల కమందానందంబు నొందింప
నందంద చూచి తమలో నిట్లనిరి. 923

మ. దరదిదీవర దామధాముఁ డగునీతార్యుతేజోధికుం
డరయం బన్నగరాజతల్పుఁ డగు హేమాభాంగి యీశ్వరా
ధరి పద్మాలయ వీరు సిద్ధపురుషుల్ దా నట్లు గాకన్న ని
ద్ధర నెవ్వారికిఁ గల్గు నిట్టిభువనాదాత్మప్రభావోన్నతుల్. 924

చ. అని కొనియాడ నమ్ముతుల కప్పురుషోత్తముఁ డిట్లను దహి
ధనవరులార మీర లిటు తర్క మొనర్చుట యేమి కారణం
దెనయ విరోధుల్ దొఱంగి యేకమనస్కులు గాక కూడి వ
చ్చినకత మేమి నా కెఱుంగఁ జెప్పఁగఁబోలినఁ జెప్పఁ డేర్పడన్. 925

గీ. అనిన నప్పండిరికాత్మన కాతపోధనులు వారలవివాదములతెఱఁగు
శకలంబుఁ జెప్పి యాజయపరాజయముల నేమరంబుల నిర్ణయింప లేక

సందేహమునఁ బొంది చచ్చించుచున్నార మీ ప్రదేశంబున నిట్లు గూడి
యనఘాత సకలలోకానన్యసామాన్యభవ్యలక్షణసముచ్చాసితఁడవు
ప్రసిమలక్షానమును బుద్ధిబలము నీకు ; నమరు నాకాఁసముములై యట్లు గాన
నొందుదలంప నగణ్య మొకింత లేదు । నీవ యర్హుడ వింతయు నిశ్చయింప. 926

వ. అనిన నమ్మనిబృందంబునకు నందకహస్తుం డిట్లనియె. 927

క. విను విప్రసిండును బులియును । వినుతప్రజ్ఞావిశేషవిను లిరువురు ప
ల్కి నపల్కులు గా వనఁ గాఁ । జన దఖిలపురాణకాస్త్ర సమృత మగుటకా. 928

సీ. అఖిలరూపములఁ గర్తానుభూతిశరీరధారులగా నాది తా సృజించి
వానియం దుండి సర్వప్రపత్తకుఁ డయ్యె నప్పయోరుహదళశ్యాముఁ డరయఁ
గర్వప్రసక్తుండు గాక విశ్వమునకు సాక్షియై యేపారి సంతతమును
సచ్చిదానందభాస్వదూప్తియై యొప్పుపరమాత్మ మతి కర్త బంధుఁ డగుమఁ
బుణ్యపాపము లానరించి పూని జీవుఁ । జోలి మేలును గీడును నొందుచుండు
నిట్లు గాకుండ నేనియు నెసఁగు సకల । మ్రోసకాస్త్రంబులకును వైఖర్గశక్తి. 929

వ. కావున నీవివాదంబు ప్రాగల్భ్యం బగుట నిక్కం బగుజయం బొక్కనికి జెప్పఁ
జొప్పుడ దిప్పికాచియు విప్రండును సుఖం బగునిశ్చేయసపదంబు నెండెద రని
చెప్పిన నప్పురమతపోధనసందోహంబు సందేహంబుఁ బాసి యాజగన్ని వాసు నందఱు
నన్ని చందంబులఁ గొనియాడి పదంపడి. 930

ఉ. సమృదమార భూసురుఁ బికాచిని గన్గెని మాకు మీనిమి
త్తమున నీయుదాత్తగుణధామునిదగ్గఁముకా సహానలా
పమ్ములు గల్గె సందియము మాని సుఖించెడ లింక నీశరీ
రమ్ములతోడ మీరు నమరత్వముఁ జెంచి యనేక కాముక. 931

మ. అని సంభావన చేసి రంతఁ బ్రమదం బారంగ నమ్మద్దజుం
జని తత్తీర్థమునకా మునిగి మును లాశ్చర్యంబునం బొంది క
న్గెన దివ్యాకృతులం దనన్ దివిజుల్ గొల్వంగ నాకంబుకై
ఘనతేజం జెసఁగంగ నేగిరి సురేంద్రవోయ్ మహానంబులకా. 932

ఉ. అప్పు డనంతతల్పుఁడు నిజానుచరుల్ గొలువకా వనంబులొ
నెప్పుటి నట్ల కేలిగతు లింపు చరింప దలంప నాతలం

- దప్పనితద్వియోగపరితాపము వైపంగలేక వారు నా
చొప్పున నేగి రచ్చటిబుఱుగ్ ప్రమదం బెసంగంగ సంకడిక. 938
- క. ఆలోన వారిచిత్తము । లాలోకింపం దలంచి యవిష్పినముగ్
నాలోకగోచరుడు గా । కాలోకగురుండు చనియె ననుచరయుతుండై. 934
- క. అచ్చునివరులును ద్రిభువన । సమ్మోహన మగుతదీ నుచతుర్వాక్యతి గా
రిప్పుల గనుగొనలేమికి । నువ్వులికము నెవ్వనముల నుప్పతిలంక. 935
- సీ. రాచిలుకలజోక గంతులు గాంగఁ జరించులేమాపులక్రవలంఁ
బరిపరిగతుల పట్టదములు భ్రమరించుపువ్వులు నెలఁదీనదాడఁతుల
మఁకోవెలులు పంచమస్వరంబున నింపు పుట్టించుమరుగులపొరుగులాదుఁ
గవకపలుకుజక్కవకవ లిప్పుల గ్రీడించుకొలఁకులకలఁకులండుఁ
గలఁడు మెలఁగుమఁ బలుమఱుఁ బిలిచి పిలిచి । చొలవ కెల్లందుఁ బరికించి మాచిమాచి
యలఁతి దలకొన మనముల నలసియలసి । కానలేరెరి యెబ్బంగి గచులనేతు. 936
- క. ఆహోనిద్ర లెఱుంగక । యాహరిసందర్శనోత్సాహులమతిఁ ద
వ్యాహినిపొంతి ననాదృత । దేహవ్యాపారు లగుమఁ ద్రిప్పులుచుండుక. 937
- వ. కొండోకాలంబు చన నెక్కునాడు నభోమండలంబున నొక్కనాక్యం బిట్లని
వనంబడియె. 938
- ఉ. తాపసులార మీకుఁ బరితాపము లేటికి లోకరక్షణ
వ్యాపిలేబుద్ధి రంగనిలయంబునఁ బన్నగశాయి నైనల
క్షీపతి నేను నన్నతి భజింపుడు న న్నచటక నమస్తవాం
ఘాపరిపూర్తిమీ కొదవుఁ జయ్యన నయ్యడ కేగుఁ దందఱుక. 939
- క. అనువాక్యము కల్లగసా । యన మగుటయు నచ్చునొద్దు లలిహ్నమునక
జని కాంచి విహవిధంబుల । విమలించిరి రంగధాము విబుధలలాముక. 940
- ఉ. అపర మేశ్వరుండును దయామృతపూరతరంగితంబు లా
మాపుల నత్తపోధనులఁ జూచి సముజ్వలదంతమాక్తికో
ద్దీపితకాంతు లాఘ్యహిమదీధితిఁ బ్రోవఁ బయోదనిస్వనా
టోపగభీరభావలఁ గడుం బ్రతు మారఁగ వారి కిట్లనుక. 941
- క. భావమున నొండుదలఁపులు । పో విడిచి మద్యేబుద్ధిఁ బూసలు ప్రీతిక
గావింపుఁడు నా కనిశము । కైవల్యపగంబు మీకు గలిగెను నానక. 942

వ. అని యానతిచ్చిన నమందానందంబు నొని యమ్మనిబృందంబు ముకుందున కభినంద
నంబు లందంద కావించి మరల వచ్చి యచ్చట నిచ్చలు చతుర్భుజానిఁ ద్రికాలంబు
నర్చించుచుండిరి తత్ప్రసవగంధాత్ తాదు లివియని చెప్పిన నప్యత్యతీర్థంబునఁ బార్థివ
పుంగవుండు చతురంగబలసహితుండై యవగాహనం బొనర్చి తనర్చిన తేజోబల
విశేషంబుల రాజిల్లునిజనైస్యసంతానంబుఁ జూచి సంతసిల్లి యాస్యపద్మంబు వికసింపఁ
గాశ్రియమునీర్పించు కిట్లనియె. 943

క. నీకరుణాలోకనమునఁ | తేజుఁజె సౌఖ్యము మదియసేవ కిచటక
నా కొనరింపఁగ వలసిన | యాకృత్యము లెవ్వి యనిన నమ్ముని పలికెక. 944

క. గోదానంబు కుటుంబికి | నూదనమాత్రంబు దిక్ష్మయోగీంద్రునకుక
బేదకు భూమి సువర్ణము | నాదీక్షితునకు స్వపాల యన్తం బొసఁగెక. 945

క. దానము సేయఁగ నర్హము | గానఁ బ్రతిగ్రహ మొనర్పఁ గా దట్టియడక
భూవాళున కిటు సేయమి | యానృపుఁ డరుగుక సగాత్రుండై దుర్గతికెక. 946

గీ. భవ్యదేశకాలపాత్రంబు లొడగూడి | నపుడు సేయదాన మక్షయంబు
దాన నడఁగిపోవు దాతకుఁ గోటిబ | వ్రాజితంబు లైనయఘము లనఘ. 947

క. తుయనినవన్ని నీయం | దీమెడ సమకూరియున్న విపు డోధాణీ
నాయక తద్దానము లెడ | సేయక కావంపు మనినఁ జిత్తం బలకెక. 948

సీ. భాసురమణిమహాప్రాసాదపంక్తులఁ దరళపతాకావితానములను
గాంచిన స్తంభసంగతమంటపంబుల విమలచంద్రోపలవేదికలను
బహువక్త్రసంపన్న పణ్యమాగ్ధంబుల మహానీయతోరణమాలికలను

|| ఆమృతోపమానంబు లగుబలాశయముల రామంబు లైనయా రామములను
కాలివనముల సరిసరపాలవితతిఁ | బాల నొప్పారుతోటలఁ జప్పరములఁ
దివిలి భూలోక సారమై తనరున్నగ | హార మొకటిని దనపేర నారచించి. 949

క. అలఘుతపస్సులు శుభ్రము | కులజాలు నాచారపరుల గురుశుక్రూప
కిలికులు నానాధ్వరక | ర్రలు విద్యావిదలు నైసర్ధాత్రీసురులకె. 950

గీ. మూడువేల నేర్పి మొదవుల వారికి న్నివేయవేసి యొసఁగి వెలయుఁతన్
భూవణాంబులఁ బాలుపారుకన్యల | వాసదానీకాన్వితముగ నిచ్చి. 951

వ. ఒక్క శుభముహూర్తంబునఁ గార్తస్యరోపకరణమయ్యంబు లగుహస్తంబుల నా
యాప్రదేశంబుల నతిథిజనంబులకు మనంబు లలగ నభిమతపదార్థసంపన్నంబు లగున

న్నంబులను శీతలఘనపాదప్రముఖనిఖిలసుఖభిద్రవ్యసంవాసితాశేకపానీయపరిపూర్ణ
కళశంబులం గలిగి యహిమకరనికరఽబులకుం జొరువయ్యాక మిగుల నిగతాశించుచలి
పండితులను గల్పించి కల్పాక్షవిధానంబునం బొసంగించి యచ్చటం గదలి ముక్తిసీ
మాలినీసీమతముక్తాఫలధామం బగురంగధామంబున కరిగె నయ్యవసరమున. 952

ఉ. జ్ఞానవిధూతకల్పములు కాశ్యోతధగ్గన్దిజ్ఞానమ్యుత
ధ్యానపరాయణుల్ ఘనదయాకలితుల్ సకలక్రియానుగం
ధానవికారదుల్ పరహితవ్రతచిత్తులు దాత్రదివ్యతే
జోవిధులార్యసన్నతవిశుద్ధచరిత్రులు తత్పదస్థితుల్. 953

క. తనకు నెను గరుగుడెంచిన ; గని సంధిమపనయకాతుకంబులు మది నె
క్కిన మ్రొక్కి విమలమణిగఁగె. కనకాదు లుపాయనములుగా నిచ్చి తగఁ. 954

క. ఆనరపాఁడు వారల । చే నుచితప్రియవచోవిశేషంబుల స
న్నానితుండై యట కడచి ప్ర । ధానపురోహితసమన్వితముగా నెలమి. 955

వ. చని పురోభాగంబునఁ బరమభాగవతసేవ్యం బగుతద్వివేకనగరంబుపట్టునకుఁ జాట్టును
గావలి యొయున్న పన్న గేంద్రనిఘటామండలంబు పరిపాటిం గాటిల నొరయు మేటి
కొమ్మల నుదారం బగుప్రాకారంబునను నలంకారంబై ధృద్ధగీతామానంబు లగునుయూ
ఖప్రతానంబుల నహర్వతికిరణంబులకు నెదుర్పడుమణులు దీపించినం బొలుపుదీపించు
తలఁపులం దనరి నిశితమలిశనిపాతంబునకుం దప్పి యొప్పుమేరుపర్వతంబునంబోలె
సర్వోన్నతంబై విలాసాంజనరేఖారంజితంబు లగునగరలక్ష్మీకటాక్షంబులచందంబున
లోకానందకారణం బగు కువలయతోరణంబుల నభిరామంబై మలయపనసంచలితం
బులై యుదంచితంబు లగుకాంచనకిరీటీగణధుజాత్కారంబులఁ బరంగతురంగంబుల
కలని ఫల్గువల్లనవల్లుశిఖోవిశేషంబుల నలవరింపజాలి చాల నూతనంబు లగుకేతనం
బులం బొలిచి మహేంద్రనీలమణికిరీతంబు లగుజాలకాంతరంబుల నిరంతరంబును నె
డలి కడిలుకొనుకాలాగరుధూమస్తోమంబు లంబరంబున నంబుదాగమనసముత్కంఠంబు
లైన రుచిరరుచివిజితతాపింఛంబు లగుపింఛంబుల విప్పియాడుక్రీడామయూరంబు
లకు నుకరంబు లగుమణిశిఖరంబుల మెఱసి శోభద్రిశుద్ధచంద్రోపలవిమలచంద్రకా
లాంతరపరిస్ఫరన్నటనవిలాసవిలాసినీచరణరచితమణిసూపురం బై నిజవిధవిజితగోపు
రం బగు గోపురంబుఁ బ్రవేశించి. 956

- క. ప్రతిహారానుమతంబుచు | నతిముదమున నాన్యపాటుఁ దతులావరణ
 త్రితయము మోలి ప్రదక్షిణ | గతి నవతపూర్వకంబుగాఁ జొచ్చి యటక. 957
- గీ. దొరల మంత్రుల హితుల బంధులను గూడి | యప్పదిహ్నులఁ గనుచాడు లైసత్తీర్థ
 రత్నకులకును మఱి చతుర్ద్వారపాల | సమితికిని మొక్కి యభ్యంతరమున కరిగి.
- క. స్రుతకనకకషణసుపమా | ప్రతిమానమనోజ్ఞసితపరిధాను విభా
 జితబాలభాసుఁ డ్రిభువన | వితరేంధనచిత్రభాను వివ్యక్తేనుక. 959
- చ. కనగని భక్తిపూర్వకముగా వినయానతుండై తదీయకా
 సనమున విష్ణుపారిషదసత్తము లాదర మొప్పుఁ దన్నుఁ దో
 డ్కొని చనఁజొచ్చె దివ్యమణికుట్టిమకుడ్యక వాటవేదికా
 వినుతిపటంకసంజనితవిస్ఫుటధామము రంగ ధామముక. 960
- వ. ఇట్లు ప్రవేశించి ముందటఁ గుండచందనచంద్రికాపాండురం బగుకుండలిరాజపర్యం
 కంబునఁ బవ్వలించి సమంచితమణికింఖరవిరాజితరాజతాచలసంగతిఁ గనుపట్టునీల
 మేఘంబుచందంబున నందంబై కెందమ్మిరులసిరుల గరువంపుఁ జెన్నునకు వన్నెయొసంగు
 కెంబాయలఁ జాల రంజిల్లుమఁ జక్రచామరతామరసకులికపద్మయుపచాపకలకాదిరేఖలం
 గల తలంబుల మెఱసి మెఱుంగఁజొక్కలచందంబునకు నూరుపు నెఱపునఖమణిగమణి
 యంబులై నమదమరేంద్రబృందమంచారమాలికాపరిమళపంపరావాసితంబులై వాస
 వధనుగ్గిలావిలాసంబునకు వాసిమిగిలి వివిధమణిద్యుతివృత్తికరమంజులంబు లగుమండీరం
 బులఁ బొలుపుమీఱి శుకసనకాదినొగ్గింద్రధాన్యగమ్యంబులై రమ్యంబు లగుచరణం
 బులును, పృతానపూర్వంబు నపూర్వసౌభాగ్యయోగ్యంబులై నిగనిగ నిగుడుభంగి
 నెవలకొనుచిలుతోడలను, గ్రూత్తమెఱుంగుమొత్తంబులు చిత్తగింపం(?)బారలై త్రిస
 నునుఁబస నెసంగునసితకదలికాకాండంబు చనుకారం బగునూరుపులును, నవకర్ణికార
 కుసుమసుమహాశేషంబు నభినయించునభివవీరపరధానపరివృతంబై కనత్కనక కింకిణీ
 కలితలలితమేఖలాశ్లయం బగునితంబంబును, మిన్నేటిబోటి యగునేటిసుడిపడువున
 శోభిల్లునాభిసరోవరంబునఁ దిరం బగువెలిదమ్మఁబోని ముఖసరోజసారభంబు గ్రోలఁ
 జాగిలేటిలేగ బాగున నభిరామం బగురోమావళిం దనిరి,నలిత్రయసుందరంబై కరతలగ్ర
 హణసాధ్యం బగుమధ్యంబును, సగసశృంగారలీలావిలాససముల్లాసిని యగువనజవాసి
 నికి నప్రయత్నగత్తు దగ్గఱం బనఁ బ్రశస్తం బగుకొస్తుభంబునకు నుచితస్థలంబై సంతాన
 లతాంతంసంతానదంతరితాంతరతరుణకులనీదళ నామసూభితంబై కుంకుమకర్పూరదగ్ధ

సారసుగంధిగంధసారానులేపితంబై శ్రీవత్సలక్షణోపలక్షితంబు లగువత్సఃపరిణాహం
బును, సముజ్వలవజ్రకంకణాంగదభద్రముద్రికాశోభితంబులై కటికిరిట పాశ్వవిన్య
స్తంబు లగుహస్తంబులును, సారానురాగసాగరకన్యకాకరకంకణపదాంకితంబై జిగి
దొలంకుశంఖంబుపాంకంబునకు బింకంబు దలకొలుపుచు నప్రయత్నగత్సృగ్రీవేయక
బంధుర మగుకంఠంబును, దళితళి బాలయతళుకులు గలతళుకులం దాపించినదీ
పించుకంపులఁ బెంపారుమండలంబు లాలయగండమండలంబులును, బరిపక్వబింబ
శోభాసౌభాగ్యంబు నతకరించుమధురాధరంబును, సుధాసంబునఁ బదనుగొని తల
లెత్తుమత్స్యంపు మొలకలపాలుత్రినఁ జెలువెనగుదశనకాంతులు గలసి వెలయు నెలసవ్వు
వెన్నెలలఁ జెలుపుమిగిలి సతతప్రసన్నతాసదనం బగువదనచంద్రబింబంబును, సము
న్మిలితనీలతెలుసుమనముల్లాసంబు నుల్లసించుచు సురభినిశ్వాసమారుతుంబున దిశలు వా
సించు నాసికయును, వాసరావసరసముల్లసితసితారవిందదళవిశాలంబులై తొంగలితొ
ప్పలకప్పున నొప్పారి కరుణారసపాత్రంబు లగు నేత్రంబులును, నిజవిశ్వేషమాత్రవిలా
ససంపాదితాశేషనీలింపమంగళం బగు నానతభ్రూలతాయుగళంబును, లలితలావణ్య
రసలంబు లన నమరుచెనుటచిత్తడిఁ గరంగుహరినీలిరికిభరణంబునుబోలెఁ బద్మరాగ
ప్రభాటోపవిశంకటముకుటసంగతం బగును త్రమాంగంబును, గలిగి యంగీకృతభక్తజనా
నుగ్రహంబగు, శ్రీరంగరాజదివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకంబును విస్తయన్తి
తనయనారవిండుండై సందర్శించుచుఁ బరమానందసుధావీచుల నొలలాడుచు హస్త
గద్దవకంతుం డగుచు సారాజకంఠీవుండు,

961

సీ. బాపురే మృదపాదపల్లవంబులయొప్పు మాయురే యూరులసోయగంబు
భీర నితంబబింబంబుసౌందర్యంబు మమ్మా కృతావలగ్నముచెలుపు
ఆరే యొప్పారుయూరులభాగంబు చాగురే బాహులచక్కదనము
జౌర లేనగవారు నాననాబ్జముపొల్పు మోహలోకమంగవ యొజుపు మెజుపు
మేలు మేలకంబుల మెజయకప్పు । అహహ ననుపారునొసలఁ దట్టాడుతళుకు
లనుచుఁ ద్రిభువనమోహనం బగుతదీయ । మూర్తివైభవ మందంద పొగడి పొగడి.

క. ఆక్కజపుభక్తిఁ జాగిలి । మొక్కి లలాటమునఁ గదియ మెచ్చినచేతుల్

నెక్కిలిపి ప్రభుదలహరిం । జొక్కుచుఁ దదైవభవంబుఁ జూచుచునుండెన్. 968

క. అప్పుడు కరుణామృతరస । ముప్పొంగకటాక్షుద్వప్తి నర్వీకభునిం

దప్పుక కనుగొని మధురిమ । చిప్పిల నానకలలోక నేవితుఁ డనియెన్.

964

- గీ. పాస్థానోత్తమ నీ మహాభావగులు । సంతతంబును మత్పదార్పణమునంద
యెననియుండుట నత్యంతహితుడ వీవు తలఁపు నీమీఁద నాకును దగిలియుండు. 965
- చ. నను మది నిల్చి మున్ను నలిసప్రభవుండు తపంబు నేసినక
మనమున మెచ్చి తల్పియ మొనర్చుట కీగతి రంగమందిరం
బున మణిసత్పాణాన్వితసమున్నతపన్నగరాజశయ్యమై
దనరెనుదివ్యమూర్తి నవతారము నుండితి సత్కృపామలిక. 966
- చ. వనజభవుండు భక్తి గొలువం జరకాము సత్యలోకము
దొంగ వనించి పుణ్యమహిమొన్నతి నొప్పనయోధ్య కొక్కచో
ప్యవ జనుడెంచి యందు గుణభూషణు లైనభవత్కులీను లె
ల్లను వివిధోపచారగులుక బరిపూజ లొనర్ప నుండితిక. 967
- ఉ. ఆగతి నందు నాలుగుమహాయుగముల్ చనునంతఁ జాపదీ
క్షాగుడఁ దాశ్రితావనవికారడఁ డద్భుతబాహువిక్రమ
ద్యోగుఁడు జానకీద్వగసితోత్పలచంద్రుఁడు రామచంద్రుఁ డా
భాగవతాగ్రగణ్యుఁ డనఁ బ్రస్తుతి కెక్కినదానవేంద్రునిక. 968
- క. నిజచరణకమలసంతత । భజనపరాయణునిఁ బరమపావనచరితుక
సుజనప్రియుని విభీషణు । రజనీచరవంశజలధిరాకాచంద్రుక. 969
- గీ. ఆదరించి తనకుఁ బ్రాణంబుకంటె విశేష మైనయావిచిత్రభవన
మిచ్చి యనుప నాతఁ డెలమిమై లంకకుఁ జనుచు నిదట నున్న సమయమునను. 970
- మ. ఆమృతపాత్రయము లై నతోయముల లోకానందముం జేయునీ
కమనీయూపగ నీతటద్రుమసమగ్రచ్చాయలక జాల శీ
తములై మించిననైకతంబులను మోదం బార నీక్షించి ని
త్యము నిచ్చొట వనించుకాకుకము డెందంబందు సంధిల్లఁగ. 971
- క. అత్యుసురనాభునొకగతిఁ । జయ్యన నెడఁబఱచి పంచి సన్నతఫణిరా
ట్టయ్యాతలమున సుఖమై । యియ్యెడనున్నాడ లోకహితనిరతమలిక. 972
- క. మెచ్చితి నీభక్తి మది । నిచ్చెద నే వేడు మింక నేవరమైనక
జెచ్చెర నీగునమనఁ గృప । పిచ్చిగిలం బల్కుటయును వ్రీతార్తుండై. 973
- చ. మనుజురేఖ్యఁ డిట్లు రమావర దేవకిరీటశోభిను
తనమణిదీప్తివిస్ఫురితతావదిన్యపదాంబుజాతముక

గనుగొనునట్టిభాగ్యమునకంటె విశేషవరంబు లెవ్వ నా

జననఫలత్వ మొందెఁ గలుపంబు లడంగఁ గడంగఁ బుణ్యముల్.

974

మ. అని పలికి యారాజపంచాననుండు పాంచరాత్రాగ్రముప్రపంచితివిధానంబున సావ
ధానమానసుండై యాభోగితల్పు ననల్పభవ్యదివ్యోపచారంబులఁ బూజించి పునఃపునః
ప్రణామంబు లాచరించి తన్ముఖారవిందలావణ్యమధువిలోలంబు లైఁనిజలోచనముఁ
పంబుల నెట్టకేలకు మగుడఁ దిగిచికొని యనంతవైభవాభిరామం బగునారంగధామం
వెడలి ప్రతిహారపాలకు లగుదివ్యపురుషుల నవ్యమణిభూషణాంబరదిసమర్పణచేసి
సంతరితులఁ గావించి విమలవిహగ శ్యేనుం డగువివ్వక్సేనుకడ కరిగి సత్సంపద
తదీయపాశ్చర్యభాగంబులఁ గొలిచి గగనమండలంబున నాఖండలుని నీలగిరిఘోర
బునుబోలె నుద్ధామం బగుతద్ధామంబు వీక్షించి సకలసాగుజనోపాస్యం డగుకశ్యపుఁ
గనుంగొని.

975

క. సన్నతమేచకజలధర । సన్నిభరుచి గలిగి గగనచంపథమున స

గ్వోన్నతమై యొకధామం । బున్నది యదీ యెట్టి దనుచు నుత్కుక్ మలిచు.

976

చ. అడిగిన నన్న రేంద్రునకు నమ్మునిపుంగవుఁ డిట్లునుకొ ముదం

బడర ననంతశక్తియుతుండై జగదాత్ముఁ డైనచక్రై యు

ష్పడు వసియింప ని మృగుమఁ బొల్చినయిమ్ముహనీయధామముం

బుడమి ఫణాగ్రభాగమునఁ బూనినశేషునిగా నెఱుంగుమి.

977

మ. ఆతిరమ్యం బగుతల్పుమై సతతలీలావాసమై రత్న సం

గతసింహాసనమై పరిస్ఫురితముకాచ్చత్రమై సత్ప్రభా

తతదివ్యాకుగమై మమోహరపదత్రాణంబులై చక్ర సం

చితలీలం భజియించి కాదె కనియెకొ శేషుండు శేషత్వముకొ.

978

గీ. జ్ఞానశక్తిబలామితైశ్వర్యవీర్య । తేజములు వొల్పు నతనికి నైజ మగుచు

బహుగుణానంత్యమునఁ గల్గ భావమునను । వెలయు నాతఁ డనంతాఖ్యఁ గలిగి యాధిప.

క. లోకములు జన్తవిలయ । వ్యాకులములు పొందువేరేలందును వికృతుల్

వైకొనక కాశ్యత్థస్థితిఁ । జేకొని యాధామ ముల్లసిల్లుచు నుండుకొ.

980

క. ఇది తిచ్చాను నృపోత్తమ । సదమలభకదీయపూర్వజస్మాత్తతమై

యెదవినసుకృతిఫలంబున । విదితంబై నీవు గగనవీధి దోచెకొ.

981

- క. ఈవిధమునఁ బ్రతియుగమున | భూవల్లభ వల్లభేదములు వెలుంగొందుకొ
క్రివిభుఁ డీధామము దా | నావేళల నట్టివల్లమై కానఁబడుకొ. 982
- క. పెరుగుదుఁ దలుగుదు నుండును | నరనాయకకాలవశమునకొ దివ్యరుచి
స్ఫురితము సహీనమహిమ | త్తరమును నగునీమమోక్షధామము వసుధకొ. 983
- సీ. ధరణీశ కలియుగోదయవేళ విపరీతిరీతి నిన్నియుఁ బ్రవర్తిల్లుచుండుఁ
గల్గ నిజం బగుఁ గట్టుడు దుష్టుడై నెగడు ననిత్యంబు నిత్య మగుచు
హేయ మహేయమై యెసఁగు ననాచార మాచారమై చెల్లు నవవిగురులు
మరి చెడి శూద్రులగతిఁ జరింతురు శూద్రు లావిప్రభర్మంబు లాచరింతు
రాలు మగని విడుచు నాచార్యు నిందించు శిష్యుఁ డభిలషేనసేత్యుఁ డైన
వారి భజింప నొల్ల కన్యదైవంబుల నెఱుడు కోరి కొల్తు రెల్లవారు. 984
- గీ. జలజనాభున కాధారశక్తి యగుచు | దనరుకేమిభ్యు నొప్పు నీధామ మధిప
తెలియ కెప్పుడు సామాన్యదృష్టిఁ జూచు | వారు పోదురు నిరయనివాసమునకు. 985
- మ. అమృతానందవిధానమై సకలకల్యాణావహంబై రమా
రమణప్రేమనివాసమై మెఱయుక్రీరంగప్రభావంబు ని
క్కముగా నాత్మనెఱింగి కొల్చునుజనుల్ కర్మంబులం బాసి ని
ష్క్రమణం కాశ్వరవిష్టులొకసుఖముకొ బ్రాపింతు యర్హిశ్యా. 986
- క. అని చెప్పిన నాకాశ్వర | మునిశరుఁ గొనియాడి రాజముఖ్యుఁడు ప్రమదం
బానరఁగఁ దద్దామమునకు | వినతుండై యచట వాసి వెలువడి యెదుటకొ. 987
- సీ. శిఖరాగ్రగతిహరిప్రఖరాశనిక్రూరనఖరాభిహరనవ్యనాగకులము
శబరీపరిప్రస్థకబరీకలాపఃక్లబరీణునభుజంగవ్రజంబు
రహితదోషాటోపమహితరత్నప్రభాపీఠబృందారకబృందసరణి
నితతసానుస్వాసనతతనిర్గురజలఘ్రితతదప్రత్యంతభూమికులము
బహుశక్తిగిరికమ్మయద్వయత్ప్రభవరాగ | కల్పితాలీకదివసానమనికామ
విఘ్నవార్యాహసందోహవిధ్రుమంబు | యంద్రకటకంబు ధరణిధరేంద్ర మొకటి. 988
- క. అన్నెలవుకు దక్షిణమున | విన్నలతో రాయుచుండె దీక్షించి సము
త్పన్న కుతూహలమతియై | సన్నద్ధసమస్తనైకసహితుం డగుచుకొ. 989
- కా. ఆరాజేంద్రవరుండు తత్కుఁధరశృంగారాధుండై చేరువకొ
ధీరోదందితవారికే కదలితిల్లామ్రుఖరూర సా

వీంశోకవనావలీకలితకాశరీప్రవాహంతర

క్రీగమ్యం బగురంగమందిరము నర్ధిం శేరి సద్భక్తిమై. 990

క. తనదృష్టికి నలుదిక్కులఁ | గనఁబడు దేశముల సమితకనకాంబరగో
ధనఁత్వ దాసదాసీ | జనముల నర్పించె శేషకాయకి నెలమిన్. 991

క. భూనామకుఁ డద్దివ్య | స్థానము మఱిఁ బాసి పోవఁ బాలక యచటన్
దా నుండఁ దలంచి భూసుత | మై నెగడు తదద్రవిష్యమాంచితసీమన్. 992

క. సారసగురుదనిలాహత | సారససంవాసితాంబ సారం బగుకా
వేరితీరంబునఁ దన | పేరుగ నొకపురి రచించె బ్రీతి దలిగ్నన్. 993

క. ఏపట్టణమ్ముకంటెను | నాపురవర మమరు విభ్రమాలసలలనా
నూపురఁవమంజులమణి | గోపురమై విభవవిజితగోపుర మగుచున్. 994

క. నలినజాఁ డసురససిద్ధం | డలవేలుపుఁగొండ శుద్ధహాటకమయమై
వెలుఁగఁ బుట మిడినపరుసునఁ | బొలు పగు నప్పురముకొట భూవిరుతంబై. 995

క. కొమ్మలగడ మానికపుం | గమ్మలక్ష్మి మైఱుఁగు లడఁగగా నలవేల్పుం
గొమ్మలు మలకురు పుత్తడి | బొమ్మలకలి వేఱ కొటఁ బొగడఁగ నేలా. 996

చ. లలనలకేలిసంభ్రమములం దెగి రాలినహారగత్నముల్
జలధర వేళఁ బెంజనుకులం జని తత్పరిభాతలంబులన్
వెలుఁగఁగఁ గాంచి వానిఁ గడువేడుకతోడుత సంస్తులించి మే
నొలయఁగఁ బల్కెన్ మురియుచుండురు పన్నగరాజకన్యకల్. 997

సీ. తెరల వ్రాసినవ్రాత దీక్షింపుపులులకు మృ లోఁగుఁ జందురుమచ్చయిట్టి
తూలాశుపడగలకుదలతాఁకున నుల్కి హరితేహయము లుప్పురము దాఁటు
గేశాకుళులయందుఁ గెందమితూఁడులు వింతగా నజానెక్కిరిత నంజా
రముఁ బెంఛిమయారమ్ములు వేలుపుకన్నెలకరతాళగతుల నాడు
ననిన నందుల ననిచెప్ప నమరులైన | సవడిగ్రహరాజామేడలసరణలను
మేటితోడవులు నట్టిటిపాటి వనుచు | జగములోపల మఱి వేఱ పొగడనేల. 998

క. పురసౌధశిఖరనికర | స్ఫురదురుమరకతమయూరపుంజములఁ గళా
ధూరింబమధ్యహాఁగము | తరుణత్వగభ్రాంతి దవ్యుదవ్యులఁ గముచున్ 999

చ. హరిణ మటండు కాదు పట మందురు భూప్రతిబింబ మండ్రు సా
గరతలపంక మండ్రు శశికం దని యందురు లోకు లందఱున్

- సరసిజమైరి మైకతి నిజంబులు గా వని యప్పురంబు గో
పురశిఖరాలితో మెరయఁ బుట్టినకం దని చెప్పఁబొం దగుట. 1000
- క. నీలమణిచంద్రకాలా । పాలిక లీలాఽలాలబాలారీలా
వాలాపాం గాలినట । త్కాలాభ్రాంతరతటిల్లతాగతిఁ బాలుమట. 1001
- క. నీడలు మణిముకుందంబులఁ । జూడను పట్టణములోనిసుగుణంబు మెరత
శ్రీదాసంధ్రమగళిత । వ్రీదాబ్జముఖిఁ పోలవీధులఁ దక్కిం. 1002
- చ. పురిశృంగారవనంబులక మెఱయుచుక బూర్లొందు బింబాననో
విరులం గొన్నులు దీప్త చేసి యెలమిక వేడ్కొక పసం గప్పుబం
ధునీలప్రబలాంధకారము క్రియం దోపం భ్రమం జక్కవల్
విరహార్తిం దురుపిల్లఁ బట్టపగలుక లీరాసర శ్రేణులక. 1003
- క. సరసిరుహములు తత్పుర । వఁవనితావదనవైభవము గోరి సరో
వరమధ్యమముల నెప్పుడు । చిరలీలం దపము నేయుచెలుపున మెఱయుక. 1004
- క. అతఁడు సమ్మోహన శర । మతివలక నైనల నిలిపి యతులొద్దాన
ప్రతితుల నప్పురి నెప్పుడు । చతురత రతిఁ గూడి క్రీడ సలుపుచు నందుక. 1005
- ఉ. ఉపరిరతిప్రయాసముల నుబ్బినఘర్షజ్యోర్వికికర
వ్యపనయబుద్ధి నంగనలు వారిరుహాకరవారి నుల్లస
ద్విపులకుచదవ్యయాలిఖితఁస్ఫురితాగరుప్రశ్రవల్లికా
స్పృశన మొనర్చి కల్పమము సౌరభముం గలిగింతు రప్పరిక. 1006
- సీ. మెఱచి పోవనితీవమెఱపులు రితికేళికలికిరాచిలుకలు పలుక నేర్పు
బంగారుప్రతిమలు ప్రాణంబు లెఁగినచిత్రరూపంబులు చిత్రభవుని
మోహనాన్త్రంబులు ముదితలై చరియించుచంద్రరేఖలు మహీస్థలి నటించు
కల్పవల్లులు పులుకడిగముతైంపుతకుమలు శృంగారకళలచెలులు
కన్ను లార్చెడు వేయపుకన్య లొఱపు । దెలుపుమెత్తనివణికలాకలు కలాప
నీమ లనఁ గామకీర్తినిత్రగతుల । వాని కెక్కడు రప్పరివారనతుల. 1007
- చ. తనపగవారి లోఁగొనినతప్పనకప్పుర (?) వాఘుఁ డావ్యులక
బెనుపగుకింక సంకలలఁ బెట్టిన భీతిగఁ గన్ననిం గని
కనముల ముట్టి గిట్టెడును నైవడి నెందు నమందబృంహిత
ధ్వనులు దలిగ్న సుప్పుమదవాణముగ జయకారణంబులై. 1008

చ. వెసఁ గదలించి హే యనిన వ్రేల్చిడిలోనన నిల్పుఁ గంధరం
బుసుముక బిట్టనల్పినను భోరన సాగర మైన దాటు బ
ల్వసమున తాఁగలం దఱిమి వాగె వదల్చినఁ జావ్వనం జవం
దెసఁగఁగ గాలి మీటు భువి నెన్నిక కెక్కినఖిల్లలాణముల్. 1009

సీ. సంకృతభువనప్రళయస్తంభారులు సత్కులగోత్రవిస్తాశీలు
లవనీసతీపరిగ్రహార్థసమర్థులు పరిచగప్రహ్లాదనిరతిగూఢులు
ప్రకటపదక్రమపాగ్నిగల్భ్యనిరతులు పరపత్నాభండప్రాహమతులు
ఖరదూషణత్యుంకరశక్తియశీప్తులు కృష్ణవగ్రాధికకృత్యపరులు
కలితసర్వజ్ఞఃగ్రహుల్ కలిమలాప | కన్దణోద్గ్రస్తధర్మకర్మచరులు
నగును శ్రీవిష్ణుమూర్తుల ననుకరించి | వెలయుచుండురు తత్పరివిప్రవరులు. 1010

ఉ. ధీరులు దోషదురులు సుధీజననంస్తవనీయసద్గణో
దారు లుదారు లాహవజితప్రతివీరు లపూర్వనిత్యశృం
గారులు శూరు లుజ్ఞితవికారులు వార్ధిగభీరు లంగనా
మారులు శక్తినిర్జితకుమారులు రాజకుమారు లప్పరిక్. 1011

* క. ధనదులు పుణ్యజనేతులు | ననవరతకేవాభినందితాత్ములు నగవా
హనలు నిధిపతు లుదారు ల | య్యమ గారు కుచేరు లచట నుండెను వైకుంఠ.

సీ. మధుపట్టదంబులమధుపానభూములు రాజకీరంబులరచ్చపట్లు
పుంస్కోకిలంబులభోజనశాలలు మలయానిలంబులు మలయానెడలు
నవన యూరంబులనాట్యరంగంబులు మకరకేతనసభామండపములు
ఃటః టీజనములవిరులచప్పరములు మధులక్ష్మీనైపథ్యమందిరములు
అలవసంతునిలీలవిహారసీమ | లిట్టలం బగువలపులపుట్టినిండ్లు
చిరవక్ర్రాంతపథికసంజీవనములు | పావనము లప్పరంబున బాహ్యననులు. 1018

చ. పరిణతగంధకాలివనపంక్తులు గంధనహానుధాతలం
ధురకణిశంబులై వెలుపు దూకొనఁ జాలు నిజాలవాలసుం
దరవికచారుణోత్పిలవితానవప్రమదాలిమాలికా
సురుచిరగీతమాధురికిఁ జొక్కి తలల్ కదలించెనొ యనె. 1014

సీ. పరిపాండుకేసరపరిణాహాకేసరప్రసవపరాగంబు కొనరి కొనరి
వర్ణితకాసారవరవీచికాసారశిశిరశీకరములఁ జెలగి చెలగి

గుణవశీఘ్రసారకుచలిప్రభునసారబహుళసారభముల బలసి బలసి
కమనీయమణిజాలఖచితసద్గృహజాలమాలికాంతరముల మలసి మలసి
సమదళరికటకటమదసలిలపాన | ముదితకలరమధుకరమృదులచలిత
లలితవిపరీతగరుడంచలముల బాదలి | మలయపవనుండు పురిలోనఁ గలయఁ బాలయఁ.

క. మఱియు రిపుహృదయపుటభేదనం బగునప్పటిభేదనం బమరావతీపురంబునుంబోలె
ననిమిషానందకరంబై, యలకాపట్టణంబునుంబోలె ధనవనివాసంబై, ముఖరాపురంబు
నుంబోలె నుల్లసత్పుండరీకంబై, పుండరీకంబునుంబోలె బురుషోత్తమావాసంబై, పురు
షోత్తమావాసం బయ్యును వీరభద్రవిహారస్థలంబై, వీరభద్రవిహారస్థలం బయ్యును
దక్షయోగమహోత్సవంబై, దక్షయోగమహోత్సవం బయ్యును సర్వమంగళాభిరా
మంబై, యమరు నందుసుందరులనయనంబులయంద శ్రుతిసీమాలంఘనోద్యోగంబును,
పంగులయంద పదహీనతయఁ, గరులయంద మదోద్రేకంబును, దరులయంద కాళాచల
నంబును, బ్రబంధంబులయంద వర్ణబంధంబులును, శుకశారికాదులయంద పక్షపాతంబు
లును, గోకులంబులయంద భంగంబులును, భృంగంబులయంద మధుపానప్రసంగంబు
లును, వృద్ధదావారికాదులయంద దండగ్రహణంబులును దక్కఁ దక్కడల లేక
యొప్పు నందు.

1016

ఉ. భూజనదృక్పక్షిరపరిపూర్ణమధాంకుఁడు కీర్తిచంద్రికా
రాజితలోకుఁ డానతథరాతలవాధకిరీటరత్ననీ
రాజితపాదపీఠుఁ డరిరాజకులాచలవ్రజపాణి పం
శేజశలాన్వయాగ్రణి సుకీర్తివరేంద్రుఁడు సమృద్ధంబునఁ.

1017

క. హితబంధుమిత్రసేవా | పతిపామంతప్రధానపరివారపురో
హితసహితముగ వసించెను | సతతమహీరాజ్యవిభవసామ్యాన్వితుఁడై.

1018

గీ. అట్లు వెద్దకాల మ్మిదుండి యాశ్రిత | పారిజాతు సత్కృపాసమేతుఁ
బ్రదిదినంబు గోరి భజించె శ్రీరంగ | ధామ నింద్రనీలధామధామ.

1019

ఉ. అంత నిజాత్మజాతు దళితార్చనృపాలుఁ బ్రజానుపాలనా
త్వంతరిచివక్షుణ్ణు సుగుణధామని సన్నతనాము బంధుసా
మంతజనైకసమృతిని మంజులమంగళతూగ్యసంగతుల్
రంతుగ మ్రోయఁ బ్రాజ్యనిజరాజ్యపదముని జేసి నెమ్మది.

1020

- క. తగు లాంఛనము లేక మఱి యా ; జగతి నాధుండు విరక్తి సమకొన నుదిఁ బ
న్నగతల్లు నిలిపి నియతించి । దగఁ దప మొనరించి తత్పదస్థితి మొందెఁ. 1021
- క. అని ప్రాచీతముఁ దావర ; మెనయ భరద్వాజమునికి నెఱింగించినయీ
వినుతేతిహాసపతనం । బున నరుఁడు నుభయలోకములు పెంపొందుఁ. 1022
- వ. అని పారాశర్యుండు నాగదంతమునివర్యున కెఱింగించిన తెఱంగు. 1023
- కా. చోళీచంచదురోజకుండుమనవతోదస్సరద్యక్షు నే
పాళీచారుకపోలచిత్రరచనాపారిణహస్తాబ్జ బం
గాళీకేళీకలాప మత్తకరికిఁజ్ఞానవ్యపాంచాల పాం
చాలీభావవికాసకృచ్ఛతురవాచామాధురీవైభవా. 1024
- క. కమలాంక కాంతిశోభిత । కమలాకరనిభగభీర కిమనీయదర
త్కమలాయతదళలోచన । కిమలాకలితాత్మ సదన కమలామదనా. 1025
- మాలిని. దినకరసమలేజా దీనమందారభూజా
వనధినిభగభీరా వర్ణనీయప్రచారా
వినయనయవికాలా వేదమార్గామకూలా
జనకువలయసోమా చాగయామాత్యరామా. 1026
- గద్యము. ఇదిశ్రీమద్భక్తిమరాంబావరప్రసాదలబ్ధసిద్ధపారస్వతఃకలాసగౌరవ
గౌరవామృత్యుపుత్ర సుకవిజనమిత్ర సుధీవిధేయ భైరవనామధేయ
ప్రణీతం బైనశ్రీరంగమహత్త్వం బనుపురాణకథయందుఁ
చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ రంగమహత్వము.

పంచమాశ్వాసము.

- క. శ్రీరఘునాయకమ్మడుపడ | వారిరుహాధ్రమర బంధువత్సల వంశో
ధాన్యముమహిత ములివి | స్తారోరగసార్వభౌమ చాగయరామా. 1028
- వ. అవధరింపు మఖిలకథాకథనచాతురీజనితరోమహన్నబం డగురోమహన్నగుమా
రుండు దివ్యబోధను లగుశానకాదితపోధనుల కిట్లనియె. 1029
- క. ఈజాడ కలితపుణ్యస | మాజం బగునామ్రతీర్థమహిమ విని భర
ద్వాజాడు విప్రులతపోని | భ్రాజితు వాల్మీకిఁ జూచి పలికెం బ్రీతికె. 1080
- చ. ఇది యొకపాదపంబు గడు నేచినకాఖల నెల్లదిమ్మలక
బొదివి మహాతపస్విజనపూజితమై గిరిబోలె దోచుచు
న్నది విలసత్ప్రసాదగతనవ్యమనోహరదివ్యవాసనా
ముదితనుదాలి గాఁగఁ బరిమోహితముగ్ధకురంగబృందమై. 1081
- క. శ్రుతిసుకరంబై మధుర | శ్రుతికలితస్వనిశేషసువ్యక్తంబై
శ్రుతిఘోషము విఁబడె వి | శ్రుతయుగ నవోచ్చిట నేమిఁబోద్యము గలనో. 1082
- క. వినిపింపుము నా కత్తెఱఁ | గని వినయం బెనయఁ దన్ను నడుగ భరద్వా
జాని ననలకల్పలేజానిఁ | గనుగాని వాల్మీకమునిశిఖామణి పలికెకె. 1083
- చ. వినుము కదంబభూజ మది విశ్రుత మయ్యెను దానిపేర న
య్యనుపమతీర్థమందుఁ బ్రియమార నిమజ్జన మాచరించున
జ్ఞను లభుమున్నతైశ్వర్యగ కాశ్వతవిష్ణుపదంబునందుఁ బెం
పున నసియింతు రక్కడికిఁ బోదము రమ్మని సమ్మనంబునకె. 1084
- మ. అని రూపంబు ధరించి వచ్చుహరిలీలాప్తికె దిగంతంబులకె
తనదేహప్రభ లుల్లసిల్లఁగ భరద్వాజానితుండై రయం
బున వాల్మీకమునీశ్వరుం డగుఁగ దత్తుణ్యస్థలావాసన
స్మృనివర్గం బెదు రేఁగుదెంచి పరమామోదంబు సంద్ధిలగాకె. 1085

- ఉ. దందడి మ్రొక్క నవ్వును సుధామధుగ్రీవశాన్వితాతురిం
గొందఱు బల్లవప్రతిమతోమలపాణిపరిగ్రహంబులు
గొందఱి నాదరంబు సమకొల్పులపత్నరిరంభణంబుల
గొందఱి గారవించి మునివంజరుఁ డొండలు దన్నుఁ గొల్వఁగాక. 1086
- ఉ. అప్పబురుహోపబాలకిరణారుణోమలపల్లవప్రభా
లంబముఁ జుందనానిలచలత్కుసుమస్తబకప్రబుద్ధరో
లంబము నాలవాలపరిలాలితకేళివిలోలమత్తకా
దంబము నగ్రసంక్రతపత్రప్రపటుంబము నాకదంబముక. 1087
- క. డాయఁ జని మ్రొక్కి భక్తిం | బాసుక పూడించి పరమపావన మగుత
చ్చాయాసంశీతలవిను | లాసుకసికతాతలమున నాసీనుండై. 1088
- గీ. ఆరయ నిర్వృత్యగదవిన్నంబు లచట | గానఁబడినఁ గౌతూహలకలితుఁ డగుదు
వారిశుండు వహస్తపోవైభవముల | నధికుఁ డగుగౌతమునకు నిట్లనియెఁ బ్రీతి. 1089
- చ. మునివర యీప్రదేశము సమున్నతయూపచయోపశోభితం
బును బరిపూర్ణపాత్రపరిభూషితవేదిరాజితంబునై
కనఁబడుచున్న దేవృపకెళామణి సమృత్తిఁ జేసెనొక్కొ భూ
వినుతమహాధ్వరంబు లలివిక్రతదక్షిణ లిచ్చి యిచ్చుటక. 1040
- క. అనవుడు నాగౌతముఁ డి | ట్లనియెక మిథిలాధినాథుఁ డైనవిదేశుం
డొనరించె బ్రహ్మయాగము | లనఘమహామునిసమేతుఁ డై యవ్వొటక. 1041
- ఉ. నావుడు బుట్టచూలి సుజనప్రియు గౌతముఁ జూచి సుస్వగం
బై వినవచ్చుచున్నది నిరంతరమై యొక వేదఘోష మీ
తావున నిట్టిచిత్ర మెచటక మును నే నెఱుంగక మునీంద్ర నీ
వానిధమెల్ల నాకుఁ దెలియక వినిపింపు సవిస్తరంబుగాక. 1042
- క. అని యడిగినఁ బ్రాచేతస | మునివరుఁ డిట్లనియె గౌతముఁడు సకలజగ
ద్వినుతప్రభావభూసుర | వినుము పురావృత్త మొకటి వివపింతుఁ దగక. 1043
- కా. భూనాథుల తనపంపు నేయఁగ జగత్సార్వప్రతాపాదయ
శ్రీ నొప్పారువిదేహభూమిపతి భూరిద్రవ్యదానంబులక
దీనానాథుల శాంతయుం బ్రియము సంధిల్లక బ్రయోగానుసం
ధానప్రాధీను నీశ్వరానుమతి జన్నం బరీఁ గావించఁగాక. 1044

- క. ఒక నాటిగాత్రి ఋత్వి । కృత్రికముఁ బరిచారకులును బడలినమేనక
సకలంబు ముచి నిద్రా । వికలేంద్రియు లగుచు నున్న వేళం బెలుచక. 1045
- చ. అలరంగ నొక్కకుర్కుర మనాస్మతభూతికవాట మైనత
త్సలలితయజ్ఞవాటము వెసం జనఁజొచ్చి తదంతరఁబునం
గలయ నులంగి వేలిమికిఁగాఁ దగుపాత్రికలందు ముందు వా
రలనడ నుంచినట్టిపువదాజ్యము నెచ్చుడిఁ గ్రోలి వెండియుక. 1046
- గీ. అచట మంత్రపూత మగుపురోదాశంబు కొంతకొంత మెసవి యంతఁ బోక
తక్కుగలపదార్థతతులెల్ల ముగ్ధుని తనిసి వెడలిపోయెఁ దనకుఁదాన 1047
- క. ఆవేళ దెలిసి ఋత్విజ । లావిధమేమియును నెఱుంగ కవిశిష్టద్ర
వ్యావలిఁ గ్రతువు సమాప్తము । గా వేల్వఁ గడంగుటయును గడుచిత్రముగక. 1048
- చ. మంత్రతంత్రంబు లెవ్వియుం దోపకన్న విష్ణుహృదయులై ఋత్విగ్జనంబు లధ్వర
క్రియాప్రబుధుం డగువృద్ధకశ్యపున కత్తెఱుం గెఱిగించిన నతంఁగును భయార్తచిత్తుం
డై వారల కిట్లనియె 1049
- ఉ. అంచిత శేముషీవిభవ మందఱు మెచ్చగ మున్ను నే నొన
ర్పించిన యాగముల్ కొలది పెట్ట నశక్యము నాకు నిట్టి వొ
క్కించుకయుక బ్రయోగవిధ మిప్పుడు దోప దిజేమి చెప్పు మా
హించిన విస్మృతిం బొరలె నేర్పడ నేర్పిన యన్ని విద్యుక. 1050
- క. అనుటయు నట్లు సదస్యులఁ । గనుగొని వా రడుగ బుద్ధి గలిగి ప్రయోగం
బనఁగా నెట్టిది మంత్రము । లన నెయ్యవి నే మెఱుంగ మని రీరితిక. 1051
- క. జనులై ముందఱ దోపక । తిడఁబడ బుడిబుట్లు వోవ ధరణీశ్వరుఁ డ
య్యెడ వారిఁ జూచి మీఁకీ । చిడిముడిపా పేల వచ్చెఁ జెప్పం దనినక. 1052
- ఉ. వారు నతాస్యులై ధరణివల్లభుఁ జూచి నరేంద్ర దీనికిక
గారణమే మెఱుంగ మధికం బగుమే లాడగూడువోట దు
ర్వారము లైనవిష్ణుములు వచ్చు ననేకము లంచు భూమిలో
వారలు రూఢిగాఁ బలుకువాక్యము దప్పనె వేయునేటికిక. 1053
- క. నావుడు భూవిభుఁ డిఁక మన । కేఁది ప్రజ్ఞావిశేష మేపారు ముఖం
చేతెరవున సంపూర్ణం । బై తెలయు నటంచు భిన్నుఁడై చింతింపక. 1054

- సీ. అతని కి ట్లనిరి వారందఱు నీరితి నవనీక పరితాప మందఁగల
యేదేవునిగుఱించి యాయాగమును జేయఁ గైకొంటి వట్టిలోకక నాథు
నాదినారాయణు నాద్యంతిరిపిఁతు నామ్నయసంవేద్య యజ్ఞపురుషు
దేవదేవుని వాసుదేవుని నధికారు నమృతు నఖిలభూతాంతరగ్గు
నాశ్రయింపుము హృద్ధతం బైనమోహా । పటలమంతయుఁ బాపు నప్పురమపురుషుఁ
డుదయభానుఁడు దిక్కులఁ బొదివికొనిన । యధికారంబు విరియించు నవ్వధమున
ఉ. నావుడు సంతసించి నరనాథుఁడు తానును వారుఁ గూడి స
దృఢమునక బ్రపన్న పరిపాలనలోలుఁ గృపాలవాలు రా
జీవదళాత్ము నిల్వి నెఱచింతలఁ క్రోచి నివారదేశసం
భాఁతిదీపభాతిఁ జలభావ మొకింతయు లేక యున్నెడక. 1056
- క. వారక తమతమ పనులకుఁ । జేంక చిత్రించినట్టి చెలువునఁ జేప్తం
గూరక పలుకం గోరక । యూరక నివ్వెఱఁగు నొంది యుండిరి సభ్యుల్. 1057
- ఉ. అత్తఱి నొక్కసంయమి పరావరతత్వవిచారకాలి భా
స్వతులితప్రభాసిధి నిజప్రతిమప్రతిభావిశేషసం
పత్తిఁ దనర్పుకష్యులు కుగ్ధస్థితిఁ గొల్వఁగఁ జొచ్చి వచ్చె ను
ద్యత్తపసీయాదీ ప్రపముదగ్రకవాటము యజ్ఞవాటముక. 1058
- వ. ఇట్లు చనుదెంచి సమంచితధ్యానతత్పరు లగుఱుత్పిజాలను రాజునం జూచి యిట్లు
నియె. 1059
- కా. ఏలా విఘ్నము పొందె నీక్రతువు మీ కిట్లేటి కేతత్క్రియా
జాలం బూరక తక్కి బాలికులయెఱజ న్నిల్పి చింతాత్తులై
కాలజ్ఞేప మొనర్చి తారు మొదలం గైకొన్న కార్యంబు ప్ర
జ్ఞాలంకారులు గేలిఁ బుత్తుర కృధాధ్యానంబునక బుద్ధియే 1060
- మ. క్రతుకర్తంబు సమాప్తి సేయుఁ డని వల్కల వార లావిప్రు నా
తతతేజోనిధిఁ బ్రీతిఁ గన్గెని మహాత్మా మంత్రభాగంబు మా
మతులం దోపక తత్ప్రయోగ విధిసాహధ్యంబునక కర్మధవి
స్మృతి నొందెం గత మెద్దియో యెఱుంగ మీచిక్కఱు నెక్కంటకుక. 1061
- క. అని యావిధమున వారును । విసయముతోడుతను బల్క విప్రాగ్రజి యా
మునులఁ గనంగొని జలద । స్తనితగభీరస్వంబు సమకౌసల బలికక. 1062

- ఉ. కారణ మెదియే నొకటి గల్గక యీమఖవిఘ్న మొందఁగా
నేరదు గావునక వినుము నిక్కము స్వమయాత్మఁడైన యం
భోరుహనాథుఁ డిచ్చసిఁతభూరుహమంద నిరంతరంబునుం
గోరి వసించి యున్కి- నెఱుగక దరితో నివి సర్వవృత్తముకా. 1063
- క. పూజించి యడుగుఁ డీతరు । రాజము నిది చెప్ప మిఁకుఁ గ్రతుఁపఘ్నం బె
య్యోజ సమకొనిన లెఱుగు ను । ధీజనవరులార విస్మయిం బడ నేలా. 1064
- ఉ. నావును సంతసించి నరనాథుఁడు ఋత్విజాలుక సదమృదులక
బావనగంధపుష్పఫలపాయసపూపగు డాజ్యముఖ్యనా
నావిధసత్పదార్థకలనంబున నచ్చ లొనర్చి రిమ్మలక
నేవక కామితార్థఫలసిద్ధ్యవలంబును నాకదంబముకా. 1065
- ఉ. భారత నాకు నివ్వ డలిభక్తి నొనర్చిన యగ్నివలంబుక
బ్రీతుండ నైతి మినవలఁ బెద్దయు విప్రవరేణ్యులార మీ
కీతతి నిష్ఠ మైనవర మిచ్చెద వేకుఁడు నావును న్ననః
కాతుక మార వారు పులకంబులు నెక్కఁగ నుద్గతాస్యరై 1066
- చ. క్షితిజాతోత్తమ సర్వలోకపతి లక్ష్మీమానసోల్లాసు నా
క్రతమందారు నుదారుఁ గొస్తుభమణిశ్రీగంజితోఁగస్కు న
చ్యుతునికా భక్తి గుఱించి యీనృపతి విధ్యుక్తంబు గాఁ జేయున
క్రతుగుఱంబున కేము ఋత్విజాలమై కర్మం బనుష్ఠింపఁకా. 1067
- క. ఏమంత్రము నేతంత్రము । మానుతులకుఁ దెలివిపడక మానినకార్యం
బేమాయెనె యదిగాక మ । తేమాయెనె మే మెఱుంగ మేకారణమో 1068
- క. ఆవిధము దెలిసి మెఱసిన । మానిన్న దనంబు మాన్చి మంత్రనియోగ
ప్రౌఢిణ్య మొసఁగి పూర్ణము । గావింపుము నీవు మఖ మఖంధితకరుణకా. 1069
- చ. అనవుడు నవృహిటపీయందు వసించినరంగధామఁ డి
ట్లను మునులార మీ రలసి యధ్వరవాటిక నుత్కవాటబం
ధన మొనరింపఁ గా మఱచి నల్లడలక నుఖ నుపులైనవో,
కునకము తన్నఖాలయముఁ జొచ్చి నిజేచ్ఛఁ జరించి యచ్చటకా 1070
- క. హోమద్రవ్యము లన్నియు । దా మూర్ఖునిపోయె దానఁ దలకొని వేల్వం
గా మొనసినకారణమున । నేమంత్రస్మరియు మీకు నెసఁగక తక్కుకా. 1071

- క. శుచిమద్భ్రాతృబుల నతి । శుచియై తద్దీక్షితుఁడు నిత్యశుచు లగుబుద్ధి
జ్ఞీచయంబుఁ గూడి చేసిన । సుచిరక్రతు వొసఁగఁ బ్రముఖ శుచివత్తునకుఁ.
- ప. కావున నపవిత్రంబు లగు పాత్రానీకంబు పరిహరించి శుచిద్రవ్యంబుల నవ్యగ్రులై
యాగంబు పరిపూర్ణంబు గా నొనర్పఁడు మీకుం బూర్వప్రకారంబున సర్వమంత్రతం
త్రస్థిబులు ప్రయోగసులభంబులై దీపించెడి నీమహిపాలస త్తమంతు ను త్తమగతిఁ
బ్రాపింపంగలఁ డని యానతిచ్చినఁ దత్ప్రసాదంబున నభిలషిద్యలు నవగతం బైన
సవనంబు నిర్విఘ్నంబులైన నిర్వృతికంచి యమ్మనసమాజంబును రాజును బరమానందం
బునం బొందితి మున్ను నిజనమ్మినితుండై యభిరూపంబు నొందినకాశంబున కేతెంచి
హితోపదేశంబు చేసిన భూసురాగ్రణి యెవ్వండని కుతూహలంబులై యిట్లనిరి. 1078
- మ. పురుషవ్యాఘ్ర భవత్ప్రసాదమున మాబుద్ధుల్ ప్రసన్నంబులై
పరగం బర్వినదర్శిమోహతమముల్ పానెక మనోవీధిలో
మరలం దోచె సమస్తవిద్యలును సామాన్యండవే సర్వది
గ్భరితస్సార్థిఁ దలిచ్చె నీదుశుభసాంగత్యప్రభాబాలముల్. 1074
- క. ఎవ్వోట నుండు విచటికిఁ । గ్రచ్చట నరుదెంచినట్టి కతమేమి మఖం
బచ్చుపడ నిర్వహింపఁగ । విచ్చేసినదొరవొ దివిజరిభుండవొ చెవుమా 1075
- ప. అనిన నయ్యత్తమపూరుషుండు మహర్షుల కిట్లనియె. 1076
- క. వసియింతు నెల్ల యెడలను ; వసుధాసురులార నాకు వాలాయంబై
యెసఁగినపని లే దొకటియఁ । బొసఁగించేరువయె నాకుఁ బోలినలీలల్. 1077
- మ. వినుతద్రవ్యసమృద్ధి గల్గి త్రిజగద్విఖ్యాతచార్మిత్రులై
చనుమీఱుట్టిమహాత్ము లెల్లక్రియలం జాగింప నన్నాశ్వర
త్తమండై మించినయీవిదేహవిభుస త్రిం బంతరాయంబు నొం
దినయాచంద మెఱింగి తత్పరిసమాప్తిప్రీతి నేతెంచితిక. 1078
- గీ. క్రతువు సంపూర్ణమయ్యె భూపతికి మీకు । భద్రమయ్యెడు నేను నాభవనమునకుఁ
బోయినచ్చెద ననిన నప్పురుషసింహుఁ । బాముజాలక యమ్ముని ప్రవరులెల్ల. 1079
- చ. వెనుకొని యేగి రప్పు డరవిందదళాక్షుఁడు వారిసందఱం
దనకరుణావలోకనసుధారసధారలఁ దొప్పదోఁపుమి
దనుభవదవ్యసౌరభకదంబము దిక్కులఁ బర్వ నుర్విఁ బా
వన మగునల్లసచ్చరణవారిరహంబుల లీల మెట్లుచుక. 1080

సీ. ఆకదంబముఁ జేర నరుడెంచి తనకు నమ్మును లాచరించుపూజనలు ప్రీతిఁ
గైకొని వారితో ఘనతపోధనులార గురుతరం బగువేదఘోష మొకటి
సకలకాలంబును శ్రవణమంగళముగా నొదవుగా కని వరం బొకటి యొసఁగి
యంతర్హితుం డయ్యె నది యాదిగా మునిసేవ్యమై శ్రుతివాదభవ్య మగుచుఁ
బొలుచు నేతత్ప్రదేశంబు భూరిజన్మ : సంచితోదగ్రపాపప్రపంచనక్ర
వక్రసంచారుభయదభవప్రభూత । జలధిబృంభిః బాడబజ్వలన మనఁగ 1081

ప. అని గౌతమమునివరుండు చెప్పినపుణ్యతీర్థ ప్రభావంబున కలరుమఁ బరమతత్త్వవివేకి
యగువారీక్రిక యచటఁ గదలి భరద్వాజసహితుండై మహితతపోవిరాజమానమునిసమా
జపూజితంబును బ్రసిద్ధసిద్ధిచాగగీర్వాణసేవితంబును సకలకాలకుసుమఫలభరిత
తరులతాపరివృతంబును గ్రోశమండలవిస్తారంబును నగుబిల్వతీర్థంబునకుం జనియె
నని చెప్పి యప్పగాళ్యవర్యుండు వెడియె నట్లనియె. 1082

సీ. ఇంద్రుఁ డేతరు వె మున్నేలమి నారాధించి సురరాజ్యవైభవస్ఫురణ దనరె
మైత్రేయి నాఁగ బ్రాహ్మణి యేమహిజంబు నేవించి యోగసంసిద్ధి నొందె
వాలఖిల్యాదు లేవంపాదపచ్చాయ నెల్లకాలము నాశ్రయించి యందు
రజనిర్మితం బైనయాగవేదిక నేడునేకాఖిలేవ నొప్పెసఁగి వెలయు
విబుధమానందైతేయవితిలోన । నెవ్వరెవ్వరి కట్టియభీష్ట మట్టి
వారలెల్లను నేధరణీరుహంబు । కొలిచి వడసిరి తమతమకోర్కు లెలమి 1083

గీ. అట్టిబిల్వంబు పేరఁ బ్రఖ్యాతమైన । యమృతతీర్థరాజసామధ్య మెల్ల
దెలుపునిలిపొస మొక్కటి గలదు నినుము । దానఁ బెడబాయఁ బటుమరిత్రజంబు

సీ. కలఁడు సోముకు డనఁ గా మొక్కరాజ్య మశదీపకుడు దుర్వారబలుండు
సత్యసంధుండు సర్వకామ్రుతత్త్వజ్ఞుండు శమదమాన్వితుండు సజ్జనహితుండు
జలధివేష్టితమహిచక్రేశ్వరుండు నిత్యధర్మశీలుండు మహావానకాలి
సతతయాగక్రియోత్సాహసంపన్నుండు సకలదిగంతబ్రాంతిశీర్తి
ఘనదయానిధి యాచకకల్పతరువు । భూప్రజాలోకనోత్సక్తపూర్ణచంద్రుఁ
డతిజయోదాగుఁ డభోరుహక్షుడివ్య । చరణరాజీవయుగసమర్పనవరుండు 1085

క. విగతస్పృహుడై తగ న । జ్ఞాతీనాయకుండు పుష్పిసముముఁ కీర్తుత
సగడ ధర యేలి తనమొయి । నెడినజరఁ జూచి యాత్మ నెసఁగినచింతిత. 1086

మ. జలదాకారము లింద్రజాలమహిమల్ సాదామనీవిభ్రమం
బులు గంధర్వపుంబు లంబునిధిసంభూతోర్మికాజాలముల్
కలలోరాజ్యము లెండమావులు నటభద్రోత్తరీటద్యతుల్
తలపోయంగ నసారసంస్పృతిసముద్యత్సృఖ్యసంపన్నతల్. 1087

క. అది గాని విపులభోగా | స్పదకాశ్యతిపుణ్యలోకసంవాసము నా
కొద వెడనట్టి ప్రయత్నము | వదలక కావింపఁగా నవశ్యము వలయున్. 1088

వ. అని వితర్కించి. 1089

చ. విమలతపఃప్రసిద్ధులును గృధ్రులు శుద్ధులు వీరరాగులన్
శమదమయుక్తులన్ సకలకాస్త్రవిధిజ్ఞులు నైసదస్యజ్ఞో
త్తములను సత్పురోహితవిత్తానము నాపుల బంధుమిత్రులన్
గ్రమమున్ గూర్చి వారి కధికం బగుపూజ లొనర్చి యిట్లయన్. 1090

చ. చదివితె నెల్లవేదములు కాస్త్రములన్ బహుధర్మమర్చముల్
విదితముగాఁగ వింటి బహువిత్తము లిచ్చితి ప్రవేశిటికన్
సదమలబుద్ధిఁ జేసితి బ్రశస్తసుఖంబులు జీవలోకసా
ఖ్యదములుగా ననంబులు జలాశయముల్ కడఁబెక్కినర్చితిన్. 1091

క. సుకృతము లెడపక వేసియుఁ | బ్రకటితసంపదలఁ బెంపు వడసియుఁ గూడి
పక్షఁ డగుసుతుఁ గనుభాగ్యం | బొకటియ లే దనిన మనుజుఁ డొందు నె శుభమున్.

క. పశుపుత్రవంతులకుఁ గల | దరయఁగ సన్దతిసుఖంబు నాపుత్రాణాం
పరిలోకస్థితి యనఁగాఁ | బరఁగెడువాక్యంబు వినమె బహుకాస్త్రములన్. 1092

క. వేదనిఁ బరఁగినలౌకిక | వైదికధర్మంబు లెఱుంగువఱులు గడువీ
రేది గతి చెప్పఁ డీఁకఁ బు | త్రోదయలాభోత్సవంబు లొందనివాడున్. 1093

ఉ. నావుడు | వార లమృతజనాయకుఁ గన్గొని పూర్వజన్మసం
భావితపాపయుక్తి ననపత్యుడ వైతివి నీవు దీనికిం
గా నగవేటికిం బటుకీభావిసరోజ్వలమైనవహ్నిఁ గా
ష్టావలిబోలె గాచు నకుభాతిశయంబులఁ బుణ్యగర్భముల్. 1094

వ. తొల్లి యందుమారసగఁగిరిపడశరథాదిమేరినీకులు హృషీకేతు నారాధించి తత్ప్ర
సాదంబున నసాధారణబలపరాక్రమసౌభాగ్యవినయవిధేయత్యాదిగుణా లోదారు లగు

- కుమారులం గనిరి నీవును దత్తప్రకారంబునఁ గారుణ్యసింధు వగుసింధురవరదునిం
బూజింపుము రథాంగపాణి భవన్త సూరథంబు సఫలంబు నేయు నెడనేయక తత్ప్రీ
తికం బగునధ్వరంబు గావించు మనిన సమృద్ధం బంది యమృహీవరుండు. 1096
- క. తనకనుసన్న నృపాలురు । పనినేయు నుదారవిభవపరిణతదివిజౌల్
గానియాడ వేదవిద్యా । ఘను లగుభూసురులఁ గూడి క్రతు వొనరింపజ్ఞ. 1097
- కా. చందాంశుప్రతిమప్రతికరుమ లాకాచక్రవాళంబునజ్ఞ
నిండం బర్వఁ బ్రవాళపాటలజటానీకంబు చూలం గ్గియా
పాండిత్యప్రథమానసంశయమికదంబం బర్ధి నేవింప మా
కణంజేయుం డరుడెంచె దన్న ఖనిదృశ్చకాతుకోల్లాసియై. 1098
- గీ. అమృనీంద్రునిఁ గని వివరం బెలర్చ । నెదురు చని మ్రొక్క తోడ్కొని యేగుడెంచి
యార్జితంబువై నుంచి యభ్యుపాద్య । ముఖ్యసర్కారములు గ్రహంబున నొనర్చి
క. ఘను లగుతడిమి శిష్యుల । మన మలరంగఁ బూజ చేసి మనుజాధీశుం
డనురాగంబున నమ్మని । యనుమతి ఋత్విజులఁ దాను నాసీనుడై 1100
- క. తేమంచే మిమను శిష్య । స్తోమమునకు నీలిబాధ చొప్పడక తపో
భూమి దలియఁ నె విఘ్నము । లేమియు నైకొనక జరగు నే సత్తపయు. 1101
- చ. అనవుడు నమ్మనిప్రవరుఁ దానృపుతో భవదీక్షురక్షచే
బనువడు మాకు సర్వమును భద్రము నీవును నీనుహృజ్జవం
బును సుఖ మున్నవారె గుణభూషణ సత్కులలాభకాంక్ష నె
క్కొన నొనరించు నీమఱము శోరి కనుంగొన నిండు వచ్చితిక. 1102
- క. దీన భవదీప్సితాధణము । గానేరదు పూర్వజన్తకలుపం బధికం
లై నరుఁ డొనరించెడి సుకృ । తానూనఫలాగమంబు నది పెట్టు నృపా. 1103
- మ. అలివిభ్యాతములై మహిం బరంగుపుణ తేత్రతీర్థంబు లం
చితబుద్ధిక భజ్జియింపఁ గర్తములు సంక్షీణత్వముం బొందినజ్ఞ
చితతంబై భజియించుకార్యములు నిర్విఘ్నబుర్రెఁ గావునజ్ఞ
క్షీలివాధోత్తమ తిద్విధం బిపు డనుష్ఠేయంబు నీ కెచ్చెయ్యక. 1104
- క. నావుడు నమ్మని గనుగొని । భావం బలరంగ నానృపాలుఁడు త్రిజగ
త్సావనచరిత్ర తత్తీ । థావలి నా కలుంగ జెప్ప మనివేడుటయజ్ఞ. 1105
- చ. మార్కండేయమునీంద్రుం డన్న రేంద్రున కిట్లనియె. 1106

సీ. వసియించు నెంచేని వైకుంఠవాసుండు ఫణిరాజభోగతల్పంబునందు
 నెంచేని పరమయోగిండు లేప్రాద్దును బాయకుండురు పరబ్రహ్మనిగతి
 బహుభవాజ్ఞితపాపపటలంబు లెంచేని నిమిషమాత్రంబున సమసిపోవు
 మెఱుంగుఁగోఁజలనోడిమృత్యుదేశతగర్వ మడచితి వెంచేని యదృశముగ
 నట్టితీరంగమండలాధ్యంతరమున । నఖిలలోకైకపావన మైనమహిమఁ
 గరము శోభిల్లుచంద్రపుష్కరిణి సుమ్ము । సకలతీర్థంబులకు నెల్లఁ జక్రవర్తి. 1107

స. ఆతీర్థంబునకుఁ గ్రమంబున గంధవాహననరవాహనపురహరపుగండరవైశ్యానరవైవస్వత
 పలాశనపాశధరదిశాభాగంబుల భజదమరసార్థంబు లగుతీర్థంబులు గల నవియును,
 గేసరకదంబామ్రవిల్వజంబూపలాశాశ్వత్థపున్నా గాహ్వానంబులన నంహోనిరాసంబు
 లై భాసిల్లు నందుఁ బున్నాగతీర్థంబున బ్రహ్మవర్చసోదారం డగువర్చసుం డనుబ్రాహ్మ
 ణుండు బ్రహ్మజ్ఞాననిరతుండై సంసారవిరక్తిం బొంది నిత్యానందంబు నొందె భార్గ
 వకులవిస్తారుం డైనతారకుం డనుతాపసాగ్రణి కేసరతీర్థంబునఁ దపంబు నేసి భవపాశం
 బులం బాసె జితారవిన్యండ్ల వర్గగోత్రజాతుం డైనయక్షదృష్టిభజదభిష్టఫలకదంబు
 బగుకదంబంబు నుపాసించి బ్రహ్మపదప్రాప్తుం డయ్యె నఖిలలోకపామ్యుం డగు
 కాశ్యపమునీశ్వరుండు విధూతపాపధూమ్రం బగునామ్రంబు నాశ్రయించి యమృత
 త్వంబు నొందె మఱియ నేకు లీతీర్థంబుల నిజమనోరథంబు లవితిథంబులుగాఁ బడసి
 గని చెప్పి యామృకండనందనుండు వెండియు నట్లనియె. 1108

క. శ్రుతిపర్వమై మహాఘ్న । ప్రతీతిం బాపుచు నభిష్టఫలదం బగు నీ
 యితిహాస మొకటి చెప్పెద । క్షీతి నాయకతిలక చిత్తగింపుము ప్రీతికా. 1109

సీ. బయధరుఁ డన నొక్కజననానుకుండు సుధాకరచంక్యుండు ధరిత్రింగలఁ డతండు
 క్రూరుండై ధూమరకోటికి నెగ్గులు గావించువారు తగ్గాపలాప
 పావకజ్వాలలఁ బరితాప్తహృదయులై విడిచి యారాజ్యంబు విడిచి చనిన
 కూద్రధూయస్థమై శ్రుతిఘోషరహితమై భయలోగదృగ్భిక్షుబహుల మగుచు
 నాడునాటికి రాష్ట్రంబు నాశమొంది । కరితురంగమరథభటకాంపనాది
 సంపదల సొంపు సకలంబు ముంపుఁ దప్పి । దీనదశ నొందె నజ్జగతివిభుండు. 1110

క. వానిసుతకతము నొక్కట । నానామయపీడఁ బాల నవసి కృతాంతి
 ఘోసమున కరిగి రత్తతీ । నానరపతి సతులు దాను నడలుచు నుండకా. 1111

కా. అంతం బుష్కరిణీతటంబున హరిధ్యానామృతానందిత

స్వాంతుండై వసియించియున్నగురుకా వార్తీకి దర్శింప న

త్యంతప్రీతి దలిగ్గు నేగమ భరద్వాజుండు తస్యేనీ

కాతుండున్నపుడంబువై నరుగ మార్గం బాట నచ్చోటికికా.

1112

గీ. వచ్చి తనకు శిష్యువరుడగుతత్పురో | హితునివలన నస్తుహీశ్వరునకు

దొడరినట్టికష్టదుష్టశ లన్నియు | విని మనంబులొన గనికరించి.

1113

క. తా నట చని నిజగురునకు | నాస్థపువర్తనము జెప్పె ననుకంప మంది

బూని మని వానిరాష్ట్రము | లో నుండక చనినవిప్రలోకము నెల్లకా.

1114

చ. పిలువగఁ బంపి వారలకుఁ బ్రీతి దలిర్పగ నిట్లునుకా సము

జగ్గలమతులార మీ రిలిగి వచ్చినయంతటనుండి వైపముకా

దలకొనినట్టియాపదల దందడి గుండిరి భూప్రజల్ మహీ

తలపతియుకా దుఃఖతపితాపనిపీడితుఁ డయ్య నెంతయుకా.

1115

క. నాలుగుపురుషార్థములకు | నాలుగువర్ణములవారి నడవడికిని భూ

పాలకుఁడు కారణము త | న్మూలంబున నెపుడు సర్వముం దలపోయుకా.

1116

చ. ఆలుకలు దక్కి నాపలుకు లాదటఁ గైకొని సత్కృపాగణం

బలవడ నుద్ధరింపుఁడు మహామహులార నితాంతశోకవి

హ్వలుఁ డగు మేదినీతురు దురంతము లైనయపద్రవంబులకా

బెలుకుటే నెప్పుడంబు దలపించుచు నున్న మహీప్రజానికికా.

1117

క. అని చెప్పిన నతనివాక్యప్రబోధకులై క్రోధంబు లుడిగి ప్రసన్న చిత్తులైనభూసురోత్త

ములపశ్చాత్తాపమానముం డగు మానవేంద్రునిం గలపి వారల దోడ్కొనుచు నత్త

పోధనసత్తముండు నభిలకామితార్థదాన సమర్థుం బగుబిల్వతీర్థంబున కరిగె నప్పు

డయ్యడ నున్న మహామనిగణం బతనిరాక గని రాకానుధాకరోదయంబు నున్నద్రం

బగుసముద్రంబును బోలె నిబ్బరంబుగా నుబ్బి సమచితసత్కారంబు లాచరించి

సమంచితా స్యాశ్రీప్రియభాషణంబుల బరితుష్టులై యున్న సమయంబున.

1118

చ. అనుపమదివ్యసౌధ సమంచితకోమలగంధవాహుల

మునుకొని వీచె బిల్వతరుమాలమునకా వసపుష్పకృష్టి భో

రన గురిసెకా బదంపడి తిరంబున మ్రోసె నశేషవాద్యని

స్వనము లనంతంబు వినకచ్చె మనోహానకృగానముల్.

1119

- క. ఈరీతి నుభయసంధ్యల | నారూఢము లై నమంగళాచారము లే
వారఁ గని పుట్టఁ చూలియు | భూరమణిం దెద్దుతమనఁ బొందుచు నుండెన్.
- ఉ. అక్కడి కేగెదెంచె నముదంచితదివ్యతనుప్రభాతకుల్
దిక్కులఁ బిక్కటిల్ల నతితీవ్రతపోనియమప్రసిద్ధిఁ బెం
వెక్కినశివ్యకోటి తను నెంతయు భక్తి భజింప లోకమల్
మొక్కుననత్కుమారమునిముఖ్యుఁడు తీగనిపేవణార్థియై. 1121
- క. అప్పుడు వల్లీక భవుం! దెప్పుకొజనుతుఁడు దాను నాత్మల మదముం
జిప్పిల నాలింగనములు | చొప్పుడ గావించి యుచితసత్వీకమునన్. 1122
- ప. సుఖాసీనులై యున్నయవసరంబున నవగతమ నొగతవికారం దగుననత్కుమారు
నుపలక్షించి యక్షయజ్ఞానకుతార దారిత సంసారభూజాం దగు భరద్వాజాం
డిట్లనియె. 1123
- ఉ. ఇచ్చటఁ బుష్పవర్షములు నింపెసలారఁగఁ బాడుపాటలన్
మెచ్చులమ్రోయతూర్వములు మేదుగ నాదములన్ మనంబులం
జెచ్చెర నద్భుతం బాదవఁ జేసి మహాత్మ యెఱుంగ మేము ము
న్నిచ్చట నిట్టివోద్య విది యెంతయుఁ దేటపడంగఁ జెప్పజే. 1124
- సీ. నావుడుఁబరమేష్ఠినందనుం డెలమి నిట్లను భరద్వాజానో ననఘ మున్ను
సుత్రామనఘుఁ డైనచిత్రినేనుం దెనుగంధర్వుఁ డతికుభాకారుఁ డొకఁడు
తిరుణీసమేతుఁడై తనుఁ జేరి యనుచరుల్ గొలువంగఁ దా నదీహులమునను
గండ్లి మ్మికొలఁవలఁ గీడాద్రిసానుదేశంబుల దరులనుఁ జఱుల యందుఁ
గలయ విహరించి యొకనాడు గగనవీధిఁ | జనుచు శ్రీరంగమందిరచ్ఛాయ దాట
నది గనుంగొని కనలి సప్తార్ణవములు | గడవ వైచిరి తీర్థరక్షకులు వాని. 1125
- ప. అత్రైఱం గెఱింగి తత్సఖుం డైనశతమఖుండు చతుర్ముఖదేశంబున దత్పాపంబుఁ బా
యునుపాపం బాదేశించిన నాగంధర్వుండు సగ్వంసహాచక్రంబున నేము నీశరణ్యంబు
లగునరణ్యంబులు పాపలతాలశ్రంబు లగుపుణ్యక్షేత్రంబులు ప్రపంచితపురుషార్థంబు
లగుతీర్థంబులు నుపాసించుచు వచ్చి వచ్చి యఖిలలోకంబులఁ బావనంబు గావించు
ప్రపుల్లపుష్కరామె దపుష్కర యగుపుష్కరణి నవగామానంబు నేసి కుద్ధమాన
సుండై యతిమధుర గానవిద్యావిశేషంబున శేషకాయనిఁబరితోషితునిం జేసి తత్ప్రసా
దంబున భువనసంస్తుత్యం బగుగంధర్వాధిపత్యంబుఁ బడసె నది మొదలుగా నతం

దీర్ఘమున నితపక్షపంచమిదివసంబున సర్వకల్యాణకారణు లగునారాయణుల నా
రాధించుచుండు నే డిట్టిదివసం బగుట బూజాసమత్సృకంబున సుపరిచ్ఛదండై
వచ్చుచిత్రవేషకృత్యం దిది యని యెఱింగించినఁ బరమహంసభరితుండై భరవా
జందు వెండియు నిట్లనియె. 1126

క. నితపక్షపంచమితిథి | నితరము లగువాసరముల వీర్ధమునక
ధృతిఁ జేయవలయు నాద | వ్రతపూజావిధులఁ జెప్పవలయు మహాత్మా. 1127

చ. అనిన సనత్కుమారుండు ప్రియంబున నాతనితో విభాంగవా
హమనకుఁ బ్రీతిగాఁ బ్రతిపదాదిదినంబుల నాచరించుచూ
జనున నువ్రతంబులుఁ బ్రశస్తజపంబులు నాదిగాఁగఁ గ
ర్తననియమంబులెల్ల నెఱిగించుచు నందు యథాశ్రమంబునక. 1128

క. ఏకాదశేంద్రియంబులఁ | బ్రకౌనుపాపములనెల్లఁ బాపుచు ముక్తి
శ్రీకారణ మై వెలసిన | యేకాదశిమహిమచంద మిట్లని చెప్పెక. 1129

సీ. పటుభూరిపాతకపటలమహారణ్యచటలనముజ్వలజ్వలనకీల
దుర్వారిదారుగదవృత్తసంఘాతమేఘసంవర్తసమీరణంబు
భూరిభీషణపాపపుంజనముత్తుంగభూమిభృన్నిశితదంభోభిధార
దుస్సహదూరితసందోహనిగంతరధ్వాంతప్రచండమాగ్రాండపేతి
క్రూరకల్పవక్షంభికంతీవంబు | భీకరాఘాటుపవనమంభీనసంబు
ఓటిలకిల్పిపాథోధిగంధిసూతి | భాసురం బ్రెసశ్రీవిష్ణువాసరంబు. 1130

క. స్మృతినమ్యతదినస్థా | శ్రీతులగురుక్షాంగదాంబరీషాదులు స
న్నుతి గనిరి గాదె మును కా | శ్వరికీర్తులపఃమభాగవతులం దెల్లక. 1131

వ. అట్టియేకాదశిప్రకారం బెట్టిదనిన. 1132

చ. దశమిప్రభాతవేళ్ల నుచితం బగుకాష్ఠముఁ బూని హనియై
దశనవిరోధనంబు నుచితంబుగఁ జేసి కృతావగాహుండై
కుశలమతిం గ్రహిల్ నడపి కొరి హరిం భజియించి యొక్కపూ
టశనము తా భుజించి కుదియై వనితారతిఁ దక్కి వేగినక. 1133

క. మాఃమునఁ బుణ్యసలిల | స్నానం బొనరించి సమహుసముచితనిత్య
మాఃక్రియాకలాపము | మానక కావించి నియమమానఘఁ దగుమక. 1134

శ్లో. ఏకాదశ్యామహంకించి । దశశ్చైవ పురుషోత్తమ

భోజ్యేహనిపతశ్రీమత । పాహిమాంగరణాగతం.

1185

వ. అని సంకల్పంబు చేసి.

1186

సీ. పరుల నిందింపక పాపండుజనగోష్ఠి సలుపక యన్యుతభాషణము లాడ

కాగ్రహింపక శూద్రు నంట కింటినె యుండి లలనతోఁ గలయ కన్యలకు

నెగ్గ నేయక దుష్టనశ్రేణిసంగతిఁ బోక క్రయవిక్రయాదల కననిపడక

కోర్కెలు మదిఁ బుట్టుకుండ నిందింపక యనుచితకర్తము లాచరించ

క మలమానసుడై యమృతావతార । కథలు నద్భక్తి వినుచు భాగవతజనుల

సంగడంబునఁ గాలంబు జరుపవలయు । హరిదీపంబున నుపవాసి యైనయతఁడు. 1187

వ. ఇట్లు పవనించి సమంచితగోమయోపలిప్తంబును ననేకవృన్దయమునుగళరంగవల్లికా
భానురంబును వివిధవిచిత్రవిశాఖామంబును బ్రవాళారణిపిష్పలతోఁజాలంకృ
తంబును బరిగద్ధవిశుద్ధఫలపరప్రసవమంజరీమంజులంబును గంధలైల్వప్రదీపితదీపరా
జితంబును నగుపూజామండపంబున సముచితాసనాసీనుడై నలినమణిప్రభావం
బం బగునంబరంబు లాపీతాంబరనకు సమర్పించి దశసాకర్యూకలితగంధ
సాకలితకర్దమం బాజనాగ్ధనున కలఁది యశల్పమణికల్పితంబు లగువాకల్పంబు
లాఘణితల్పనకుఁ దొడివి మరకతశ్యామాభిరామశోమలకులనీదళదామంబు లావై
కుంభాముకంతంబున నునిచి కించిద్వికసితముపళవకుళపున్నాగశేసరమాలతీనవమాలి
కాగదికిమాలిక లావనమాలికిం దీటిమి ప్రభూతపరిమళమిలితదిశాంజంబు గుదశాం
గధూపంబు లాదశావతారయ కొసంగి సారఘంసారశకలసమద్దీపితంబు లగుదీపంబు
లాజగ్రద్దీప్తునకు నివాళించి హయ్యంగవీనపరిపక్వంబుల వారూపంబు లగునవ్రూపం
బులను మధురగుణసంపన్నంబు లగుపాయసాన్నంబుల నమృతకలకామాదనంబు
లగుకాల్యాదనంబులను మరచశక్తరాసంప్రతికరంబులై రుచిరపరిపాకంబు లగు
కాకంబులను సరసరసాలవాలంబు లగుఫలజాలంబులను గృతసుధాపరితోషంబు
లగుపానీయ విశేషంబులను నతివృద్ధ్యంబు లగువైవేద్యంబు లావేదవేద్యునకు నివే
దించి యప్యండురీకాక్షునకుఁ బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి సహవిధస్తోత్రపాఠం
బులఁ బాటల నాటల వేగనంతకు జాగరంబు వేసి ముఖవాడు కృతస్నానండ్రికాల్య
కరణీయంబులు దీర్చి యమృతారాధనానంతరంబున గరుడందనం బాచరించి శ్రీమ
దస్తోత్రరానుసంధానవిష్టాగరిష్ఠ లగుభాగవతశ్రేష్ఠులఁ బ్రార్థింపుప్రార్థనానంబులఁ బరి

తుష్టి నొందించి వారికందఱకుఁ జందనమాల్యాంబరాభరణాదు లాదరంబునఁ దనకుఁ
గలకాలంది నిచ్చి నిజబంధుమిత్రసమేతంబుగాఁ బారణ యొనర్చి పునఃసృజననివాశ
యనస్త్రీసంగమాదుల జరిగించక ప్రతసమాప్తి నేయునతండు సప్తగోత్రంబుల నుద్ధరించి
యత్నయానందపదం బగువైష్ణవసదనంబునొందు. 1138

గీ. విష్ణువాసరమున వినుము కళామాత్ర | మైనదశమి గలసెదేని వలన
దుపవసింప దాన నుదవులం బగ్నిఁ | దృఢము గాలినట్టి త్రుంగిపోవు. 1139

ఉ. కావున నట్టివాసరము గల్గిన నాతిథి మాని బారసిం
బావనబుద్ధి మీరు నుపవాసము జాగరణంబు దీర్చి యా
వేదినఁ బారణంబు కడువేడుకఁ జేసినధన్యుఁ డొందు నా
నావిధయజ్ఞ దానకరణంబునఁ జేకఱుపుణ్యసంపదల్. 1140

చ. ఋతువులలో వసంతము మహీధరసంతతిలో నువ్వుప
ర్వతము గ్రహంబులందు దినరాజు తరంగిణిలందు గంగ గో
వితతులలో మరుత్సురభి వేల్పులలో హరిఁ బోలె నుత్తమ
వ్రతములలోన జక్రధరవారముసువ్రత మొప్పు నెంతయెక్క. 1141

నీ. ఖలుండు స్వామిద్రోహి గరదుఁ డనాచారి పరదూషకుండు సురాపానరతుండు
గ్రహదాహకుండు సత్యగహీతుఁ డన్యాయ నాసత్తుండు జీవహింసాపరుండు
గురుతల్పగుండు కృతఘ్నుండు బ్రాహ్మణద్వేషి పశుఘాతకుండు సాధుబాధకుండు
వ్రతవిహీనుండు నువ్వు నేడుదుష్ప్రతిహరజీవనుండు దుష్టాన్నభోజి
వేదనిందకుండు నానిగాఁ గలపాప | కీలురెల్ల నితరచింత లుడిగి
హరిదినంబువ్రతము జరిపి శుద్ధాత్ములై | పడకుఁ గాంతు రమృతపదము తుదను. 1142

క. మునుదేవవ్రతు డనఁగాఁ | జనుభూసురుఁ డొకఁడు యోగిజనసేవితమై
తనరెడిపుష్కరతీర్థం | బునఁ జరకాలము వసించి పూతాత్ముండై. 1143

గీ. లీలఁ జూచిమాడలేనిసంపద సుఖ | మృగం దలంచి విషయనిరతి గుంది
ప్రకటలేజాఁ డగమరాశికేమ్యు మై | ప్రేయమనివరేణ్యు డాయ నరిగి. 1144

చ. వినయవినయముండై మొగము వెల్వలఁ బాఱఁగ నున్నయాతనిం
గనుగొని యయ్యునీశ్వరుండు కారణ మెయ్యది నీవు దీవతక
బొనుపడి యిట్లు డయ్యుటకు భూసురసత్తమ నాకుఁ జెప్ప నీ
మనసుకళంకు సర్వమును మాన్పెద నావుండు నాతఁ డిట్లునుక్క. 1145

- చ. తొడిసెనశోక మోహములత్రొక్కుడులం బడి చెక్కి వైపయిం
బొడముమహాపతాములఁ బొక్కడుస్రాణులసాటుఁ జూచి తా
నడరుచునన్నదుగ్భరభయాకులతక్ గృహియించు నన్న ని
ట్టడుగఁగ నేల నిప్పుడు మహాత్మ సమస్తము నీ వెఱిగియున్. 1146
- క. ధీరమృతి నెవటి కరిగిన ; వారలు మఱిమాతృగ్భవాసములకు రా
రారూఢముగా మోహం । బేరీలిని బాయు నాకు నెఱిగింపు తగ్గన్. 1147
- వ. అనిన వైత్రేయం డిట్టనియె. 1148
- నీ. నిత్యుఁడక్షరుఁ డాత్మనిశ్చలుఁ డవి రి సచ్చిదానందభాస్వత్స్వరూపి
తతగుణాత్మకము నిత్యము సర్వకారణమును భూతకారణమును దనర్చి
పరఁగు నీరెంటిలోపలితారితమ్యంబు నరసి చూచిన మహదంతరంబు
ప్రకటితేజస్తమఃపటలంబుననుబోలె జరగు వీనికిఁ బరస్పరవిరోధ
మమలమగునాత్మప్రకృతిసంగమముఁ జేసి । కర్తవశుఁడై స్వతంత్రుఁడు గాక పొందు
నమర దేహదులందు దుఃఖమును సుఖము । గానఁ గర్మక్షయమునేత కాగ్య మనఘం.
- చ శమమును దేహశోషణము శౌచము నిండ్రియనిగ్రహంబు ని
గ్నమతయు నన్నహీననియమంబును మానము వేరకాస్త్రపా
రమును విరక్తియుం గడువృథం బగుసత్యమునుం దపస్వరూ
పము లని చెప్పమందుదురు పల్మలు ధర్మ రహస్యకోవిదుల్. 1150
- క. అట్టితప మనులక్షత్రము । గట్టిగఁ జేపట్టి కర్మ మనులతల మొదల్
ముట్టఁ దనుచునునకుఁజే । పట్టఁగఁబోలదె విముక్తి భవబంధములన్. 1151
- క. కావున నుపవాసవ్రత । పానసతీర్థానగాహపరిణతమతివై
నీవు చిరింపుము నావుడు । దేవవ్రతు డత్తపక్షితిలకున . నియెన్. 1152
- క. ఏనెల యేదిదసంబున । నేనేమముతోడ మనజాఁ డేదేవునకున్
గా నుపవసంపఁదగు నీ । వాసతియివలయు నాకు నల్లెఱఁ గల్గన్. 1158
- వ. అని వైత్రేయం డాధాత్రిసురసత్తమనకు వ్రతోత్తమంబు హరినాసరోపనాసవి
ధివిధితంబుగా నిప్పుడు నీకుఁ జెప్పినతెఱంగునఁ జెప్పిన ననారాగతరంగితాంతరంగం
డై యమ్మునిపుంగవు వీడ్కొని దేవత్రకుండు తద్వ్రితాచరణంబున సుదర్శనపాణిం
బ్రీతునిం జేసి పరమయోగీంద్రగమ్యంబును సహస్రకరణసహస్రప్రభావమ్యంబును
ఁగువిష్ణులోకంబున ననేకకల్పంబులు సుఖంబుండె నని సనత్కుమారుండు వెండి
యు నిట్టనియె. 1154

- చ. కుశలఁ డనంగ నొక్కన్వపకుంజరుఁడొప్పునుఁడ్రుమంజరీ
శశధరకుండకందుకవికారదళాదవఁడ్రచఁడ్రదికా
విశదఁజుతోవికాలుఁ డరవిందహితాన్వయదీపకుండు దో
ర్ణితకృపాఁనిగ్ధలితఃస్థాకాత్రవవీరుఁ డుగ్వం. 1155
- ఉ. ఆకంఠు ద్వాదశీవ్రతపరాయణుఁడై కమలాక్షుఁ గౌస్తుభ
ద్యోతితవత్తు నిండుమదితో భజియించుచు నొక్కనాఁడు సం
జాతఃకుతూహలంబున నిజప్రియబాంధవుఁ డైనభానును
త్సూరిఁ గనుంగొనం జనియె సుందర హేమః ధాధీరూఢుఁ డై 1156
- క. సమవర్తియు నాన్వపకరుఁ | బ్రమదంబునఁ గౌఁగిలించి బహుమానముగా
గమనీయరత్న మయవీ | తిమనం జేసేతఁ దిగిచి డగ్గర నుంచె. 1157
- క. ఆతఱిఁ దత్సముఖమున | యాతనలకుఁ దిగువ విహ్వలాత్మ్యమై త
ద్దుతలచేత దృఢగదా | ఘాతంబుల నొరయ నారకప్రకరములన్. 1158
- క. గనుఁగొని భయంబు మనమునఁ | బెనఁగొన సంకములు వడక బెగ్గిలి దీనా
ననుఁడై తపించి సింహ | సనవిమలియు నొడి యరుగుజననాయకునిన్. 1159
- చ. కనుగొని కాలుఁ డిట్లు | కనున్న కృష్ణాచంద్ర నేడు నీ
మనమున నిట్టిభీతి పొడఁచుం గత మెద్దియె కాక విస్తృతిం
దనుకుట కేమి కాఁగయు తప్పక చెప్పును నాకు నావుడు. 1160
- క. నానావిధబాధలచే | మేనులు తుత్తుమరు గాఁగ మిగిలినవగలె
మానక వాపోయెడినీ | ప్రాణుల వీక్షించి భయము నందితి ననియె. 1161
- క. ఆనరపతి కిట్లునురవి | నూనుఁడు భూనాథ వింత నోద్యంబులు నీ
చేతఱిఁగితి మిట్టిని గల | జే నియతిః కేస లంఘ్యతే యన విసమే. 1162
- క. దురితాత్ములకును నిర్మల | చరితులకును విపులదుఃఖసౌఖ్యము లొందె
బరమేష్ఠికల్పితము లగు | నరకస్వర్గములు నూతనములా తలఁపె. 1163
- క. మును చేసినపరితంబుల | కనురూపము లైనతీవ్రయాతనలఁ గడు
వనరును మొలు లిడువారలఁ | కనుగొని నీ కేల భీతిఁ గంపింప నృపా. 1164
- ఉ. నావుడు నిట్లునుక మనుజనాయకుఁ డాసమవర్తితోడ నా
నావిధ తీవ్రబాధల ననారతిముం బరితాప మంది వా

- పోవుచు నున్నవారు తమపూర్వభవంబున నెట్టిసాపముల్
వావిరిఁ జేసివారొ బలవద్దివయవ్యసనాతిసమై. 1165
- సీ. ఆనతి యి మ్మన్న నమ్మహీవాఘతో ననియె వైరస్వతుం డనఘ వినుము
గురుల దేవతల భూసురులను నిందించుదుస్తాత్ములును మహాదురితముతులు
నాచారహీనలు నతినిర్దయాత్ములుఁ గ్రూరకర్తులుఁ గృతఃస్ములును ఖలులు
బహుతీకుచకుంభపరిరంభనిరతులు విష్ణుమంగళకథావిముఖుతులు
వైనపాపాత్మకులు వీర లట్లు గాన | వెప్పుచున్నారు నరకాగ్నివిఫులశిఖలుఁ
గరుగు భావించి నాకును గాచి పంప | రాదుఁ డధికల్పితంబు నిరాకరించి. 1166
- వ. అనినకృతాంతునకు నమ్మహీకాంతుఁ డిట్లనియె. 1167
- గీ. సకలజంతుసమితిసుకృతదుష్కృతములు | నీ వెఱుంగుడేని నేనునర్పు
నట్టిపుణ్య మెద్దియైనను గల్గిన | నంతవట్టు నాకు నానతిమ్మ. 1168
- చ. అనుడుఁ బరేతనాథుఁ డహ్మహంతుకులొద్భవుఁ డైనయవ్యభుం
గనుంగొని నీచరిత్రము జగన్నుతిమంతము సర్వలోకపా
వనభవదీయకీర్తిసుగవాహిని నీవు సమస్తపుణ్యర
త్నమలకు నెల్ల మేటివి కరణము లారయఁ బుణ్యలోకముల్. 1169
- చ. క్రతములలోఁ బ్రకస్తము ధృవంబుగ మానవనాథ ద్వాదశి
క్రత మది నీవు నిష్ఠ నొకవత్సర మర్ధిఁ జరించినాడే వ్రా
జిత మగునమ్మహాత్మమునఁజేసి భవద్భవసంచితాఘసం
తతి లయు మొండెఁ దత్ఫలమితం బదియెంతని చెప్పవచ్చునే. 1170
- చ. అనిన స్వపాలుఁ డిట్లనియె నర్కజ యీనరకాగ్నులందు వే
దనఁ బడవీర లిందఱు ముదంబున సద్గతి కేఁగునట్లుగా
నైనయ మదీయపుణ్యమును నిచ్చెద నేనొకకొంత నీవు చె
ప్పినగతి నంతవట్టుఁ వినిపింపుము నావుడు ధర్ముఁ డిట్లనె. 1171
- ఉ. భానుకులావతంస యొకపాఁగ నీ వుపవాస ముండఁగా
వైనఫలంబు వీరికి దయామతి నిచ్చినఁ దీవ్రయాతనల్
మాని ప్రమాదసంభరితమాఁసులై మఱి నీవు గల్లెనం
గా నమరేంద్రలోకముకుఁ గ్రందుగ నేగెద రిప్పు డందఱుక. 1172
- వ. అనిన హర్షించి యారాజ్ఞితరణ్యం డగణ్యం బగునేక ద్వాదశిక్రతపుణ్యఫలం బాని
రయనివాసుల కొనఁగినతత్క్షణంబు. 1173

- కా. చంచత్కంకణముల్ చెలంగ గురయోషాత్మముల్ లీలమై
కుంచెల్ వేరుగ సిద్ధచారణవరుల్ గొల్వంగ దివ్యప్రభా
తాంచత్కాంచనకింకిణీగణవిమానాదాధులై తేజముల్
మించబోయిరి వారకుల్ త్రిదివళీలాలచేతస్కులై. 1174
- చ. అప్పుడమితేనికారుణ్యభావంబునను భావం బలర నతని సంభావించి యాచైవస్వతుం
డిట్లనియె. 1175
- ఉ. కంటె నరేశ దైవతభిఖామణిమై నిజభక్తకోటి న
ట్రింటినిదానమై త్రిజగదీశ్వరుడైనసరోజనాథు యో
నంటినభక్తి గొల్చినసమంచితపుణ్యఫలంబుపెంపు ని
ష్కంటక మోక్షమార్గ మని చాటుఁ గదా హరిసేవ వేదముల్. 1176
- క. వెలువకు భవతాపములకుఁ బలువకు పరదైవతముల భజియింపఁగ వా
చలువకుము భోగవిరతికి । ముఱవకు హరి నీవు వేయమాటలు నేలా. 1177
- గీ. అని హితోపదేశ మొనరించి సఖ్యంబు । వెలయ నానరించి వీడుకొల్పు
మగిడి నచ్చి కుళలమండలాధీశుండు । నిజపురంబునందు నెమ్మి నుండె. 1178
- నీ. అతిభక్తి హరిదినత్రయ మాచరించిన దురితముల్ దవ్వలఁ దూలిపోవు
సకలపుణ్యంబులు సమకూరు నాయువు వెంపొందు నెలమి సంపదలు మిగుల
విజయంబు సిద్ధించు విద్యలు చేకూరు నైశ్వర్య మంతంత కఠిణియిల్లు
సంతాన మందుఁ దేజము మీఱు నారోగ్య మెసఁగుఁ గీర్తులు దిశలెల్ల నిండు
నమరులకు నైనదుర్లభ మగుచువెలయు । నట్టివెష్టవకులమునఁ బుట్టఁగలుగు
విమలనైరాగ్య మంతయు విస్తరిల్ల । నొనర నమృతపదమున నుండుఁ దుదని. 1179
- చ. అని చెప్పిన ససత్కుమారుండు సగరుం డగుభరద్వాజాచేతఁ బూజితుండై యభేచ్ఛం
జనియె జహధరధరాధీశుండును బ్రాచేతనప్రబోధితుండై తద్రూపతం బాచరించిన
సకలవిపర్యయక్షుండును బరిపూర్ణమనోభుండును నై విగతోపద్రవంబును విరత
భద్రంబును నగునిజచక్రం బవక్రవిక్రమంబున బరిపాలింపుచు బలపరాక్రమోదారు
లగుకుమారుల నూర్విరం బడసి తత్పుత్రపౌత్రసమేతంబుగాఁ బెద్దగాలంబు సంతా
నానందభరితుండై యుండి యొక్క నాడు. 1180
- మ. అతులస్యందనగంధవారణతురంగానీకముల్ సత్పురో
హితసామంతకుతా ప్తవగ్ధము ప్రియం భేషారఁ దన్మైత్తిరా

విత్తలైశ్వర్యసమేతమై నిగుడ నుర్వీనాథుఁ డేగఁక విరా
జితరంగేశపదారవిందయుగలీసేవాసముల్లాసీయై.

1181

క. ఈబాడ నరిగి త్రిభువన | పూజిత మగుబిల్వతీర్థమున నెలమి భర
ద్వాబాదిశిష్యయుతుఁడై | రాజిల్లెడుఘనతపోభీకరు వార్హికిక.

1182

చ. కనీ పనయఁబు సుభ్రమముఁ గౌతుకముకొ మది నెక్కొనంగ మ్రొ
క్కినఁ గడు గారవించి మునికేసరి యన్వయధారలేకునిం
దనుఁ గదియంగ నుంచి య్యచితం బగుపూజ లొనర్చి సేమమే
మనుజవరేణ్య నీమను గుమారులకొ సుహృదా ప్రకోటికిక.

1183

మ. అని మళలప్రశ్నఁబు గావించె నప్ప డాపార్థివోత్తమండు.

1184

నీ. కమనీయతీర్థావ గాహనోత్సాహులై సంతసపడ మహాసంయుములును
సదమలభూరుహచ్చాయల హరికథల్ రాణింపఁ జెప్పపారాణిమలును
సలలిత సైకతస్థలముల హరిపూజ గావించుపరమభాగవతకరులు
స్ఫటికోపలములందుఁ బ్రణవమంత్రాభ్యాసతత్త్వ లగాపరివాజకులును
భయదమగ్నపఘననిదాఘప్రతప్త | జంతుచాతకజలధరసమయ మగుదు
నఖిలలోకైకపావనమై తనర్పు | బిల్వతీర్థంబుఁ జూచి సంక్రితి నొంది.

1185

క. స్నానం బం దోనరించి నిత్యవిధు లొజం దీర్చి యచ్చోటి స
న్మానిశ్రేణికి భక్తి మ్రొక్కి పిదపక వా గందఱుం దోడ రా
భూనాథుం డటఁ బోయి కాంచె మణివిన్నూర్గన హాగోపురా
గాగ్రనూనధ్వజకుంగముకొ గుహరమాయాభంగముకొ రంగముకొ.

1186

చ. కనుగాని డాసి యచ్చట నకల్మషబుద్ధులు నిత్యసిద్ధులకొ
జననతసౌమ్యమూర్తులును సన్మణిభూషణనన్యమాల్యచం
దనఘనతాభిరాములును దామరసాక్షిసమచక్షాక్రియా
జనితసముత్సుకాత్ములును శాంతులునై విలసిల్లుపుణ్యులకొ.

1187

గీ. రత్న భూషణాంబరమృదు ప్రత్యగ్ | భూరికస్తుతకులఁ బూజనీసి
వందనం బొనర్చి వారిసంగతి రంగ | మందిరంబుఁ జొచ్చె మనుచవిభుఁడు.

1188

క. సేవించెకొ జగదేకబంధుఁ గరుణాసీంధుకొ సముద్విద్రరా
జీవాత్ముకొ గమలాఘనస్తనయుగక్రిఖండసంవాసిత

క్రివత్సాంకితవతు నీలమణిసున్నిధాంగు రంగేశ్వరుక్
భావాతీతు మహానుభావు ఫణిరాట్నగ్రంథసంశోభితుక్.

1189

గీ. పిదప నద్వేపుపరిచారబృందమువకుఁ | గొలఁది యిడరానిధనములు వెలయునెసఁగి
యతులవిజ్ఞానసంపన్ను లైనయట్టి | సంయమింద్రులు దాను నాచక్కి వెడలి.

మ. ధరణీనాథుఁడు గాంచె దప్తనకౌద్యత్నతు శూభధివా
కరబింబస్ఫురితాస్య దీప్తనఖసంఘాతుక్ బృహద్వతు భా
సురు నాత్మప్రమదప్రభూతు విహగస్తోమావృతుక్ నిన్ను గాం
తరచంచక్కులి నాసనస్థుని శశుంత్రశ్రేష్ఠు దా నెక్కరుక్.

1191

క. కమలాత్మ రంగ వాసుక్ | కమలావల్లభ సమస్తకారణ పురుషో
త్తమ యనుచు మాటిమాటికిఁ | బ్రదుదాశ్రువు లుప్పతిల్లఁ బలికెడువానిక్.

1192

క. కని విస్తయంబు మనమున | దనకం గనుతొప్ప లిడక తనుఁ జూచునృపా
లునితోడఁ బక్షిపుంగవుఁ | డనియెక్ ఘనమై గభీగ ముగువాక్యములక్.

1193

గీ. ఎవ్వఁ డవు నీవు నీసులం బెద్ది నీకు | జనసుఁ డెవ్వఁడు బహునైననృపమితితోడ
నిటకు వచ్చినకారణం బేర చెప్ప | మనిన నాఖగముఖుని కనియె నృపతి.

1194

ఉత్సాహ. అనఘ సోమవంశతిలకుఁ డైనతీర్థధరునినం
దనుడ జయధరుం డనంగఁ దనరువాడ లోకపా
వనవిచిత్రమహిమ గలుగువాడ నెసఁగుపుష్కరం
బనకుఁ దీర్థమాడ వచ్చి భోగిరాజతల్పనిక్.

1195

క. శ్రీరంగభక్త రుద్రాం | భోరాశి భజించి మగిడి పోవుచు నిచటక్
బారబ్ధకర్మఫలమున | భూజ్ఞానానధి నిన్ను బొడగినఁ గంటిక్.

1196

ఉ. వారనిదప్పిఁ దట్టువడువానికిఁ చల్లనినీరు నాకటం
గులి కృశించుదీక్షనకుఁ గోరినయన్నముఁ జాలలేమిచే
నారట మందుపేదకుఁ మహానిధియుక్ సమకూరినట్టి వి
ద్యారతి నున్న నాకొదనె దావకసంగతి పక్షిపుంగవా.

1197

క. విరతధవానలకీలా | ప్రతితి నవారతముఁ జాలఁ బరితిప్తుడ నే
కృతిమాలి యున్న నా కే | గతి నిత్యసుఖావహంబు గలుగు మహాత్మా.

1198

మ. అనినఁ దద్యచనంబులకు సంతసించి శశుంతల్లభుం డిట్లనియె.

1199

గీ. మున్ను మునులు యోగముఖులు నిగమాబ్ధి | తలఁపుఁ గవ్యములకు దఱచిఁ తఱచి
తనరఁ బెచ్చినట్టితత్త్వామృతంబు నీ | కే నుపన్యసింతు మానవేంద్ర.

1200

- చ. అవిరళకర్త పాశనిచక్షుఃబులచేఁ బ్రతిబద్ధుడై భవా
 గ్ధవమున మున్నుమౌ భయము నందెడుకన్యపుడహికికౌ నృప
 ప్రవరమునుందపాదయుగపంకజసంస్కరణంబు దక్క నె
 య్యవియు సముద్ధరింప నసమర్థము లన్ని దురుక్తు లేటికిక. 1201
- క. కన్దుమాసి తెఱచినంతన | మనుకొని కాలంబు భూతముల ప్రాణంబుల్
 గొనుఁ గాన మోక్షుతుత్తుం | బనఘాతడయక యెన్నఁ నగుఁ బ్రాణాలకుక. 1202
- క. క్రీడాతుండై పిన్నట | నాఁడెఱుంగడు యావనంబునం గాముకుండై
 యాడుకొను ముదిమి నామయీ | పీడలఁ బడి చిక్కి మొఱుబువెట్టుచు నుండుక. 1203
- ప. కావున. 1204
- క. త్రాగువడి యింద్రియంబులు | పోడిమి చెడిపోనినాఁడు పుణ్యమునేయక
 లేడని వాని కొదవునె | మూఁడెండ్లకు లేనిబుద్ధి ముప్పునియేండ్లక. 1205
- క. ఒక్కడ నఖిలజగంబుల | నొక్కడను విరక్తి నుంచి యొగిఁ దలదూఁగక
 మిక్కిలి శక్తివిరక్తుడ | తక్కువ ములు నూపె నమ్మితంబుగ నధిపా. 1206
- క. కలితసరసాన్నలనా | కలనాదని నూదమధుగ గానంబులవై
 పలుదేసలఁ బాటుమనసుకుఁ | గలగునె వైరాగ్య మెంతకాలముకైనక 1207
- క. పుట్టును జావును నెస నివి | కట్టిడివైరాగ్యమునకుఁ గనుమఱువై యి
 ట్టిట్టు చలింపనియిఘముల | పట్టడపఁగఁజాలఁ దీర్థభజనంబు నృపా 1208
- మ. నరనాథోత్తమ పుణ్యతీర్థములలోనం బెద్ద యాచంద్రపు
 ష్కరిణీతీర్థము దివ్యదేశముల శస్త్రం బైనశ్రీరంగ మా
 హరికిక నిత్యనివాసమై యునికి నట్లొటకౌ బ్రతుం బాస నీ
 సరిదభ్యర్చమునక వసించితి మనస్తాపాపమోదార్థి నై 1209
- క. సకలకలికాలకల్పప | నికరనిరాకరణమహిమ నెగడి మునీంద్ర
 ప్రకటిత మగునితిహాసం | బొకటి గలదు చిత్తగింపు మురీనాథా. 1210
- సీ. మును ప్రభాకరుఁ డనుముని గర్గగోత్రసంజాతుండు గలఁడు ప్రకాంతుచిత్తు
 డవిరతబ్రహ్మచర్యాన్నితుఁడును సమప్రతిభావిశేషసంపన్నుఁ డతఁడు
 పలుతపశ్శక్తిమై పగమాయు వేపారఁ బడసి విశ్వంభరాభారమెల్లఁ
 గలయఁ జరించుచుఁ గలకాలమెల్లను వినుతవేదాభ్యాస మొనఁగ జేసి
 పాఠమొప్పు దానిఁ బరియింప శక్తుండు | నాకవిపులపాకకలితుఁ డగుచు
 చిన్నఁ బోయి యాత్మఁ జింతించి తపమున | నిజమనారథంబు నెఱపఁ బూని 1211

- క. నాలుగుదెసల నుడగ్ర | జ్వాలాభీలంబు లైనవహ్నిలనగుమణ్
 గాలియ తన కళనము గాఁ | గ్రోలుదు బదియేండ్లు నడచెఁ గొంచక మఱియున్. 1212
- క. కొంచెపుటూర్పును బుచ్చుక | పంచాబ్దంబులు చరించి పాదాంగుత్తం
 హించుక ధరవై నూది య | చంచలుఁడై తపము మూఁడుసములు సలిపెన్. 1213
- ఉ. ఆమెడ వేదముల్ కడుభయంబునఁ బొందుమఁ బెక్కువిఘ్నముల్
 పాశుక చేసినం దరలఁ బారక వాడిఁ దృణీకరించి య
 న్యాయతయోగశక్తి న్నృపయంబుఁ దిరంబుగఁ జేసిన చిత్రరూ
 పోయనగా కలాప్రతిమయో యన నుండె నతండు ధీరతన్. 1214
- ఉ. వానిమహాతపోజనితవస్త్రి భయంకిరలీలఁ బేర్చి ది
 గ్బాసభమున్ సముజ్వలితభూరితరార్చులఁ గాల్చు నొచ్చినన్
 మానసముల్ గలంగి శతమన్యుని ము న్నిడికొంచుఁ బద్యజాం
 గానఁగ నేగి నిర్జరనికాయము లోలిఁ గృతప్రణామలై 1215
- త. అనధరింపుము లోక నాథ ప్రభాకరుండను భూసుర
 ప్రవరుఁ డిప్పు డొకండు తీవ్రతపం బొనర్చుచునున్నవా
 డవిరళం బగుతత్తపఃప్రభ వాన్ని కీలవేడిమిన్
 భువనముల్ పరితాపవేదనఁ బొంది యున్నచి గావునన్. 1216
- క. ఏపగిదివైన నెక నీ | యాపద మానింపు మనుమఁ బ్రార్థించినవా
 ణిపతివారుచ దానుచ | నాపరమతపస్వికడకు నరుడెంచి తగన్. 1217
- క. భూదేవకులొత్తమ నీ | మేదురతపమునకుఁ జాల మెచ్చితి నిడ నీ
 కేది ప్రితు మడుగు మనుటయు | నాదివిజక్రేస్తునోడ నతఁ డిట్లనియెన్. 1218
- క. ఎవపక వేదము లన్నియుఁ | గడిచుట్టం జడవుకాంక్షఁ గమలాశనయో
 బెడిద మగుతపము నేయం | గడఁగితి నటువంటివరము గరుణింపు తగన్. 1219
- వ. అనినఁ బరమేష్ఠి భూసురక్రేష్ఠున కిట్లనియె. 1220
- చ. అకులతపంబు భూతనివహంబున కున్నట్లహోపాతక
 ప్రతతి నడంపఁగాఁ దగు నుపాయ మభీష్టఫలప్రదాయకం
 బలితయసౌఖ్యమూల మటు లొటఁ జిరాయువు భూరికక్తియున్
 వితతతపోబలంబునన విశ్వసితామహ నాకుఁ గల్గెడిన్. 1221
- చ. అనిన విరించి యిట్లు మహాద్భుత మైనభవత్తపంబు పెం
 త్తన కులభంబులైనవి సమున్నతకాశ్వత పుణ్యలోకమల్

జననత నీప సందమితసౌఖ్యము లొందుచు నుండుగాక యీ

యనువున నందరానిఫల మందఁగఁ జేతులు చాచు నేటికిఁ.

1222

వ. అనిన సతం డిట్లనియె.

1223

క. మది కింపు గానిమాటలు | పదివేలును జెప్పనేల భాషాధిప యిం

పొడవెడి నాదివిజాధిప | పదమైనను నొల్ల వేదిపాఠముదక్కఁ.

1224

వ. అనిన నామాటలు సమ్యుతింపక భారతీకాంతు డంతర్నితుం డయ్యె నాప్రభాకరుం
డును దృఢనిశ్చయంఁడై వెండియు నతిభూతతపంబు గావింప నిలింపబోధితుంఁడై
చతుర్యఖుండు మఱియు రెండువరుసల నాతపోధన సత్తముపాలికిం జనుదెంచి యతని
పూనిక వదలింప లేక నిజలోకంబున కరిగె వంత.

1225

క. పాదం బొక్కటి నేల నూచి శుచియై పంచాగ్ని నుధ్యస్థితుం

డై దృష్టుల్ దివి జేర్చి యమ్మనివరుం డస్వీకృతాహరుడై

వేదాత్తుఁ ఁధివిష్ణుశంకరమయఁ విశ్వేశు సఁపూజ్య న

య్యాదిత్యుఁ మది నిల్చి చేసెఁ దప మత్యంతస్థిరస్వాంతుఁడై

1226

చ. అరుదుగఁ దత్తపంబుమహిమాతిశయంబున కిచ్చ మెచ్చి బం

ధురమణిభూషణప్రతిఁ బరితప్తసువర్ణ వర్ణవి

స్ఫురణ దలిర్ప మేనిజిహ్వా త్రానగూడి ప్రవాళపాటలాం

బకఃసుమానులేపనిభాసురుఁ డై యతఁ డున్న చోటికిఁ.

1227

సీ. తొవలవాకట్టు చందురుగోడిపెన్నున్ది తమ్ములవిందు వేదముఁప్రాపు

వెన్నెలపులుగులవెఱిగొంగ జక్కవకవలమోహపుమందు కైటభారి

కుడికమ్మ పచ్చనిగుఱ్ఱాలధీరుండు మూఁడుమూర్త్యుగట్టి వేడివెల్పు

కైవల్యముగఁ ద్రోవ గ్రహములమొగదంబు మునిమిడిచీకటి మాకవిప్పు

జనులమొక్కల యట తేజములనెలపు | వరుసఁబ్రెండు నామముల్ పరఁగు మేటి

గగనరత్నంబు త్రిభువనకర్త సాక్షి | భానుఁ డేతెంచె దేదీప్యమానుఁ డగుచు

1228

గీ. అత్రైఱంగున నరుడెంచినట్టిలోక | బాంధవుని జూచి నిజమనఃపవ్త ములర

ధరణిఁ జాగిలి మ్రొక్కి మాస్తములు మొగిచి | యాప్రభాకరుఁ డిట్లని యభినుతింపె.

శ్లో. బయ జయ సకలదివిజయముకుటఘటితమణిచయరుచిరపదయొగళయకలపద్మ
ద్యయనివిడతరతిమిరులయకరణచణహరితమామవినుతసుజనభవభయశమననానా

మయవివినదహనఫణిశయనవరచరణకృతనియమునిసుతనిగమయః పరసిజాతి

ప్రియదురితహరనిరతిశయహిమవితరభరయవిహగ విభవకువలయ వనది నేతా.

- క. శ్రీకరములు సుమహితతో | భాకరములు భవహిమోపహరజంతుసుధా
శీకరము లబ్జబాంధవ | నీకరములు దనుజకుముడినీభీకరముల్. 1281
- క. అని వినులించి ప్రభాకరుఁ | గనుగొని రవి నీతపంబు గడు మెచ్చితి నీ
మనమున కెద్ది యభీష్టం | బసఘా వినిపింపు మనిన నతఁ డిట్లనియెక. 1282
- ఉ. పారము నందఁ గా నిగమపాఠ మొనర్పగఁ బూని యీగతిక
ఘోరతపంబు నేని కనుగొంటిని వేదమహుత్తు భక్తమం
దారుఁ డిహూర్తిక క్తియుతు దారుణదుగ్ధగవై నిన్ను నా
కొరిక జాగునీయు కొడఁగూడఁగఁ జేయుము సత్కృపామతిక. 1283
- వ. అనిన ప్రభాకరునకు విభాకరుం డిట్లనిమె. 1284
- క. పురుషునిపురుషార్థంబుల | నరికట్టు ననేకవిభవవాఙ్మతదురితో
త్కరముల వివాశ మొందగఁ | బరిపూర్ణముగా నభీష్టఫలసంసిద్ధిల్. 1285
- క. కావునఁ బాపక్షయ మగు | నావెర వెఱిఁగింతు నీవు నజ్ఞోదాని
త్యావాసమై త్రిలోకీ | పావన మగురంగధామపరిసరభూమిక. 1286
- వ. సకలతీర్థోత్తమం బగుపుష్కరిణీతీర్థంబు గల దచటికిఁ జని తపంబు గావింపు మానె
పంబున నశేషదోషఘ్నంబు లగుఁ గావునం దత్సంకల్పంబు ఫలియించు నింక నొక్క
విశేషంబు వినుము. 1287
- నీ. కలఁడు సునేత్రవిఖ్యాతుఁ డన్పట నొక్క పక్షిఁడ్రుఁ డతఁడు దపంబు చేర్చి
నజానిచే వేదంబు లన్నియుఁ దదముట్టి నెఱుంగునట్లుగ వగం బెలమి నడసి
యఖిల విద్యద్జ్ఞానియై నిర్మలజ్ఞానపరుఁ డయి భోక్తానిరతుఁ డగుచు
నాత్మసమానసాచారసంపన్ను లగు విహంగములు తన్నర్థి గొల్వ
రంగ నాథుడివ్యమంగళఃక్రమా | ధ్యానసౌఖ్యలీలఁ బూనిపెద్ద
గాలమెసఁగిపోల్పు కావేరితటమున | నొక్కదినముఁ బాయవన్న వాడు. 1288
- క. నీ వచ్చటికిఁ దడేయక చని | యావిద్యత్ప్రవచనిత్ర మలరఁగ భక్తిక
నీవించి యడుగు మెఱుంగుము | గావలసినవెల్ల నతఁడు క్రమమునఁ బెలుపుక. 1289
- గీ. అనిన నాతాపసోత్తమఁ డబ్బమిత్ర | యతులితజ్ఞాననిధి యైనయమృతహాతుఁ
డేమికతమునఁ దా నొందె నీభగత్వ | మానలి మృన్న సతని కిట్లనియె నినుఁడు. 1290
- క. భగవిహగప్రముఖాకృతు | లొగిఁ బూని మహాత్ము లుండు రొక్కొకయెడలక
జగమున దమతమతలఁపు | నిగడినసంప్రీతి నదియె నెపము దలంపక. 1291

- మ. ఓతిమై జిక్కితకాఖ్యకద్విజాఁడు లక్ష్మీనాయకుఁ మున్ను సం
 న్మతి సత్యగ్రతపంబునెంపునఁ బ్రసన్న స్వాంతుఁ గావింప వా
 శ్రీతరతామణి యైనయవ్యభుఁ డతిప్రితిం దదీయాంతికా
 గతుఁడై వేఁడు వరంబు నీ వనిన నుగ్రాహప్రమోదాత్ముఁడై. 1242
- క. ధగ జాగి మొక్కి భ క్తికా । గరములు ముకుళించి నుడుటఁ గదియించి శ్రుతి
 స్ఫురితము లగునూక్తంబులఁ । బరువడి వినులించి విన్నపం బొనరించెకా. 1243
- క. వారిజదళలోచన నేఁ । బారఘు నొందంగ వేదపఠనము సేయం
 గోరద నవ్వర మొసఁగుము । కారుణ్యము నివ్వటిల్లఁగా నిపు డనినకా. 1244
- ఉ. శ్రీతరుణీవిభుం డతనిచిత్తవిభునికి నెమ్మనంబునం
 బ్రీతి దలర్ప భూసువవరేణ్య శ్రుతుల్ గలయంతవట్టుఁ బ్ర
 ఖ్యాతముగాఁగ నీ వెఱుంగునట్లుగ నిచ్చితి నన్నదఁఘ్రిసం
 జాతనిబద్ధత క్తిని నజగ్రము నీమది బాయకుం డెడికా. 1245
- మ. ఓతిదేవీ త్తమ సేయు మింకోకటి భ క్తికా సరస్విద్యాధిదే
 వత సంభోయనాగర్భదేవిఁ ద్రిజగద్వంద్యకా శరచ్చంద్రికాం
 చితవస్లోజ్వల న్ధిభారతిఁ దగ్గ నేవింప నీ కాసర
 స్వతి యిచ్చుకా నిగమాదివద్యలు సమస్తంబుకా బ్రసన్నాత్మయై. 1246
- వ. అని యానతిచ్చి యమృతుం డంతహితం డయ్యె నయ్య గ్రజన్ముండును సమగ్రం
 బగుపూజావిశేషంబుల దేవి వారాధించి యిట్లని ప్రస్తుతించె. 1247
- గద్యము. శ్రీమదఖిలభువనచరాచరప్రచురరచనామనోహరచతురావనమానసమానసాం
 తర్నిరంతరకేళివిలోలమరాళబాలికా మనల్పకల్పప్రసూనాకల్పితయాళికామ
 రాళవిహారమణీరమణీయమణికంకణరూపరూపారావముఖరకరామరసనా
 మరసమందితాచంచలచంచలచంచరీకనీలాలకాంతకాంతాంసేవాయత్తదిక్పా
 లకాంతా మద్భూతకాంతాంకారధిఃకారపటునిటలతలతిలకాయమానత్పతీ
 యనేత్రాం కరకలితలలితాక్షనూత్రా మసమశరశరాశనవిలాసాపహాసభాను
 రానతభృలతాఽభ్రమామణాంతసీమా మగణ్యలావణ్యగరోవరవిహారచారిత్ర
 రాయమానకర్ణాంతకీర్తనాంతలోచనాం కృతకృపణకృపాససేచనాం మదీ
 య్య వికసితగ్రలంబమానహిమబింద మందరలిలకుసుమసముల్లాసమాత్మికనా
 సికోద్యానితాం మోగిజనశాంతస్వాంతసంవాసితా మిందుకాంతదర్శణవిదగ్ధ

స్థిగ్ధకపోపాలికాభ్యర్థ విక్రీడ్లవాలుకాసక్తముక్తాఫలకాంతాగళితమందస్థిత
సాంద్రచంద్రికాసదవదనచంద్రమండలా మమప్రకర్పూగకుండలా మధరీ
కృతానేకమణిభంగమంగళసుషమా విశేషాభాబింబా మఖిలజగదంబా మతి
విమలకంబుప్రతిబింబశోభాబంధుబంధుగంధరాం వివిధవిలాసమగధరా మా
గూఢబాల్మప్రవాళలలితపారిజాతలతాగర్వచిర్యాపక్రియాచతురచతుర్భుజాం
భజమానదానవారిసమూహో మభ్రముకిరితంభకుంభత్కూటపాటవాభిషంగ
ప్రసంగసముత్పంగశ్చౌగారసతరంగిణీగృథాంగమిషునాయుత పృథుస్తనవిన్య
స్తకాంచనవిపంచికాపంచమ స్వరకుధారసాస్వాదనాదరమేదురామోదజని
తతోమాంచకంచుకితకోమలాంగీం నిగమనసంచారసారంగీమమర్త్యసరిదా
వర్తనివృత్తప్రవర్తగంభీరవాభిసహోతమాలతామతశ్యామసాధ్యమధ్యభా
గాం మహాభాగా మధ్యుష్ఠితనితపయోయహాభోగపరాగానురాగానుదితమ
దవదళిమదవతీచినీలనీలమణిఘ్రిని సారసశనానితంబబింబాం హృద్యాధరవి
ద్యాధరమాననీజేగీయమానగూఢదంబా మంబుదాననానసమయసమదితసం
పూర్ణపూర్ణిమచంద్రచంద్రికాపటలామకూలదుకూలాంతరతరత్వభిరంభ రం
భాస్తంభశోభావిజృంభణస్తంభ నూదీష్టవర్ణనీయోయముగళాం విమోచితసం
సారనిగళా మృజారచితకాహళోదాగచారుతాసముల్లంఘనజంఘాలజంఘావి
లాసా మఖిలసుమనోమనోనివాసా ముదయదహిమకరకరనికరదరదరుణతరత
రుణసరిసిరుహ విలసన పరిహాసనపరికరణపరిణతజతురసక లితమృదుపదయుగళ
యుగపదవనతచతురఖచరయువతివిసరలసదలికతలలిలకమృగముదజలకణజనిత
కళంకశంకాకర నఖశశంకాభిరామా మసమానభాగ్యసీమా మవిరళితరళ
తారకాతివృత్తముక్తాఫలసోరకేయూరవలయభద్రమంద్రికామంజుమంతీప్రము
ఖనవ్యాధరణకిరణస్ఫురణ పరిణాహదేదీప్యమానదివ్యదేహం కమలభవద
నగేహా మిహానురూపవప్రదానకరుణారసతరంగితాపాంగవిల్లోకాం పరి
పాలితసకలలోకా మిందుకుండచందనమంచారకబృంచారకవాహినీసీహార
హారహరహీరాదిసమస్తగౌరవస్తుతివైకల్యకరికల్యాణకల్యాణునాపఘననీకాం
తివిశదవశదీకృతదశదీకావకాకాం విదుక్తభక్తమోహపాశా మారూఢవే
దాంగాద్యశేషవిద్యావిశేష పరిపడున్మృతివిశ్వదృశ్యప్రపంచవైభవాం దూరీ
కృతభవా మభిధానభేదాపాదితానేక దేవతాశక్తిభావామభావైకభాస్వరూ
పాం కలకంఠకలాపా మభినవశరదవేహారంభవిస్మంభమాణతోహిణీ

గమణిని నిర్దుష్టసమృద్ధిద్ధిగార్హవోద్భూతబహులహారీఘమఘమధ్వాన
సంరంభసాహిత్యసుకవిశుకనికరఫలధిరమధుగమకందకాఖం శేఖరీకృతశీ
తాంశురేహ మమితసౌఖ్యాగ్యసారదాం శారదాం మన్తపే మన్తపే 1248

వ. అని సన్నుతించి. 1249

గీ. మౌక్తికాక్షునూత్రమాణికృత్యవల్లకీ | కలితపాణిః బద్ధగర్భగణి
వాక్యరాజకీః కరనీలవేణికా | కలితమైవవాణి గారవించి. 1250

క. తడయక ప్రత్యక్షులై | యౌధుగమ మమనన నాతః దామ్నయంబుల్
గడమంట పెలుగువై ఖిరి | గడనౌత్తగ నొసగు మననఁ గరుణ దలివృత్. 1251

వ. ఆవాగ్దేవి భూదేవున కిట్లనియె. 1252

క. నాముందట విహరించెడి | నీమహితపతగచతుష్క మిప్పు డుమినయా
యామిషము నమలు మిఁక నీ | యామిషమున నొదవు నీకు నభిమతసిద్ధుల్. 1253

చ. అనుటయు నట్లకా కని రయంబునఁ దానును బక్షిరూప మిం
పెనయ ధరించి తత్పలల మించుకయేనియుఁ జిక్కనీక చ
క్కన భుజించియున్న నధికం బగుకాఖలగల్లువేదముల్
తనవడిఁ బ్రస్ఫురింప వసుధామరముఖ్యుఁడు నాటినుండియు 1254

క. ఆవిహగవిమలరూపము | తా వదలకయున్న వాఁడు తత్సన్నిధికిఁ
నీవరుగు మనిన నాభూ | దేవుఁడు వెండియును దిగ్బిదితితోడక. 1255

క. ఆవిహగము లెవ్వియు శుచి | భావుం డగుఁడ్రుఁ డెట్లు పతనోచ్ఛిష్టం
బేవలనను శంకింపక | తా వేడ్క భుజించె ననుచుఁ దపనుఁడు పలికెక. 1256

చ. వెలసినతద్విహంగములు వేదము లాపలలంబు సగ్వది
ద్యలు నొకటైన ముగ్ధపతగ వలి కామిషవాంఛ యెంతయుకొ
గలుగుటఁజేసి యమ్మనిశిఖామణియుకొ వలనొప్పు బక్షిరూ
పలర ధరించె నంచుఁ దెలియకొ వినిపించి దినేతుఁ డేగినక. 1257

వ. ఆప్రభాకరుండును బ్రభాకరోపదిస్త్రక్రమంబున సునేత్రుండును బతత్రివరుం డున్న
యచ్చటికిం జని యభివందనంబుచేసి నిజకృతాంతం బంతయు వెలింగించిన నాదరించి
యిట్లనియె. 1258

క. ఆరాధింపుము నీవు సన్నతిఁ ద్రిలోకాధారు నారాయణుకొ
గారుణ్యాంబుధి నిందిరాశుచితటికన్ధూరికాసౌరభ

- శ్రీమ్యాదుభుజాంతరాశునిగవశ్రేణీసదాసన్నతుక
శ్రీరంగేశుని చీతవస్తు విలసజ్జిమూతసంకాశునిక. 1259
- క. అవలివాత్సుండు వరదం । దై నిలచిన బడయరానియవియును గలవే
వానియజుచేతిలోనివి । నో నలినజరుద్రపదనుభోన్నతులెల్లక. 1260
- చ. అని యెఱిగించినం బ్రమదమారఁ బ్రభాకరుఁ డేకచిత్తుడై
యనుపమరీల సంబుజదళాత్తు గుఱించి త్రిలోక సేవ్యమై
యొనరించఁద్రపుష్కరిణియొద్ద ముగల్ వెఱు గంది కన్యక
ఘనతప సూచరించిన మనంబున నాసారి మెచ్చి చెచ్చెరక. 1261
- సీ. కలువపుష్పముచాయ గమకించుమెయిమించు పసిడినిగ్గుల సెరపట్టుపట్టు
విరిదమిరేకులసిరి మీఱుకనుఁదీరు భవపరితాపంబుఁ బాపురూపు
నిలవఁ దీర్చినఫలఫలకఁబుతిలకంబు చిఱునవ్వువెన్నెలచిలుకు తళుకు
కల్పమంజరులచేఁ గడునొప్పునునుగొప్ప సాంపాయమరమువై కెంపుసాంపు
బామారాండవింబంబు ప్రభుడంబు । నంబరంబున నెఱుపుచక్రంబునొఱుపు
గిరిగి జగదేశకల్యాణాలలితమూర్తి । వెలయు నమ్మనియెదుర నావిగ్భవించె. 1262
- చ. అతఁడు నభూలపూర్వ మగునప్పురమేకుని దివ్యవిగ్రహం
బతులితభక్తిఁ జూచి వినయంబును హృదము సుభ్రమంబు న
దృఢమును నంతరంగమునఁ దొట్టుకొనక మహిఁ జాఁగి మ్రొక్కి యూ
ర్జితబహువేదనూక్తములచే వినుతించె ననేకభంగులక. 1263
- క. అప్పుడు మదిఁ గృప చిప్పిల । నప్పుగమేశ్వరుఁడు ప్రీతుడై భవదిప్తం
బిప్పుడు ఫలింపఁ జేసెద । చెప్పుము నీ వనిన నతఁడు చిత్తం బలరక. 1264
- గీ. కదియఁచెఱ్ఱినచేతులు నునుటఁ చెప్పి । పంకజోదర నావిన్నపంబు వినును
యెల్లవేదంబులను బారమెల్లఁ జదువఁ । నోపువిజ్ఞానశక్తి నా కొనఁగవలయు. 1265
- చ. అనుటయు నవ్యర్థం బొసఁగి యాతని కిట్లును బుండరీకలా
చనుఁడు గణింప నెవ్వరికి శక్యముగాని శ్రుతుల్ పఠింప నే
యనువునఁ దీరుఁ గొని మగునాయువునుం గలయట్టిదేహికిక
విను మటు గాక పాపములు వీడినఁగాని ఫలింపనేమియుక. 1266
- క. కావున బహుజన్మాత్మి । మై వెనుకం దగులుదారుజాఘప్రతతిం
భోవ నడిచి చెప్పం బయి । మై విశ్రుతి కెక్కు నమ్మనోర్థమునక. 1267

- క. అతఁడెఱింగించెడినఖిల । క్రుతితతియు మదిను శక్తివోదితుడై నీ
కలిముగమున నని లక్ష్మీ । సతీయతుండు నరిగె నంత సంచితలీలకా. 1268
- చ. పగమపవిత్రుం డగును నేత్రుకడనుం జని కుంజవరముచోప్రకారంబుఁ జెప్పి యప్పత్రతి
వరు ననుమతంబున సమంత్రకంబు గాఁ దిత్తీర్థస్నానంబు నేసి చరితార్థకం బొంది
గుర్భభజనానరూపంబు గాఁ దానును విహగరూపంబుఁ బూనిన నానమ్మదంబునఁ బత
త్రివరుండు తద్విప్రముఖునకు నఖిలవేదంబు లుపన్యసించె నశిండును బుండరీకాక్ష
ప్రసాదసాధితప్రభావంబున సకృదుచ్చాగమాత్రంబున సకలనిగమపారగుండై యచ్చట
జరకాలంబు వసించి విష్ణుపక్షిపాపుం డయ్యె సునేతుండు నిర్దళం బగునపవర్గంబు
మొందె నాప్రభాకరము నీఁడ్రువకు శిష్యులు నలువురు గలిగి రందు సుదగ్ధ నాఖ్యుండ
నగు నేనును సువర్ణబిందుండు సుతామ్రమాడుండును బృహన్తయ్యుండును గ్రమంబున
ఋగ్యజుస్సామాధర్వణంబులు తత్తచ్చాఖాసమేతంబుగా శిగాకారధరులమై యభ్య
సించితిమి నీడోద్భవంబులు నాతోడం జనువు మునికుమారు లని చెప్పి జయధరునకు
నఃకుండజశ్రేష్ఠుండు వెండియు నిట్లనియె, 1269
- క. పరమం బగుతప మనినం । బరమపద బనిన దానిఁ బరికించుచు నీ
పరదేశమునాదేశము మఱియితరము లెఱుంగ । నేను ముచుబాధీకా. 1270
- క. ఈతరువులు నీలతలును । నీత్యగుల్తాదివనమహిసథి పుణ్యో
వేతాత్తు లగుమహర్షి । వ్రాతముగా నెఱుంగ. మాత్మ వసుధాధీకా. 1271
- మ. ధరణీనాయక నీకులం బతిపవిత్రం బయ్యె నీ విములం
బరిపాలించుమహీతలంబు నతిధన్యం బయ్యె నీపుత్రులుకా
బరలోకోన్నతసౌఖ్య మొందిరి దిశాపాలిక్ భవతీర్థులం
జరగెక బుష్కరిణీనిమజ్జనము నిష్ఠక నీవు గావించుటకా. 1272
- ఉ. నావుడు సంతసించి జననాథుండు తన్నుఁ గృతార్థుఁగా మదికా
భావన నేయుచుకా విహగనాథునకుకా ధరఁ బాఁగి మొక్కి సంత
భావన చేసి యాతఁ డనుపకాబహుమంగళతూర్వమంజాలా
రావము లుల్లసిల్లఁగఁ బురంబున కేఁగఁ జమాసమేతుండై. 1273
- క. అతనికెఁ గలిగిరి నూర్వరు । సుతు లందఱు రూపవిధనసుస్వరమతు ల
చ్యుతసుక్రతనిష్ఠాపర । రితులును నగువారు సుజనరంజితచరితుల్. 1274
- క. నారయతనపంపు నేయఁగ । నారాజతనం దొనర్చి నమితాధ్వరముల్
నేరువున ముజను లొనన । నారక దక్షిణలతోడ వెధవ మెసఁగకా. 1275

- క. ఈలీల సతఁడు ధరణీ । పాలన మొనరించి రాజ్యపదముకుఁ దనయుం
జాలించి యితరసుఖములఁ । దేలియుఁ దప మాచరించి త్రిదిగము కేఁగెన్. 1276
- చ. అని చెప్పి మార్కండేయుం డన్న రేఁద్రున కిట్లనియె. 1277
- చ. జనవర నీవు సోమకులసంజనితుం డనివార్యమై ర్యస
ద్విసయవివేక బాహుబలవిక్రమకాలివి భూప్రజాసురం
జనచతురండ వ ట్లగుటఁ జాల గృతార్థుడ వయ్య భక్తి నె
క్కొనఁ జరి చంద్రపుష్కరిణిఁ గ్రుం కిడి యచ్చటివిప్రకోటికిన్. 1278
- చ. ధనకనకాదినస్తువులు దాన మొనర్చుము దానఁ జేసి చ
య్యనఁ బెడఁబాయు నీయఘము లన్నియు నంత ననంతక్రీర్తియున్
ఘనతర రాజ్యవైభవసుఖంబుఁ బవిత్రచరిత్రు లైననం
దముల ననామయత్వము ఘనం బగు నాయువు నీకుఁ గల్గెడిన్. 1279
- చ. అని యుపదేశించి యారాజాచేతఁ బూజితుండై నిజాశ్రమంబునకుం జనియె సోమ
కుండును బ్రహ్మప్రమానసుండై తిదుపదిష్ట ప్రకారంబున కశత్రుమిత్రాప్తబంధుసమే
తంబుగాఁ బుష్కరిణీతీర్థంబున కరిగి కృతస్నానండ్ల యచ్చట హిరణ్యాదినానా
విధదానంబుల విప్రులనతిత్సప్తులఁ గావించి నిత్యమంగళాభిరామం బగుశ్రీరంగధామం
బునకుఁ బోయి తదభ్యంతంబున. 1280
- సి. పుండరీకాక్షుఁ బ్రస్ఫురితకాస్తుభవత్తు నాజానుబాహు నీలాభ్రదేహు
మకరకుండలకర్ణ మహితకృసామ్రాట్ల సవపీతకాశేయు సతవిధేయు
లక్ష్మీసముల్లాసు లలితకోమలహాసు నానావిధాకల్ప నాగతల్పు
బహువేదసంవేద్య భవమహామయవైద్య వతులసీదాము సురలలాముఁ
గలితశృంగారుఁ ద్రిగుణవికారదూరు । శోభనాకారు భవనసంస్తుత విహారు
యోగిహృదేయు నిజభక్తిభాగధేయు । సకలఫలదాయి శ్రీరంగకాయఁ గనియె. 1281
- క. ధరఁ జాగి మ్రోక్కి రత్నా । భరణసువర్ణంబరాదిబహువస్తుతతుల్
పరువడిఁ గానుక లిడి సు । సిగ్గమతి తత్పూజనంబుఁ సేసినపిదపన్. 1282
- చ. అనిరళవిష్ణుచింతనపరాయణులై యచటన్ వసించుభా
గవతఁరేణ్యులన్ బరమ గాత్రులఁ జూతు గదయ్య యంచు ద
త్సరమపవిత్రు లామునులఁ బల్కలు సువ్రతగృహచారులన్
వివిధవిశేషసత్కృతుల వేములుఁ బ్రీతులఁజేసి సన్నతిన్. 1283

వ ఆస్పాధికవోత్తముండు కృతాధుఁడై మరలి తరలపతాకాభిశోభితాభిరామాతపత్ర
భాసురంబును సముల్లసితపల్లవతోరజాలంకృతంబును బ్రాఁంచితప్రసూనదామాభి
రామంబును సరసశృంగారపురాంగనాక్షీర్ణసువర్ణపౌధవీధివిరాజితంబును నీరాజన
క్రియాసంధ్రమసముల్లాసవిలాసిని చరణమంజీరకంజితమంజులంబును వివిధమంగళవా
ద్యహృద్యంబును బ్రతిహరసంకుఁ ప్రదేశనియఁచిత్రసముత్తంగమదముదితమధుకర
యుంక్కాఁగముఖరితగోపురంబును నగునిజపురంబు ప్రవేశించి సమంచిత సామ్రాజ్య
భోగంబు లను భవించుచుఁ జతురుదధివలయవలయితవసుమతీభాగం బను రాగంబునఁ
బాలించుచుండె నప్పుడు. •

1284

ఉ. ఆతని రాజ్య మొప్పె నిగమాతజానపదప్రక్షీగమై
యాతత వేదకాస్త్రుపతనాగవశోభితమై యుపద్రవ
వ్రాతవిదూరమై సకలవస్తువిశేషసమృద్ధియౌతమై
వీతకళంకమై సతతవిష్ణుమహాత్మవరమృదేశమై.

1285

క. శ్రీరమణసుచరితామృత | సారంబై బహుపురాణసమృతమై సు
సారాభితారకం బగు | శ్రీరంగక్షేత్ర మొప్పె సిరి పెంపారక.

1286

సీ. గ్రహాకాలంబునఁ గపిలాసమాసంబు నవనీసురల కిచ్చినట్టిఫలము
భూరియాగములు సంపూర్ణదక్షిణ లిచ్చి కావించునట్టిసత్కర్తగరిమ
పసిడిపుష్పముల సద్భక్తిసాలగ్రామపూజనం బొనరించుపుణ్యమహిమ
సంతతజపతపస్వధ్యామ సౌపాససువ్రతంబుల వచ్చుసుకృతచయము
నవనియంతయు సత్సాత్రమైనయతిని | కొనఁగ నెనఁగెడి పుణ్యధర్మోన్నతియును
గలుగుశ్రీరంగమాహాత్మ్య మెలమిఁ జదువు | వలఘుమతులకు వినువిమలాత్మలకును.

క. ఈయాభ్యాసరలిక సచి | రాయపు నారోగ్యమును గులాభ్యున్నతియుఁ
శ్రీయు బహుపుత్రలాభముఁ | బాయనిసౌఖ్యములు విష్ణుధర్మయుఁ గలుగుక. 1288

చ. అని మును లంచితంబుగను నందఱు సమృద్ధమార నాగదం
తునకుఁ బరాశరప్రియసుతుం డెఱిఁగించిన యాకథాంశ మిం
పెనఁచుఁ దెనుంగుబాస రచించితి నాయువు శ్రీయుఁ గీర్తియుఁ
ఘనవిజయంబు నీ కెపుడు గల్గఁగఁ జాగయమఁదిరాసువా. ✓

1289

సక్ర బంధము.

అ

కా. క్రీష్ణశ్రీకపరాతిభైవచరన్నాకిద్రుమావణాబా

గృహ్యారంభకళుస్మగస్తవశుచిస్వాంతప్రపూర్ణప్రభా
భివ్యాంగప్రసవాంకవాసవతతః ప్రాముఖ్యనందేందుభా
భావ్యాభీనురాదిశోవిభవశోభాభద్రభాస్వన్నిభా.

1290

నాగబంధము.

చ. వరగుణాత్మవిశ్రుతసువర్ణవతంససబాలసత్పర

స్ఫురితమురాశీశ్రీగురువదోవశచిత్తవిలాసవాసవా

వరజసమాంగవైరికరివాదిభరానిలధగమాంచితో

త్తరసశుభానురక్తతతత్పరచాగయమరిరాఘవా

1291

గోమూత్రికాబంధము.

క. హరిపదసరసిజమధుకర | ముఖభివసితమూర్తిరామభోగసురామా

కరిగదసుగకుజవిధుకర | శరదదశితకీర్తిధామచాగయరామా.

1292

మాలిని. కమలనయనసేవాకౌతుకాధీనభావా

నిమతభయదశోపావీతిహోత్రప్రతాపా

సుమసీతభుజసారాసుందరీమానవోరా

సమరపశురామాచాగయామాత్యరామా

1293

గద్యము.

ఇది శ్రీమద్భీమరాంబావగ్రసాదలబ్ధసిద్ధసారస్వతగౌరవగౌరవామాత్య

పుత్రసుధీవిధేయభైరవనామధేయప్రణీతంబైన శ్రీరంగ

మహాత్మ్యంబనుపురాణాధికాయందు సర్వంబును

బంచమాశ్వాసము.

“వి స్మృత కవులు.”

ఈపేర సతిమనోహరము లగుప్రాచీనకావ్యములు మాశక్తి
కొలది దిద్ది కవిచరిత్రాదివిషయములఁ జేర్చి ముద్రించుచున్నారము.
ఇప్పుడు వెలకు సిద్ధముగా నుండుకృతు లే వనఁగాః—

1. క్రీడాభిరామము. శ్రీనాథకవివరచితము. (వెలకు లభింపదు.)	
2. కుమారసంభవము - పూర్వభాగము.
సన్నచోడదేవకృతము.	} 1—0—0
3. నీతిశాస్త్రముక్తావళి - భద్రభూపాలరచితము.	
4. పరతత్త్వరసాయనము - ఫణిభట్టప్రణీతము.	0—12—0
5. ప్రబంధమణిభూషణము - సంగ్రహితము.	0—12—0
6. త్రిపురాంతకోదాహరణము - తిప్పరాజుప్రణీతము.	0—3—0
7. అనర్థరాఘవము - తిమ్మభూపాలరచితము.	1—0—0
8. శ్రీరంగమహాత్మ్యము - భైరవకవిప్రణీతము.	1—0—0
9. ఉదయనోదయము.	(అచ్చులోనున్నది.)
10. ఐరావతచరిత్రము	”
11. డిండిమప్రహసనము.	”
12. రఘునాథరామాయణము.	”
13. సాంబోపఖ్యానము.	”
14. ముద్రామాత్యము - శ్రీమేందరచితము.	”

మా - రామకృష్ణకవి.

వనపర్తి జానంపేటపొట్ట.

